

المؤسسة الإسلامية للشباب

Fondacioni i Rinisë Islame
Stiftung der Islamischen Jugend
Foundation of Islamic Youth

Seebacherstrasse 67
CH-8052 Zürich
☎ + 41 (0) 43 300 16 70

www.islamischen.ch
✉ Islamischen@freesurf.ch
info@islamischen.ch

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

N ë emër të A ll-llahut, të Gjithëmëshirshmit, M ëshiruesit!

E VËRTETA E JETËS SË KËSAJ BOTE

Harun Yahya

Botuar nga: e pabotuar ende

Të gjitha të drejtat e këtij libri i takojnë autorit

HYRJE 8
JETA E KËSAJ BOTE 15
FSHEHTËSIA E BOTËS 17
DISA SEKONDA APO DISA ORË? 19
AMBICJET E SHFRENUARA 23
BOTA MASHTRUESE 25
SHEMBUJT NGA KUR'ANI DHE BOTA MASHTRUESE 27
DOBËSITË E NJERIUT 34
KËRKESAT TRUPORE 37
PESËMBËDHJETË VJET PA "VETËDIJE" 41
SËMUNDJET DHE FATKEQËSITË 45
PASOJAT E SËMUNDJEVE DHE FATKEQËSIVE 47
VITET E VONSHME TË JETËS 51
PROBLEMET FIZIKE TË PLEQËRISË 54
MËSIMET E NXJERRUNA NGA PLAKJA E PERSONAVE TË FAMSHËM 56
VDEKJA E NJERIUT 57
JOSHJA PAS MALLIT TË KËSAJ BOTE 62
A EKZISTON PASURIA E VËRTETË NË KËTË BOTË? 65
A JANË AQ TË RËNDËSISHËM PASURIA DHE STATUSI NË KËTË BOTË? 67
MARTESA 71

FËMIJËT 74
FATKEQËSITË DHE RREZIQET NATYRORE 80
TËRMETET 84
TEKNOLOGJIA PËRJETON HUMBJE: KOBE 86
TAJFUNET, URAGANET, TORNADOT 88
VULLKANET 89
CUNAMET 92
VËRSHIMET 92
MËSIMI NGA HISTORIA: TITANIKU 93
PRANË MËSHIRËS SË ALLAHUT 95
CIVILIZIMET E VJETRA 98
THEMUDËT 101
POPULLI I SEBËS 103
SUMERËT E LAVDISHËM 104
MINOANËT 105
SHKATËRRIMI I POMPEJIT 107
VENDBANIMI I VËRTETË E NJERIUT: JETA E PASTAJSHME 111
ATA QË NXITOJNË PËR NË XHENNET 113
PARAJSA 118
BUKURIA E PARAJSËS 119

BANESA E PËRHERSHME E BESIMTARËVE 120
KOPSHTI PËRTEJ IMAGJINATËS 122
DHURATA MË E ÇMUAR E ALLAHUT: VULLNETI I TIJ I MIRË 125
FERRI 127
VUAJTJET NË XHEHENNEM 130
JETA E PAFUNDME PAS DYERVE TË KYÇURA 132
LUTJET E DËSHPRIMIT DHE PAFUQISË 137
NJË PËRKUJTUES I RËNDËSISHËM QË TË SHMANGET TORTURIMI 139
VËREJTJE 141
ESENCA E VËRTETË E MATERIES 142
BOTA E SINJALEVE ELEKTRIKE 144
SI SHOHIM, DËGJOJMË DHE SHIJOJMË? 146
"BOTA E JASHTME" BRENDA NË TRURIN TONË 150
A ËSHTË EKZISTIMI I "BOTËS SË JASHTME" I DOMOSDOSHËM? 153
KUSH ËSHTË PERCEPTUESI? 155
QËNIA ABSOLUTE REALE 158
ÇDO GJË QË POSEDON ËSHTË ILUZION I BRENDSHËM 162
DEFEKTET LOGJIKE TË MATERIALISTËVE 167
SHEMBULLI I ËNDRRAVE 168
BOTA NË ËNDRRA 170

SHEMBULLI I LIDHJES PARALELE TË NERVAVE 170
FORMIMI I PERCEPTIMEVE NË TRU NUK ËSHTË FILOZOFI, POR FAKT SHKENCOR....173
FRIKA E MADHE E MATERIALISTËVE....174
MATERIALISTËT KANË RËNË NË KURTHËN MË TË MADHE NË HISTORI....179
KONKLUZIONI....184
RELATIVITETI I KOHËS DHE REALITIVITETI I FATIT....187
PERCEPTIMI I KOHËS....188
SHPJEGIMI SHKENCOR I AMSHUESHMËRISË....189
RELATIVITETI NË KUR'AN....193
FATI....196
BRENGA E MATERIALISTËVE....200
DOBIA E BESIMTARËVE....202
GJUNJËZIMI I EVOLUCIONIT....204
A KA NDONJË TË DHËNË FOSILE QË TË DËSHMOJË TEORINË E EVOLUCIONIT?....209
FLASIFIKIMET EVOLUCIONISTE....214
MASHTRIMET NË VIZATIME....214
STUDIMET TË BËRA PËR TË PRODHUAR FOSILE TË RREME....215
NJERIU I PILTDOWNIT....216
NJERIU I NEBRASKËS....217
A KANË EDHE NJERIU EDHE MAJMUNI PARAARDHËSIN E PËRBASHKËT?....218

AUSTRALOPITHEKUS: MAJMUNAT E ZHDUKUR 219
RENDI HOMO: NJERZIT E VËRTETË 222
HOMO SAPIENSI ARKAIK DHE NJERIU I NEANDERTHALIT 224
A MUNDET JETA TË REZULTOJË NGA RASTI SIÇ TREGON EVOLUCIONI? 226
PROTEINET SFIDOJNË RASTËSINË 227
DUKE KËRKUAR PËRGJEGJET PËR KRIJIMIN E JETËS 232
PAVLEFSHMËRIA E EKSPERIMENTIT TË MILERIT 234
MOLEKULA ÇUDIBËRËSE: ADN 237
FAKTI I KRIJIMIT 241

HYRJE

Kjo grua është në moshën e të shtatëdhjetave. A keni menduar ndonjëherë se si dikush si ajo do t'a vlerësonte jetën e vet?

Nëse do të përkujtonte jetën e saj, sigurisht se do të ishte "një jetë sa qel e mbyll sytë".

Ajo sigurisht do të vërejë se jeta e saj nuk ka qenë edhe aq "e gjatë" siç ka ëndërruar deri sa ka qenë e re. Bile ndoshta kurrë nuk ia ka marrë mendja se një ditë do të jetoj aq gjatë. Por tani, ajo është e habitur nga fakti se i ka 70 vjet prapa. Më përpara, ajo ndoshta as që ka menduar se rinia dhe dëshirat e saja do të kalojnë shumë shpejt.

Nëse do të pyetej që të tregojë për jetën e saj, rikujtimet e saj do të zgjasnin 5-6 orë tregim. Kjo do të ishte e tëra çfarë ka mbetur nga jeta e saj siç thotë " e jetës së gjatë 70 vjeç".

Mendja e njeriut, e mbuluar me moshë, është e kapluar me shumë pyetje. Këto në të vërtetë janë pyetje të rendësishme dhe përgjegja e vërtetë është qenësore për të kuptuar të gjitha aspektet e jetës: "Cili është qëllimi i kësaj jete që kalon aq shpejt? Pse duhet të mbetem i kënaqur me të gjitha problemet që i kam me moshën? Çfarë do të sjell e ardhmja?

Përgjigjet e mundshme të këtyre pyetjeve u takojnë dy kategorive të mëdha: të atyre njerëzve që besojnë Allahun dhe të atyre jobesimtarëve që nuk besojnë në Atë.

Dikush që nuk beson Allahun do të mund të thoshte, " E kam kaluar jetën time duke u marrë me kërkime të kota. I kam lënë 70 vjet prapa, por me t'a thënë të drejtën, ende nuk e kam të qartë se për çfarë kam jetuar. Kur isha fëmijë, prindërit e mi kanë qenë qendra e jetës sime. Kam gjetur tërë kënaqësinë dhe jam dëfryer në dashurinë e tyre. Më vonë, si e re, iu kam përkushtuar burrit dhe fëmijëve të mi. Gjatë asaj kohe, i kam vendosur para vetes shumë caqe për veten. Pas një kohe të caktuar ato caqe dhe qëllime i kisha arritur, dhe secila prej tyre ka qenë e përkohshme. Kur përjetoja suksesin, vazhdoja me arritjen e caqeve tjera dhe aq shumë më preokuponin saqë nuk kam menduar për kuptimin e vërtetë të jetës. Tani në të shtatëdhjetat, në qetësinë e pleqërisë, mundohem të gjej se çka ka qenë qëllimi i ditëve të mia të kaluara. A thua kam jetuar për njerëzit që i kam vetëm si mjegull në mendjen time? Për prindërit e mi? Për burrin tim që ka vdekur qëmoti? Apo për fëmijët të cilët i shoh shumë rrallë që tani i kanë familjet e veta? Jam e hutuar. E vetmja e vërtetë që tani e ndiej është afrimi i vdekjes. Së shpejti do të vdes dhe do mbetem një kujtim i zbehtë në kujtimet e njerëzëve. Çfarë do të ndodhë pasandej. Nuk kam lidhje. Vetëm mendimi për të është i frikshëm!"

Këtu sigurisht ekziston arsyeja pse ajo ka rënë në atë gjendje aq të pashpresë. Kjo thjeshtë është pasi ajo nuk mund t'a kuptojë se gjithësia, të gjitha qeniet e gjalla dhe qeniet njerëzore kanë qëllime të paracaktuara për t'i plotësuar në jetën e tyre. Këto qëllime ekzistojnë për faktin se çdo gjë është e krijuar. Një person intelegjent vëren se plani, dizajni dhe mençuria ekziston në secilin detal në botën e larmishme të pafund. Kjo e tërheqë atë në njohjen e Krijuesit. Ai gjithashtu bie në përfundim, se derisa të gjitha qeniet e gjalla nuk janë pasojë e ndonjë procesi të rastësishëm dhe të paparamenduar, të gjitha paraqesin qëllim të rëndësishëm. Në Kur'an, në udhëzuesin e fundit të shpallur për në rrugë të vërtetë të humanizmit që ka mbijetuar si autentik, Allahu

pandërprerë na përkujton qëllimin e jetës sonë, që ne nuk bën t'a harrojmë, dhe kështu na thërret që të kemi mendje dhe vetëdije të pastër.

Ai është i cili krijoi qiejt e tokën brenda gjashtë dite (fazave), e Arshi (Froni) i Tij kishte qenë (më parë) mbi ujë, që t'ju sprovojë, se cili prej jush është më vepërmirë. (Surja Hud:7)

Ky ajet na jep kuptimin e plotë për qëllimin e jetës së besimtarëve. Ata e dinë se jeta është vendi ku ata provohen dhe sprovohen nga Krijuesi i tyre. Prandaj, ata shpresojnë se do të jenë të suksesshëm në këtë testim dhe se do të fitojnë vendin në parajsë dhe njëkohësisht edhe kënaqësinë e Allahut.

Sidoqoftë, për hir të qartësisë, duhet pasur parasysh një pikë të rëndësishme: ata që besojnë vetëm në "ekzistencën" e Allahut nuk kanë besim të vërtetë; ata nuk e shfaqin besimin e tyre në Allahun. Sot, shumë njerëz pranojnë se gjithësia është krijuar nga Allahu; por, ata pak kuptojnë efektin e këtij fakti në jetën e tyre. Prandaj, ata nuk e bëjnë jetën ashtu siç do të ishte duhur. Çfarë këta njerëz në përgjithësi besojnë si e vërtetë është se Allahu fillimisht krijoi gjithësinë por, siç besojnë ata, Ai e la gjithsinë të ekzistojë në mënyrë të pavarur.

Allahu, në Kur'an, tregon për këtë keqkuptim në ajetet si vijon:

Nëse ti i pyet ata: Kush krijoi qiejt e tokën? Me siguri do të thonë: "All-llahu!" Thuaj: "All-llahut i qoftë lavdërimi!" Por shumica e tyre nuk dinë. (Lukman:25)

Po nëse ti i pyet: Kush i krijoi ata, me siguri do të thonë: "All-llahu!" E si pra, i kthejnë shpinën? (Az-Zuhruf:87)

Për shkak të këtij keqkuptimi, njerëzit nuk munden t'a lidhin jetën e tyre me faktin se ata kanë Krijuesin. Kjo është arsyeja themelore pse secili individ i zhvillon principet e tij/saj dhe vlerat morale të formuara me kulturë, bashkësi dhe familje të veçantë. Këto principe në të vërtetë shërbejnë si "udhërrëfyes jete" derisa të vjen vdekja. Njerëzit që mbështeten në vlerat e veta gjithmonë gjejnë ngushëllim në dëshirat e paramenduara se për çdo vepër të gabuar do të marrin dënim të përkohshëm në ferr. Persiatjet e njejta sugjerojnë se jeta e amshueshme në parajsë do të pasojë pas periodës së dënimit. Ky mentalitet padashje të largon nga frika e dënimit të rëndë në fund të jetës. Disa tjerë, nga ana tjetër, bile as që iu bjen ndërmend kjo gjë. Ata thjeshtë janë të shkujdesur për botën e ardhshme dhe "mundohen t'a shfrytëzojnë jetën e tyre sa më së miri".

Sidoqoftë, thënia lartë është e pavërtetë dhe e vërteta është në kundërshtim me atë se çfarë ata mendojnë. Ata që shtihen se gjoja nuk janë të vetëdijshëm për ekzistencën e Allahut do të bien në dëshprim të thellë. Në Kur'an, këta njerëz janë përshkruar me karakteristika si vijon:

Edhe atë që dinë nga jeta e kësaj bote, është dije e cekët, por ndaj jetës së përjetshme (ndaj Ahiretit) ata janë plotësisht të verbëruar (të painteresuar). (Ar-Rum:7)

Sigurisht, pak nga këta njerëz kuptojnë qëllimin dhe fytyrën e vërtetë të kësaj bote, dhe asnjëherë nuk mendojnë se jeta në këtë botë nuk është e përhershme.

Janë disa fraza që zakonisht përdorin njerëzit sa i përket kohës së shkurtë të jetës: "Shfrytëzoje jetën derisa të zgjatë", "jeta është e shkurtë", "kurkush nuk ka jetuar përgjithmonë" janë fraza që çdoherë referohen në definimin e natyrës së kësaj bote. Sidoqoftë, këto fraza përmbajnë kuptimin se njerëzit janë të lidhur ndaj të kësaj jete më shumë sesa ndaj asaj të ardhshme. Kjo reflekton qëndrimin e përgjithshëm të njerëzëve për jetën dhe vdekjen. Të kesh aq dhembshuri për jetën,

derisa bisedat për vdekjen gjithmonë janë ndërprerë me mahi apo duke ndërruar temën e bisedës duke u munduar që të lehtësohet seroiziteti i temës. Këto ndërhyrje e kanë gjithmonë një qëllim dhe përpjekje ashtuqë të zvoglohet tema aq të rëndësishme në një temë të parëndësishme.

Vdekshmëria është sigurisht temë e rëndë për t'u sjellur në mend. Deri në këtë moment të jetës së tij, mund të jetë që dikush të jetë i panjoftuar për domethënien e këtij realiteti. Por, tani që ka rastin që të kuptojë rëndësinë e saj, duhet që të rishikoj jetën dhe shpresat e veta. Kurrë nuk është vonë që të pendohesh tek Allahu, si dhe të orientohen veprat e dikujt dhe të jetojë një jetë në nënshtrim të vullnetit të Allahut. Jeta është e shkurtë; ndërsa shpirti i njeriut është i amshueshëm. Gjatë kësaj periudhe të shkurtë, njeriu nuk duhet të lejoj që të jetë nën kontrollin e kënaqësive të përkohshme. Njeriu duhet që t'i rezistoj joshjet dhe të qëndroj larg nga të gjithat çka e lidhë me këtë botë. Është natyrisht gjë jo e mençur që të shpërfill botën e ardhshme vetëm për hir të kënaqësive të përkohshme të kësaj jete.

Veçse, jobesimtarët që nuk mund të kuptojnë këtë fakt kalojnë jetën e tyre së koti duke harruar në Allahun. Përveç kësaj, ata e dijnë se është e pamundur që të realizohen këto dëshira. Njerëzit e tillë gjithmonë janë të pakënaqur dhe gjithmonë kërkojnë më tepër se çka tani kanë. Ata kanë kërkesa dhe dëshira të pafund. Prapëseprapë, bota nuk është vend i përshtatshëm ku plotësohen këto dëshira.

Në këtë botë asgjë nuk është e pavdekshme. Koha punon kundër të gjithave çka është e mirë dhe e re. Shumë shpejt autoja e re del nga moda me daljen e një modeli të ri të prodhuar. Në të njejtën mënyrë, dikush mund të lakmojë në shtëpitë luksoze të të tjerëve apo në shtëpi

shumëdhomëshe me pajisje të arta shtëpiake, që i ka parë ndonjëherë, humb interesimin ndaj shtëpisë së vet dhe nuk mund të mos i ketë zili.

Një kërkim i pafund për të rejat dhe për të mirat, duke mos i dhënë rëndësi asaj që e ka arritur, kundërshtimin e të gjithave çka është e vjetër dhe shpresa në diçka të re: këta janë rrathët vicioz që njerëzit gjithkund i kanë përjetuar gjatë historisë. Por një njeri intelegjent do të duhej që të ndalej dhe të pyes veten për një moment: pse të ndjek ambiciet e përkohshme dhe a ka arritur ndonjëherë ndonjë gjë nga këto kërkime? Më në fund, ai duhet të tërheq përfundim se "ekziston një problem radikal nga kjo pikëpamje." Sidoqoftë, njerëzit, duke iu munguar ky lloj arsyetimi, vazhdon kërkimin e ëndrrave që vështirë se do t'i arrijë.

Askush, sidoqoftë, nuk e di se çfarë do të ndodhë në disa orët e ardhshme: në çdo moment mund të pësojë dikush aksident, mund të lëndohet rëndë apo të mbetet invalid. Përveç kësaj, koha kalon duke u numruar sekondat drejt vdekjes së vet. Çdo ditë i afrohemi vdekjes së paradestinuar. Vdekja sigurisht zhduk të gjitha ambicjet, lakminë dhe dëshirat e kësaj bote. Nën dhé, nuk do të ekzistojë as pasuria e as statuti. Secila pasuri, me të cilën kemi qenë koprrac, përfshirë edhe trupin, do të zhduket dhe kalbet në tokë. A është i varfër apo i pasur, i bukur apo i shëmtuar, një ditë do të jetë i mbështjellur në qefin të thjeshtë.

Ne besojme se E vërteta e jetës së kësaj bote na ofron një kuptim sa i përket natyrës reale të jetës së njeriut. Është e shkurtë dhe mashtruese jeta në të cilën dëshirat e kësaj bote duken fascinante dhe premtuese, por e vërteta qëndron ndryshe. Ky libër do t'iu mundësojë që të pranoni jetën dhe të gjitha realitetet e saj, dhe të ndihmojë që t'i rishqyrtoni qëllimet tuaja jetësore, nëse doni.

Allahu urdhëron besimtarët që të këshillojnë të tjerët për këtë fakt, dhe thërret ata që të jetojnë vetëm që të plotësojnë dëshirën e Tij, ashtu siç thotë në këtë ajet:

Premtimi i All-llahut është e sigurt, pra të mos ju mashtrojë jeta e kësaj bote... (Lukman:33)

JETA E KËSAJ BOTE

Gjithësia jonë ka rregullsi të përsosur. Yje të panumërta dhe galaksi të shumta lëvizin nëpër orbitat e tyre në një harmoni të plotë. Galaksitë përmbajnë gati 300 miliardë yje që lëvizin njëri pranë tjetrit dhe për çudi të të gjithëve, gjatë kalimit nuk ndodhë asnjë ndeshje në mes tyre. Ky rregull nuk mund të përshkruhet si rastësi. Bile, shpejtësia e objekteve në gjithësi është përtej kufijve të mendjes së njeriut. Dimensionet fizike të hapsirës janë të pamasë kur i krahasojmë me matjet që i bëjmë në tokë. Yjet dhe planetet, me masa prej miliarda e biliona tonë, dhe galaksitë, me madhësitë që mund të llogariten vetëm përmes formulave matematikore, të gjitha këto lëvizin në rrugët tyre të caktuara nëpër gjithësi me shpejtësi të tmerrshme.

Për shembull, toka sillet rreth boshtit të vet ashtuqë një pikë në sipërfaqe ka shpejtësi prej rreth 1,670 km/h. Shpejtësia lineare e tokës rreth diellit është 108,000 km/h. Këto shifra, sidoqoftë, kanë të bëjnë vetëm me tokën. Ne hasim në shifra edhe shumë më të mëdha kur t'i hulumtojmë dimensionet përtej sistemit diellor. Në gjithësi, pasi sistemet rriten sipas madhësisë, shpejtësitë gjithashtu rriten. Sistemi diellor rrotullohet rreth qendrës së galaktikës me shpejtësi prej 720,000 km/h. Shpejtësia e Rrugës së Qumështit, që përmbanë rreth 200 miliardë yje, është 950,000 km/h. Kjo lëvizje e vazhdueshme është e pabesueshme. Toka, së bashku me sistemin diellor, çdo vjet lëviz për 500 milion km larg vendit ku ka qenë para një viti.

Ekziston një ekuilibër i jashtëzakonshëm brenda lëvizjes dinamike dhe zbulon se jeta në tokë është e bazuar në një balansim shumë delikat. Një ndryshim i vogël, qoftë edhe milimetrik në orbitën e trupave qiellorë mund të shkaktojë pasoja shumë serioze. Disa mund të jenë aq përcaktues saqë jeta në tokë do të bëhej e pamundur. Në sistemet ku ekzistojnë ekuilibra gjigant si dhe shpejtësi marramendëse, mund të ndoshin fatkeqësi të mëdha në çdo kohë. Sidoqoftë, fakti që ne jetojmë jetën normale në planetin tonë bën që ne të harrojmë për rreziqet që ekzistojnë në gjithësi. Rregulli i tanishëm i gjithësisë me gati numër të parëndësishëm të përplasjeve që ne dijmë, thjeshtë bën që të mendojmë se mjedis i përsosur, stabil dhe i sigurtë është duke na rrethuar.

Njerëzit nuk mendojnë aq shumë për këto çështje. Kjo është arsyesja pse ata kurrë nuk shohin lidhje të jashtëzakonshme e kushteve të ndërlidhura mes veti që e bën jetën e mundur mbi tokë apo ata nuk dëshirojnë që të kuptojnë se njohja e qëllimit të vërtetë të jetës së tyre është aq e rëndësishme. Ata jetojnë fare pa e pyetur veten se si ky ekuilibër i pafund mund të ekzistojë.

Pa marrë parasysh, njeriut i është dhënë mundësia për të menduar. Pa sjellur në mend atë që e rrethon në mënyrë të vetëdijshme dhe të mençur, kurrë nuk do të mund t'a shoh realitetin apo të ketë pak ide pse është krijuar kjo botë dhe kush është ai që bën këtë rregullsi gjigante me aq rimë të përkryer.

Dikush që i rreh në mendje këto çështje dhe kupton rëndësinë e tyre do të ndeshët përballë me faktin e pashmangshëm: gjithësia në të cilën jetojmë është e krijuar nga Krijuesi, ekzistenca dhe atributetet e të cilit janë të shfaqura në çdo gjë që ekziston. Toka, një pikë e imtë në gjithësi, është krijuar që të shërbejë një qëllimi të rëndësishëm. Asgjë nuk ndodhë pa qëllim të caktuar në

rrjedhën tonë jetësore. Krijuesi, duke i shfaqur atributet e Tija, fuqinë e Tij dhe urtësinë nëpër gjithësi, nuk e ka lënë njeriun të vetmuar por e ka vendosur atë me qëllim të rëndësishëm.

Arsyeja pse njeriu ekziston në tokë është treguar hollësisht nga Allahu në Kur'an:

Ai është që krijoi vdekjen dhe jetën, për t'ju provuar se cili prej jush është më vepërmirë. Ai është ngadhnjyesi, mëkatëfalësi. (Al Mulk:2)

Ne e krijuam prej ujit të bashkëdyzuar për të sprovuar atë, andaj e bëmë të dëgjojë e të shohë. (Al Insan:2)

Në Kur'an, Allahu mëtutje e bën të qartë se asgjë nuk është pa qëllim:

Ne nuk e krijuam qiellin, tokën e çdo gjë çka mes tyre shkel e shko (pa qëllim të caktuar). Sikur të kishim dashur të zbavitemi dhe sikur të donim ta bënim atë, Ne do të zbaviteshim në kompetencën Tonë, por Ne nuk bëmë atë. (Al Enbia: 16-17)

FSHEHTËSIA E BOTËS

Allahu thekson qëllimin e jetës së njeriut në ajetin e mëposhtëm:

Gjithçka që është mbi tokë, Ne e bëmë stoli të saj, për t'i provuar ata, se cili prej tyre do të jetë më vepërmirë. (Al Kahf:7)

Pasi është kështu, Allahu pret nga njeriu që të mbetet shërbëtor i devotshëm i Tij gjatë tërë jetës. Me fjalë tjera, bota është vend, ku ata që i frigohen Allahut dhe ata që janë jofalenderues dallojnë nga njëri tjetri. E mira dhe e keqja, e përsosura dhe e meta janë pranë njëra tjetrës në këtë "rregullim". Njeriu sprovohet në shumë mënyra. Në fund, besimtarët do të veçohen nga jobesimtarët dhe to të arrijnë në parajsë. Në Kur'an kjo përshkruhet kështu:

A menduan njerëzit të thonë: "Ne kemi besuar, e të mos vihen në sprovë?" Ne i sprovuam ata që ishin para tyre, ashtu që All-llahu gjithqysh do t'i dallojë ata që e thanë të vërtetën do t'i dallojë dhe gënjeshtarët. (Al Ankebut:2-3)

Në mënyrë që të kuptohet esenca e kësaj sprove, njeriu duhet që të ketë njohuri të thellë për Krijuesin e tij ekzistenca e të cilit shfaqet në çdogjë që ekziston. Ai është Krijuesi, Poseduesi i fuqisë, diturisë dhe mençurisë së pafund.

Ai është All-llahu, Krijuesi, Shpikësi, Formësuesi. Të tij janë emrat më të bukur. Atë (All-llahun) e madhëron çka ka në qiej e në tokë dhe Ai është ngadhënjyesi, i urti! (Al Hashr:24)

Allahu e krijoi njeriun nga balta, duke e pajisur atë me shumë tipare, dhe i dhuroi shumë favorizime. Atë askush nuk mëson vetvetiu si të sheh, si të dëgjoj, si të ec apo si të marr frymë. Bile, këto sisteme komplekse janë të vendosura në trupin e tij në mitër para se ai të lind, atëherë kur ai nuk ka asnjë mundësi që të percepton botën e jashtme.

Pasi i janë dhënë të gjitha këto tipare, çfarë pritet nga njeriu është që të bëhet shërbëtor i Allahut. Sidoqoftë, siç Allahu thotë qartë në Kur'an, shumica e njerëzve janë "keqbërës' dhe

"jofalenderues" ndaj Krijuesit të tyre, për shkak se ata refuzojnë nënshtrimin ndaj Allahut. Ata supozojnë se jeta është mjaft e gjatë dhe se kanë fuqi personale që të mbijetojnë.

Kjo është arsyeja pse qëllimi i tyre është që të "shfrytëzojnë jetën deri në fund". Ata harrojnë vdekjen dhe jetën e mëpastajshme. Ata përpiqen që të kënaqen në jetë dhe që të arrijnë standarde më të mira jetësore. Allahu spjegon lidhjen e tyre ndaj kësaj jete në ajetin e poshtëm:

Vërtet, ata (idhujtarët) e duan shumë këtë jetë dhe e zënë asgjë ditën e rëndë që i pret. (Al Insan:27)

Jobesimtarët përpiqën që të shijojnë të gjitha kënaqësitë e kësaj bote. Por, siç tregon ajeti, jeta kalon shumë shpejt. Kjo është pika qenësore që shumica e njerëzve harrojnë t'a përkujtojnë.

Të marrim një shembull ashtu që të sqarojmë temën në fjalë.

DISA SEKONDA APO DISA ORË?

Paramendo një pushim tipik: pas shumë muajve të punës së zellshme, i ke dy javë pushim dhe keni arritur në pushimorën tuaj të preferuar pas ngarjes së lodhshme të autos për tetë orë. Koridori është i stërmbushur me mysafirë si ju. Bile i vëren fytyrat e njohura dhe i përshëndetë ata. Koha është e ngrohtë dhe nuk dëshiron që t'a humbasësh asnjë minutë të kënaqësisë nën diell dhe detin e qetë, kështuqë pa humbur kohë, e gjen dhomën tënde, vesh kostumet e larjes

dhe vrapon për në plazh. Më në fund, arrin tek uji i pastër si loti, por papritmas të befason një zë: "Zgjohu, do të vonohesh për në punë!"

Këto fjali të duken të pakuptimta. Për një çast, nuk e kupton se çfarë është duke ndodhur; aty është një mungesë ndërlidhjeje e pakuptueshme me atë se çfarë ke parë dhe dëgjuar. Kur i hap sytë dhe e sheh veten në dhomën e fjetjes, e vërteta është se e gjitha ka qenë ëndërr dhe që iu ka mahnitur me të madhe. Nuk mund t'a përmbashë veten duke e shprehur mahnitjen: "Kam ngarë për tetë orë për të arritur këtu. Edhepse sot përjashta është ftohtë acar, e ndjeva ngrohtësinë e diellit në ëndërr. E ndjeva edhe stërpikat e ujit në fytyrën time."

Tetë orë rrugë për deri tek pushimorja, koha që ke pritur në korridor, shkurtimisht, çdo gjë që ka të bëjë me pushimin tënd në të vërtetë ishte një ëndërr prej disa sekondash. Edhepse nuk dallohej nga jeta reale, çfarë keni përjetuar në mënyrë vërtetë ishte vetëm se një ëndërr.

Kjo kështillon se ne do të zgjohemi nga kjo jetë e kësaj bote sikur kur zgjohemi nga ëndrra. Pastaj, jobesimtarët do të shprehen në të njejtën mënyrë habie. Gjatë jetës së tyre, ata nuk kanë mundur t'a lirojnë veten nga mosdija se jeta e tyre do të jetë e gjatë. Sidoqoftë, në kohën kur ata do të ringjallen, do të kuptojnë se koha të cilën e kanë kaluar që për ata do të jetë e tërë jeta prej 60 apo 70 vjetësh ishte sikur të zgjaste disa sekonda. Allahu tregon për këtë gjë në Kur'an:

Ai thotë: "E sa vjet keni kaluar në tokë?"Ai thotë: "Mirë e keni, sikur ta dishit njëmend pak keni qëndruar!"(El-Muminum:112-114)

A do të jenë 10 apo 100 vjet, njeriu eventualisht mund të kuptojë kohën e shkurtë të jetës sipas ajetit të treguar më lartë. Kjo është sikur në rastin kur njeriu zgjohet nga ëndrra duke iu zhdukur

të gjitha pamjet e pushimit të bukur dhe të gjatë, papritur duke kuptuar se kjo ka qenë vetëm një ëndërr prej disa sekondash. Në të njejtën mënyrë, shkurtësia e jetës do të godasë njeriun kur të gjitha çfarë ka pasur në jetë i harron. Allahu lidhur me këtë fakt tërheq vëmendjen në ajetin e mëposhtëm:

E ditën kur të bëhet kijameti (ditën e gjykimit), kriminelët betohen se nuk qëndruan (në dynja) gjatë, por vetëm një çast të shkurtër. Kështu kanë qenë ata që i bishtëruan të së vërtetës. (Rum:55)

Të gjithë e kanë kohën e caktuar pa marrë parasysh se sa i zgjatë jeta, sikur për ata që jetojnë disa orë apo disa ditë, e sikur për ata që jetojnë për 70 vjet... Diçka çka është e kufizuar do të përfundojë një ditë. Sado që të jetë jeta e gjatë 80 apo 100 vjet çdo ditë njeriu i afrohet ditës së paracaktuar. Njeriu, në të vërtetë, përjeton këtë fakt gjatë tërë jetës së tij. Pa marrë parasysh planet e projektuara që ai planifikon për vete, një ditë ai do të arrijë atë ditë të caktuar kur duhet që t'a përfundojë qëllimin e vet. Secili synim i vlershëm apo gjërat që mendon si pika kthese në jetën e vet shumë shpejt kupohen se vetëm kanë qenë fantazi të përkohshme.

Paramendoni një dalosh, p.sh., i cili sapo ka hyrë në shkollën e mesme. Natyrisht ai mezi nuk pret për ditën që do të diplomojë. Ai mezi nuk pret atë me padurim të papërmbajtur. Shumë shpejt do t'a sheh veten duke u regjistruar në fakultet. Në këtë etapë të jetës, atij as që i bjen ndërmend vitet e gjata në shkollën e mesme. Ai tashmë ka tjera gjëra që e preokupojnë; ai dëshiron që t'i shfrytëzojë maksimalisht këto vite të çmueshme që t'a lehtësojë frikën për të ardhmen. Kështuqë, ai bën plane të shumta. Më përpara mezi nuk ka pritur, tani ai është i zënë me përgaditjen për martesë, që për të është një rast i veçantë. Pastaj vitet rrjedhin më shpejt se sa ai mendon dhe i

mbesin shumë vite pas shpine dhe përnjëherë e gjen veten si një njeri që kujdeset për familjen e vet. Me kohë ai bëhet gjysh, një plak i vjetër me shëndet që vazhdimish i dobësohet, ai si nëpër mjegull i përkujton ngjarjet që i jepnin kënaqësi sa ishte i ri. Kujtimet e zymta zbehen edhe më tej. Shqetësimet që e mundonin si të ri më nuk e interesojnë. Vetëm disa pamje nga jeta e tij shpalosen para syve të tij. Koha e paracaktuar afrohet. Koha e mbetur është shumë e kufizuar; disa vite, disa muaj apo ndoshta edhe vetëm disa ditë. Një tregim klasik për një njeri, pa përjashtime, përfundon me shërbime funerali, ku marrin pjesë antarët e familjes së ngushtë, miqtë e afërt si dhe farefisi. E vërteta është se askush nuk është imun ndaj këtij përfundimi.

Pa marrë parasysh, që nga fillimi i historisë, Allahu e ka njoftuar njeriun rreth natyrës së përkohshme të kësaj bote dhe e ka përshkruar jetën e pastajshme si vendbanim tëvërtetë dhe përhershëm të tij. Shumë detale që kanë të bëjnë me parajsën dhe ferrin përshkruhen në shpalljet e Allahut. Pavarsisht nga ky fakt, njeriu synon që të harrojë këtë të vërtetë thelbësore dhe mundohet që të gjitha përpjekjet e veta t'i investojë në këtë jetë, edhepse është e shkurtë dhe e përkohshme. Sidoqoftë ata që pretendojnë një çasje racionale ndaj jetës janë të vetëdijshëm për kthjelltësinë e mendjës së tyre dhe vetëdijës dhe kuptojnë se kjo jetë nuk e vlen aspak në krahasim me jetën e amshueshme. Për këtë arsye synimi kryesor i njeriut është që të fitojë parajsën, vend i përhershëm i bujarisë dhe bollëkut të Allahut. Duke kërkuar kënaqësinë e Allahut me besim të plotë është mënyra e vetme që të fitohet. Sidoqoftë, ata që nuk mendojnë për fundin e pashmangshëm në këtë botë, dhe që jetojnë jetën me atë qëndrim sigurisht që meritojnë dënim të përjetshëm.

Allahu në Kur'an tregon për fundin e tmerrshëm që do të përjetojnë këta njerëz:

(Përkujto) Ditën kur i tubojnë ata, (atyre u duket) sikur nuk qëndruan (në dynja) vetëm një moment të ditës, atëherë njihen mes vete. E, vërtetë, kanë dështuar ata që nuk besuan këtë prezencë para All-llahut, kanë refuzuar udhën e drejtë. (Jonuz:45)

Ti (Muhamed) duro, ashu sikurse duruan të dërguarit e vendosur dhe mos kërko ngutjen e dënimit për ta, sepse ditën kur do ta përjetojnë atë (dënimin) që u është premtuar, atyre u duket sikur nuk kanë jetuar vetëm se në një moment të shkurtër të ditës. Kumtesë e mjaftueshme! A mos shkatërrohet kush, pos popullit të shfrenuar. (Ahkaf:35)

AMBICJET E SHFRENUARA

Më herët në këtë libër, kemi përmendur se koha që një njeri i zakonshëm e kalon në këtë botë është e shkurtë "sa qel e mbyll sytë". Sidoqoftë, pa marrë parasysh se çfarë ka njeriu në jetë, ai nuk do t'a arrijë kënaqësinë e vërtetë dersa ai nuk beson në Allahun dhe përmend Allahun.

Në kohën kur ai arrinë moshën e pjekurisë ai lakmon pasurinë, fuqinë dhe statusin. Për çudinë e tij, ai ka aftësi të kufizuara që të kënaqet me lakmitë e veta; dhe nuk ka rast që t'i ketë krejt çfarë ai dëshiron. As pasuria, as suksesi apo ndonjë përparim, sidoqoftë, nuk do t'i qetësojë ambiciet e tij. Pa marrë parasysh statusin shoqëror apo gjininë, jetët e njerëzve janë të kufizuara në vetëm 6 apo 7 dekada. Deri në kalimin e kësaj periudhe, vdekja i bën të gjitha kënaqësitë e kësaj bote, gjëra të pakuptimta.

Dikush që është i prirur për dëshira të shfrenuara gjithmonë e gjen veten si i sëmurë "me pakënaqësi". Në secilën periudhë të jetës, pakënaqësia është çdoherë e pranishme, derisa qëllimet ndërrohen varësisht nga koha dhe kushtet. Dëshira për të arritur këto kënaqësi mund të bëj që disa njerëz të llastohen gati në çdo gjë. Ai gjithashtu mund të angazhohet aq në plotësimin e dëshirave të tij saqë është i gatshëm që të përballoj çdo pasojë, bile edhe nëse do të thotë që të humbasë dashurinë e familjës së ngushtë apo të jetë i dëbuar nga ata. Ndonjëherë me kohë ai e arrin cakun e vet, por "magjia" zhduket. Ai humb interesimin në qëllimin e arritur. Bile përveç kësaj, i pakënaqur me këtë arritje, ai menjëherë fillon që të kërkojë një synim apo cak tjetër dhe bën çfardo që është e mundur që të arrijë cakun derisa sa t'a arrijë siç duhet më në fund.

Duke pasur ambicje të shfrenuara është karakteristikë tipike për një jobesimtar. Kjo veçori i mbetet deri sa të vdes. Kurrë nuk kënaqet me atë që ka. Kjo është kështu pasiqë thjesht dëshiron të gjitha për veten e vet me lakmi të madhe dhe jo që të fitojë kënaqësinë e Allahut. Në të njejtën mënyrë, të gjitha që njerëzit kanë dhe mundohen që të kenë më shumë është më shumë arsye për lavdatë dhe mburrje, dhe njerëzit bëhen të shkujdesur nga kufizimet që i ka vënë Allahu. Sigurisht, Allahu nuk do të lejojë dikend që është aq panënshtruar ndaj Tij që të ketë qetësi shpirtërore në këtë botë. Allahu thotë në ajetin e mëposhtëm:

"Ata që besuan dhe me të përmendur All-llahun, zemrat e tyre qetësohen; pra ta dini se me të përmendur All-llahun zemrat stabilizohen." (Ar-Ra'd:28)

BOTA MASHTRUESE

Shembuj të panumërt të krijimit të përsosur rrethojnë njeriun përgjatë tërë botës: pamje të mahnitshme, miliona lloje bimësh, qielli i kaltër, retë e rënda me shi apo trupi i njeriut- një organizëm i përsosur përplot me sisteme komplekse. Të gjitha janë këto shembuj mahnitës të krijimit, për njohjën e të cilit nevojitet mendje mprehtësi e thellë.

Duke shikuar laramaninë në krahët e fluturës, me motive të mrekullueshme dhe të ndërlikuara me çka edhe dallohet, është një përjetim që kurrë nuk harrohet. Puplat e kokës së një zogu, aq të vogla dhe të shkëlqyera, që duket sikurse një copë kadife e zezë, apo ngjyrat tërheqëse dhe aroma e luleve janë të mahnitshme për shpirtin e njeriut.

Çdokujt, gati pa përjashtim, i pëlqen fytyra e bukur. Shtëpi luksoze, me orendi të përaruara dhe auto moderne për disa njerëz janë pasuritë më të mëdha. Njeriu përpiqet për shumë gjëra në jetë, por bukuria e çdogjëje që ka është e paracaktuar që të zhduken në kohë.

Pema gradualisht prishet dhe më në fund kalbet që nga çasti kur është këputur nga dega. Aroma e luleve mbush dhomën tuaj vetëm për një kohë të caktuar. Së shpejti, ngjyrat fillojnë t'i zbehen dhe vyshken. Fytyra më e bukur rrudhet pas disa dekadave: efekti i vjetëve në lëkurë dhe zbardhja e flokëve bën që ajo fytyrë e bukur mos të dallohet shumë nga fytyrat e tjera të njerëzve të plakur. Nuk mbetet asnjë shenjë nga shëndeti dhe faqet e kuqe të një tinejxheri pasi të kalojnë vitet. Ndërtesës i nevojitet rinovimi; autot dalin nga moda bile çka është edhe më keq, ndryshken. Shkurtimisht, çdo gjë që n'a rrethon i nënshtrohet shkatërrimit të kohës. Kjo mund të duket si

"një proces natyror" për disa. Sidoqoftë, kjo na dërgon tek një porosi e qartë: "Asgjë nuk është imun ndaj efektit të kohës."

Mbi të gjitha, çdo bimë, kafshë dhe qenie njerëzore në botë- apo shkurtimisht thënë, çdo qenie e gjallë- është e vdekshme. Fakti se popullsia botërore nuk pakësohet gjatë shekujve- për shkak të lindjeve- nuk bën që t'a lëmë anash faktin e vdekjes.

Sidoqoftë si person i shfrenuar, magjia e pasurisë ndikon shumë në njeriun. Etja për të pasur padashur e rrëmben. Sidoqoftë, një gjë duhet kuptuar: Allahu është i vetmi Posedues i çdo gjëje. Qeniet e gjalla jetojnë aq sa Ai dëshiron dhe vdes kur Ai dëshiron.

Allahu fton njeriun që t'a përqëndroj mendjen në këtë, sipas ajetit në vazhdim:

Shembulli i jetës së kësaj bote është si i një shiu që e kemi zbritur nga qielli, e me anën e të cilit gërshetohen bimët e tokës (mbijnë dhe shpeshtohen të gjitha llojet) prej nga hanë njerëzit e kafshët deri kur toka të ketë marrë stolinë e vet dhe të jetë zbukuruar (me bimë, pemë e behar), e banorët e saj të mendojnë se janë të zotët e saj, e asaj i vjen urdhëri ynë, natën ose ditën, Ne e bëjmë atë (të mbjellat) të korrur sikurse të mos ekzistonte dje. Kështu Ne u sqarojmë faktet njerëzve që mendojnë. (Junuz: 24)

Ky ajet, tregon se çdo gjë në këtë botë që mendohet të jetë e bukur do të humb me kohë bukurinë e vet një ditë. Bile, do të zhduket krejësisht nga faqja e dheut. Kjo është çështje e rëndësishme që duhet t'a kemi në mendje, pasiqë Allahu na informon se Ai ka dhënë disa shembuj "për ata që mendojnë". Si një qenie intelegjente, çka pritet nga njeriu është, që të mendojë dhe të marrë mësim nga ngjarjet dhe më në fund që t'i parashtron synimet e jetës së tij.

"Mendja" dhe "të kuptuarit" janë veçori unike e njeriut; dhe pa këto veçori, njeriu humb tiparet e veta dalluese dhe bëhet edhe më i ultë se kafsha. Kafshët gjithashtu bëjnë jetë që është e ngjajshme në disa aspekte me jetën e njeriut: marrin frymë, shtohen dhe një ditë vdesin. Kafshët kurrë nuk mendojnë pse dhe si janë lindur, apo pse një ditë do të vdesin. Është shumë e natyrshme që ata nuk angazhohen në të kuptuarit e pikësynimeve reale të jetës së tyre; ata nuk pritet të mendojnë për qëllimin e krijimit të tyre apo për Krijuesin.

Sidoqoftë, njeriu është përgjegjës ndaj Allahut për ngritjen e vetëdijës nga Allahu përmes mendimit dhe të jetë i ndërgjegjshëm ndaj urdhërave të Tij. Më tutje, nga ai pritet që të kuptojë se kjo botë ekziston vetëm për një kohë të caktuar. Ata që me të vërtetë i kuptojnë këto fakte do të kërkojnë udhëzimin dhe ndriçimin e mendjes nga Allahu duke u angazhuar në vepra të mira.

Përndryshe, njeriu do të ballfaqohet me vuajtje në të dyja botërat, në këtë dhe në atë të pastajshmën. Ai bëhet i pasur, por kurrë i lumtur. Bukuria dhe fama zakonisht sjellin më shumë fatkeqësi sesa jetë të lumtur. Një njeri i popullarizuar, p.sh. i cili një ditë gjendet në lajkat e admiruesëve të vet më vonë lufton me problemet shëndetsore, dhe më vonë do të vdes i vetmuar në një dhomë të vogël hoteli, duke mos u kujdesur askush për të.

SHEMBUJT NGA KUR'ANI DHE BOTA MASHTRUESE

Allahu pandërprerë thekson në Kur'an se është kjo është vetëm "një botë ku të gjitha kënaqësitë janë të gjykuara të zhduken". Allahu tregon tregime nga ato shoqëri dhe ata mashkuj dhe femra

nga e kaluara që janë kënaqur në pasuritë, famën dhe statusin e tyre shoqëror kanë pasur përfundime të tmerrshëme. Kjo pikërisht ka ndodhur dy njerëzëve dhe tregohet në suren Kehf:

E ti sillu atyre (që kërkuan t'i largosh varfanjakët) si shembul dy njerëz; njërit prej tyre i dhamë dy kopshte (vreshta) nga rrushi dhe ato i rrethuam me hurma, e në mes atyre dyjave bimë tjera.

Të dy kopshtet jepnin frutat e veta pa munguar prej tyre asgjë, e në mesin e tyre bëmë të rrjedhë një lumë.

Ai kishte edhe pasuri tjetër. E ai atij shokut të vet (që ishte besimtar) itha: - duke iu krenuar atij - "Unë kam pasuri më shumë se ti e, kam edhe krah më të fortë!"

Dhe ai hyri në kopshtin e vet (e me besimtarin për dore), po duke qenë dëmtues i vetës (duke mos besuar dhe duke u krenuar) tha: "Unë nuk mendoj se zhduket kjo kurrë!"

Dhe nuk besoj se do të ndodhë kijameti, (dita e gjykimit), por nëse bëhet që të kthehem te Zoti im, padyshim do të gjej ardhmëri edhe më të mirë se kjo.

Atij ai shoku ivet (besimtari) itha - duke e polemizuar atë -: "A e mohove Atë që të krijoi ty nga dheu, pastaj nga një pikë uji, pastaj të bëri njeri të plotë?"

"Por për mua, Ai All-llahu është Zoti im, e Zotit tim unë nuk ibëj shok askë!"

E pse ti kur hyre në kopshtin tënd nuk the: "Ma shaell llah, la kuvete il-la bil lah" - (Allhu çka do, bëhet, s'ka fuqi pa ndihmën e Tij). Nëse ti më sheh mua se unë kam më pak prej teje edhe pasuri edhe fëmijë (krah më të dobët).

Po unë shpresoj se Zoti im do të më japë edhe më të mirë nga kopshti yt, e këtij tëndit t'i shkaktojë fatkeqësi nga qielli e të gdhijë tokë e lëmuar (e zhveshur).

Ose të gdhijë uji i shterur, e ti kurrsesi nuk mund ta kërkosh atë!"

Dhe vërtet, u shkatërruan frutat e ti, e ai filloi tërrahë shuplakët për atë që kishte shpenzuar në të, e ajo ishte rrënuar në kulmet e saj dhe thoshte: "O i mjeri unë, të mos i kisha bërë Zotit tim akë shok!"

E nuk pati krah (grup), pëveç All-llahut të vërtetë që t'i ndihmojë atij dhe nuk mundi ta pengojë.

Në atë vend ndihma është vetëm e All-llahut të vërërtetë. Ai është shpërblyesi më i mirë dh te Ai është përfundimi më i mirë.

E ti (Muhammed) paraqitjau atyre shembullin e kësaj bote që është si një ujë (shi) që Ne e lëhsojmë nga qielli, e prej tij bima e tokës zhvillohet e shpeshëtohet sa që përzihet mes vete, e pas pak ajo bëhet byk (pas tharjes) që e shpërndajnë erërat. All-llahuka fuqi për çdo send.

pasuria dhe fëmijët janë stoli e kësaj bote, kurse veprat e mira (frtyi i të cilave është i përjetshëm) janë shpërblimi më i mirë te Zoti yt dhe janë shpresa më e mirë. (Kehf: 32-46)

Mburrja e dikujt me pasurinë e vet e bën atë qesharak. Ky është ligj i pandryshuar i Allahut. Pasuria dhe pushteti janë dhuratë nga Allahu dhe në çdo moment mund të merren. Tregimi për "njerëzit në parajsë" që është treguar në Kur'an është një shembull tjetër në lidhje me këtë:

Ne i sprovuam ata (mekasit) sikurse i kemi pas sprovuar pronarët e kopshtit. Kur u betuan se do të vjelin atë herët në agim.

E nuk thanë (kur u betuan): "Në dashtë All-llahu - inshall -llahu!"

E, sa qenë ata fjetur, atë (kopshtin) e goditi një bela nga Zoti yt.

Dhe ai gdhiu si të ishte i vjelë.

Ata në mëngjes thërritnin njëri-tjetrin.

Ngrihuni herët te prodhimet e tuaja, nëse doni t'i vilni!

Dhe ata vajtën duke pëshpëritur në mes vete (të mos i dëgjojnë kush).

Të mos lejojnë të afrohet sot në të asnjë i varfër.

E kur e panë atë, thanë: "S'ka dyshim, ne kemi humbur (rrugën)".

Jo, (ne nuk kemi humbur rrugën) por paskemi mbetur pa të!

Ai me maturi prej tyre tha: "A nuk ju thashë përse nuk e përmendi Zotin?"

Atëherë ata thanë: "I pafajshëm është Zoti ynë, ne ishim të padrejtë"

Dhe u kthyen e po e qortojën njëri-tjetrin.

Thanë: "Të mjerët ne, vërtet ne ishim jashtë rrugës!"

Shpresohet se Zoti yt do na zëvendsojë me ndonjë edhe më të mirë se ai; ne në të vetëm te Zoti ynë mbajmë shpresën.

Ja, kështu do të jenë dënimi (i mekasve), ndërsa dënimi i botës tjetër do të jetë shumë më i ashpër, sikur të jenë që e kuptojnë. (Kalem:17-33)

Syri i kujdeshshëm menjëherë vëren nga këto ajete se Allahu nuk jep shembuj nga jeta e ateistëve. Këta që përmenden këtu janë pikërisht ata që besojnë në Allahun por zemrat e tyre janë të ftohta ndaj përmendjes së Allahut dhe të cilët janë jofalenderues ndaj Krijuesit të tyre. Ata bëhen kryelartë në atë çfarë Allahu iu ka dhënë si dhuratë, dhe krejtësisht kanë harruar se këto dhurata do të duhej të përdorën në mënyrën e Tij. Në mënyrë tipike, ata pohojnë ekzistencën dhe fuqinë e Allahut; por zemrat e tyre janë plot mendjemadhësi, ambicje dhe egoizëm.

Tregimi i Karunit, njeri nga njerëzit e profetit Musa, rrëfehet në Kur'an si shembull tipik i një karakteri me pasuri të kësaj bote. Së bashku Karuni dhe ata që vrapojnë pas statusit shoqëror dhe pasurisë janë besimtarët e ashtuquajtur besimtarë që largohen nga feja për shkak të pasurive dhe në këtë mënyrë e humbin jetën e bekuar dhe të amshueshme të asaj bote:

Karuni ishte nga populli i Musait dhe ai shtypte atë popull ngase Ne i patëm dhënë aq shumë pasuri sa që një grup i fuqishëm mezi bartin çelësat e (pasurisë së) tij, e kur populli i vet i tha: "Mos u kreno aq fortë sepse All-llahu nuk i do të shfrenuarit!"

Dhe me atë që të ka dhënë All-llahu, kërko (ta fitosh) botën tjetër, e mos le mangu atë që të takon nga kjo botë, dhe bën mirë ashtu siç të ka bërë All-llahu ty, e mos bën të këqia në tokë, se All-llahu nuk i do çrregulluesit.

Ai (Karuni) tha: "Më është dhënë vetëm në saje të dijes sime!" Po a nuk e di ai se All-llahu shkatërroi para tij nga popujt e lashtë asish që ishte edhe më i fuqishëm e më i pasur se ai, po mëkatarët kriminelë as që do të pyeten për fajet e tyre (meqë All-llahu e di).

Ai (Karuni) doli para popullit të vet me stolinë e vet, e ata që kishin synim jetën e kësaj bote thanë: "Ah, të kishim pasur edhe ne si i është dhënë Karunit, vërtet ai është fatbardhë!"

E ata që ishin të zotët e diturisë thanë: "Të mjerët ju, shpërblimi i All-llahut është shumë më i mirë për atë që besoi dhe bëri vepër të mirë, po atë nuk mund ta arrijë kush përveç durimtarëve!"

Po Ne atë dhe pallatin e tij i shafuam në tokë dhe, veç All-llahut nuk pati që ta mbrojë e as vetë nuk pati mundësi të mbrohet.

E ata që dje lakmuan të ishin në vendin e tij, filluan të thonë: "A nuk shihni se All-llahu me të vërtetë i jep begati e komoditet atij që do nga robërit e vet, e edhe ia mungon atë atij që do, e sikur All-llahu të mos bënte mëshirë ndaj nesh, do të na sharronte në tokë edhe neve; sa habi, se si jobesimtarët nuk gjejnë shpëtim!"

Atë, vend të përjetshëm (Xhennetin) u kemi përcaktuar atyre që nuk duan as mendjemadhësi e as ngatërresë në tokë, e përfundim i këndshëm u takon atyre që i frikësohen All-llahut.

Kush sjell me vete punë të mirë, atij do t'i takojë shpërblimi edhe më i madh, ndërsa ai që paraqitet me punë të këqija, do t'i jepet dënim vetëm aq sa e ka merituar. (Kasas:76-84)

Vepra më e shëmtuar e Karunit ishte që t'a shoh veten si qenie ndaras dhe e pavarur nga Allahu. Në të vërtetë, siç sugjerojnë edhe ajetet, ai nuk e ka mohuar ekzistencën e Allahut, por thjesht ka

menduar se ai- për shkak të veçorive të veta superiore- meritoi fuqinë dhe pasurinë që atij i dhuroi Allahu. Sidoqoftë, të gjithë njerëzit në këtë botë janë shërbëtorë të Allahut dhe pasuria e tyre nuk iu është dhënë atyre vetëm pse ata e meritojnë. Të gjithat që i jipen njeriut janë dhuratë nga Allahu. Nëse ai do të ishte i vetëdijshëm për këtë fakt, ai kurrë nuk do të ishte jofalenderues dhe i prishur ndaj Krijuesit të vet për shkak të pasurisë që ka. Ai duhet vetëm do të duhej të ndihet falenderues dhe të shfaqë mirënjohjen e tij me sjelljet e tij të mira ndaj Allahut. Kjo është mënyra më e mirë dhe më e ndershme që të tregohet mirënjohja e dikujt drejt Allahut. Nga ana tjetër, Karuni dhe ata që kanë aspirata që të bëhen sikur ai, e kuptojnë se veprat e liga që ata i bëjnë i kujtojnë vetëm kur ndeshen me fatkeqësi. Pas të gjitha të këqijave që bie mbi ta, nëse ende vazhdojnë me të njejtin avaz që ngre neveri ndaj Allahut, ata janë plotësisht të shkatërruar. Fundi i tyre do të jetë i pashmangshëm: ferri (xhehenemi), një vend i lig në të cilin do të mbesin përgjithmonë!

Ju njerëz dinie se jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se lojë, kalim kohe në argëtim, stoli, krenari mes jush dhe përpjekje në shtimin e pasurisë dhe të fëmijëve, e që është si shembull i një shiu prej të cilit bima i habit bujqit, e pastaj ajo thahet dhe e sheh atë të verdhë, mandej bëhet e thyer e llomitur, e në botën tjetër është dënimi i rëndë, por edhe falje mëkatesh dhe dhurim i kënaqësisë nga All-llahu; pra jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se përjetim mashtrues. (Hadid:20)

DOBËSITË E NJERIUT

Allahu e krijoi njeriun në formën më të kompletuar dhe e pajisi atë me karakteristika superiore. Superioriteti i tij është mbi të gjitha krijesat- që tregohet me aftësitë e tij intelektuale të të menduarit dhe të të kuptuarit, dhe gadishmërinë e tij për mësim dhe zhvillim të kulturave- është çështje e padiskutueshme.

A keni menduar ndonjëherë pse pavarësisht nga të gjitha këto karakteristika superiore ka trup aq të brishtë, i cili është i lëndueshëm ndaj kërcnimit të jashtëm dhe të brendshëm? Pse i është ekspozuar sulmit të mikrobeve apo bakterieve, që janë shumë të vogla sa që nuk duken me sy të lirë? Pse ai çdo ditë duhet të harxhojë një pjesë të caktuar të kohës për t'a mbajtur veten të pastër? Pse atij i nevojitet kujdesi trupor? Dhe pse ai plaket me kalimin e kohës?

Njerëzit mendojnë se këto nevoja janë fenomene natyrore. Por, të kesh nevojë për përkujdesje si njeri kjo bëhet për një qëllim të veçantë. Secili detal i nevojave të njeriut është i krijuar veçanarisht. Ajeti "...njeriu është i paaftë" (Nisa:28) dukshëm tregon për këtë fakt.

Nevojat e paskajshme të njeriut janë të krijuar me qëllim që të bëjë atë të kuptojë se ai është shërbëtor i Allahut dhe kjo jetë është banesë e përkohshme e tij.

Njeriu nuk ka kurrëfarë ndikimi në vendin dhe datën e lindjës së tij. Gjithashtu, ai kurrë nuk e di se si dhe kur do të vdes. Bile, të gjitha përpjekjet e tij që të eliminojë faktorët negativ që ndikon në jetën e tij janë të kota dhe të pashpresë.

Njeriu me të vërtetë ka natyrë të brishtë që i nevojitet përkujdesje e madhe që të mbijetojë. Ai është i pambrojtur kundër dhe i pafuqishëm përballë, incidenteve të paparashikuara që ngjajnë në botë. Në të njejtën mënyrë është i ekspozuar rrezikut të paparashikuar shëndetit, pa marrë parasysh a banon në kushte të civilizimit të lartë apo në ndonjë fshat të largët malor dhe të pazhvilluar. Shumë lehtë mund të ndodhë që njeriu mund të has në ndonjë sëmundje të pashërueshme apo vdekjeprurëse. Në çdo kohë, incidentet mund të ndodhin duke shkaktuar dëmtim trupor edhe ndokujt që është i fuqishëm apo ndokujt me trup të hatashëm. Pos kësaj, kjo mund ti ndodhë të gjithë njerëzëve pa dallim, statusi, kategorie apo race, etj., dhe atë pa asnjë përjashtim. Jeta e ndonjë njeriu të famshëm me miliona simpatizues apo të ndonjë bariu mund të ndryshojë një ditë nga ndonjë incident i papritur.

Trupi i njeriut është një organizëm i dobtë i përbërë nga eshtrat dhe mishi me peshë mesatare prej 70-80 kg. Vetëm lëkura e brishtë e mbronë atë. Padyshim, kjo lëkurë e ndieshmes shumë lehtë mund të lëndohet dhe mavijoset. Ajo mund të pëlcasë dhe të thahet nëse i ekspozohet një kohë të gjatë erës apo diellit. Në mënyrë që mos t'i "dorëzohet" kushteve natyrore njeriu duhet çdo herë që të kujdeset ndaj efekteve të rrethit.

Edhepse njeriu është i pajisur me sisteme të mahnitshme trupore, "materialet" si- mishi, muskujt, eshtrat, indi nervor, sistemi i gjakut dhe yndyra- janë të prirura në prishje. Nëse njeriu do të ishte nga materiali tjetër, dmth. jo nga mishi dhe yndyra, nga një material që nuk lejon trupat e huaj që

të hyjnë në organizëm si mikrobet apo bakteriet, atëherë nuk do të kishte rast trupi që të sëmurej. Sidoqoftë, mishi është "substanca" më e brishtë; ai prishet dhe hahet nga krimbat nëse qëndron për një kohë në temperaturën e dhomës.

Si një përkujtues vazhdueshëm i Allahut, njeriu shpesh ndien nevojat themelore të trupit të tij. I ekspozuar motit të ftohtë, p.sh., ai rrezikon jetën e vet; sistemi i imunitetit gradualisht "bie në kollaps". Në atë rast, trupi i tij mund që mos t'a mbajë temperaturën konstante të tij (37^0C) që është qenësore për shëndetin e tij[1]. Zemra e tij ngadalson të rrahurat, enët e gjakut tkurren dhe rritet shtypja e gjakut. Trupi fillon të dridhet me qëllim të arritjes së ngrohtësisë. Trupi me temperaturë të zvogëluar, në 35 ^{0}C shoqërohet me zvoglim të pulsit dhe tkurrje të enëve të gjakut në duar, këmbë dhe gishta janë shenjat e kushteve të përkeqësimit të jetës [2]. Me këtë temperaturë njeriu mund të jetë edhe i çorientuar dhe vazhdimit flen. Funksionet mentale ngadalsohen. Ulje e lehtë e temperaturës së trupit mund të shkaktojnë pasoja të tilla, por ekspozimi më i gjatë në mot të lig, ku temperatura e trupit mund të bie nën 33 ^{0} C, shkakton humbjen e vetëdijës. Në 24 ^{0}C, sistemi i frymarrjes pushon së funksionuari. Truri dëmtohet në 20 ^{0}C dhe në fund zemra ndalet në 19 ^{0}C duke sjellur përfundimin e pashmangshëm: VDEKJEN.

Ky është vetëm një nga shembujt që do të përmenden në vazhdim të këtij libri. Qëllimi i tregimit të këtyre shembujve është tërheqja e vëmendjes se për shkak të faktorëve të ndryshëm që rrezikojnë qenien e tij, njeriu gjithmonë do të dështojë në gjetjen e kënaqësive të thella në jetën e

[1] 1. A. Maton, J. Hopkins, S. Johnson, D. LaHart, M.Quon Warner, J.D. Wright, Human Biology and Health, Prentice Hall, New Jersey, f. 59

[2] 2. J.A.C. Brown, Medical and Health Encyclopaedia, Remzi Publishing, Istanbul, f.250

tij. Qëllimi është që t'i sillet ndër mend lexuesit se njeriu duhet që të largohet nga kënaqësitë e botës dhe të ndalohet vrapimi pas ëndrrave gjatë tërë jetës së tij ndërsa në vend të kësaj të ketë në mendje gjithmonë Allahun dhe jetën e vërtetë, jetën a asaj bote.

Kjo është parajsa e amshueshme që i është premtuar njeriut. Pasiqë lexuesit do të kenë rastin që të shohin nga vazhdimi i librit, parajsa është vend i përkryeshmërisë. Në parajsë, njeriu duhet të jetë plotësisht i izoluar nga dobësia fizike dhe jopërsoshmëria që e rrethojnë në tokë. Çdo gjë që dëshiron do të jenë shumë të kapshme. Bile, lodhja, etja, rraskapitja, uria dhe lëndimi nuk do të ekzistojnë në parajsë.

Duke iu ndihmuar njerëzve që të kuptojnë të natyrën reale dhe si rrjedhim të kenë kuptim më të thellë të superioritetit të pafund të Krijuesit është qëllimi tjetër i kësaj libre. Përveç kësaj, të kuptojë se njeriu ka nevojë për udhëzimin e Allahut me siguri i shkon çdo kujt për shtati. Allahu këtë e thotë në ajetin e mëposhtëm:

O ju njerëz, ju keni nevojë për All-llahun e All-llahu nuk ka nevojë për ju; Ai është i falënderuari. (Fatir:15)

KËRKESAT TRUPORE

Njeriu është i ekspozuar shumë rreziqeve fizike. Për të mbajtur dhe t'u përkujdesur për trupin dhe rrethinën të pastër është një barrë e rëndë gjatë tërë jetës që njeriu është i preokupuar ashtuqë

të minimizohen rreziqet shëndetsore. Çka është më e mundimshme është se koha e harxhuar për këtë detyrë është e konsiderueshme. Shpesh janë bërë hulumtime që të mësohet se sa kohë shpenzohet për rruajtje, pastrim të trupit, kujdes ndaj flokut, kujdesi për lëkurë, manikyr etj. rezultatet e këtyre hulumtimeve kanë qënë befasues, dhe zbulon se sa kohë të çmuar harxhohet për këto detyra të përditshme.

Gjatë jetës sonë, takojmë shumë njerëz. Në shtëpi, zyrë, në rrugë apo në shtëpi të mallrave, mund të shohim shumë njerëz të veshur me mençuri në mënyrën tyre më të mirë. Ata janë njerëz me fytyra të rruara, flokë dhe trup të pastër, këmisha të hekurosura, dhe këpucë të lustruara mirë. Sidoqoftë, kujdesi i tillë kërkon kohë dhe punë.

Menjëherë pas zgjimit nga gjumi në mëngjez e deri sa të vie koha prapë për të shkuar në gjumë, njeriu duhet që të kalojë rutinat e panumërta që të mbahet i freskët dhe i pastër. Sapo të zgjohemi, vendi i parë që shkojmë është banjoja; gjatë natës goja merr erë dhe shije të pakënshme nga shumimi i shpejtë i bakterieve në gojë, gjë që na detyron që menjëherë t'i pastrojmë dhëmbët.

Duhet së paku të lahet fytyra dhe duartë. Gjatë ditës, flokët bëhen të yndyrshme dhe trupi bëhet i papastër. Natën, gjatë ndonjë ëndrre nuk do të kemi mundësi që të mos djersitemi. Si mënyrë e vetme që t'i heqim qafe këto erëra të pakëndshme dhe djersën, dikush e pastron tërë trupin. Përndryshe, do të ishte e pakëndshme që të shkohet në punë me flokë të yndyrshme dhe me erë të keqe nga trupi.

Diapazoni i materialeve që përdorën që të mbahet trupi i pastër ashtuqë të takohemi pa problem me të tjerët është për befasi shumë i gjërë. Kjo është, padyshim, provë e mjaftueshme për nevojat e pafundme trupore. Përpos ujit dhe sapunit, neve na nevojiten elemente të shumta të

domosdoshme që të pastrojmë trupin, si: shampon, kondicioner, pastën e dhëmbëve, poliruesin e dhëmbëve, shkopinj me majë pambuku, pudër për trup, kremë për fytyrë, losione; dhe lista vazhdon. Ndryshe nga këto elemente, ekzistojnë edhe qindra prodhime tjera që zhvillohen nëpër laboratore ashtuqë të përmirsojnë kujdesin e trupit.

Si kujdesin ndaj trupit, secili duhet të harxhojë një kohë të konsiderueshme për larjen e rrobave, shtëpisë dhe mjedisit. Padyshim, nuk mund të mbahet trupi i pastër në ambientin e papastër.

Shkurtimisht, një pjesë të konsiderueshme të jetës sonë e kalojmë vetëm e vetëm për nevoja trupore. Përpos kësaj, na nevojiten edhe shumë materie kimike për këtë qëllim. Allahu ka krijuar njeriun me shumë dobësi, bile Ai gjithashtu bën që këto dobësi të zhduken përkohësisht dhe kështu mbetet në gjendje të mirë duke i bërë që njerëzit të jenë të pavetëdijshëm për këto dobësi. Bile, njeriu është i pajisur me intelegjencë të mjaftueshme ashtuqë të gjejnë edhe mënyra të mira për të fshehur këtë "dobësi". Nëse e anashkalojmë aplikimin e këtyre metodave për të qenë i pastër dhe i freskët, mundemi që shumë shpejt të bëhemi të neveritshëm.

Përveç kësaj, njeriu nuk mund të mbetet i pastër për një kohë të gjatë. Pas disa orësh, nuk mbetet asgjë nga freskia që jep një dush; ne vetëm mundemi që të mbetemi për një kohë relativisht të shkurtë i pastër. Ne duhet që të bëjmë dush së paku një herë në ditë. Në të njejtën mënyrë, duhet që rregullisht t'i pastrojmë edhe dhëmbët, pasi bakteriet shumë shpejt shumohen në gojë si në gjendjen e mëparshme. Një grua që kalon orë të tëra para pasqyrës vetëm për të vendosur grimin mbi fytyrë, kur zgjohet të nesërmen në mëngjes, nuk i mbetet asgjë nga grimi. Për më tepër, nëse nuk largohet grimi në mënyrë të duhur, fytyra e saj mund të duket edhe më e shëmtuar nga mbetjet e kozmetikës. Një burrë duhet të rruhet çdo mëngjez për të pasur fytyrën e pastër.

Është me rëndësi që të kuptohet se të gjitha këto nevoja janë të krijuara për një qëllim specifik. Një shembull e bën këtë çështje të qartë: kur rritet temperatura e trupit, djersitemi. Era që e përcjell djersitjen është shqetësuese. Ky është proces i pashmangshëm për çdonjërin në këtë botë. Sidoqoftë, kjo nevojë nuk mund të jetë edhe aq shembull i mirë! P.sh., bimët nuk djersiten. Trëndafili kurrë nuk kundërmon edhepse jeton në dhé, ushqehet me pleh dhe gjendet në rrethinë të ndytë dhe me pluhur. Në të gjitha këto kushte dhe përkundrazi, ka një aromë të këndshme. Duhet të theksojmë edhe se nuk i nevojitet ndonjë kujdes trupor! Sidoqoftë, pa marrë parasysh se çfarë preparate kozmetike vendosen në lëkurë, vetëm disa njerëz mund të arrijnë aromë të tillë të vazhdueshme.

Përkrah nevojave të trupit për higjienë, ushqimi është gjithashtu kusht thelbësor për shëndet. Është një baraspeshë e ndieshme e proteineve, karbohidrateve, sheqernave, vitaminave dhe mineraleve tjera të ndryshme qenësore për trupin e njeriut. Kjo baraspeshë është e ndieshme, pasi mund të shkaktohen dëmtime serioze në sistemet trupore: sistemi i imunizimit humb aftësitë e veta mbrojtëse, duke e lënë trupin të dobët dhe duke iu ekspozuar sëmundjes. Prandaj, kujdes të njejtë duhet shfaqur si për kujdesin trupor ashtu edhe për ushqim.

Një rekuizit edhe më thelbësor për jetën, natyrisht, është uji. Njeriu mund të mbijetojë pa ushqim për një kohë të caktuar, por vetëm disa ditë pa ujë do të përballej me pasoja fatale. Të gjitha funksionet kimike në trup bëhen me ndihmën e ujit; pra uji është faktor i domosdoshëm për jetën e njeriut.

Pra njeriu shumë lehtë mund të vërejë nga shembut e lartpërmendur për dobësinë e trupit të vet. Por prapë shtrohet pyetja: a janë të gjithë njerëzit të vetëdijshëm për të gjitha këto dobësi? Nga

ana tjetër, a mendojmë që këto janë veti "natyrale"edhepse njerëzit në tërë botën kanë dobësi të tilla? Sidoqoftë, duhet pasur në mendje se Allahu ka mundur që të krijojë njeriun të përsosur dhe pa asnjërën nga këto dobësi. Secili njeri ka mundur të jetë i pastër sikurse aroma e trandafilit. Pa marrë parasysh, mësimet e nxjerruna nga gjendja e tillë na sjell tek mendimi i qartë, duke na përkujtuar atë gjë; e njeriu, duke e parë dobësitë e tij në praninë e Allahut, duhet të kuptojë arsyen e krijimit të tij dhe të mundohet që të jetojë një jetë të ndershme si shërbëtor i Allahut.

PESËMBËDHJETË VJET PA "VETËDIJE"

Çdokush duhet të kalojë një kohë të caktuar gjatë ditës për fjetje. Pa marrë parasysh se sa ka punuar, njeriu patjetër duhet që të flejë dhe të qëndrojë në shtrat së paku një të katërtën e jetës së tij. Kështuqë, njeriu është i vetëdijshëm për më së shumti 18 orë gjatë ditës; dhe pjesën tjetër prej 6 orësh mesatarisht e kalon- në pavetëdije të plotë. Kur të vlerësohet kjo gjë nga ky këndvështrim, vijmë deri tek fakti: se një e katërta e një 60 vjeçari kalohet në pavetëdije të plotë.

A kemi ndonjë alternativë tjetër të gjumit? Çfarë do të ndodhë nëse dikush do të thoshte, "Nuk dua të flej?".

Së pari, sytë e tij bëhen të kuq dhe ngjyra e lëkurës zbehet. Dhe nëse vazhdohet me pagjumësi, si rezultat vjen humbja e vetëdijës.

Mbyllja e syve dhe joaftësia që të përqëndrohet vëmendja janë fazat e para të gjumit. Ky është një proces i paevitueshëm, pa marrë parasysh njeriun, a është i bukur apo i shëmtuar, i pasur apo i varfër, të gjithë e përjetojnë procesin e njejtë.

Ngjajshëm si vdekja, para gjumit, trupi fillon të bëhet i pandieshëm ndaj botës së jashtme dhe nuk i përgjegjet asnjë ndikimi. Shqisat që ishin të mprehta posaqërisht më përpara fillojnë të dobësohen. Ndërkohë, perceptimet ndryshojnë. Trupi zvoglon të gjitha funksionet në minimum, duke shkuar në çorientim në kohë dhe vend dhe zvogëlon lëvizjet trupore. Kjo gjendje është, në njëfarë mënyre, e ndryshme nga vdekja, e cila definohet si gjendje kur shpirti lëshon trupin. Në të vërtetë, gjatë gjumit trupi është i shtrirë në shtrat ku shpirti përjeton krejtësisht jetë tjetër në vende krejtësisht tjera. Në ëndërr, njeriu mund të shoh veten në plazh nën diellin e ngrohtë, pa kuptuar se gjendet i shtrirë në krevat. Vdekja, gjithashtu, ka pamje të njejtë nga jashtë: ajo ndan shpirtin nga trupi, atë shpirt qëtrupi e përdor në këtë botë dhe e dërgon atë në botën tjetër dhe në trup tjetër. Për këtë arsye, Allahu në Kur'an, si shpallje e pandryshueshme që udhëzon njerëzinë në rrugë të drejtë, përkujton në mënyrë të vazhdueshme për ngjajshmërin e gjumit me vdekjen.

Ai është që ju vë në gjumë natën dhe e di çka vepruat ditën, pastaj ju ngjall-zgjon në të (ditën) për deri në afatin e caktuar (vdekje). Pastaj do të ktheheni e do t'ju njohtojë me atë që keni pas vepruar. (Enam:60)

All-llahu i merr shpirtrat kur është momenti i vdekjes së tyre (i vdekjes së trupave të tyre), e edhe atë që është në gjumë e nuk ka vdekur, e atij që i është caktuar vdekja e mban (nuk e kthen), e atë tjetrin (që nuk i është caktuar vdekja, por është në gjumë), e lëshon (të kthehet) deri në afatin e caktuar. Vërtet, në këto ka argumente për një popull që mendon. (Zumer;42)

I izoluar në tërësi nga funksioni i shqisave, me fjalë, "në alivanosje të vdekur", njeriu kalon një të tretën e jetës së vet në gjumë. Sidoqoftë, ai pak sjell ndër mend këtë fakt, duke mos kuptuar kurrë se ai len pas të gjitha çka ka menduar se janë të rëndësishme në këtë botë. Një shembull i rëndësishëm, shuma të mëdha të të hollave të humbura në berzë apo një problem i vogël personal, shkurtimisht çdo gjë që duket të jetë e një rëndësie të veçantë shuhet kur të njeriu bie në gjumë. Kjo thjeshtë dmth. të mos ketë asnjë mardhënie me botën.

Të gjithë shembujt që u treguan deri më tani japin një ide të qartë mbi shkurtësinë e jetës dhe sasinë e madhe të kohës që duhet shpenzuar në punë "të detyrueshme" ditore. Kur koha që kalohet në punë "të detyrueshme" ditore zbritet, njeriu kupton pamjaftueshmërinë e momenteve që mbesin për të ashtuquajturat kënaqësitë e jetës. Në prapavështrim, njeriu çuditet pa masë me kohën që e kalon në ushqim, kujdes trupor, gjumë, apo duke punuar që të sigurojë vetes standard më të lartë jetese.

Llogaritë e kohës së kaluar në punët rutinore që nevojiten për mbijetesë janë, pa dyshim, gjëra që duhet vrarë mendjen për to. Siç u tha më parë, së paku 15-20 vjet të një jete 60-vjeçare kalohen në gjumë. Sidoqoftë, 5-10 vitet e para të jetës kalojnë në fëmijëri të 40-45 viteve të mbetura. Me fjalë tjera, një njeri 60 vjeçar do të kalojë ndoshta gjysmën e jetës pa vetëdije. Sa i përket pjesës tjetër të jetës, janë të njohura shumë statistika. Këto shifra, përfshijnë kohën e kaluar për përgaditjen e ushqimit, ngrënja, dushi apo koha e kaluar në tollovitë në trafik. Kjo listë mund të zgjërohet edhe më tej. Në përfundim, çfarë mbetet nga jeta "e gjatë" janë 3-4 vjet. Çfarë është rëndësia e kësaj jete kaq të shkurtë në krahasim me jetën e amshueshme?

Tamam tek kjo pikë ekziston një humnerë e madhe në mes të atyre që janë besimtarë dhe jobesimtarët. Jobesimtarët, duke besuar vetëm në jetën e kësaj bote, mundohen që atë t'a shfrytëzojnë maksimalisht. Por janë përpjekje të kota: kjo botë është e shkurtë dhe i krijuar me "dobësi". Bile, pasi jobesimtarët nuk besojnë në Allahun, ai jeton një jetë plot probleme, me plot brenga dhe frikë.

Ata të cilët besojnë, nga ana tjetër, jetojnë jetën duke përkujtuar Allahun dhe praninë e Tij në secilin çast, gjatë të gjitha preokupimeve e vogla apo problematike gjatë përkujdesit trupor, ngrënjës, pirjës, qëndrimit në këmbë, qëndrimit ulur, gjumit, kërkimit të idares etj., ata kalojnë jetën vetëm që të fitojnë kënaqësinë e Allahut dhe në atë mënyrë jetojnë një jetë të rehatshme, të izoluar tërësisht nga frika dhe hidhërimet e kësaj bote.

Si përfundim, ata do të fitojnë parajsën, në vendin e lumturisë së përhershme. Në të njejtën mënyrë, qëllimi përfundimtar i jetës është kumtuar në ajetin si vijon:

Atyre që patën frikë nga (dënimi) All-llahu, u thuhet: "Ç'është ajo që shpalli Zoti juaj?" Ata thoshin: "Shpalli çdo të mirë!" Ata që bënë vepra të mira, edhe në këtë jetë kanë shpërblim të mirë, por shpërblimi i tyre në botën tjetër është shumë më i mirë, e sa vend i mirë është ai i të devotshëmve. Është Xhenneti i Adn-it, ku do të hyjnë, nën të rrjedhin lumenj, aty kanë çka të dëshirojnë, ashtu i shpërblen All-llahu të ruajturit. (Nahl: 30-31)

SËMUNDJET DHE FATKEQËSITË

Sëmundjet gjithashtu përkujtojnë njeriun se sa është i prirur ndaj dobësive të tij. Trupi, edhepse shumë i mbrojtur kundër të gjitha llojeve të kërcnimeve nga jashtë, ai mund të jetë i prekur nga viruset, agjensë të padukshëm që shkaktojnë sëmundje. Ky proces duket si i parrezikshëm, pasi Allahu e ka pajisur trupin me sisteme shumë komplete, posaçërisht sistemin e imunizimit që mund të përshkruhet si "armatë fitimtare" kundër armiqve të vet. Sidoqoftë, përkundër fuqisë dhe mbrojtjes së trupit, njerëzit shpesh sëmuren. Ata shumë pak mendojnë për faktin se janë të pajisur me aq sisteme të shkëlqyeshme. Allahu ka mundur që mos t'i lejojë këta agjensë që prodhojnë sëmundje të shkaktojnë vuajtje. Viruset, mikrobet dhe bakteret kanë mundur që kurrë mos të na dëmtojnë trupin tonë, apo këta "armiqë" të vegjël nuk kishin ekzistuar ndonjëherë. Sidoqoftë, ende edhe sot, çdokush mund të jetë objekt i sëmundjeve serioze që vijnë nga shkaqet e pakuptimta. P.sh., vetëm një virus mund të hyj në trup nëpërmes një prerje të lehtë në lëkurë dhe për një kohë të shkurtë të shpërndahet nëpër tërë trupin, duke marrë nën kontroll organet vitale. Edhe përkundër teknologjisë së lartë, një grip i thjeshtë mund të kërcnojë jetën e një numri të madh të njerëzve. Shpesh historia ka qenë dëshmitare e rasteve të gripit që ka ndrruar edhe strukturën demografike të ndonjë vendi. P.sh., më 1918, 25 milion njerëz kanë vdekur nga gripi. Në të njejtën mënyrë, më 1995, një epidemi ka marrë jetën e 30 mijë njerëzve, ku humbjet më të mëdha ka pasur Gjermania.

Edhe sot rreziku i njejtë mbetet: virusi mund të godet çdo kohë dhe mund të jetë kërcnues për jetën e çdokujt, apo ndonjë sëmundje e rrallë mund të rishfaqet prapë pas gati 20 vjetësh. Duke i pranuar këto fatkeqësi si natyrale dhe të mos mendohet për to është një gabim serioz. Allahu iu

dërgon njerëzve sëmundje me një qëllim të veçantë. Në këtë mënyrë ata që janë arrogantë mund të gjejnë rastin që të kuptojnë shtrirjen e fuqisë së tyre të vërtetë. Përveç kësaj, kjo është mënyrë e mirë që të kuptohet natyra e vërtetë e kësaj jete.

Përpos sëmundjeve, fatkeqësitë paraqesin kërcnim serioz për njerëz. Çdo ditë gazetat kanë tituj të shumtë lidhur me fatkeqësitë e komunikacionit. Fatkeqësitë gjithashtu përbëjnë edhe një pjesë të konsiderueshme të lajmeve televizive dhe të radios. Përkundër faktit se dimë për fatkeqësitë, neve kurrë nuk na bie ndërmend se ne mund të hasim në fatkeqësi çdo moment. Ekzistojnë mijëra faktorë rreth nesh që munden lehtë të na e ndërrojnë kahjen e jetës sonë. Dikush nga ne mund të humbim vetëdijën dhe mund të mbetemi të shtrirë në mes të rrugës, për shembull. Një gjakderdhje në tru apo thyerja e këmbës, apo mund të mbetet në fyt ndonjë asht peshku, duke ngrënë darkë. Rastet mund të duken të thjeshta, por çdo ditë me mijëra njerëz në botë përjetojnë aksidente siç janë këto që vështirë imagjinohen.

Këto fakte duhet na bëjnë të kuptojmë pakuptimtësinë e devotshmërisë ndaj kësaj bote dhe të konkludojmë së çdo gjë që na është dhënë është një test i përkohshëm në këtë botë. Është e pakuptueshme se si qenia njerëzore, ende është e paaftë që të luftojë kundër një virusi të padukshëm, guxon që të shfaq arrogancë ndaj Krijuesit të tij të Plotfuqishëm.

Padyshim, Allahu është ai që e ka krijuar njeriun dhe Ai është i vetmi që mundet edhe t'a mbrojë atë nga të gjitha rreziqet. Në këtë aspekt, fatkeqësitë dhe sëmundjet tregojnë se kush jemi ne. Pa marrë parasysh se sa i fuqishëm dikush mund të mendojë se është, përpos nga vullneti i Allahut, askush nuk mund të parandalojë asnjë sëmundje të mos ngjajë. Allahu krijon të gjitha sëmundjet dhe situatat tjera që të përkujtojë njeriun për dobësitë e veta.

Kjo botë është vend sprove për njeriun. Çdokush mban përgjegjësinë për përpjekjet e veta që të fitojë kënaqësinë e Tij. Në fund të këtij testi, ata që kanë pasur njohuri të qartë unitare për Allahun pa i përshkruar Atij shok dhe nënshtrimit të urdhërave dhe ndalesave të Tij do të banojë përgjithmonë në parajsë. Ata që nuk e ndërrojnë arrogancën e tyre dhe preferojnë këtë botë dhe dëshirat e tyre atëherë ata do të humbin jetën e amshueshme të ndritshme dhe të lehtë dhe si ndërrim do të kenë vuajtjen e përjetshme dhe kurrë nuk do të jenë të lirë nga shqetsimet, dobësitë dhe dhimbjet në këtë si dhe në botën tjetër.

PASOJAT E SËMUNDJEVE DHE FATKEQËSIVE

Siç është thënë më parë, sëmundja dhe fatkeqësitë janë ngjarje me të cilat Allahu e vën njeriun në sprovë. Duke përjetuar një fatkeqësi, besimtari menjëherë i kthehet Allahut, duke u lutur dhe kërkon strehim tek Ai. Ai është mirë i njoftuar se asgjë dhe askush përpos Allahut mund t'a shpëtojë atë nga pikëllimi. Ai është gjithashtu i vetëdijshëm se durimi, devotshmëria dhe besimi në Allahun janë hedhur në sprovë. Në Kur'an, profeti Ibrahim lëvdërohet për qëndrim shembullor. Lutja e tij e sinqertë është ajo që duhet përsëritet prej të gjithë besimtarëve. Kështu tregohet në Kur'an:

"...Dhe Ai që më ushqen dhe më jep të pijë, Dhe kur të sëmurem Ai më shëron, Ai më bën të vdesë e mandej më ngjall." (Shu'ara:79-81)

Profeti Ejup, nga ana tjetër, jep shembull të mirë për të gjithë besimtarët kur pa durimin që vie nga Allahu kur u përball me sëmundje të rëndë:

Përkujto edhe robin tonë Ejubin, kur me lutje iu drejtua Zotit të vet: "Djalli më ka goditur me mundim e dhembje!" (Sad:41)

Fatkeqësitë e tilla forcojnë besnikërinë e besimtarëve ndaj Krijuesit të tyre dhe i përforcon ata në pjekuri. Kjo është arsyeja pse secila vujatje është "fat". Jobesimtarët, nga ana tjetër, perceptojnë të gjitha llojet e aksidenteve si "fatkeqësi". Duke mos e kuptuar se çdo gjë që është krijuar është krijuar me qëllim të veçantë dhe durimi i shfaqur gjatë mundimeve do të shpërblehet në botën e mëpastajshme, jobesimtarët biejnë në pikëllim të madh. Në të vërtetë, pasiqë në sistemin që është i bazuar në mohimin e ekzistencës së Allahut, njerëzit përvetsojnë pikëpamje materialiste, kështuqë sëmundjet dhe fatkeqësitë sjellin pikëllim atyre që nuk besojnë. Vlerat morale dhe pikëvështrimet e shoqërive materialiste diktojnë se pas fatkeqësisë apo sëmundjes çfarë ata kryesisht përjetojnë është vetëm humbje e papritur "shokëve" të ngushtë edhepse ata nuk kanë vdekur. Ky qëndrim merret thjeshtë pasi ata kuptojnë se të qenurit shok me dikend apo kujdesi ndaj të vuajturit është shqetësim. Pa marrë parasysh se sa dashuri dhe kujdes ai ka dhënë " në ditët e veta", kur dikush sëmuret- i dergjuri për shembull- apo i paafti, e gjithë dashuria për të humbet. Arsye tjetër që bën që njerëzit të ndërrojnë, është ndërrimi në pamje apo i aftësive të caktuara. Kjo pritet nga një shoqëri materialiste, pasi në shoqërinë e tillë, njerëzit vlerësojnë të tjerët sipas vetive tyre fizike. Si pasojë, kur defektet fizike shfaqen, vlera e personit gjithashtu humbet.

Për shembull, gruaja apo i afërmi i ndonjë personi të hendikepuar, menjëherë fillon të ankohet për vështirësitë e kujdesit ndaj personit të paaftë. Zakonisht ankohen se sa të pafat janë. Shumica e shprehjeve janë se ata janë shumë të rinj dhe janë duke u përballuar me fatkeqësi të atillë çfarë nuk e kanë merituar. Kjo është vetëm një vetë-arsyeje të atij/asaj që nuk i kushton kujdes të duhur të afërimit të vet të hendikepuar. Disa, nga ana tjetër, ndihmojnë të paaftin apo pacientin nga frika se dikush mund të thotë diçka nëse i lënë vetëm. Thashethemet, që zakonisht lehtë përhapen, thjeshtë i largon nga sjellja e tillë. Në kohën e fatkeqësive të tilla premtimet e dhëna për besnikëri gjatë ditëve të lumtura, paprimtas shëndërrohen me ndjenja vetiake dhe egoiste.

Fatkeqësitë e tilla nuk duhet që të n'a befasojnë në shoqëritë ku disa forma të sjelljes, siç është besnikëria, shfaqen vetëm kur ekziston përfitimi nga ta. Padyshim, në një shoqëri ku është vendosur mirë kriteri materialist dhe çfarë është më e rëndësishme, ku njerëzit nuk i frikohen Allahut, është e pamundur që dikush të mbetet besnik ndaj dikujt pa çmim. Pas të gjithave, nuk mund të presim që dikush të jetë i sinqertë dhe i ndershëm derisa ai beson se do të dënohet për dështim apo për shpërblim për punën e bërë. Kjo sjellje besohet të jetë "idioteske" në shoqërinë materialiste. Kjo është kështu pasi nuk ka sens në tregimin e besnikërisë ndaj dikujt që kur vdes ndoshta pas disa dekadave, përgjithmonë pushon së ekzistuari. Duke konsideruar situatën në një sistem që të dy palët janë të bindura se do të jetojnë shkurtë dhe do të vdesin, mendësia e tillë është e arsyeshme. Pse atëherë nuk preferojnë mënyrën më të lehtë dhe më të përshtatshme për të bërë gjërat?

Sidoqoftë, faktet qëndrojnë ndryshe. Ata që besojnë në Allahun, që, në praninë e Tij, janë të vetëdijshëm dobësive të tyre dhe i frikohen Atij, dhe e respektojnë dhe kështu sjelljet e tyre fisnike vijnë nga këto karakteristika. Nëse dikush i frikohet Allahut shfaq përsosmëri morale në

këtë botë, ai do të arrijë përsosmërinë fizike dhe mentale për gjithë kohën. Duke ditur këtë fakt defektet fizike të kësaj bote humbin tërë rëndësinë. Ky është premtim i Allahut dhënë besimtarëve. Kjo është edhe arsyeja themelore pse besimtarët shfaqin respekt dhe dhembshuri ndaj njeri tjetrit dhe konsideratë për hendikepet fizike të njeri tjetrit, dhe demostrojnë devotshmëri të përjetshme ndaj njëri tjetrit.

Ky hendek i madh në perceptim në mes të besimtarëve dhe jobesimtarëve si dhe gjendjet të ndryshme shpirtërore që ata përjetojnë është mjaft e rëndësishme. Kur zilia dhe zemërimi largohen nga zemra e besimtarëve dhe zëvendësohen me qetësi dhe siguri; ndjenjat e zhgënjimit, pakënaqësisë dhe hidhërimit krijojnë gjendje të zymtë shpitërore për jobesimtarët. Kjo është sikur të ishte dënim nga shoqëria materialiste që rrethon jobesimtarët, por në të vërtetë është një fatkeqësi nga Allahu për ata që nuk besojnë. Ata që mendojnë se nuk do të gjykohen për veprat e tyre të kqija, do të habiten në ditën e gjykimit kur veprat e tyre- egërsia, mosbesimi, dhe jobesnikëria- do të gjykohen:

Të mosmendojnë ata që nuk besuan se afatin që u dhamë Ne atyre të jetojnë, është në dobi të tyre. Ne i lamë të jetojnë vetëm që shtojnë edhe më shumë mëkate, se ata i pret dënim nënçmues. (Ali-Imran:178)

VITET E VONSHME TË JETËS

Efektet shkatërruese të kalimit të vjetëve mund të vërehen edhe në trupin tonë. Me kalimin e vjetëve, trupi, gjëja më e vlershme që qenia njerëzore ka, kalon nëpër një proces të pakthyeshëm të shkatërrimit. Ndryshimet që trupi i njeriut përjeton gjatë jetës tregohen në Kur'an me sa vijon:

All-llahu është Ai që ju krijoi në gjendje të dobët, pastaj pas asaj dobësie ju dha fuqi, e pas fuqisë, dobësi e pleqëri. Ai krijon çka të dojë, Ai është më i dijshmi, më i fuqishmi. (Rum:54)

Vitet e vonshme të jetës janë kohërat që më së shumti shpërfillen në planet e ardhmërisë së një të rrituri, përpos procesit shqetësues për kursimin për pleqëri. Në të vërtetë, duke qenë aq afër vdekjes, njerëzit ngurrojnë çasjen ndaj kësaj etape jetësore. Kur dikush dëshiron që të flasë për pleqëri, tjerët ndihen të brengosur dhe mundohen që të ndërrojnë këtë pikë "të pakëndshme" sa më shpejt nga rendi i ditës. Përditshmëria e jetës është mënyrë e mirë që t'i iket mendimit me vitet më të mjera të mundshme të jetës. Prandaj, shtyhet deri në kohën kur në mënyrë të pashmangshme përballet me pleqërinë. Padyshim, arsyeja kryesore për shmangie supozohet se njeriu ka kohë të pakufishme deri sa të vjen vdekja. Ky moskuptim sqarohet në Kur'an:

Por Ne u dhamë atyre dhe prindërve të tyre jetë të gjatë me kënaqësi (e ata u mashtruan). A nuk e vërejnë ata se Ne u pakësojmë tokën nga anët e saj, atëherë a mos ata do të jenë fitues (o të humbur)? (Enbija:44)

Ideja e gabuar shpesh dërgon në pikëllim të madh. Kjo është kështu për shkak se, pa marrë parasysh moshën, e vetmja gjë që njeriu ka janë kujtimet e zbehta të ditëve të kaluara. Njeriu mezi kujton fëmijrinë. Është shumë vështirë bile të kujtohen gjërat nga dekada e kaluar. Ambicjet e

mëdha të një të riu, vendimet e rëndësishme, dhe caqet që ai i ka arritur, humbin rëndësinë e vet kur njëherë përjetohen dhe arrihen. Për këtë shkak tregimi për një jetë "të gjatë" është përpjekje e kotë.

Pa marrë parasysh a është tinejxher apo i rritur, kjo duhet nxis njeriun që të merr vendim të rëndësishëm për jetën e tij. P.sh, nëse je në të 40-tat dhe pret që të jetosh deri në vitet e mesme të të 60-tave- çka nuk e ke të garantuar- 25 vjetët e mbetura do të kalojnë sigurisht shumë më shpejt sa 40 vjetët e kaluara. E njëjta gjë është edhe nëse jeta zgjatet për disa vjet, ato do të kalojnë bile, para se ti vëresh. Kjo është, sigurisht, përkujtues i përhershëm i natyrës së vërtetë të kësaj bote. Një ditë secili shpirt në këtë botë do t'a lë këtë botë dhe do të ketë kthim prapa.

Prandaj, njeriu duhet që të lë anash paragjykimet e tij dhe të jetë më real sa i përket jetës së tij. Koha shumë shpejt kalon dhe secila ditë sjell dobësi të reja fizike dhe të menduarit e dobët, se sa dinamizim të freskët dhe figurë më të re. Shkurtimisht, plakja është manifestim i paaftësisë së njeriut që të kontrollojë trupin, jetën dhe fatin e tij. Efektet që koha i ndryshon në trup bëhën më të dukshme në këtë periodë. Allahu na informon për këtë në ajetin si vijon:

All-llahu ju krijoi, pastaj Ai ua merr shpirtin. E ka prej jush që shtyhet deri në jetën më të vjetër, ashtu që të mos dijë asgjë nga çka ka ditur. All-llahu është më i dijshmi, më i fuqishmi. (Nahl: 70)

Në mjekësi, perioda e pleqërisë së vonë emërohet edhe si "fëmijëria e dytë". Prandaj, gjatë kësaj periode, njerëzit në moshë kanë nevojë për kujdes sikur fëmijët, pasi funksionet e tyre mentale dhe trupore kalojnë nëpër modifikime.

Gjatë plakjes së njeriut, karakteristikat shpirtërore dhe fizike që shfaqen si në fëmijëri bëhen më të dukshme. Njerëzit e vjetër nuk mund të kryejnë shumë detyra ku lypset fuqia fizike. Ndryshimet në gjykim, të menduarit e dobët, vështirësi në të ecur, mbajtja e drejtpeshimit dhe biseda, pengesat e ndryshme, të kujtuarit e dobët dhe humbje graduale e memorjes, ndryshimet në disponim dhe sjellje janë vetëm disa nga simptomet e sëmurjeve që zakonisht vërehen në pleqëri.

Shkurtimisht, pas një kohe të caktuar, njerëzit shpesh kthehen sikurse në gjendjen e vartësisë fëmijërore si nga aspekti fizik ashtu edhe nga aspekti mendor.

Jeta fillon dhe mbaron sikur në gjendje fëmijrore. Ky nuk është proces i rastësishëm. Është e mundur që njeriu të mbetet i ri gjer në vdekje. Prandaj Allahu përkujton njeriun për natyrën e përkohshme të kësaj jete me keqësimin e cilësisë së jetës së tij në periodat e caktuara të jetës. Ky proces shërben se përkujtues i qartë se jeta kalon shumë shpejt. Allahu sqaron këtë çështje në ajetin e mëposhtëm:

O ju njerëz, nëse dyshoni për ringjalljen, atëherë (mendoni krijimin tuaj që) Ne u krijuam ju prej dheu, pastaj prej uji, pastaj prej një gjaku të ngjizur, pastaj prej një sa kafshatë mishi, që është krijesë e formuluar ose e paformuluar, në mënyrë që t'ju sqarojmë. Ndërsa atë që e dëshirojmë Ne e përqëndrojmë në mitër deri në një afat të caktuar, e mandej u nxjerrim foshnje dhe ashtu të arrini pjekurinë tuaj. Ka që dikush prej jush vdes herët, e dikush të jetojë deri në pleqëri të thellë, në mënyrë që të mos dijë asgjë nga dija që ka pasur. E ti e sheh tokën e thatë-të vdekur, e kur Ne ia lëshojmë asaj ujin ajo gjallërohet, shtohet dhe nga të gjitha llojet rritë bimë të këndshme. (Haxhxh:5)

PROBLEMET FIZIKE TË PLEQËRISË

Pa marrë parasysh se sa të holla keni apo sa i shëndetshëm jeni, çdokush do të përballet me problemet që kanë të bëjnë me pleqërinë, disa prej të cilave janë sqaruar më poshtë:

Lëkura është vërtetë faktor i rëndësishëm në vlerësimin se si dikush duket. Është një komponentë thelbësore e bukurisë. Kur largohet vetëm disa mm^2 të indit, njeriu vjen në përfundim të shpejtë që njerëzit e dobët shqetësohen. Kjo është vetëm për shkak se, lëkura përpos që ofron mbrojtje nga ambieni i jashtëm, gjithashtu siguron edhe pamje estetike dhe të këndshme të trupit. Kjo padyshim, është funksion i rëndësishëm për lëkurë. Fundi fundit, nëse dikush mendon se është i bukur, kjo është kryesisht për shkak të lëkurës, një copë indi lëkuror që është e rëndë 2 kg, mbulon trupin. Bile për çudinë e dikujt ky është organi i vetëm i cili dëmtohet dukshëm gjatë pleqërisë.

Kur njeriu mplaket, lëkura humb strukturën e vet elastike pasiqë proteinet strukturalë që e formojnë "skeletin" e shtresave fundore të saj bëhen të ndieshme dhe të dobëta. Kjo është arsyeja pse krijohen rrudhat dhe vijat, ankth për shumë njerëz, paraqiten në fytyrë. Funksionimi i gjëndrrave yndyrore në shtresën e sipërme të lëkurës zvoglohet, duke krijuar thatësi akute. Me kohë, trupi i ekspozohet ndikimeve të jashtme pasi përshkushmëria e lëkurës rritet. Si rezultat i këtij procesi, pleqtë lëngojnë seriozisht nga gjumi i çrregulluar, plagë sipërfaqësore dhe nga kruarja që quhet "kruarja e pleqërisë". Në të njejtën mënyrë, dëmtimet bëhen deri te shtresat e poshtme të lëkurës. Përtrirja e indeve të lëkurës dhe mekanizmat për këmbimin e substancave nuk funksionojnë aq sa duhet, duke bërë kështu një terren për zhvillimin e tumorëve.

Forca e eshtrave është gjithashtu e një rëndësie të madhe për trupin e njeriut. Përpjekjet që të arrihet qëndrim vertikal rrallë do të jetë i mundur tek pleqtë, çfarë është shumë e lehtë për të riun. Duke lëvizur me trup të kërrusur, njeriu humb atë krenarinë dhe arrogancën, duke i dhënë një mesazh të fortë se nuk ka aftësi bile as trupin e vet t'a ketë nën kontroll. Prandaj, kjo është gjithashtu një humbje për "pamjen dhe hijeshinë".

Simptomet e pleqërisë nuk janë vetëm këto. Pleqtë kanë afinitet që të humbin sensin e ndjenjës pasiqë qelizat nervore pushojnë së regjeneruari pas një kohe të caktuar. Pleqtë lëngojnë nga çorientimi hapsinor për shkak të dobësimit të syve në reagim ndaj intensitetit të dritës. Kjo është shumë e rëndësishme pasi tregon kufizimin e shikueshmërisë së syrit: theksueshmërisë së ngjyrave, pozitës së objekteve dhe madhësitë e tyre mjegullohen. Këto, pa dyshim janë situatat e vështira që pleqtë duhet t'iu përshtaten.

Njeriu mund të mos përjetojë kurrë brishtësinë fizike të pleqërisë: ai thjesht mund të forcohej dhe të bëhet më i shëndetshëm me kalimin e kohës. Pasi nuk njohim ndonjë rast të tillë, të jetuarit e një jete të gjatë mund të ofrojë mundësi të pashembullt për jetrat e mbushura personale dhe shoqërore. Koha mund të ketë përmirsuar kualitetin e jetës, mund të jetë më e hareshme se kurrnjë herë më parë. Sidoqoftë, sistemi është i përcaktuar si i mirë për njerëzimin është i bazuar në rënjen e kualitetit të jetës me kalimin e kohës.

Kjo është edhe një dëshmi për natyrën e përkohshme të kësaj bote. Allahu çdoherë n'a përkujton për këtë fakt në Kur'an dhe i urdhëron besimtarëve të mendojnë për të:

Shembulli i jetës së kësaj bote është si i një shiu që e kemi zbritur nga qielli, e me anën e të cilit gërshetohen bimët e tokës (mbijnë dhe shpeshtohen të gjitha llojet) prej nga hanë njerëzit e

kafshët deri kur toka të ketë marrë stolinë e vet dhe të jetë zbukuruar (me bimë, pemë e behar), e banorët e saj të mendojnë se janë të zotët e saj, e asaj i vjen urdhëri ynë, natën ose ditën, Ne e bëjmë atë (të mbjellat) të korrur sikurse të mos ekzistonte dje. Kështu Ne u sqarojmë faktet njerëzve që mendojnë. (Junus:24)

Pas një kohe të caktuar të jetës gjatë së cilës njeriu supozon se është fizikisht dhe mentalisht i fortë dhe percepton tërë botën përmes pikëvështrimit të tij, ai paprimtas kalon në një etapë ku humbë shumë gjëra që ai më parë kënaqej me to. Ky proces është i paevitueshëm dhe i pakthyeshëm. Kjo është kështu pasi Allahu ka krijuar këtë botë si vend i përkohshëm në të cilën jeta dhe joplotshmëria e saj shërben që të na përkujton jetën e pastajshme.

MËSIMET E NXJERRUNA NGA PLAKJA E PERSONAVE TË FAMSHËM

Plakja është e pashmangshme. Askush, pa përjashtim, nuk mund t'i shmanget. Duke parë personat e famshëm se si plaken ka ndikim të madh tek ne, pasiqë dëmtimi i tyre fizik është i dukshëm. Duke qenë dëshmitar për plakjen e njerëzëve të njohur për nga fama, pasuria dhe bukuria e tyre, sigurisht është përkujtues i mirë kësaj jete të shkurtë dhe të parëndësishme.

Çdo ditë mund të shihet ky fakt me qindra shembuj përreth nesh. Si person intelegjent, i shëndoshë dhe i famshëm, dikur simbol i bukurisë apo i suksesit, një ditë del në gazetë, revistë dhe në televizion me aftësi të kufizuara fizike dhe mentale. Ky është përfundim i pothuaj të gjithve. Sidoqoftë, njerëzit e popullarizar kanë vend të posaçëm në mendjen tonë; mënyra se si ata

plaken dhe humbin sharmin na e rëndon edhe më shumë mendjen. Në faqet në vijim, do të shihni fotografitë e disa njerëzëve të popullarizuar. Secila foto është shenjë e qartë se pa marrë parasysh sa je i ri, i bukur dhe i suksesshëm, pleqëria do të jetë fund i pashmangshëm .

VDEKJA E NJERIUT

Jeta rrjedh sekondë pas sekonde. A jeni të vetëdijshëm se çdo ditë iu afron më afër vdekjes dhe vdekja është aq afër jush aq sa është afër tjerëve?

Siç na është kumtuar në ajetin: "Secili njeri do të shijojë vdekjen, e pastaj do të ktheheni te Ne." (Ankebut:57) , secili që është shfaqur ndonjëherë në këtë botë është i determinuar që të vdes. Pa përjashtim të gjithë do të vdesin, çdonjeri. Sot, është vështirë që t'u biesh në gjurmë shumë njerëzve që kanë vdekur. Ata që tani janë gjallë dhe ata që ndonjëherë do të jetojnë do t'a shijojnë vdekjen në ditën e caktuar. Pavarsisht nga ky fakt, njerëzit mundohen t'a shohin vdekjen si një fatkeqësi e paparshikuar.

Paramendoje një foshnje që vetëm sa ka lindur dhe njeriun i cili është duke vdekur. Asnjeri as tjetri nuk kanë ndikim në procesin e lindjes apo të vdekjes. Vetëm Allahu ka fuqinë që të inspirojë frymën e lindjes dhe të vdekjes.

Të gjithë njerëzit do të jetojnë deri në ditën e caktuar dhe pastaj do të vdesin; Allahu në Kur'an jep shpjegim për qëndrimin e zakonshëm të treguar ndaj vdekjes në ajetin në vazhdim:

Thuaj: "S'ka dyshim se vdekja prej së cilës po ikni, ka për t'ju zënë, e mandej do të silleni te Ai që e di të padukshmën dhe të dukshëm, dhe atëherë Ai do t'ju njoftojë me atë që keni punuar". (Xhuma:8)

Shumica e njerëzve i shmangen mendimit për vdekjen. Në vlugun e punëve të përditshme, njeriu zakonisht preokupohet me çështje krejtësisht tjera: cilin fakultet t'a regjistrojë, për cilën kompani të punojë, çfarë ngjyre të rrobave t'i vesh të nesërmen, çfarë të gatuajë për darkë; të gjitha këto janë çështjet madhore që zakonisht i kemi në konsideratë. Jeta kuptohet si një proces rutinë për çështjet aq të vogla. Përpjekjet për të biseduar për vdekjen gjithmonë ndërprehen nga ata që trazohen nga dëgjimi për këtë çështje. Marrja me seriozitet i çështjes së vdekjes bëhet vetëm kur dikush plaket, dhe nuk çan kokën më herët për këtë çështje aq të pakëndshme. Por duhet që të kemi në mendje se nuk e kemi jetën të garantuar as deri në orën e ardhshme. Çdo ditë njeriu është dëshmitar i vdekjes së njerëzëve përreth tij por mendon pak për ditën që tjerët do të jenë dëshmitar të vdekjes së vet. Ai kurr nuk supozon se përfundim i tillë është duke e pritur!

Megjithatë, kur vdekja vjen, i gjithë realiteti i jetës "papritmas"zhduket. Nuk përmenden më as "ditët e lumtura". Paramendo të gjithat që ke mundësi t'i bësh mu tani: të bëni me sy, lëvizni trupin, flisni, qeshni; të gjitha këto janë funksione trupore. E tani paramendo për gjendjen dhe formën e trupit tënd pas vdekjes.

Që nga frymërrja e fundit, do të bëhesh vetëm një "grumbull mishi". Trupi yt, i qetë dhe i palëvizshëm, do të dërgohet në morg. Atje do të lahesh për herë të fundit. I mbështjellur në qefin, kufoma jote do të bartet për në varreza me arkivol. Kur trupi vendoset në varr, dheu do të

mbulojë. Ky është fundi i tregimit tënd. Prej këtij momenti, ti bëhesh vetëm njëri nga emrat e shkruar në gurin prej mermeri.

Gjatë muajve dhe viteve të parë, varri yt do të vizitohet shpesh. Me kalimin e kohës, njerëzit vijnë më rrallë. Pas disa dekadave, askush më nuk do të vizitojë.

Ndërkohë, familja jote e ngushtë do të përjetojnë aspekt tjetër të vdekjes sate. Në shtëpi, dhoma dhe shtrati do të jenë të zbrazët. Pas varrimit, ato sende që kanë mbetur do të mbesin në shtëpi: shumica e teshave, këpucëve, etj., do t'i dhurohen dikujt që kanë nevojë. Regjistri yt në komunë do të shlyhet apo do të arkivohet. Gjatë viteve të parë, dikush do të mbajë zi për ty. Sidoqoftë, koha punon kundër kujtimeve që ke lënë prapa. Pas 4-5 dekadave, do të mbesin vetëm disa që do të përkujtojnë. Do të vijnë gjeneratat e reja dhe askush nga gjenerata jote nuk do të jetë në botë. A do të përkujtohesh apo jo, çdo gjë do të jetë e pavlerë për ty.

Derisa kjo krejt ngjanë mbi tokë, kufoma nën dhe do të kalojë nëpër procesin e shpejtë të kalbjes. Menjëherë pasi të jesh vendosur në varr, procesi i shumimit të bakterieve dhe insekteve do të fillojë për shkak të mungesës së oksigjenit. Gazërat e liruara nga këto organizma do të fryejnë trupin, duke filluar nga abdomeni, duke ndryshuar formën dhe dukjen e tij. Gjaku do të shpërthejnë nga goja dhe hunda për shkak të shtypjes së gazrave në diafragmë. Me procesimin e kalbjes, qimet e trupit, thonjtë, shputat dhe shuplakat do të bien. Duke shoqëruar ndryshimin e jashtëm të trupit, organet e brendshme si mushkëritë, zemra dhe mëlqia gjithashtu do të kalben. Në ndërkohë, skenat më të tmerrshme do të ndodhin në abdomen, ku lëkura nuk mund të bartë shtypjen e gazërave dhe papritmas shpërthen, duke shpërndarë një erë shumë të keqe dhe të padurueshme. Duke filluar nga kafka, muskujt do të shkëputet nga vendet e tyre, lëkura dhe indet

e buta do të shpërbëhen tërësisht. Truri do të kalbet dhe do të fillojë të duket si baltë. Ky proces do të vazhdojë derisa i tërë trupi do të mbetet vetëm skelet.

Nuk ka mundësi që prapë të kthehet jeta e vjetër. Mbledhja rreth tryezës me darkë me antarët e familjes, shoqërimi apo që prapë të kemi vend të mirë pune, është e pamundur.

Shkurtimisht, "grumbulli i mishit dhe eshtrave", në të cilin kemi mundur të dallojmë fytyrat, do të përballet me një përfundim të shëmtuar. Nga ana tjetër, ti- apo më mirë të themi, shpirti yt- do të largohet nga trupi yt menjëherë pas frymëmarrjes së fundit. Mbetja jote- trupi yt- do të bëhet pjesë e dheut.

Por cila është arsyeja për të gjitha këto ngjarje?

Nëse Allahu do të kishte dëshiruar, trupi nuk do të kalbej në këtë mënyrë. Kjo mban në vete një porosi të brendshme shumë të rëndësishme.

Fundi i llahtarshëm që e pret njeriun duhet që t'a mësojë atë se ai nuk është vetë trupi, por shpirt "i mbyllur" brenda në trup. Me fjalë tjera, njeriu duhet të mësoj se ai ka një ekzistencë përtej trupit të tij. Bile, njeriu duhet që të kuptojë vdekjen e trupit të tij që ai mundohet t'a posedojë pasiqë ai dëshiron të mbetet përgjithmonë në botën e përkohshme. Sidoqoftë trupi i tij, që ai mendon se është shumë i rëndësishëm, do të kalbet dhe do të jetë ushqim i krimbave një ditë dhe më në fund do të mbetet vetëm një skelet. Ajo ditë mund të jetë shumë afër.

Përkundër këtyre fakteve, procesi mendor i njeriut ka prirje për nënvlerësim të asaj çfarë nuk do apo nuk i pëlqen. Ai bile ka prirje që të mohon ekzistimin e gjërave që ai përpiqet të largohet. Kjo tendencë më së shumti duket kur bëhet fjalë për vdekjen. Vetëm funerali apo vdekja e papritur e

ndonjë anëtari të familjes sjell këtë realitet në mend. Gati çdokush e sheh vdekjen shumë larg nga vetja. Supozimi se ata që kanë vdekur në gjumë apo në ndonjë fatkeqësi janë njerëz tjerë dhe çfarë iu ka ndodhur atyre nuk do të n'a ndodhë edhe neve! Çdokush mendon se është shumë heret për të vdekur dhe gjithmonë ekzistojnë edhe shumë vite përpara që duhet jetuar.

Por është shumë e mundshme, se njerëzit që kanë vdekur rrugës për në shkollë apo duke u ngutur që të arrijnë në një mbledhje afariste kanë pasur mendimin e njejtë. Ata me sa duket kurrë nuk kanë menduar se lajmet e gazetave të nesërmen do të lajmërojnë për vdekjen e tyre. Është më se e sigurtë se, derisa jeni duke i lexuar këta rreshta, nuk pret që do të vdesësh së shpejti pasi ti kesh kryer apo mundësinë që do të mund të ndodhte. Sa duket mendon se është heret që të vdesësh dhe këto janë vetëm përpjekje të kota për t'iu ikur:

Thuaj: "Nëse ikët prej vdekjes ose prej mbytjes, ikja nuk do t'ju bëjë dobi, sepse edhe atëherë nuk do të (shpëtoni) përjetoni vetëm për pak kohë". (Ahzab:16)

Njeriu është krijuar i vetmuar dhe duhet të jetë i vetëdijshëm që edhe do të vdes i vetmuar. Por gjatë jetës, ai jeton gati i dhënë pas pasurisë. Qëllimi i vetëm i tij në jetë është që të ketë shumë e më shumë. Sidoqoftë, askush nuk mund që të merr pasurinë e vet në varr. Trupi është i mbështjellur me qefin i cili është i bërë nga materiali më i lirë. Trupi vjen në këtë botë i vetmuar dhe largohet në të njejtën mënyrë. Pasuria e vetme që njeriu mund të merr me vete kur të vdes është besimi apo jobesimi i tij.

JOSHJA PAS MALLIT TË KËSAJ BOTE

Përgjatë jetës, kemi synime të caktuara që dëshirojmë të arrijmë: pasuri, bollëk, status më të mirë, si dhe grua dhe fëmijë. Këto janë mes të caqeve më të zakonshme që kanë njerëzit. I gjithë planifikimi dhe përpjekjet janë të bëra me qëllim të arritjes së këtyre caqeve. Pavarësisht nga vetë fakti i padiskutueshëm se çdo gjë ka prirje për plakje dhe zhdukje, njerëzit nuk munden që të përmbahen nga lidhshmëria që kanë ndaj sendeve. Në ditë autoja findak e re del nga moda; për shkaqe natyrale, fermat e pasura bëhen shterpë; një person i bukur me kohë humb bukurinë e vet. E mbi të gjitha, çdo njeri mbi këtë tokë vdes, duke i lënë të gjitha pas vetes. Përkundër këtyre fakteve të pakundërshtueshme, njeriu shfaq devotshmëri të paspjegueshme për pasuri.

Ata që kalojnë jetën e tyre me devotshmëri të verbër pas të mirave të kësaj bote do të kuptojnë se ata e kanë kaluar tërë jetën e tyre pas iluzioneve. Ata do të kuptojnë situatën e tyre qesharake pasi të vdesin. Vetëm atëherë qëllimi përfundimtar i jetës, të qenurit shërbëtor i Allahut, do të jetë i qartë për ta.

Allahu në Kur'an tregon për këtë "lidhshmëri të thellë" në ajetin si vijon:

Njerëzve u është zbukuruar dashuria ndaj të këndshmeve, ndaj grave, djemve e ndaj pasurisë së grumbulluar nga ari e argjendi, ndaj kuajve të stolisur, bagëtisë e bujqësisë. Këto janë kënaqësi të kësaj bote, po te All-llahu është e ardhmja më e mirë. (Ali-Imran:14)

Të gjitha çështjet e kësaj bote- pasuria, gratë, fëmijët dhe afarizmi- mban njerëzit shumë të zënë në këtë jetë. Sidoqoftë, nëse do të mund t'a kuptonin fuqinë dhe mençurinë e Allahut, ata do t'a kishin ditur se gjërat që u janë dhënë njerëzve janë vetëm mjete për të fituar kënaqësinë e Tij.

Kështu, ata do të kuptonin se qëllimi kryesor i njeriut është të bëhesh shërbëtor i Tij. Por, ata që nuk kanë besim të vërtetë dhe shpresë në Allahun kanë vision të paqartë dhe kuptim të mangët të ekzistimit të tyre për shkak të ambicjeve të tyre të kësaj bote. Ata presin gjëra të mëdha nga kjo jetë me të meta.

Është befasuese se njeriu harron krejtësisht për botën e pastajshme, e cila është e përsosur dhe vendbanim me superiorite të pakufishme për të, ndërsa ai është i kënaqur me këtë botë. Nëse dikush nuk e ka besimin e plotë, bile edhe ekzistimi i një "probabiliteti" të lehtë në botën e pastajshme, mund t'a bëjë atë që, së paku, të mendojë me një qëndrim më të matur.

Besimtarët, nga ana tjetër, janë plotësisht të vetëdijshëm se kjo është, në asnjë mënyrë, një "probabilitet" por një realitet. Kjo është arsyeja pse jetët e tyre shërbejnë qëllimit çrrënjosjes se mundësisë së vogël për të shkuar në ferr; përpjekjet e tyre janë kryekput për arritjen në parajsë. Ata e dinë qartë se dëshprimi që do të biejnë në botën e pastajshme pas kalimit të jetës pas dëshirave të kota do të jetë i hidhur. Ata gjithashtu janë të vetëdijshëm se grumbullimi i pasurisë, siç është llogaria e tejmbushur bankare, autot dhe shtëpitë luksoze, nuk do të pranohen si shkëmbim me dënimin e përjetshëm. Bile, asnjë familje apo shok i ngushtë nuk do të jenë të pranishëm që të shpëtojnë dikend nga mjerimi i amshueshëm. Secili shpirt do të përpiqet që të shpëtojë veten. Sidoqoftë, përkundër tërë kësaj, shumica e njerëzve mendojnë se jeta nuk vazhdohet në botën e pastajme, dhe me zili përqafojnë këtë botë. Allahu thotë në ajetin si vijon:

Juve u preokupoi përpjekja për shumimin (e pasurirë, të fëmijëve, të pozitës)! Derisa të mos i vizitoni varrezat (të bëheni banues të tyre - të vdisni). (Tekathur:1-2)

Lakmia pas pasurisë së kësaj bote është padyshim, fshehtësia e sprovës. Allahu krijon të gjitha gjërat që Ai dhe i dhuron njeriut me një stërhollim të madh, por janë vetëm për një kohë të shkurtë. Kjo është vetëm për të sjellur njeriu ndërmend dhe të krahasojë gjërat që u janë dhënë në këtë botë me ato në jetën e pastajshme. Kjo është një "fshehtësi" për të cilën jemi duke biseduar. Jeta në tokë me të vërtetë është madhështore; është tërheqëse dhe e shumëngjyrshme dhe kështu zbulon madhështinë e krijesave të Allahut. Që të jetohet një jetë e mirë dhe të kënaqesh në të, padyshim, është ajo çfarë njeriu dëshiron, dhe sigurisht, i lutet Allahut për këtë gjë. Por kjo nuk duhet të jetë qëllimi përfundimtar, pasi synime të tilla në jetë nuk janë më të rëndësishme se arritja e kënaqësisë së Allahut dhe parajsa. Prandaj, njeriu kurrë nuk duhet të harrojë qëllimin e tij kryesor, derisa kënaqet me të mirat e këtyre dhuratave. Për këtë çështje Allahu paralajmëron njeriun në ajetin e mëposhtëm:

Dhe çdo gjë që u është dhënë juve është kënaqësi dhe shije e kësaj bote, ndërsa ajo që është te All-llahu (thevabi) është shumë më e mirë dhe përhershme, pra, a nuk mendoni? (Kasas: 60)

Dashuria e madhe për gjërat e kësaj bote është njëra ndër arsyet pse njeriu harron jetën e pastajshme. Kjo është edhe një pikë që duhet mbajtur në mend: njeriu kurrë nuk e gjen lumturinë e vërtetë në asnjërën nga gjërat e kësaj bote që lakmon në këtë botë apo të ndonjë pajisje që ai përpiqet të ketë. Kjo është kështu për shkak se dëshirat e pashterrshme është shumë vështirë të plotësohen. Pa marrë parasysh se sa posedon dikush, dëshirat egoiste kurrë nuk marrin fund. Tipikisht, gjithmonë kërkohet më e mira dhe më tepër. Ky është shkaku pse njeriu nuk mund të gjej qetësi dhe kënaqësi në këtë botë.

A EKZISTON PASURIA E VËRTETË NË KËTË BOTË?

Shumica e njerëzëve mendojnë se mund t'a kthejnë jetën e tyre në një jetë të përsosur kur të vendosin që t'a bëjnë atë. Bile, ata thjeshtë supozojnë se arritja e cilësisë së lartë të jetës është e mundur duke pasur më shumë para, standarde më të mira të jetës, familje të lumtur, si dhe një status të shkëlqyeshëm në shoqëri. Por këta njerëz që jepen për tërë kohën duke siguarar gjërat e tilla, qartë janë duke bërë gabim. Së pari, ata vetëm përpiqen që të arrijnë paqë dhe lumturi në këtë botë dhe harrojnë në jetën e pastajshme. Pavarsisht nga fakti se qëllimi i tyre është që të bëhen shërbëtorë të Allahut në këtë botë dhe të jenë falenderues për atë çfarë iu është dhururar, ata kalojnë jetën në përmbushjen e dëshirave të tyre të kota. Allahu lajmëron njeriun për lakminë e parëndësishme dhe mashtruese të kësaj bote në Kur'an:

Ju njerëz dinie se jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se lojë, kalim kohe në argëtim, stoli, krenari mes jush dhe përpjekje në shtimin e pasurisë dhe të fëmijëve, e që është si shembull i një shiu prej të cilit bima i habit bujqit, e pastaj ajo thahet dhe e sheh atë të verdhë, mandej bëhet e thyer e llomitur, e në botën tjetër është dënimi i rëndë, por edhe falje mëkatesh dhe dhurim i kënaqësisë nga All-llahu; pra jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se përjetim mashtrues. (Hadid:20)

Mosbesimi në botën e pastajshme apo duke e parë atë si mundësi të largët është gabim fundamental i shumë njerëzve. Ata besojnë se kurrë nuk do të humbin pasurinë e tyre. Krenaria bën që të largohen nga nënshtrimi ndaj Allahut dhe e kthejnë shpinën përemtimit të Tij. Fundi i këtyre njerëzëve tregohet si vijon:

Ata që nuk presin takimin Tonë, që janë të kënaqur me jetën e dynjasë dhe kanë gjetur prehje në të, dhe ata që janë indieferentë ndaj argumenteve tona. Vendi për të tillët është zjarri, për shkak të asaj që punuan. (Junus:7-8)

Historia ka qenë dëshmitare e shumë njerëzëve të tillë. Mbretërit, perandorët dhe faraonët kanë menduar se mund të sigurojnë pavdekshmërinë përmes pasurisë së tyre përrallore; ata mendonin se diçka më e vlefshme sesa pasuria dhe fuqia kurrë nuk do t'iu ndodhte. Kjo mendësi e cekët ka devijuar këta njerëz, që ishin të mahnitur me pasurinë dhe fuqinë e tyre. Sidoqoftë, të gjithë këta jobesimtarë kanë përjetuar përfundim të tmerrshëm. Në Kur'an, Allahu na tregon për ta:

A mos mendojnë ata se me atë që jemi duke u dhënë atyre nga pasuria dhe fëmijët, nxitojmë t'u ofrojmë atyre të mirat? Jo, kurrsesi, por ata nuk janë kah e kuptojnë. (Mu'minun: 55-56)

Prandaj, mos të mahnitë (mos e shih të mirë) pasuria e tyre e as fëmijët e tyre, All-llahu do vetëm t'i dënojë me to në jetën e kësaj bote e t'ju nxjerrë shpirtërat duke qenë ashtu qafira. (Teube:55)

Këta njerëz në të vërtetë e kanë mospërfillur pikën vendimtare. E gjithë pasuria dhe çdo gjë e konsideruar e rëndësishme, i takon Allahut. Allahu, Poseduesi i vërtetë i pasurisë, shpërndanë pasurinë e tij të pafundme atyre që Ai dëshiron. Si përgjegje, nga njeriu pritet që të tregojë falenderimin e tij ndaj Allahut dhe të bëhet shërbëtor besnik i Tij. Duhet mbajtur në mend se askush nuk mund t'i kufizojë pasurinë e atij që Allahu i ka dhuruar. Në të njejtën mënyrë, nëse dikush është i privuar nga pasuria, askush përpos Allahut nuk mund t'a mbështes. Kështu, Allahu fut në sprovë njerëzit e vet. Sidoqoftë, ata që harrojnë Krijuesin e vet dhe ditën e gjykimit nuk e kanë vëmendjen në ajetin:

All-llahu i ofron furnizim me bollëk atij që do dhe ia kufizon (atij që do). Po ata (jobesimtarët) janë të gëzuar me jetën e kësaj bote. E jeta e kësaj bote ndaj botës tjetër nuk është tjetër vetëm se një përjetim (i shkurtër). (Rrad: 26)

A JANË AQ TË RËNDËSISHËM PASURIA DHE STATUSI NË KËTË BOTË?

Shumica e njerëzve besojnë se jeta e qetë e përsosur mund të arrihet në këtë botë. Kjo mendësi sugjeron se njeriu mund të gjej lumturinë e vërtetë dhe të fitojë respekt nga të tjerët nëse bëhet i pasur. Mendësi e njejtë besohet se kur të arrihet kjo, do të zgjasë deri në fund të botës. Por, e vërteta qëndron ndryshe. Njeriu kurrë nuk do të mund t'i arrijë në jetë ëndrrat e veta duke harruar Krijuesin e vet dhe ditën e gjykimit. Është kështu për shkak se pasi ai realizon synimet e veta, mendon për të tjerët. Nuk i mjafton që është duke fituar shumë, ai vazhdon me aktivitete të reja. Ai nuk kënaqet me banesën e re, duke e parë që fqiu i tij e ka shtëpinë më të dekoruar, apo pasi ka shtëpinë e dizajnuar me modelin nga viti i kaluar, e që më nuk është në modë, bën që ai t'a ridekorojë. Psikologjia e jobesimtarëve shumë qartë spjegohet në ajetin e ardhshëm:

Ti, më le Mua dhe atë që e krijova të vetmuar. Dhe bëra këtë pasuri të madhe. E bëra edhe me djem që i ka me vete. Dhe Unë i lash në disponim të gjitha mundësitë. E ai lakmon që t'i shtoj edhe më tepër. (Mudeththir: 11-15)

Personi me mendje të mprehtë dhe kuptim të pastër mund të mësojë se ata që kanë disa shtëpi me më shumë dhoma se sa banorë, vetura luksoze apo veshje përrallore janë të aftë që të përdorin vetëm një pjesë të pasurisë së tyre. Nëse e ke shtëpinë më të madhe në botë, a është e mundur që të kënaqesh me komforin e secilës dhomë në të njejtën kohë? Gjithashtu, nëse ke garderobë të modës së fundit, sa tesha mund t'i veshës gjatë ditës? Pronari i një shtëpie me shumë dhoma, në kushtet e kohës dhe hapsirës mund të qëndrojë në një kohë vetëm në një dhomë. Nëse të ofrohen të gjitha gjellërat e ndonjë kuzhine të njohur, barku juaj nuk mund t'i zë më shumë se disa nga ato gjellëra; dhe nëse mundohesh që të hash më shumë, si rezultat do të jet më shumë torturë sesa kënaqësia.

Lista do të mund të zgjatej edhe më tej, por fakti më i madh është se njeriu është i destinuar që në një kohë të kufizuar të jetës mund të jetojë në luksin e pasurisë së tij. Njeriu shpejt shkon kah fundi i tij, ende mezi e kupton gjatë jetës së tij dhe mendon se pasuria e tij do t'i sjell atij lumturi të amshueshme, që tregon edhe ajeti:

E mendon se pasuria e tij do ta bëjë të përjetshëm. (Humeze: 3)

Njeriu është i hipnotizuar me fuqinë e pasurisë së vet dhe kur përballet me fundin e tij në ditën e gjykimit, ai do të përpiqet t'i ikë dënimit duke e falur pasurinë e vet:

Edhe pse ata shihen ndërmjet vete (edhe njihen, por ikin prej njëri-tjetrit). Krimineli dëshiron sikur të kishte paguar dënimin e asaj dite me bijtë e vet. Dhe me gruan e vet dhe me vëllain e vet. Edhe me të afërmit e tij që ai te ata mbështetej. Edhe me krejt çka ka në tokë, e vetëm të kishte shpëtuar! Jo, kurrsesi, ajo (para) është Ledhdha - flaka (emër i Xhehennemit). (Me'arixh:11-15)

Sidoqoftë, disa njerëz janë të vetëdijshëm për pasurinë, prosperitetin dhe fatin e tyre që është nën kontrollin e Allahut. Nga kjo, ata janë mirë të njoftuar se shkalla dhe statusi janë gjëra qesharake. Vetëm këta njerëz sinqerisht kuptojnë se kjo pasuri nuk do t'i shpëtojë ata në botën e mëpastajme. Prandaj, ata nuk janë të dhënë pas sendeve të vlefshme të kësaj bote. Shfaqja e arrogancës nuk është tipar i këtyre njerëzve aq modestë. Duke mos harruar kurrë ekzistencën e Allahut të Plotfuqishëm i bën ata që të jenë falenderues për çdo gjë që ai iu jep. Si përgjegje për sjellje të tillë, Allahu premton jetë të ndershme dhe të rehatshme për ta. Njerëzit që besojnë Allahun dhe e bëjnë shërbëtorësinë ndaj Allahut si qëllim përfundimtar të jetës së tyre janë të vetëdijshëm se nga gjërat e kësaj bote mund të kenë përfitim vetëm një kohë të caktuar dhe se mallërat e kësaj bote janë të pavlefshme në krahasim me bollëkun e premtuar të përhershëm. Pasuria kurrë nuk i bën këta njerëz të jepen pas kësaj bote. Bile në të kundërtën, ata i bëjnë më falenderues dhe më afër Allahut. Ata punojnë drejtësisht me çdokend dhe çdo çështje mundohen, me çfarë Allahu iu ka dhënë, që të fitojnë kënaqësinë e Tij. Më me dëshirë e bëjnë këtë se sa kënaqësia nga pasuritë e kësaj bote, ashtu që ata synojnë marrjen e vlerave kuranore, çka pritet prej tyre, duke qenë plotësisht të vetëdijshëm në statutin dhe lavdatën në prani të Allahut. Profeti Sylejman na jep një shembull për të gjithë njerëzit si një besimtar të ndershëm i cili pat tipare të tilla në jetën e tij. Duke pasur pasuri të madhe dhe suverenitet, Sylejmani qartë tregon pse e ka ndjekur këtë pasuri:

E ai tha: "Unë i dhashë përparësi dashurisë së kuajve, ndaj Zotit tim, derisa (dielli) e fsheh dhe perëndoi". (Sad:32)

Dështimi që të kuptohet pse mallërat e kësaj bote janë krijuar në këtë botë shpien njerëzit në harresë se pasuritë e kësaj bote mund të përdorën për vetëm 60-70 vjet, nëse kanë aq jetë të

paracaktuar, dhe se do t'i lënë mbrapa shtëpitë, veturat dhe fëmijët e tyre. Ata nuk mendojnë se do të varrosen të vetmuar. Gjatë gjithë jetës së tyre janë digjur për pasuri në të cilën kurrë nuk do të kënaqen.

Por, ata që konsiderojnë pasurinë si shpëtimtar dhe neglizhojnë ekzistimin e Krijuesit të tyre do të vuajnë në të dy botërat:

Është e vertetë se atyre që nuk besuan nuk do t'u vlejë asgjë para All-llahut, as pasuria e as fëmijët e tyre. Ata vetë janë lëndë e zjarrit. (Ali Imran:10)

Kur'ani lajmëron fundin e tyre që demostrojnë lakmi të pashuar ndaj kamjes:

Që ka tubuar pasuri dhe që atë e ruan të mos i pakësohet. E mendon se pasuria e tij do ta bëjë të përjetshëm. Jo, të mos medojë ashtu! Se ai pa tjetër do të hidhet në Hutame. E çka din ti se ç'është Hutame? Është zjarri i All-llahut i ndezur fort. Që depërton deri në loçkë të zemrës. Ai i mbyll ata, ua zë frymën. Ata janë të lidhur në pranga të njëpasnjëshme. (Humeze:2-9)

Pasuria e vërtetë u takon atyre besimtarëve që kurrë nuk kanë shfaqur interes personal në pasuritë e kësaj bote dhe beson se vetëm Allahu jep të gjitha njeriut. Këto në të vërtetë njerëzit e pasur në këtë botë; ata nuk e kufizojnë jetën e tyre në vetëm 50-60 vjet. Besimtarët angazhohen në tregtinë më të mirë me arritjen e parajsës në këmbim me jetën e kësaj bote. Ata preferojnë pasurinë e amshueshme në vend të asaj të përkohshmes. Allahu na informon në lidhje me këtë në ajetin në vazhdim:

All-llahu bleu prej besimtarëve shpirtërat dhe pasurinë e tyre me xhennet. Luftojnë në rrugën e All-llahut, mbysin dhe mbyten. (All-llahu dha) Premtim të cilin e vërtetoi në Tevrat, Inxhill e

Kur'an. E kush është më zbatues i sigurt i premtimit të vet se All-llahu? Pra, gëzonju tregtisë që bëtë me Të. Ky është suksesi i madh. (Teube:111)

Mospërfillja e këtyre fakteve, atyre që "kapen pas" kësaj jete së shpejti do të kuptojnë qartë se kush është në rrugë të vërtetë.

MARTESA

Martesa konsiderohet si një pikë kthesë e rëndësishme në jetë. Secila vajzë apo djalë mezi nuk pres që të takojë personin e ëndrrave të veta. Bashkëshorti i mirë është synim madhor në jetë dhe të rinjët janë gati të "indoktrinuar" me rëndësinë e gjetjes së atij të vërteti. Sidoqoftë, mardhëniet mes mashkulit dhe femrës bazohen krejtësisht në terrenet e pathemelta të shoqërive injorante, gjegjësisht në shoqëritë ku njerëzit nuk e marrin mënyrën e jetës nga Kur'ani: "miqësitë" janë vetëm mardhënje romantike në të cilën të dy gjinitë kërkojnë kënaqësi emocionale. Por, martesat zakonisht bazohen në përfitimet të dyanshme materiale. Shumë femra mundohen që të gjejnë një "mashkull të suksesshëm" që mund të ofrojë standard të lartë jetese. Për këtë arsye, një vajzë e re shumë lehtë mund të pranojë që të jetë grua e përjetshme e dikujt për të cilin ajo nuk ndien dashuri. Nga ana tjetër, atë çfarë mashkulli kërkon në femër shpesh është "bukuria".

Deri më tani persiatja pas pikëvështrimit të një shoqërie injorante shpërfill faktin përfundimtar: të gjitha këto vlera materialiste janë të gjykuara në zhdukje; Allahu mund t'a ndryshojë fatin e dikujt për një moment. Në të njejtën mënyrë, nuk nevojiten më shumë se disa sekonda që të humbet

bukuria; dhe si banorë qyteti, p.sh., udhëtimi për në punë dhe prapa në çdo kohë mund të kërcnojë me ndonjë fatkeqësi që mund të len vërragë të tmerrshme dhe permanente në fytyrë. Koha, ndërkohë, len dëme të pakthyeshme në shëndetin, fuqinë dhe bukurinë tonë. Nën kushte aq të paparashikueshme, çfarë pasoja mund të ketë në një sistem që bazohet vetëm në vlera materiale? P.sh., paramendo njeriun i cili martohet me një femër vetëm për shkak se e ka mahnitur me bukurinë e saj. Çfarë do të mendojë nëse fytyra e saj do të lëndohej keq në ndonjë aksident? A do t'a lerë kur fillojnë të shfaqen rrudhat në fytyrën e saj? Përgjegjet padyshim zbulojnë bazën e paarsyeshme të mendimit materialist.

Martesa bëhet e vlefshme vetëm kur është për qëllim fitimi i kënaqësisë së Allahut. Përndryshe, ajo bëhet barrë në të dy botërat. Nëse jo në këtë botë, njeriu përfundimisht do të kuptojë në botën e pastajshme, se kjo ka qenë mënyrë e gabuar. Por, atëherë do të jetë shumë vonë; në ditën e gjykimit, ai do të ketë gruan e vet, me të cilën ka qenë shumë e afërt në këtë botë, si pagesë për shpëtimin e vet. Llahtaria e asaj dite do të bëj të gjitha mardhëniet e kësaj bote të pakuptimta. Allahu na jep sqarim për mardhëniet mes antarëve të familjes së ngushtë në ditën e gjykimit në ajetin në vijim:

Edhe pse ata shihen ndërmjet vete (edhe njihen, por ikin prej njëri-tjetrit). Krimineli dëshiron sikur të kishte paguar dënimin e asaj dite me bijtë e vet. Dhe me gruan e vet dhe me vëllain e vet. Edhe me të afërmit e tij që ai te ata mbështetej. (Mearixh: 11-13)

Është evidente nga ajeti se njerëzit nuk do të jepen më pas grave, shokëve, vëllezërve dhe motrave në ditën e gjykimit. Në përpjekjet e tyre të kota që të shpëtojnë, secili do të jetë i gatshëm që të paguajë me familjen e vet të ngushtë apo të gjërë si pagesë për shpëtim personal. Bile, këta

njerëz do të mallkojnë njeri tjetrin pasi ata nuk e kanë paralajmëruar për këtë fund të tmerrshëm. Në Kur'an, rasti i Abu Lahebit që meritoi dënimin e përjetshëm në ferr dhe gruas së tij tregohet kështu:

Qoftë i shkatërruar Ebi Lehebi, e ai më është shkatërruar! Atij nuk i bëri dobi pasuria e vet, as ajo çka fitoi! Ai do të hyjë në një zjarr të ndezur flakë. E edhe gruaja e tij, ajo që barti dru (ferra), E në qafën e saj ajo ka një litar të përdredhur. (Mesed:1-5)

Tipi i martesës që është e pranueshme tek Allahu është, prapëseprapë, e bazuar në kritere krejtësht ndryshme. Ndryshe nga martesat e zakonshme në një shoqëri injorante, ku njerëzit janë jopëfillës ndaj fitimit të kënaqësisë së Allahut, si kriter nuk llogaritet paraja, fama apo bukuria por martesa me qëllim të fitimit të kënaqësisë së Allahut. Për besimtarët, kriteri i vetëm është tekua, apo me fjalë të tjera, "shmangia e të gjitha të ndaluarave, përmbushja e të gjithave çfarë është urdhëruar, si dhe frika nga Allahu". Si pasojë, besimtari mund të martohet vetëm me dikend i cili shfaq besnikëri të thellë ndaj Allahut. Njerëzit e gjejnë paqën dhe lumturinë në kësi martese. Ajeti në vijim flet për këtë gjë:

Dhe nga faktet (e madhërisë së) e Tij është që për të mirën tuaj, Ai krijoi nga vetë lloji juaj palën (gratë), ashtu që të gjeni prehje tek ato dhe në mes jush krijoi dashuri dhe mëshirë. Në këtë ka argumente për njerëzit që mendojnë. (Rum:21)

Duke qenë Tekua obligimi i vetëm, besimtarët sigurisht do të kenë jetë të këndshme në botën e pastajme. Pasi ata e përkujtojnë njeri tjetrin punët e drejta dhe udhëheqin njëri tjetrin gjatë jetës së tyre, kjo do t'i bën që të jenë miq të ngushtë për tërë amshimin. Mardhëniet e tyre përshkruhen në këtë ajet:

Besimtarët dhe besimtaret janë të dashur për njëri-tjetrin, urdhërojnë për të mirë, e ndalojnë nga e keqa, e falin namazin dhe japin zeqatin, respektojnë All-llahun dhe të dërguarin e Tij. Të tillët do t'i mëshirojë All-llahu. All-llahu është ngadhnjyes, i urtë. (Teube:71)

FËMIJËT

Ambicje madhore e njerëzimit është që të lënë pas djemë që do t'a mbajnë emrin e familjes në të ardhmen. Sidoqoftë, nëse nuk është synim për të fituar kënaqësinë e Allahut, kjo ambicje do të jetë largimi i njeriut nga rruga e Allahut. Njeriu sprovohet me fëmijët e vet; në këtë kuptim, çfarë pritet nga ai është trajtimi i tyre ashtuqë të fitojë kënaqësinë e Allahut.

S'ka dyshim se pasuria juaj dhe fëmijët tuaj janë vetëm sprovë, ndërsa ajo që është tek All-llahu, është shpërblim i madh. (Tegabun:15)

Në këtë ajet përdorimi i fjalës "sprovë" ka rëndësi shumë të madhe. Për shumë njerëz, posedimi i fëmijëve është njëra ndër synimet më të rëndësishme në jetë. Por në kuptimin kuranor, besimtari dëshiron fëmijë vetëm për të fituar kënaqësinë e Allahut. Përndryshe, vetëm për të plotësuar dëshirën e vet për fëmijë, të pasurit fëmijë dmth. vetëm përshkrim partneri Allahut. Shembulli i atyre që harrojnë qëllimin e tyre dhe bëjnë fëmijët si "synimin përfundimtar të tyre" është dhënë në Kur'an:

Ai (All-llahu) është Ai që ju krijoi prej një vete, e prej saj për t'u qetësuar pranë saj. Kur e mbuloi ai (mashkulli) atë (gruan), ajo u ngarkua me një barrë të lehtë dhe ashtu vazhdoi me të, e kur u bë e rëndë, ata të dy lutën All-llahun, Zotin e tyre: "Nëse na jep një (fëmijë) të mirë, ata (pa të meta), ne do të jemi falendërues ndaj Teje". Pasi që atyre të dyve ju dha (fëmijë) të mirë, ata (fëmijë e pasardhës) i përshkruan shokë në atë që iu dha. I pastër është All-llahu nga ajo që ia përshkruajnë. A i përshkruajnë shok atë çka nuk mund të krijojë asnjë send, e ata (idhujt) vetë janë të krijuar. (A'raf: 189-191)

Besimtarët kërkojnë fëmijë nga Allahu vetëm për kënaqësinë e Tij. Kur të kërkohet fëmija, profetët citohen në Kur'an se ata vetëm kanë pasur qëllim të fitojnë kënaqësinë e Allahut. Një shembull është me gruan e Imranit:

(Përkujtohu) Kur gruaja e Imranit pat thënë: "Zoti im, Unë këtë që është në barkun tim, vendosa ta kushtoj thjesht vetëm për shërbimin Tënd, pra pranoje këtë prej meje, vertetë Ti je Ai që dëgjon e di!" (Ali-Imran: 35)

Lutja e profetit Ibrahim, gjithashtu është shembull për tërë besimtarët:

Zoti ynë, bëna neve dyve besimtarë të sinqertë ndaj Teje dhe nga pasardhësit tanë, njerëz të bindur ndaj Teje, na i mëso rregullat e ibadetit (adhurimit) tanë dhe falna neve, vërtetë Ti je që falë, je mëshirues!" (Bekare: 128)

Në kuptimin e këtij ajeti, të pasurit fëmijë, nëse synohet pëlqimi i Allahut, është mënyrë e adhurimit të Allahut. Sidoqoftë, kur synimi i vërtetë është diçka tjetër pos bekimi nga Allahu, atëherë personi mund të ketë pasoja në të dy botërat. Besimtarët e dijnë se fëmijët e tyre si

individualë iu janë dhuruar atyre nga Allahu. Prandaj, nuk e marrin si krenari personale në pamjen, suksesin apo intelegjencën e fëmijëve, duke e ditur se Allahu iu ka dhënë tiparet atyre fëmijëve. Krenaria e tillë është thjesht një akt i humbjes së rrugës.

Çasje të tillë ka pasoja të paracaktuara në botën e pastajme. Në ditën e gjykimit, dikush mund të jetë i gatshëm që të paguaj me djemtë, gruan e vet apo antarët e familjes së ngushtë të tij si pagesë për shpëtim të përhershëm. Dikush dëshiron që t'iu shmanget dënimit të dhembshëm menjëherë hjek dorë nga të dashurit e tij. Por në ditën e gjykimit nuk do të ketë shpresë nga shmangja e dënimit të përhershëm me veprime të tilla.

Për njerëzit në shoqëritë injorante, fëmijët bëhen burim i shumë problemeve jo vetëm në atë botë por edhe në këtë botë. Që nga lindja, rritja e fëmijës bëhet përgjegjësi e madhe për prindërit. Është një përjetim i vështirë për nënën shtatzënë. Së pari, në ditën kur e ka kuptuar se ka mbetur shtatzënë, ajo duhet që t'a ndërrojë komplet stilin e jetës. Ajo duhet ri-shqyrtojë prioritetet. Në këtë aspekt nevojat për fëmijën në bark gjithmonë është e para; mënyra e ushqimit, gjumi, shkurtimisht, e tërë jeta e saj personale ndërron. Kah fundi i shtatzanisë, punët e përditshme dhe lëvizjet e thjeshta trupore bëhen më të vështira për nënën. Kështu, vështirësitë madhore fillojnë menjëherë pas lindjes. Nëna kalon tërë kohën e vet duke u kujdesur për fëmijën. Foshnja zakonisht i lejon nënës së vet vetëm kohë për nevojat dhe detyrat e saja personale. Prandaj, nëna mezi nuk pret që fëmija të rritet aq sa të kujdeset për vetveten. Ndërkohë, nëna nuk e heton se sa shpejt ka kaluar koha. Nëse është bërë e tërë kjo për të fituar kënaqësinë e Allahut, kjo kohë do të konsiderohej si mënyrë adhurimi. Ende ata që jetojnë në shoqëri injorante, këto vite nuk janë asgjë tjetër përpos probleme të paarsyeshme.

Prindërit në një shoqëri injorante zakonisht ndiejnë zhgënjim gjatë rritjes së familjes së tyre. Rritja e një antari në shoqëri injorante, fëmija në përgjithsi zhvillohet në personalitet të përqëndruar në vete. Nën udhëzimin e gabuar të shtytjeve dhe motiveve egoiste, ai tregon interesim në nevojat e prindërve vetëm kur i thuhet që të bëjë. Prindërit e tij, tashmë të vjetër dhe me probleme të pleqërisë, e kuptojnë këtë gjë, por vonë. Sidoqoftë në vitet e hershme të të qenurit prind, ata mendojnë se kur fëmijët e tyre rriten ata do të jenë mbështetja kryesore kur të plaken, por përkundër këtyre shpresave, ata bile mund të gjenden edhe në shëpinë e pleqëve.

Allahu në Kur'an i prezenton njeriut një plan-pune, ashtuqë besimtarët të dijnë se si të sillen me përgjegjësi ndaj prindërve të tyre. Allahu kërkon respekt dhe mëshirë ndaj prindërve, posaçërisht kur plaken:

Zoti yt ka dhënë urdhër të prerë që të mos adhuroni tjetër pos Tij, që të silleni në mënyrë bamirëse ndaj prindërve. Nëse njërin prej tyre, ose që të dy, i ka kapur pleqëria pranë kujdesit tënd, atëherë mos u thuaj atyre as "of - oh", as mos u bë i vrazhdë ndaj tyre, po atyre thuaju fjalë të mira (të buta respektuese). Dhe në shenjë mëshire shtrije pranë tyre krahun përulës e respektues dhe thuaj: "Zoti im! mëshiroi ata të dy, sikurse më edukuan mua kur isha i vogël". (Isra: 23-24)

Siç kuptuam nga ajetet, ngritja e një fëmiu në dritën e vlerave kuranore është diçka e respektuar për besimtarët. Por, për jobesimtarët që i detyrojnë fëmijët e tyre që të pranojnë mendësinë e një shoqërie injorante, atëherë kjo ëdhtë një përpjekje e kotë në të dy botërat. Bile, besimtarët prapëseprapë do të fitojnë kënaqësinë e Allahut edhe nëse fëmijët e tyre nuk i pranojnë mësimet nga Kur'ani që ai iu ka dhënë. Prindërit mbajnë përgjegjësinë që fëmijëve të tyre të japin mësimet

nga Kur'ani dhe të besojnë në Allahun. Përpos Allahut, njerëzit nuk kanë mbrojtës apo ndihmëtar tjetër.

Ata që synojnë përfitimet e kësaj bote nga fëmijët e tyre nuk do të marrin kurrëfarë ndihme as në këtë botë e as në tjetrën.

E kur të vijë ushtima (krisma e kijametit); Atë ditë njeriu ikën prej vëllait të vet, Prej nënës dhe prej babait të vet, Prej gruas dhe prej fëmjëve të vet. Atë ditë secilit njeri i mjafton çështja e vet. ('Abese: 33-37)

Siç u cek më parë, njeriu është krijuar vetëm të jetë shërbëtor i Allahut. Çdo gjë që e rrethon ekziston, tërë jetën e tij, vetëm për t'a sprovuar atë. Pas vdekjes, njeriu do të gjykohet sipas veprave të tij. Si kundërpërgjigje për veprat e veta, ai do të shpërblehet me parajsë apo do të dënohet në ferr. Shkurtimisht, pasuria, bukuria dhe djemtë nuk janë ata që e vlejnë, por tekua, "frika nga Allahu" është ajo që vlen.

Nuk është as pasuria juaj, e as fëmijët tuaj ajo që ju afron pranë Nesh, është vetëm besimi dhe veprat e mira; të tillët shpërblehen shumëfish për atë që vepruan dhe ata janë në dhoma të larta të shpëtuar. (Sebe': 37)

S'ka dyshim se atyre që nuk besuan, nuk do t'u bëjnë dobi ndaj (dënimit të) All-llahut as pasuria e as fëmijët e tyre. Ata janë banues të zjarrit dhe aty janë përgjithmonë. (Ali Imran: 116)

A nuk e di ti (o dëgjues) se All-llahu di çka ka në qiej dhe çka në tokë?! Nuk bëhet bisedë e fshehtë mes tre vetave e të mos jetë Ai i katërti; e as mes pesë vetave e të mos jetë Ai i gjashti, e as mes më pak vetave dhe as mes më shumë vetave, e të mos jetë Ai me ta, kudo që të jenë.

Pastaj, në ditën e kijametit i njofton ata me atë që kanë punuar. All-llahu ka përshirë çdo send në dijen e vet. (Muxhadele: 17)

FATKEQËSITË DHE RREZIQET NATYRORE

Bota është gjithçka përpos e qetë dhe e palëvizshme. Të gjithë kemi pika të dobëta ndaj rreziqeve natyrore, si nga jashtë ashtu edhe nga brenda. Shirat meteorikë, asteroidet janë vetëm disa nga faktorët që shihen si rreziqe jashtëtokësore. Edhpse toka duket mjaft kompakte, bërthama e saj përbëhet nga elementet e shkrirë. Bile nuk do të jetë e ekzagjeruar shprehja për këtë pjesë të tokës, që mbetet e padukshme për ne "bërthama e zjarrtë". Gjithashtu ekziston edhe atmosfera që rrethon tokën, që është një "mbrojtës" nga kërcnimet jashtëtokësore. Por, asnjë pjesë e tokës nuk janë imune ndaj efektet e fuqive atmosferike si shtërngatat, rrufetë, stuhive, murrlaneve apo tufaneve.

Rreziqet natyrore mund të godasin çdo moment. Mund të shkaktojnë humbje të konsiderueshme në jetëra dhe pasuri. Të njohura në përgjithsi si fatkeqësi "natyrore", tërmetet, vetëtimat, vërshimet e shpejta, zjarret e egra globale, shiu acidik dhe valët baticore kanë intenzitete dhe efekte të ndryshme. E përbashkët për të gjitha është se për një çast mund të shkatërrojnë një qytet, me të gjithë banorët, deri në gërmadha. Çfarë është më e rëndësishme, asnjë njeri në botë nuk ka fuqi që t'i luftojë apo të parandalojë asnjërën nga këto fatkeqësi.

Shkatërrime të mëdha janë çfarë lënë pas katastrofat në tërë botën. Por, fatkeqësia çdoherë ka efektin vetëm në regjion të caktuar, duke iu falenderuar drejtpeshimit delikat të natyrës, çka është krijim i Allahut. Një mbrojtje e rëndësishme është në botë për të gjitha qeniet e gjalla e gjithashtu

edhe për njeriun. Mundësia e ndonjë fatkeqësie shkatërruese natyrale fshehet afër përkundër të gjitha mbrojtjeve. Allahu krijoi këto fatkeqësi që të tregojë se sa i pasigurtë është vendbanimi ynë ndonjë herë. Këto dukuri në natyrë janë përkujtues për tërë njerëzinë se nuk kemi në kontroll asgjë në këtë planet. Në të njejtën mënyrë, çdo fatkeqësi shërben për të n'a përkujtuar dobësitë tona të qenësishme. Këto sigurisht janë paralajmërime për ata që vrasin mendjen për rëndësinë e këtyre ngjarjeve dhe marrin mësim nga përjetimet e të tjerëve.

Çfarë tjetër duhet të mësojë nga fatkeqësitë natyrore?

Bota është krijuar posaçërisht për njeriun. Arsyeja pse njeriu është krijuar është evident ashtu siç sygjeron ky ajet:

Ai është i cili krijoi qiejt e tokën brenda gjashtë dite (fazave), e Arshi (Froni) i Tij kishte qenë (më parë) mbi ujë, që t'ju sprovojë, se cili prej jush është më vepërmirë. Nëse ti u thua: "Ju do të ringjalleni pas vdekjes!" Ata që nuk besuan thonë: "Kjo (çka na thua) nuk është tjetër vetëm se magji e hapur. (Hud:7)

"Rregullimi" i kësaj "sprove" është mjaft e ndërlikuar, sidoqoftë, çdo ngjarje është komponenetë e këtij rregullimi të sofistikuar. Bile, asnjëra nga këto dukuri natyrore nuk ngjajnë rastësisht; të gjitha kanë spjegime shkencore. P.sh., forca e gravitacionit të tokës spjegon pse ne nuk humbasim në gjithësi; shiu bie kur avulli i ujit arrin nivel të caktuar të ngopjes. Shkaqet e njejta vlejnë edhe për vdekjen, aksidentet apo sëmundjet. Raste të shumta mund të citohen pse ka vdekur një njeri, sëmuret, apo ka përjetuar aksident. Sidoqoftë, çfarë është me rëndësi nuk është numri i këtyre arsyjeve por "siguria" e sistemit që shkakton këto dhe pasojat pastaj. Një aspekt i veçantë i këtij sistemi është i rëndësishëm; secili incident shkaktohet në atë mënyrë që mendja e njeriut mund t'a

kuptojë plotësisht. Allahu paralajmëron njeriun me anë të fatkeqësive natyrore. Tërmeti, p.sh., mbyt mijëra gra, fëmijë dhe të rinjë dhe lëndon edhe shumë të tjerë. Ata që janë të shkujdesur nga paralajmërimet e Allahut mundohen t'i spjegojnë incidentet e tilla si fenomene "natyrore" dhe pak kuptojnë se Allahu i krijoi këto me qëllim të veçantë. Të paramendojmë këtë: çfarë do të ndodhte nëse ata që janë fajtorë para Allahut të vdesin në tërmet? Në atë rast, kriteri i duhur për "sprovë" të njerëzimit nuk do të ishte e mundur. Ja pse Allahu krijoi secilin fenomen në rregullim "natyror". Vetëm ata që janë të vetëdijshëm mbi ekzistencën e Allahut dhe kanë kuptim të plotë të krijimit të Tij kuptojnë arsyen hyjnore pas këtyre shfaqjeve "natyrore".

Në ajetin, "Çdo krijesë do ta shijojë vdekjen, e Ne, në shenjë sprove ju sprovojmë me vështirësi e kënaqësi, dhe ju ktheheni te Ne (Enbija:35), Allahu thotë se Ai sprovon njeriun përmes ndodhive të mira dhe të këqia.

Shumë njerëz dëmtohen nga fatkeqësitë dhe kjo është fshehtësia e sprovës. Njeriu gjithmonë duhet të ketë në mendje se Allahu është Gjykatës i Gjithëdijshëm dhe "...E në mes tyre (njerëzve) kryhet gjykimi me drejtësi dhe thuhet: "(prej të gjithëve) Falënderuar qoftë vetëm All-llahu, Zoti i botëve!" (Zumer:75).

Të gjitha ndodhitë në jetën e njeriut në këtë botë janë pjesë e këtij testi. Ata që janë besimtarë të vërtetë kuptojnë thelbin e kësaj fshehtësie. Pa marrë parasysh se çfarë fatkeqësie iu bie, ata drejtohen vetëm te Allahu dhe pendohen. Ata janë shërbëtorë të Allahut dhe janë të vetëdijshëm për premtimin e Allahut:

Ne do t'ju sprovojmë me ndonjë frikë, me uri, me ndonjë humbje nga pasuria e nga jeta e edhe nga frytet, po ti jepju myzhde durimtarëve. Të cilët, kur i godet ndonjë e pakëndëshme thonë:

"Ne jemi të All-llahut dhe ne vetëm tek Ai kthehemi!" Të tillët janë që te Zoti i tyre kanë bekime e mëshirë dhe të tillët janë ata të udhëzuarit në rrugën e drejtë. (Bekare:155-157)

Siç thuhet në ajet, të gjithë njerëzit, besimtarët dhe jobesimtarët, testohen në shumë mënyra: ndonjëherë me ndonjë fatkeqësi natyrore, ndonjëherë ndodhin edhe në jetën e përditshme, si sëmundje apo aksident. Fatkeqësi të tilla i ndoshin si personave ashtu edhe shoqërive dhe shkaktojnë humbje si në material ashtu edhe vuajtje shpirtërore. I pasuri mund të bankrotojë, vajza e bukur mund të lëndohet në fytyrë, apo i tërë qyteti mund të shkatërrohet deri në gërmadha nga tërmeti. Këto incidente janë tregues të qartë se si, në çdo çast, ngjarjet mund të ndryshojnë jetët tona.

Njerëzit duhet të jenë të aftë që të nxjerrin mësim nga këto ndodhi. Padyshim, Allahu nuk krijon diçka pa ndonjë qëllim; çdo fatkeqësi është përkujtues për njerëzit që e kanë qëllimin që t'i shpëtojnë njerëzit nga zvetënia në të cilën janë. Në Kur'an, Allahu thotë se pa lejen e Tij, asgjë nuk ndodhë:

Çfarëdo e keqe që ndodh (godet), nuk mund të jetë ndryshe, vetëm sipas caktimit të All-llahut, e kush i beson All-llahut, Ai ia udhëzon zemrën e tij; All-llahu është i gjithdijshëm për çdo send. (Tegabun: 11)

Askush nuk vdes pa vullnetin dhe lejen e All-llahut. Ai është shënim i afatit të caktuar. E kush e dëshiron shpërblimin e kësaj bote, Ne atij ia japim, e kush e dëshiron shpërblimin e botes tjetër, edhe atij do t'ia japim atë, kurse mirënjohësit Ne do t'i shpërblejmë. (Ali Imran:145)

Tjetër mësim që njeriu mund të nxjerrë nga fatkeqësitë, duke paramenduar vetveten të fortë në tokë, kupton se ai është i dobët dhe nuk ka fuqi që të bëj ballë fatkeqësitë, e që mund të ndodhin çdo çast me vullnetin e Allahut. Njeriu nuk mund të ketë mbështetje as në veten as në tjetër kend. Me të vërtetë Allahu është i Gjithëfuqishëm. Kjo ceket në ajetin e mëposhtëm:

Nëse All-llahu të godet me ndonjë të keqe, s'ka kush që ta largojë atë pos Tij, e nëse të dhuron ndonjë të mirë, duhet ditur se Ai është i gjithëfuqishëm për çdo send. (En'am: 17)

Në këtë kapitull, do të jepen njohuri gjithëpërfshirëse për disa tipe të fatkeqësive që shkaktohen në tokë. Qëllimi është që të përkujtohen njerëzit se kjo botë nuk është vend që duhet kushtuar dashuri të verbër. Këto fatkeqësi theksojnë sa i arsyeshëm është udhëzimi dhe ndihma nga Allahu, që është paraqitje e qartë se njerëzit janë të paaftë para Allahut. Siç thuhet në ajetin; "...dhe përpos All-llahut, nuk keni as mbrojtës as ndihmëtar".(Ankebut:22).

TËRMETET

Tërmetet janë njëra ndër forcat më shkatërruese në tokë. Humbjet më të mëdha të jetës së njerëzëve ngjajnë gjatë tërmeteve. Hulumtimet zbulojnë se në çdo dy minuta dikun në sipërfaqen e tokës ndodh tërmet. Sipas statistikave, toka dridhet me miliona herë gjatë vitit. Mesatarisht, intenziteti i 300.000 tërmeteve është i vogël; janë vetëm dridhje të pandieshme dhe nuk shkaktojnë dëme fare. Njëzet nga ta, nga ana tjetër, janë tërmete të fuqishme që tundin tokën.

Pasiqë nuk godasin vendet e banuara, mund të vdesin disa njerëz, apo asnjë, dhe shkaktojnë dëme të vogla ekonomike. Vetëm 5 nga këto tërmete rrëzojnë ndërtesat.

Kjo informatë tregon se njerëzit nuk hasin shpesh në tërmete. Padyshim, kjo është mbrojtje speciale kundër fatkeqësive për njerëzinë.

Në ditët e sotme, vetëm një qytet apo regjion bëhet vend i tërmetit shkatërrues. Por, me dëshirën e Allahut, tërmeti mund të kaplojë tërë planetin çdo çast. Ky lloj tërmeti mund të shuaj jetën mbi tokë. Struktura e tokës është mjaft e ndieshme në tërmete; lëvizje apo këputje i papritur të masës së madhe të shkëmbijve në brendi të korës së tokës apo shtresës së lartë mund t'a bëjë të pashmangshme katastrofën.

Tërmeti nuk ka të bëjë me llojin e dheut që zgjëron efektet e valëve seizmike duke shkuar nëpër të. Tërmeti mund të ndodh edhe nëse nuk ekzistojnë kushtet për tërmet. Me dëshirën e Allahut, tërmeti mund të ndodh çdo çast. Por, Allahu ka krijuar veçanarisht josiguri dhe jostabilitet në disa pjesë të tokës. Kjo është për të përkujtuar njerëzit se, çdo çast, icident i papritur mund t'i sjell në rrezik jetërat e tyre. Në Kur'an, Allahu paralajmëron njerëzit për katastrofë të mundshme:

A mos janë të sigurt ata që përgatitën kurthe, se All-llahu nuk do t'i trandë ata me tokën, ose nuk do t'u vijë atyre dënimi kah nuk e mendojnë? Ose t'i rrëmbejë ata duke qenë në udhëtimet e tyre (për jetë e tregti), e ata nuk mund t'i shpëtojnë asaj. Ose do t'i kapë ata duke qenë në panikë nga frika. Po, s'ka dyshim se Zoti juaj është i butë, i mëshirshëm (andaj nuk ua ngut dënimin). (Nahl: 45-47)

Kjo dridhje e tokës mund të zgjatë disa sekonda, e ndonjëherë edhe disa orë, bile edhe disa ditë. Derisa njerëzit fillojnë të marrin veten, mund të ndodhë menjëherë tjetri. Kjo sigurisht është lehtë për Allahun. Sidoqoftë, me mëshirën e Tij, Allahu mbron njeriun dhe fatkeqësitë si këto përkujtojnë atë, tani e atëherë, se ai nuk ka kurrëfarë kontrolli në asgjë gjatë jetës së tij.

Nga kjo, mund të përfitohet rasti që të përkujtohen tërmetet e mëdha, që kanë ndodhur në shek. 20-të.

TEKNOLOGJIA PËRJETON HUMBJE: KOBE

Sot shkalla e përparuar e teknologjisë dhe shkencës inspiron njeriun me ndjenjën se ka kontroll mbi natyrën. Por, ata që janë të bindur me atë nocion, ndoshta së shpejti do të ndiejnë zhgënjim. Teknologjia është një mjet i siguruar nga Allahu vën në shërbim të njeriut dhe është në kontroll të plotë të Tij. Ngjarjet e ndryshme tregojnë se edhe teknologjitë më të avansuara janë të paafta që të sundojnë natyrën.

P.sh., përkundër "teknologjisë tërmet-rezituese" japoneze, Kobe ra si viktimë e rrëshqitjes së gjërë të shkaktuar nga 20 seonda të valëve shokues të tërmetit gjatë vitit 1995. Strukturat më të forta rezituese në botë nga tërmeti të ndërtuara që të rezistojnë lëkundjeve intenzive thjeshtë janë shembur gjatë tërmetit me fuqi prej 6.9 shkallësh. Gjatë tri dekadave të mëparshme, qeveria japoneze kishte investuar 40 bilion dollarë në kërkime studimore që të zhvillojnë sisteme paralajmëruese për tërmete. Ende, këto përpjekje nuk kanë dhënë rezultate bindëse. Pasi jemi

duke iu afruar fundit të mileniumit, shkenctarët ende janë të paaftë që të shpikin sistemet ashtuqë të paralajmërojnë dhe të zvoglojnë efektet shkatrruese nga lëkundjet seizmike. Kobe ishte një shembull i para disa kohëve, mesin e të tjerave, duke demonstruar se sa i ndieshëm është qyteti modern nga strukturat seizmike të papritura.

Qytetarët ishin të bindur se teknologjia moderne e zhvilluar ashtuqë të parashikoj tërmetet e mëdha mund t'i shpëtojë ata nga shkatërrimi i plotë. Sidoqoftë, pas fatkeqësisë që e kishin bërë qytetin Kobe vetëm një grumbull mbeturinash, u bë e qartë se asnjë teknologji nuk është në dispozicion që të paralajmërojë njerëzit për rrezik. Është bërë e qartë se edhe të ashtuquajturat "struktura kundër tërmetit" nuk janë të qëndrueshme fare ndaj tërmetit që epiqendrën e ka pasur 15 km larg në juglindje të qendrës së qytetit në Kobe.

Regjioni i dëmtuar nga tërmeti ka përfshirë qytetet Kobe dhe Osaka. Për këtë shkak ka ndodhur dëmi tmerrues, duke lënë 5,200 njerëz të vdekur dhe 300,000 të lënduar tjerë. Dëmet e përgjithshme janë vlerësuar në 200 miliardë dollarë.[3]

Këto janë mësime që duhet nxjerrë nga fatkeqësitë e tilla. Banorët e qyteteve, të mësuar të jetojnë këndshëm, papritmas ishin të përballuar me shumë çaste të vështira pas fatkeqësisë. Në gjendje shoku, ata nuk ishin në gjendje që të kuptojnë se si t'ia bëjnë më tutje,- dhe të bëjnë plane për të ardhmen.

[3] H.J. de Blij, M.H. Glantz, S.L. Harris, "Restless Earth (Toka e shqetësuar)", The National Geographic Society, 1997, f.8

TAJFUNET, URAGANET, TORNADOT...

Tajfunet, uraganet, dhe tornadot janë fatkeqësi natyrore që njerëzit i përjetojnë shpesh. Këto fatkeqësi dhe pasojat e tyre marrin me vete me mijëra jetëra gjatë vitit. Këto janë erëra të forta, që mund të shkaktojnë dëme të mëdha qyteteve, duke mbytur dhe lënduar banorët, shkuljen e mijëra drunjëve, vërvitjen e shtëpizave, shtyllave telefonike bile edhe ndërtesat disa kilometra më tutje.

Tajfunet e mëdha në veçanti mund të shkaktojnë valë gjigante detare. Në këtë fenomen, stuhi të fuqishme shpërndajnë valë që kanë shpejtësi prej qindra km/h nëpër oqean në drejtim të brigjeve. Në këto raste, uji ngritet mbi tokën dhe shirat e rreptë shkaktojnë vërshime në regjionin e deltave.

Shëndrrimi i erërave që zakonisht janë si puhiza të mesme në stuhi të fuqishme që kanë aftësi që të lëvizin ndërtesa, padyshim duhet kërkuar fuqinë më të madhe që bën që këto gjëra të ndodhin. Persiatje e njetë i debatuar në seksionin e tërmeteve është i vërtetë edhe për tajfune, uragane dhe tornado: nëse Allahu do të dëshironte, njeriu shumë shpesh do të ndeshej me fatkeqësi të tilla natyrore. Derisa njerëzit fillojnë të marrin veten, mund të ndodhë menjëherë tjetri. Në Kur'an, Allahu e përkujton njeriun se erërat janë nën kontrollin e Tij:

A u garantuat ju prej Atij që është në qiell, që të mos ju shafit (të mos u lëshoj) toka kur të dridhet. A u garantuat ju prej Atij që është në qiell, që të mos lëshojë kundër jush ndonjë stuhi me rrebesh gurësh. E pra, do ta kuptoni se si është ndëshkimi Im! Edhe ata që ishin para tyre përgënjeshtruan, por çfarë ishte dënimi Im? (Mulk: 16-18)

Sidoqoftë Allahu i mbron njerëzit nga fatkeqësitë. Ai vetëm nganjëherë dërgon kundër tyre stuhi të ashpra. Kjo sigurisht është paralajmërim për njeriun. Qëllimi i paralajmërimit është që t'u

tregohet atyre se qëllim përfundimtar në jetë është të qenurit shërbëtor Allahut, dhe sa janë të paaftë kundër fuqisë së Allahut dhe se do të gjykohen në ditën e gjykimit.

VULLKANET

Njejtë sikur vibrimet apo dridhjet e tokës të shkaktuar papritmas me lëvizjen apo këputjene masave të mëdha të shkëmbijve brenda korës së tokës apo shtresës së lartë, shpërthimet vullkanike janë tjetër formë spektakulare e fatkeqësive natyrore. Ekzistojnë rreth 1,500 vullkane aktive në botë; 550[4] janë mbi sipërfaqen e tokës e tjerët janë nën oqeane. Këto vullkane mund të shpërthejnë në secilin çast në mënyrë shkatërruese ashtuqë askush nuk mund t'a parashikojë. Kur eruptojnë, ata mund të mbysin banorë të qyteteve përreth si dhe shkatërrim të mbjellave duke mbuluar arat me hi.

Disa erupcione katastrofale që ndodhën në këtë shekull sikurse edhe më herët kanë lënë gjurmë të pashlyeshme në mendjen e njerëzëve. Këro erupcione kanë zhdukur nga harta shumë qytete dhe ka zhdukur shumë bashkësi.

Këto sigurisht janë mësime që duhet nxjerrë nga erupcionet vullkanike gjatë historisë. Maja e Vezuvit në Itali, p.sh., e ka varrosur qytetin romak Pompei, në të cilin njerëzit jetonin një jetë të

[4] H.J. de Blij, M.H. Glantz, S.L. Harris, "Restless Earth (Toka e shqetësuar)", The National Geographic Society, 1997, f.8

shthurur, nën valët e llavës së nxehtë. Është i habitshëm fakti se 20,000 banorë të këtij qyteti të përparuar ishin asfiksuar më së shumti nga lumenjtë piroklastikë që e kishte pushtuar me 24 gusht të vitit 79.

Sot, sidoqoftë, pasiviteti i vullkaneve mundet shpesh që të ndërpritet dhe mund të zgjohen papritur duke hedhur avull dhe hi me qindra metra lart në ajër. Ndërkohë, lumejtë e llavës vërshojnë regjionet duke shkaktuar dëme që nuk mund të rregullohen në çkado që hasin. Efekt tjetër të dëmshëm i erupcioneve janë retë e gazrave të dëmshme dhe hiri që bartet nga era në regjionet e populluara. Këto erëra të tmerrshme, ndonjëherë edhe me shpejtësi prej 120 km/h, djegin çdo gjë dhe mbulon qytetet sikurse një çadër kundër diellit.

Njëra ndër katastrofat më të mëdha ndodhi më 1833 kur Krakatau, në Indokinë, ka shpërthyer fuqishëm, duke prodhuar valë të zërit që janë dëgjuar 4.000 km larg dhe duke krijuar cuname të larta deri 45 metra. Valët kanë bërë rrafsh me tokë 165 fshatra bregdetare dhe kanë mbytur 36,000 njerëz[5].

Vullkanet mbahen në mend jo vetëm për shkak të numrit të madh të të vdekurve por ata shpërthejnë në mënyrë shkatërruese që nuk mund të parashikohet. Erupcioni i Nevado Del Riuz është shembull. Në fillim ishte një erupcion me intenzitet të vogël. Sa për krahasim ishte vetëm sa 3% i erupcionit të majës St. Helens. Pas pasivitetit prej 150 vjetësh, Nevado Del Riuz eruptoi më

[5] H.J. de Blij, M.H. Glantz, S.L. Harris, "Restless Earth (Toka e shqetësuar)", The National Geographic Society, 1997, f.64

1985 duke e shkrirë borën dhe akullin në majën e tij. Shumë shkatërrues ishte lahari apo lumi i baltës, që rrodhi poshtë majës së vullkanit në luginën e lumit Lagunille, ashtuqë 20,000 banorë të Armeros në Kolumbi u zhdukën nga faqja e dhuet, ashtuqë u varrosën në baltën e nxehtë deri sa ishin duke fjetur. Kjo ngjarje ishte fatkeqësia më e madhe nga vullkani deri sa ndoshi fatkeqësia në Mount Pelee më 1902, ku mori 30, 000 jetëra me llavën e vet rjedhëse në qytetin St Pierre.[6]

Allahu demostron se si njeriu papritmas mund të gjej vdekjen me mjete si fatkqësitë dhe kështu përkujton njeriun që të vras mendjen në lidhje me qëllimin e të qenurit të tij në tokë. Këto incidente dërgojnë "paralajmërime". Çfarë është pritur si përgjegje e njeriut, i cili mund të paramendoj Krijuesin e vet të Gjithëfuqishëm, nuk është që të kënaqet me çmendjen për të mirat e kësaj bote për 50-60 vjet dhe të neglizhoj jetën e amshueshme, në botën e mëpastajshme. Duhet që t'a kemi në mendje vdekjen që patjetër do të vijë një ditë dhe çdokush do të gjykohet në prani të Allahut:

(ndëshkon kundërshtarët) Ditën kur toka ndryshohet në tjetër tokë, e edhe qiejt (në tjerë qiej), e ata (njerëzit) të gjithë dalin sheshazi para All-llahut, Një, Mbizotërues. (Ibrahim: 48)

[6] H.J. de Blij, M.H. Glantz, S.L. Harris, "Restless Earth (Toka e shqetësuar)", The National Geographic Society, 1997, f.18-19

CUNAMET

Valët detare seizmike apo valët e baticës shkaktohen me ngritje apo rrëshqitje të papritur të fundit të detit apo gjatë erupcioneve vullkanike. Disa cuname mund të kenë efekte shkatërruese sikurse bombat atomike.

VËRSHIMET

Allahu sigurisht krijon të gjitha këto fatkeqësi si "paralajmërime" për njerëzit. Ai është madhështor në fuqi dhe Ai ka fuqinë mbi të gjitha gjërat. Allahu vërteton këtë në ajetin: "Thuaj: "Ai ka fuqi (t'ju shpëtojë, por edhe) t'ju sjellë dënim prej së larti ose prej së poshti nën këmbët tuaja apo t'ju ndaj në grupe e ta luftoni njëri-tjetrin. Shih se si i sqarojmë faktet në mënyrë që të kuptojnë". (En'am: 65). Për këtë shkak ekzistojnë kaq shumë kërcnime fizike serioze në botë me çka nënvizon një realitet të rëndësishëm. Me fatkeqësira, është çështje sekondash që Allahu të merr të tërën që ia ka dhuruar njeriut. Katastrofat mund të godasin në çdo vend dhe në çdo kohë. Ky është një demostrim i qartë se asnjë vend në botë nuk i ofron njeriut siguri të plotë. Allahu e cek këtë në ajetin në vazhdim:

A mos u siguruan banorët e fshatrave nga dënimi jonë kur ata ishin fjetur (natën)? A mos u siguruan banorët e fshatrave nga dënimi jonë para dite kur ata ishin duke luajtur? A mos u

siguruan ata prej ndëshkimit të All-llahut? Nuk sigurohet kush prej frikës së ndëshkimit të All-llahut pos njerëzve të humbur. (A'raf: 97-99)

Uji i dhuruar njerëzve si dhuratë dhe lehtësim, ndonjëherë mundet që të shëndërrohet në fatkeqësi me dëshirën e Allahut. Është e pakuptueshme që njeriu është dëshmitar i një apo dy vërshimeve në vit dhe ende nënvlerëson mundësinë e përjetimit vet të fatkeqësisë së tillë.

MËSIMI NGA HISTORIA: TITANIKU

Historia përmban plot raste kur njerëzit duke u mbështetur në zbulimet e mëdha teknologjike krejtësisht nënvleftësojnë fuqinë e Allahut. Kjo është ajo që shumë fatkeqësi janë shënuar në histori si mësime të hidhura për çdokend. Secila nga këto ngjarje është e rëndësishme në aspektin e përkujtimit nga ana e njeriut që as pasuria e as fuqia, shkenca apo teknologjia nuk kanë forcë që t'i rezistojnë dëshirës së Allahut.

Shembujt të shumtë të incidenteve të tilla mund të jepen. Më i njohuri është i famshmi Titaniku, një anije e madhe tejoqeanike me lartësi prej 55 m dhe 275 metra i gjatë, i cili është fundosur para gati 90 vitesh. Titaniku, duke u përpjekur që të jetë si "agresion ndaj natyrës", ishte projekt i madh që ka angazhuar një ekip të inxhinierëve dhe nja 5.000 njerëz. Gati çdokush ishte i bindur plotësisht se kjo anije kurrë nuk do të mund të fundosej. Anija ishte kryevepër teknologjike me shumë risi inxhinierike që ishte përparimi i madh në kohën e vet. Prandaj ata që mbështeteshin në forcën teknologjike të anijes nuk e kanë marrë në konsideratë një fakt të rëndësishëm që është i

cekur në ajetin: "...E urdhëri i All-llahut është vendim i kryer" (Ahzab: 38) dhe secili herët a vonë do të ndeshet me fatin e vet. Kështu, një gabim i vogël bëri që anija të fundosej dhe teknologjia e avansuar nuk mundi t'a shpëtojë Titanikun nga fundi i hidhur.

Nga atë çfarë kanë rrëfyer mbijetuesit e Titanikut, shumica e udhëtarëve janë vendosur në kuvertën e anijës që të luten kur e kanë vërejtur se anija do të fundosej. Në shumë kaptina të Kur'anit, tendenca e sjelljes njerëzore është përsëritur. Në kohën e turbullirave dhe rrezikut, njeriu sinqerisht lutet dhe kërkon ndihmë nga Krijuesi i vet. Por, kur çlirohet nga rreziku, ata prapë kthehen në jofalenderim:

Zoti juaj është Ai që për ju mundësoi lundrimin e anijeve në det në mënyrë që të kërkoni nga të mirat e Tij. Vërtet, Ai është shumë mëshirues ndaj jush. E kur ju kap juve paniku (frika) në det, i humbni (nga kujtesa) ata që i lutni, u mbetet vetëm Ai (All-llahu), mirpo pasi që Ai t'ju shpëtojë e të arrini në tokë, ia ktheni shpinën. Ashtu, njeriu është përbuzës. A mos jeni të siguruar që nuk do t'u shafitë në tokë ose nuk do t'ju lëshojë ndonjë shtërngatë e ju nuk do të keni mbrojtës. A mos jeni të sigurt se Ai nuk do t'ju kthejë njëherë tjetër në det, e t'ju lëshojë ndonje furtunë të erës, e për shkak të mosbesimit tuaj t'ju fundosë, e pastaj nuk do të gjeni kush do të hakmerrej kundër nesh për ju. (Isra: 66-69)

Dikush ndoshta kurrë nuk do të përjetojë fatkeqësi të tillë, por duhet mbajtur në mend, se çdo kohë, dikush mund të sjellet deri në zero. Kështu, njeriu duhet çdoherë që të preokupojë veten me përkujtimin e Allahut pasiqë " ...e tërë fuqia i takon Allahut..." (Bekare: 165) Nga ana tjetër, kur godet katastrofa, dikush nuk do të ketë rastin që të ndërrojë qëndrimin e vet jofalenderues ndaj Allahut dhe të pendohet. Vdekja mund të jetë shumë e papritur:

A nuk vështruan ata me vëmendje pushtetin e madh në qiej e në tokë dhe çka krijoi All-llahu prej sendeve, e edhe në atë se ndoshta u është afruar afati i tyre i vdekjes. Atëherë, cilës bisedë pos kësaj (Kur'anit) do ti besojnë? (A'raf:185)

PRANË MËSHIRËS SË ALLAHUT

Secilin prej tyre e kemi dënuar për shkak të mëkatit të vet; disa prej tyre Ne i goditëm me furtunë plot rërë, disa i shkatërruam me krismë nga qielli, kurse disa të tjerë i sharrum në tokë dhe disa përmbytëm në ujë. All-llahu nuk u bëri atyre ndonjë padrejt, por ata vetës së tyre i bënë padrejtë. (Ankebut: 40)

Për çfarë është folur deri më tani është qëllimi që të përkujtojmë ata që e harrojnë qëllimin e tyre në krijimin e një fakti të rëndësishëm: çdo gjë në botë ia ka borxh ekzistencën e vet Allahut, Krijuesit që ka krijuar tërë gjithsinë materiale. Me fjalë tjera, ekzistenca e çdogjëje është si rezultat i aktivitetit të vullnetit të Allahut. Prandaj, asgjë nuk është ndaras dhe mënjanë Allahut. Kur'ani n'a tregon se asgjë nuk është larg kontrollit të Allahut: "...All-llahu është mbizotërues i punës së vet, por shumica e njerëzve nuk e dinë (fshehtësinë e çështjeve)." (Jusuf:21)

Edhepse, si e bën të qartë Allahu në pjesën e dytë të ajetit, shumica e njerëzve nuk janë të vetëdijshëm për këtë. Ata mendojnë, gjatë jetës së vet, se çfardo fatkeqësie që iu bie atyre, ata kurrë nuk mendojnë që ata janë shumë të dobët ndaj secilës nga këto fatkeqësi. Ne mendojmë se përjetimet e "të tjerëve" janë shumë të tmerrshme dhe se "ne" do të jetojmë gjithmonë të sigurtë.

Lajmet për fatkeqësitë, aksidentet apo epidemitë sigurisht që na bëjnë të ndiejmë keqardhje për të vuajturit. Ne me të vërtetë e ndajmë dhimbjen e tyre; por, me rastin kur fatkeqësitë largohen pak nga kujtesa, ne bëhemi më pak të koncentruar dhe qëndrimi i tillë tregon se ka qenë interes i përkohshëm për ne. Si të kyçemi në problemet ditore apo ballafaqohemi me probleme personale, ne shpejt zhvillojmë një sens apatie dhe mbetemi indiferent ndaj atyre që kanë përjetuar fatkeqësinë.

Sidoqoftë, mendimi se çdo ditë jeta e dikujt do të jetë e njejtë është mendim i jokorrekt. Kjo është evidente për shkak të paralajmërimeve të Allahut. Sigurisht, njerëzit që ishin ekspozuar fatkeqësive të ndryshme nuk dinë se një fatkeqësi natyrore mund të çrregullojë plotësisht jetën e tyre. Ata sigurisht kanë filluar ditën si një ditë të zakonshme. Sidoqoftë, ajo iu ka kthyer në një ditë plotësisht ndryshe. Me sa duket, atyre kurr nuk iu ka ndodhë, që një ditë të caktuar do të bëhet ndryshim aq drastik në jetën e tyre, e që do t'ia u shëndërrojë jetën e tyre në një luftë të rrezikshme. Në raste të tilla, jeta reduktohet në një thjeshtësi të dukshme. Sigurisht, kjo është mënyra se si Allahu përkujton njerëzit se siguria në këtë botë është një mashtrim.

Sidoqoftë, shumica e njerëzëve nuk e vrasin mendjen për këtë gjë. Ata harrojnë se jeta është e shkurtë dhe e përkohshme dhe nuk përfillin faktin se ata do të jenë të gjykuar në prani të Allahut. Në këtë gjendje jopërfillëse, ata kalojnë jetën pas dëshirave në vend që të jetojnë për kënaqësinë e Allahut.

Duke e shikuar nga ky pikëvështrim, telashet janë mëshirë e Allahut. Allahu demostron natyrën e vërtetë të kësaj bote dhe inkurajon njeriun që të përgaditet për jetën e ardhshme. Kjo është arsyeja pse thuhet se kur shkaktohet fatkeqësia në fakt është një rast i ofruar nga Allahu. Këto

fatkeqësi i jepen njerëzve ashtuqë të ata ndoshta do të kërkojnë që të pendohen dhe të përmirësojnë sjelljet e tyre. Mësimet që duhet nxjerrë nga fatkeqësitë tregohen në ajetin e mëposhtëm:

A nuk e shohin ata se për çdo vit sprovohen një herë apo dy herë, e përsëri nuk pendohen e as nuk marrin mësim. (Teube: 126).

CIVILIZIMET E VJETRA

Njeriu në këtë botë është vetëm që të sprovohet. Përgjatë historisë, porosi dhe shpallje të qarta të Allahut u janë komunikuar njerëzve përmes profetëve të Tij duke siguruar kështu udhërrëfyes për njerëzinë. Këta profetë dhe libra gjithmonë kanë ftuar njeriun në rrugë të vërtetë, rrugën e Allahut. Sot, libri i fundit i Allahut, shpallja e vetme e pandryshueshme e Tij për njerëzinë gjendet në disponim: Kur'ani.

Në Kur'an, Allahu na informon se Ai tregoi rrugën e vërtetë për të gjithë njerëzit përgjatë historisë së botës dhe ka paralajmëruar përmes profetëve të Tij për ditën e gjykimit dhe ferrin. Sidoqoftë, shumica e njerëzve nuk i kanë pranuar profetët që iu kanë dërguar dhe kanë shfqur armiqësi ndaj tyre. Për shkak të arrogancës së tyre, ata u përballën me tërbimin e Allahut dhe papritmas u zhdukën nga faqja e dheut. Kështu tregon edhe ajeti në vazhdim:

Edhe Adin, Themudin, banorët e Res-it dhe shumë gjenerata ndërmjet tyre (i shkatërruam). E secilit prej tyre u patëm sjellë argumente, por të gjithë i rrënuam. Ata (kurejshitët) kaluan buzë fshatit, i cili ishte gurëzuar me atë shiun (gurëzim prej së larti) e shëmtuar, po a nuk janë ata, të cilët e panë atë? Jo, nuk e vështruan, sepse ata ishin të tillë, të cilët nuk shpresonin në ringjallje. (Furkan:38-40)

Lajmet nga njerëzit e mëparshëm, që përbëjnë një pjesë të madhe të Kur'anit, është njëra ndër çështjet e shpalljes për të cilën duhet vrarë mendjen. Mësimet që duhet nxjerrë nga përvoja e tyre jepet në ajetin në vazhdim:

A e vërejtën ata sa gjenerata para tyre i shkatërruam që Ne u patëm mundësuar atyre (komoditet) në tokë çfarë juve nuk ju mundësuam; u patëm lëshuar nga qielli shi me bollëk dhe u patëm bërë që të rrjedhin lumenj ndër ta, e për shkak të mëkateve të tyre i shkatërruam dhe pas tyre sollëm (breza) tjerë. (E'nam:6)

Tjetri ajet që i është drejtuar njeriut që kupton, që kupton dhe që vën veshin paralajmërimeve është ky:

E sa e sa brezni para ty e kemi shkatërruar e që ishin më të fortë e më të shkathët se këta (idhujtarët kurejshitë). Ata brodhën andej e këndej nëpër tokë (për t'i ikur vdekjes). Por, a mos gjetën rrugëdalje? Në të gjitha këto, për atë që ka mendje të shëndoshë dhe që i ka vënë me vëmendje, ka argumente. (Kaf: 36-37)

Allahu në Kur'an tregon se të gjitha këto raste të shkatërrimit duhet të jenë si vërejtje për gjeneratat e ardhshme. Gati të gjitha shkatërrimet e njerëzëve të lashtë që tregohen në Kur'an janë të identifikuara, duke iu falenderuar studimeve dhe zbulimeve arkeologjike. Por do të ishte gabim i madh që të shtjellohen vetëm çasjet historike apo shkencore deri sa të shqyrtohen këto raste në Kur'an. Siç përmendet edhe në ajetin e mëposhtëm, secili nga këto incidente është vërejtje apo paralajmërim nga të cilat duhet nxjerr mësime:

Atë (shndërrimin e tyre) e bëmë masë ndëshkuese për ata që e përjetuan (me sy) dhe për të pastajshmit, por edhe si këshillë për të devotshmit. (Bekare: 66)

Sidoqoftë, duhet pasur parasysh një fakt të rëndësishëm: të gjithë popujt që nuk kanë dashur që t'i binden urdhërave të Allahut, nuk janë përballur me tërbimin e Allahut papritmas. Allahu ka dërguar atyre profetë që t'i paralajmërojë ashtuqë ata të pendohen për sjelljet e tyre dhe t'i dorëzohen Atij. Të gjitha fatkeqësitë që i kanë goditur njerëzit është një përkujtim për dëniumin e hidhur në jetën e pastajshme e që gjendet në Kur'an:

Ne do t'u shijojmë atyre dënimin më të shpejtë (në dynja) para dënimit të madh (në Ahiret), ndoshta do të tërhiqen (prej të këqiave). (Sexhde: 21)

Shkatërrimi shpesh pasohej kur këto paralajmërime nuk kishte përgjegje tek popujt dhe kur zvetënimi i tyre rritjej. Të gjithë këta popuj ishin të dënuara nga zemërimi i Allahut. Ata u zhdukën nga faqet e historisë dhe ishin të zëvendësuar me gjenerata të reja. Këto bashkësi në të vërtetë kanë marrë përfitime nga mirësia e Allahut, kanë jetuar një jetë të përparuar, duke u kënaqur me të gjitha llojet e kënaqësive, por duke u kënaqur, kurrë nuk e kan vrarë mendjen e tyre me përkujtimin e Allahut. Ata kurrë nuk iu bjen ndër mend se çdo gjë në këtë botë është e dënuar që të zhduket. Ata e shijojnë momentin dhe kurrë nuk iu bie ndërmend vdekja dhe pas vdekjes. Ata nuk kanë fituar asgjë nga perceptimi i kësaj jete; sidoqoftë, historia përmban dëshmi të mjaftueshme të shkatërrimit të tyre të hidhur. Edhepse kanë kaluar më shumë se një mijë vjet, kujtimet e tyre mbesin si vërejtje, që përkujtojnë gjeneratat e tashme për ata që janë të humbur nga rruga e Krijuesit të tyre.

THEMUDËT

Themudët janë njëri ndër ata popuj që janë zhdukur për shkak të paturpësisë së shfaqur ndaj shpalljes hyjnore dhe mosvërejtjen e paralajmërimeve të Allahut. Siç qëndron në Kur'an, Themudët ishin të njohur për prosperitetin dhe fuqinë e tyre dhe ishte një popull që ishte i shkëlqyeshëm në art.

Përkujtoni All-llahun kur Ai ju bëri sundues pas Adit, ju vendosi në tokë e ju në rrafshin e saj ndërtoni pallate, kurse në kodrina ngritni shtëpia, përkujtoni të mirat e All-llahut e mos u bëni shkatërrues në tokë. (A'raf:74)

Në një ajet tjetër, atmosfera shoqërore e themudëve është i ilustruar si vijon:

A jeni të sigurt se do të mbeteni në këtë që jeni (përgjithmonë)? Në kopshte e në burime. Edhe në të mbjella, e me hurma me frutat e tyre të freskët. Dhe ju me mjeshtëri po ndërtoni shtëpi nëpër kodra shkëmbore. (Shu'ara:146-149)

Të ngazëllyer në bollëk, themudët jetonin një jetë ekstravagante. Në Kur'an, Allahu thotë se profeti Salih ishte dërguar themudëve që t'i paralajmorojë. Profeti Salih ishte një person i njohur ndër themudët. Populli i tij, që nuk kishin pritur që ky të shpallte fenë e vërtetë, ishin të befasuar me thirrjen e tij që të lënë anash prapësinë në të cilën ishin. Një pjesë e vogël e popullit e përkrahën thirrjen e Salihut, por shumica nuk e pranuan çfarë ai thoshte. Në veçanti, udhëheqësit e popullit mohuan Salihun dhe ishin kundër tij. Ata u përpoqën që t'i lëndojnë dhe të bëjnë presion në ata që i besonin Salihut. Ata ishin zemëruar kundër Salihut pasi ai i thërriste ata që të

adhurojnë Allahun. Ky zemërim nuk ishte veçori e themudëve: ata përsëritnin gabimin e bërë nga populli i Nuhit dhe Adit të bërë më përpara. Ja pse Kur'ani i referohet këtyre tre popujve si vijon:

A nuk jeni të njohur me lajmin (ndodhinë) e atyre që ishin para jush, si populli i Nuhut, i Adit, i Themudit e edhe i atyre që erdhën pas tyre, që nuk di kush për ta pos All-llahut. Atyre u patën ardhur të dërguarit e vet me argumente, ata i vënin duart e tyre (në shenjë talljeje) në gojët e veta dhe thonin: "Ne e mohojmë atë me çka jeni të dërguar dhe ne dyshojmë shumë në atë që ju na thërrisni". (Ibrahim: 9)

Themudët ishin të caktuar që të mbesin arrogantë dhe kurrë të mos e ndryshojnë qëndrimin ndaj profetit Sali, e bile kanë sajuar plane që t'a mbysin atë. Salihu iu tërhoqi vërejtjen duke iu thënë: "A jeni të sigurt se do të mbeteni në këtë që jeni (përgjithmonë)?" (Shu'ara: 146). Në të vërtetë, themudët vetëm sa e shtuan prapësinë e tyre duke mos qenë të vetëdijshëm për dënimin nga Allahu duke iu drejtuar profetit Salih me krenari dhe ngazëllim:

Ata e therrën devën dhe me kryelartësi shkelën dispozitën e Zotit të tyre dhe thanë: "O Salih, sillna atë me çka na u kërcenove, nëse je prej të dërguarve". (Araf: 77)

Profeti Sali u tha atyre, me shpalljen e Allahut, se ata do të zhdukeshin për tri ditë.

Tri ditë më vonë, paralajmërimi i Salihut u bë njëmend dhe populli i Themudit u zhduk.

Ndërsa ata që bënë zullum, i kapi (në ditën e katërt) krisma dhe gëdhinë kufoma (të ngrira) në vendin e tyre. (gëdhinë) Sikur të mos kishin qenë fare në të. Kuptonie pra, (populli) Themud e mohoi Zotin e vet. Mallkimi qoftë kundër Themudit! (Hud: 67-68)

Populli i Themudit e pagoi shumë shtrenjtë, duke qenë i shkatërruar, për shkak se nuk iu kanë bindur profetit të tyre. Ndërtesat që i patën ndërtuar dhe puna artistike e tyre nuk i mbrojti ata nga dënimi. Populli i Themudit ishte shkatërruar me një dënim të ashpër, njejtë sikurse të gjithë popujt tjerë që mohuan fenë para dhe pas tyre. Shkurtimisht, fundi i tyre erdhi sipas qëndrimit të tyre. Ata që mohuan ishin të shkatërruar plotësisht ndërsa ata që ishin të bindur morën shpëtimin e përjetshëm.

POPULLI I SEBËS

Tregimi i popullit të Sebës (Shebës në Bibël) gjendet në Kur'an:

Populli Sebe pati një begati në vendbanimin e vet: kishin nga të dy anët kopshte, nga ana e djathtë (e luginës) dhe nga ana e majtë. Hani (u thamë) nga begatitë e Zotit tuaj dhe falënderonju Atij. Qytet i mirë dhe Zot mëkatfalës. Po ata i kthyen shpinën (Allahut), e Ne e lëshuam kundër tyre rrjedhën e pendës dhe dy kopshtet e tyre i shndërruam në dy kopshte me fruta të idhët, drunj të thatë dhe diçka pak bari të egër. Atë dënim ua dhamë atyre për shkak se nuk besuan, e Ne nuk dënojmë, përveç mohuesit. (Se'ba: 15-17)

Siç tregohet në ajetet më lartë, populli i Sebës jetonte në një vend i shquar me kopshte dhe vreshta të bukura dhe të frutshme. Në një vend të tillë, ku standardet jetësore dhe rrethanat ishin të mira, krejt çfarë duhej të bënin ishte që të shprehnin falenderim Allahut. Por, siç thuhet në ajet,

ata “i kthyen shpinën (Allahut) ”. Pasi ata ishin të “kthyer “ plotësisht prosperitetit të tyre, ata i humbën të gjitha. Siç morëm vesh nga ajeti, vërshimi i Arimit shkatërroi tërë vendin.

SUMERËT E LAVDISHËM

Sumeria ishte një bashkësi e qyteteve-shtete rreth lumenjëve Tigër dhe Eufrat ku sot gjindet Iraku. Sot, terreni që duhet përshkuar për në Irakun Jugor është kryesisht shkretinor. Shumica e tokës, përveç qyteteve, dhe regjionet që dikur kanë qenë të pyllëzuara, janë të mbuluara me rërë. Këto shkretira, dikur vendbanim i sumerëve, kanë qenë shtëpi e tyre për mijëra vjet. Vendi i tyre famshëm, që sot mund të hasim vetëm në libra, ishte i vërtetë si secili civilizim bashkëkohor. Njerëzit atëherë sikur sot ne kanë krijuar kryeveprat e tyre arkitekturiale. Në këtë kuptim, qytetet madhështore të ngritura nga sumerët janë pjesë e trashëgimisë kulturore të ditës së sotme.

Në mesin e asaj çfarë ka mbijetuar nga kultura sumeriane, kemi informata vetëm për zhvillimin e një funerali të mbajtur për Puabin, njërën ndër mbretëreshat e tyre. Përshtypjet nga kjo ceremonial madhështor mund të gjenden nga burimet e ndryshme dhe tregojnë se si trupi i vdekur i mbretëreshës ishte stolisur në mënyrë të jashtëzakonshme. Kufoma e saj ishte veshur me rroba të zbukuruara me rruaza të argjendit, arit dhe gurëve të çmuar si dhe me një xhufkë me

margaritarë. Në kokën e saj ishte paruka e dekoruar me kurorë të përaruar me fleta të arta. Gjithashtu, edhe një sasi e madhe ari ishte vendosur në varr. [11]

Shkurtimisht, mbretëresha Puabi, emër i shquar në historinë sumeriane, ishte varrosur me një thesar të mrekullueshëm. Sipas të dhënave, kjo pasuri e pazakonshme ishin sjellur në varrezën e saj nga një kortezh rojesh dhe shërbyesish. Mbretëresha Puabi mund të jetë varrosur së bashku me thesar, por as kjo nuk e ka shpëtuar atë që të reduktohet deri në skelet.

Sikurse të gjithë njerëzit e mbretërisë së saj, prej të cilëve ajo ndoshta ka ndier neveri pasi kanë qenë të varfër, trupi i saj është kalbur nën dhe duke u shëndërruar në një masë të prishur nga bakteriet. Ky është sigurisht një shembull i rëndësishëm që tregon se edhe të pasurit dhe pasuria e kësaj bote nuk janë mjete që të shpëtojnë nga fundi shkatrrimtar.

MINOANËT

Toka dhe deti mund të qëndrojnë relativisht qetë me shekuj. Pastaj, trazohen papritmas duke shkaktuar kataklizma. Ndoshta asnjë ngjarje nuk e përshkruan tmerrin aq qartë sa fatkeqësia e Therës së lashtë. Çfarë ka ndodhuar atje mund të përshkruhet si shpërthimi më eksploziv i vullkanit në histori. Duke u ngritur nga deti Egje para nja 3,500 vjetësh, vullkani i lartë prej një

[11] Mesopotamia dhe Lindja e Afërme e Lashtë, Enciklopedia e Civilizimeve të Mëdha, Iletisim Publications, p.92

kilometri ka formuar ishullin prej 12 km të gjërë. Atje u ngrit një civilizim madhështor diku rreth 100 km në jug të ishullit të Kretës. Në kulmin e vet, ndoshta 30.000 njerëz banonin në Akrotiri, qyteti kryesor i Therës, në të cilin ishin ngritur pallate me vizatime në mur (freska) nga të cilat largoheshin dhe vinin anije të ngarkuara me mallëra për tregëti. Derisa studijuesit nuk janë të sigurtë për datën e saktë- vlerësuar në diapazonin prej 1470-1628 PER- ata e kanë të njohur renditjen e ngjarjeve. Lëkundje të lehta të tokës të pasuara me tërmete të forta, dhe një ekspodim saqë zëri i është dëgjuar shumë larg, deri në Skandinavi, Gjirin Persik si dhe në shkëmbin e Gjibraltarit.[12] Valë të mëdha janë ngritur dhe kanë goditur Amnisin, limanin e Knosit. Sot, vetëm gërmadhat kanë mbetur nga pallatët e famshëm.

Civilizimin i Minoanit, njëra ndër civilizimet më të rëndësishme të asaj kohe, sigurisht as që e kanë pritur një përfundim aq të ashpër. Ata njerëz që mburren me pasurinë e tyre humbin të gjitha që i kanë. Allahu, në Kur'an, nënvizon se fundet e ashpra e civilizimeve të lashta mund të reflektohen tek shoqëritë bashkëkohore:

A nuk e kanë të qartë ata (mekasit) se sa nga popujt para tyre i shkatërruam, që nëpër ato vendbanime të tyre janë kah kalojnë? Është e vërtetë se në ato (vende të shkatërruara) ka fakte, se nuk janë duke dëgjuar me vëmendje? (Sexhde: 26)

[12] Ana Brittannica, Vëllimi 20, f.592

SHKATËRRIMI I POMPEJIT

Mbeturinat nga Pompeji, për historianët janë dëshmi të qarta për jetën e shthurur që kishte mbretëruar atje. Bile edhe rrugët e Pompeit, simbol i degjenerimit të Perandorisë Romake, tregojnë për kënaqësitë dhe gëzimet që u bënin në këtë qytet: dikur rrugët e gjalla nga anash të rendisura me mejhane, klube të natës dhe bordele, ende mund të vërehen edhe pas shkatërrimit duke e paraqitur jetën e tyre të përditshme.

Këtu, në dheun e pasuruar me hi vullkanik, dikur ishin fermat e begatshme, vreshtat të begatshme dhe shtëpia vere luksoze. E ndërtuar mes shpateve të Vezuvit dhe detit, Pompei ishte pushimorja më e preferuar e romakëve të pasur që iknin nga zagushia e kryeqytetit. Sidoqoftë, Pompei ka qenë dëshmitar i njërit ndër shpërthimet më të tmerrshme vullkanike, duke e fshirë qytetin nga faqja e dheut. Sot, ajo çfarë ka mbetur nga banorët e qytetit- ngulfatja nga avujt helmues të Vezuvit derisa ata ishin duke bërë punët e përditshme si zakonisht- shumë qartë portreton detalet që e karakterizonin mënyrën e jetës së romakëve. Fatkeqësia që goditi Pompejin, së bashku me Herkulanin, gjatë një dite vere, tamam në kohën kur regjioni ishte i mbushur pëplot me romakë të pasur duke i kaluar pushimet e tyre në villat e tyre të famshme.

Ishte data 24 gusht të vitit 79 të erës së re. Hulumtimet në vend zbulojnë se erupcioni është zhvilluar në disa etapa. Para erupcionit, vendi është dridhur disa herë. Gjëmime të forta dhe të tmerrshme nga larg, shoqëruan këto drithma. Së pari, Vezuvi volli një rrëke të avullit dhe hirit. "Pastaj kjo re u ngjit mbi atmosferë duke bartur me vete shkëmbijtë të coptuar nga nga gryka e vullkanit dhe miliona tonelata, shtuf të ngrirë. Erërat duke e shpërndarë retë me hi drejt Pompejit,

bënë që të bijnë "shira gurësh të vogël". Derisa tymi mbulonte diellin në tërë qytetin, shtufa dhe hiri filluan që të rigojnë mbi Pompejin, duke rënë nga 6 inça në orë".[13]

Herkulani ishte më afër Vezuvit; shumica e banorëve iku në qytet të tmerruar nga vala e madhe piroklastike që lëvizte me shpejtësi të madhe në drejtim të tyre. Ata të cilët nuk e lëshuan qytetin menjëherë, nuk jetuan aq gjatë sa që të pendohen për vonesën e tyre. Vala piroklastike me të arritur Herkulanin mbyti ata që ngurruan derisa rrjedha piroklastike e ngadalshme gllabëronte qytetin, duke i varrosur. Gërmimet arkeologjike afër Pompejit, nga ana tjetër, tregojnë se shumica e banorëve kishin ngurruar që të lëshojnë qytetin. Ata mendonin se nuk do të jenë në rrezik pasi Pompeji nuk ishte afër kraterit të vullkanit. Për këtë arsye, shumica e banorëve të Pompejit nuk i lëshuan shtëpitë e tyre dhe përkundrazi ata ikën brenda nëpër shtëpitë dhe dyqanet e tyre, duke shpresuar se fatkeqësia së shpejti do të kalojë. Ata të gjithë u zhdukën para se të kuptojnë se ishte shumë vonë për ta. Për vetëm një ditë, Pompei dhe Herkulani së bashku me gjashtë fshatrat përreth, u fshinë nga harta. Kur'ani tregon për këtë ngjarje ashtuqë të përkujtojë të gjithë:

Këto janë disa nga lajmet e vendeve që po t'i rrëfejmë ty; disa prej tyre ekzistojnë ende, e disa janë shkatërruar.(Hud:100)

Zbulimin e fshehtësive të Pompejit nuk ishte e mundur deri pas shumë shekujve. Më shumë se vetëm informacion i thjeshtë, gërmimet arkeologjike të këtij qyteti antik tregojnë tregime të qarta

[13] H.J. de Blij, M.H. Glantz, S.L. Harris, Restless Earth, The National Geographic Society, 1997, f.18-19

për jetën e tyre të përditshme. Forma e shumë viktimave në agoni ishin të ruajtura dhe të padëmtuara. Ajeti në vijim tregon:

Ja, kështu është ndëshkimi i Zotit tënd, kur dënon vendet që janë zullumqare. Vërtet, ndëshkimi i Tij është i dhëmbshëm e i ashpër. (Hud:102)

Sot, mbeturinat e shumta janë fakte të thjeshta të qytetërimeve komplekse që njëherë ishin në lulëzim të vetin para qindra apo mijëra vjetësh. Shumë nga ndërtuesit e metropoleve të mëdha nga epokat e ndryshme të historisë janë të panjohur. Pasuria, teknologjia apo puna e tyre nuk i kishte mbrojtur nga fundi i hidhur. Nuk ishin ata por gjeneratat e ardhshme që kishin përfitime nga trashëgimia e tyre e pasur. Me disa informata të shkurtëra që të n'a shërbejnë si udhërrëfim, origjina dhe fatet e këtyre qytetrimeve të lashta janë mistrioze edhe sot. Sidoqoftë dy gjëra janë evidente: ata mendonin se kurrë nuk do të vdesin dhe ishin të dhënë pas kënaqësive të kësaj bote. Ata lënë prapa monumente madhështore duke besuar se ashtu do të arrihet përjetësia. Jo më pak se këto civilizime, shumë grupe njerëzish sot kanë të njejtën mendësi. Duke pritur që të bëjnë emrat e tyre të përjetshëm, shumica e njerëzëve të shoqërisë moderne janë të devotshëm ndaj asaj që të akumulojnë sa më shumë pasuri apo që të lënë vepra prapa sa më të mëdha. Bile, duket se ata më shumë bëjnë jetë ekstravagante sesa gjeneratat e mëhershme dhe mbesin të shkujdesur ndaj shpalljeve të Allahut. Janë shumë mësime që mund të nxirren nga qëndrimi i disa shoqërive dhe përvoja e popujve të lashtë. Asnjëra nga këto bashkësi të hershme nuk kanë mbijetuar. Punimet artistike dhe monumentet që ata kanë lënë prapa nuk iu kanë ndihmuar atyre që të përkujtohen nga gjeneratat e ardhshme bile nuk kanë mundur që t'i shpëtojnë nga dënimi hyjnor apo që të ndalojnë trupat e tyre të mos kalben. Ata mbeten aty vetëm që të mbesin sikur

përkujtues dhe vërejtje të zëmrimit të Allahut ndaj atyre që ishin kryeneç dhe jofalenderues për pasuritë që iu kishte dhuruar nga Ai.

Padyshim mësimet e nxjerrura nga këto ngjarje historike duhet që të na japin mend. Vetëm atëherë dikush mund të kuptojë se çfarë ka ndodhur shoqërive të hershme nuk ishte e paqëllimshme. Dikush mund të kuptojë më tutje se vetëm Allahu Fuqiplotë ka fuqi që të krijon fatkeqësi të çfarëdorshme në çdo çast. Bota është vend ku njerëzit janë vënë në sprovë. Ata që i binden Allahut do të fitojnë shpëtimin. Ata që janë të kënaqur me këtë botë, në anën tjetër, do të jenë të privuar nga amshimi i bekuar. Padyshim, fundi i tyre do të jetë sipas veprave të tyre dhe ata do të gjykohen sipas punëve të tyre të kryera. Sigurisht, Allahu është Gjyqtari më i Mirë.

VENDBANIMI I VËRTETË E NJERIUT: JETA E PASTAJSHME

Shumë njerëz mendojnë se është e mundur që të jetohet një jetë të përsosur në këtë botë. Duke u bazuar në këtë pikëpamje, jetë e kënaqëshme në këtë botë mund të arrihet përmes përparimit material, që së bashku me pëmbushjet e obligimeve në shtëpi si dhe arritja e një statuti të lartë shoqëror në përgjithësi konsiderohen si gjërat fundamentale të një jete të përsosur.

Sidoqoftë sipas pikëpamjeve të Kur'anit, "jeta e përsosur"- është ajo, se jeta pa asnjë problem nuk është e mundur në këtë botë. Kjo është ashtu sepse jeta në këtë botë është e dizajnuar në atë mënyrë që të jetë jo e përsosur.

Origjina e fjalës arabe për botën- dynja- ka kuptim të rëndësishëm. Etimiologjikisht, rrjedh nga rrënja e fjalës danji, që dmth. "i thjeshtë", "inferior apo i dobët", "i poshtëm" dhe "i pavlerë". Prandaj, fjala "botë" në arabishte trashëgimisht përmban këto cilësi.

Jorëndësia e kësaj jete është theksuar shumë herë më herët në këtë libër. Në të vërtetë, të gjithë faktorët që besohet që bëjnë jetën të mrekullueshme- pasuria, suksesi personal dhe afarist, martesa, fëmijët etj., nuk janë gjë tjetër vetëm mashtrime të kota. Këtë e tregon edhe ajeti vijues:

Ju njerëz dinie se jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se lojë, kalim kohe në argëtim, stoli, krenari mes jush dhe përpjekje në shtimin e pasurisë dhe të fëmijëve, e që është si shembull i një

shiu prej të cilit bima i habit bujqit, e pastaj ajo thahet dhe e sheh atë të verdhë, mandej bëhet e thyer e llomitur, e në botën tjetër është dënimi i rëndë, por edhe falje mëkatesh dhe dhurim i kënaqësisë nga All-llahu; pra jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se përjetim mashtrues. (Hadid:20)

Në ajetin tjetër, Allahu jep spjegim për animin e njeriut më shumë për këtë botë se sa për atë të pastajshmen:

Po ju i jepni përparësi jetës së kësaj bote, e dihet se jeta e botës tjetër është më e dobishme dhe e përjetshme. (A'la:16-17)

Problemet shfaqen vetëm për shkak se njerëzit e vlerësojnë shumë lartë këtë botë, në vend se të vlerësojnë botën e pastajshme. Ata janë të kënaqur me atë se çfarë kanë në këtë botë. Ky qëndrim i tillë nuk do të thotë asgjë tjetër përpos largimit nga premtimi i Allahut dhe si rrjedhim nga e vërteta për ekzistimin e Tij. Allahu thotë se përfundim i hidhur do t'i pret ata:

Ata që nuk presin takimin Tonë, që janë të kënaqur me jetën e dynjasë dhe kanë gjetur prehje në të, dhe ata që janë indieferentë ndaj argumenteve tona.(Junus:7)

Natyrisht, jopërsosmëria e kësaj jete nuk do të thotë se nuk ka gjëra të bukura mbi tokë. Por këtu mbi tokë, çfarë mendohet të jetë e bukur, mahnitëse, e kënaqshme dhe tërheqëse qëndron shumë afër me imperfektin, të shëmtuarën dhe të çalën. Në këtë botë, e mira dhe e keqja janë të përziera. Kjo nuk është gjë tjetër vetëm sikur përkujtues për xhennetin dhe xhehennemin. Në të vërtetë, nëse vështrohet me një mendje të pastër dhe të arsyeshme, këto fakte mund të bëjnë që njeriu të

kuptojë të vërtetën e botës së pastajshme. Sipas Allahut, jeta e cila mendohet të jetë e mira dhe më fitimprusja është në të vërtetë jeta në botën e mëpastajshme.

Allahu urdhëron shërbëtorët e Tij besnikë që të bëjnë përpjekje serioze që të fitojnë xhennetin në ajetin e mëposhtëm:

Dhe ngutuni (me punë që meritoni) në falje mëkatesh nga Zoti juaj dhe për në një Xhennet, gjerësia e të cilit është si gjerësia e qiejve dhe e tokës, i përgatitur për të devotshmit. (Ali Imran:133)

ATA QË NXITOJNË PËR NË XHENNET

Në Kur'an, besimtarëve u është dhënë lajm i gëzuar për shpërblimin dhe kënaqësinë e amshueshme. Sidoqoftë, çfarë zakonisht shpërfillet ky fakt pasi lumturia dhe kënaqësia e amshueshme fillon derisa jemi ende në këtë botë. Kjo është për shkak se në këtë botë, besimtarët nuk janë të privuar nga përkrahja dhe dashamirësia e Allahut.

Në Kur'an, Allahu thotë se besimtarët e vërtetë që angazhohen në vepra të mira në këtë botë do të gjejnë banesë të mrekullueshme në botën e pastajshme:

Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre. (Nahl: 97)

E si shpërblim dhe burim i lumturisë, në këtë botë Allahu dhuron shumë të mira si dhe mundësi të rralla për besimtarët e Tij të vërtetë. Ky është ligj i pandryshueshëm i Allahut. Pasiqë pasuria, bukuria dhe madhështia janë karakteristikë themelore e xhennetit, Allahu jep pasuri besimtarëve të Tij të sinqertë edhe në këtë botë. Kjo sigurisht është fillimi i jetës së ndershme dhe të qetë që kurrë nuk do të përfundojë.

Vendet e bukura dhe ornamentet e kësaj bote nuk janë asgjë tjetër përpos jehona imperfekte të atyre në xhennetin e vërtetë. Ekzistenca e tyre bën që besimtarët e vërtetë që të mendojnë në parajsë dhe të ndjejnë një dashuri edhe më të thellë për të. Nga ana tjetër, gjatë tërë jetës së tij, është shumë e mundur që besimtari të të përjetojë shqetësime serioze dhe pikëllim, por sidoqoftë besimtarët e vërtetë vendosin besimin në Allahun dhe me durim kalojnë çdo dhimbje dhe hidhërim që mund t'iu bjerë. Bile, duke qenë të vetëdijshëm se kjo është mënyra se si të fitohet kënaqësia e Allahut, dhe ky qëndrim bën që ata të ndiejnë një lehtësi në zemrat e tyre.

Besimtar është dikush që vazhdimisht është i vetëdijshëm për ekzistimin e Krijuesit të tij. Ai i bindet urdhërave të Allahut dhe është i kujdesshëm që të jetojë asi jete siç është përshkruar në Kur'an. Ai ka shpresë dhe besim real për jetën e tij pas vdekjes. Pasiqë besimtari vën besimin e tij në Krijuesin e tij, Allahu ia lehtëson zemrën e tij nga të gjitha mizoritë dhe vuajtjet.

Çfarë është edhe më e rëndësishme, besimtari, në çdo moment, ndien udhërrëfimin dhe përkrajen nga Krijuesi i tij. Kjo në të vërtetë është gjendje e qetë shpirtërore dhe kjo është si rrjedhojë e informacionit se Allahu është me të çdoherë kur falet, punon vepra të mira, apo bën diçka- të rëndësishme apo të parëndësishme- vetëm e vetëm që të fitojë kënaqësinë e Allahut.

Kjo sigurisht është ndjenjë e sigurisë duke inspiruar zemrën e besimtarit i cili kupton se "ai ka përcjellës (engjuj) një pas një, para tij dhe prapa tij, që me urdhërin e All-llahut e ruajnë atë. (Rra'd:11) dhe kjo do të jetë fitimtare në luftën e tij në emër të Allahut, dhe ai do të merr lajme të mira për shpërblimin e amshueshëm: xhennetin. Kështu, besimtarët e vërtetë kurrë nuk frikohen apo pikëllohen, sipas inspirimit nga Allahu të dhënë engjujve "Edhe kur Zoti yt u kumtoi engjëjve se: "Unë jam me ju, pra, inkurajoni ata që besuan! "(Enfal:12).

Besimtarë janë ata që thojnë "S'ka dyshim se ata që thanë: "Zoti ynë është All-llahu", pastaj nuk u luhatën, atyre u zbresin melaiket (në prag të vdekjes dhe u thonë): "Mos u frikësoni dhe mos u pikëlloni, keni myzhde Xhennetin që ju premtohej!"(Fussilat:30). Besimtarët janë të vetëdijshëm se Krijuesi i tyre "as që obligon ndoken çka nuk ka mundësi (të veprojë)." (A'raf: 42). Ata shumë mirë e dijnë se "Allahu çdo send ka krijuar me masë të caktuar." (Kamer:49). Në këtë mënyrë, ata janë ata që thonë: "Thuaj: "Neve nuk na godet asgjë tjetër, përveç çka na është caktuar nga All-llahu; Ai është ndihmëtar yni". Prandaj, vetëm All-llahut le t'i mbështeten besimtarët. " (Teube:51). "Neve na mjafton që kemi All-llahu, Ai është mbrojtësi më i mirë!". (Ali Imran:173-174). Sidoqoftë, pasi bota është vend i sprovës për njeriun, besimtarët gjithesesi duhet që të ballafaqohen me disa vështirësi. Uria, etja, humbja e pasurisë, sëmundja, fatkeqësitë etj, gjithashtu mund t'i godasin në çdo kohë. Varfëria si dhe vuajtje tjera mund t'u bien atyre. Lloji i sprovës që duhet besimtari t'a kalojë përshkruhet në Kur'an:

Po ju menduat se do të hyni në Xhennet, pa u provuar edhe ju me shembullin e atyre që ishin para jush, të cilët i patën goditur skamjet e vuajtjet dhe qenë tronditur, sa që i dërguari thoshte, e me te edhe ata që kishin besuar: "Kur do të jetë ndihma e All-llahut?!" Ja (u erdhi ndihma) vërtetë ndihma e All-llahut është afër!" (Bekare:214)

Natyrisht, fatkeqësitë kurrë nuk e kanë ndryshuar respektin dhe frikën e profetit dhe as'habëve të tij që kishin për Allahun. Kurrëfarë ndryshimi në qëndrimin e tyre kurrë nuk ka ndodhur kur ballafaqoheshin me hallet e tyre. Allahu, gjithashtu, jepte besimtarëve lajm i gëzuar në ajetin: "Me të vërtetë, ndihma e Allahut (gjithmonë) është afër". Si rrjedhim, "All-llahu do t'i shpëtojë me atë suksesin e tyre ata, që kishin qenë të ruajtur. Ata nuk do t'i kapë e keqja e as nuk do të jenë të shqetësuar. " (Zumer: 61)

Besimtarët e dinë se kohërat e vështira janë të krijuara posaçërisht dhe është në përgjegjësi të tyre që të reagojnë me durim dhe qëndrueshmëri. Bile këto janë mundësi të mëdha që të tregohet këmbëngulje dhe premtim ndaj Allahut dhe këto janë mjete që të fitohet pjekuri personale. Në këtë mënyrë, besimtari bëhet më i lumtur, më i emocionuar dhe më shumë i angazhuar pas rasteve të tilla.

Sidoqoftë, qëndrimi i jobesimtarëve është krejtësisht tjetër. Kohërat e vështira i vejnë në pikëllim. Ndryshe nga dhimbja fizike, jobesimtari gjithashtu vuan edhe nga shqetësimi mental.

Frika, humbja e shpresës, pesimizmi, pikëllimi, brenga, shqetësimi dhe trazimi janë disa nga tiparet karakteristike të jobesimtarëve të kësaj bote por është një version i zbehtë i dhimbjes reale që ata do të vuajnë në botën e mëpastajme. Allahu "Atë që dëshiron ta udhëzojë, ia zgjeron zemrën për (të pranuar) islamin. Atë që dëshiron ta lërë të humbur, zemrën e tij ia bën shumë të ngusht sikur të ngjitej në qiell. Kështu All-llahu lëshon dënimin mbi ata që nuk besojnë." (En'am:125).

Nga ana tjetër, ata që janë besimtarë të vërtetë që kërkojnë falje dhe pendim tek Allahu janë pranuesit e miradashjes dhe përkrahje të Allahut në këtë botë siç tregohet në ajetin e ardhshëm:

E të kërkoni falje Zotit tuaj dhe pendohuni (kthehuni) te Ai, se Ai do të ju mundësojë përjetime të mira (në këtë jetë) deri në një afat (të caktuar) dhe çdo punëmiri i jep shpërblimin e merituar. Në qoftë se refuzojnë (të kërkojnë falje), unë pra kam frikë për ju, dënimin e ditës së madhe. (Hud:3)

Në një ajet tjetër, jeta e besimtarëve përshkruhet kështu:

Atyre që patën frikë nga (dënimi) All-llahu, u thuhet: "Ç'është ajo që shpalli Zoti juaj?" Ata thoshin: "Shpalli çdo të mirë!" Ata që bënë vepra të mira, edhe në këtë jetë kanë shpërblim të mirë, por shpërblimi i tyre në botën tjetër është shumë më i mirë, e sa vend i mirë është ai i të devotshëmve. (Nahl:30)

Jeta e mëpastajshme është sigurisht më superiore dhe më e mirë se kjo botë. Duke krahasuar me jetën e pastajme, kjo botë është vetëm vend i poshtër dhe krejtësisht i pavlefshëm. Prandaj, nëse dikush dëshiron që të qet një cak për vete, ai cak do të duhej të jetë parajsa në jetën e mëpastajshme. Ai gjithashtu duhet të mbajë në mend se ata që synojnë parajsën do të kenë miradashje dhe përkrahje nga Krijuesi i tyre edhe në këtë botë. Por ata që synojnë këtë botë në pabindje kundër Allahut shpesh nuk fitojnë asgjë nga vlera e saj si dhe në vendbanimin e jetës së ardhshme në ferr.

PARAJSA

Allahu premton parajsën tek ata që i afrohen pranisë së Tij sikur besimtarë. Sigurisht, Allahu do t'a mbajë e premtimin. Njerëzit që e kanë besimin e sigurtë, e dinë se Krijuesi i tyre do t'a mbajë premtimin dhe ata do të pranohen në parajsë pasi kanë qenë besimtarë të vërtetë në këtë botë:

Ato janë Xhennetet e Adnit. që Mëshiruesi u pat premtuar robve të vet, pa i parë ata (i besuan pa i parë), e premtimi i Tij është i kryer. (Mejrem: 61)

Çasti i hyrjes në parajsë është momenti më i rëndësishëm për ata që besuan dhe bënë vepra të mira. Gjatë tërë jetës së tyre, ata janë përpjekur për këtë gjë, janë lutur dhe kanë bërë veprat e duhura që t'a fitojnë. Në pamjen e Allahut, është vendi më i mirë për të qëndruar dhe vend i vërtetë që të fitohet: parajsa; vend i përgaditur enkas vetëm për besimtarët. Allahu përshkruan këtë çast të papërsëritshëm në ajetin e ardhshëm:

Përfundimi i mirë është Xhennete të Adnit (vende të përjetshme) ku do të hyjnë ata, edhe prindërit, gratë dhe fëmijët e tyre të cilët kanë qenë vepërmirë ata do t'i vizitojnë engjëjt duke hyrë në secilën derë. (u thonë) Selamun alejkum, me durimin tuaj gjetët shpëtimin; sa përfundim i lavdishëm është ky vend. (Rad:23-24)

BUKURIA E PARAJSËS

Shembulli (atributi) i xhennetit që u është premtuar të devotshëmve është: që nën (pallatet) të rrjedhin lumenj, që ushqimi në të dhe hija në të është e përhershme. Ai është përjetim i lumtur i atyre që ishin të ruajtur,e përfundimi i jobesimtarëve është zjarri. (Rad:35)

Një pamje e mrekullueshme e liqejve, lumejve dhe një gjelbërim për bukuri është një lloj parajse e imagjinuar nga njeriu i zakonshëm. Sidoqoftë ky përftyrim i parajsës duhet sqaruar pasi nuk shpreh saktësisht pikëvështrimin kuranor. Është më se e vërtetë se parajsa ka bukuri domethënëse; por ambient aq të këndshëm vetëm përshkruan aspektin e saj estetik dhe tërheqës. Për këtë shkak në Kur'an përmenden shtëpi të mahnitshme, kopshte të bukura dhe lumenj të pasur. Sidoqoftë duke kufizuar parajsën në një madhësi fizike do të del se është paraqitur në mënyrë joadekuate ndaj realitetit.

Bukuria dhe madhështia e parajsës janë përtej imagjinatës së njeriut. Fjalët në Kur'an "(Të mira) plot degë me gjethe e pemë." (Rrahman:48) me të vërtetë ilustron një pamje të gjallë të natyrës së vërtetë të parajsës. Çfarë mendohet për "të mirat" janë gjërat të krijuara posaçërisht nga Allahu i Gjithëdijshmi. Këto të mira mund të jenë shpërblime apo gjëra që njeriut i japin aq kënaqësi sa që qenia njerëzore nuk ka paramenduar ndonjëherë. Premtimi i Allahut "...ata që besuan dhe bënë vepra të mira, do të jenë në kopshtet e Xhenneteve dhe ata kanë te Zoti i tyre çka të dëshirojnë; e kjo është ajo dhuntia e madhe. " (Shura:22) bën të theksohet se si kënaqësi e Allahut, imagjinata e besimtarëve do të formojë një parajsë sipas dëshirave dhe shijeve të veta.

BANESA E PËRHERSHME E BESIMTARËVE

Besimtarëve dhe besimtareve All-llahu u premtoi xhennete nën të cilët rrjedhin lumenj, në të to do të jenë përgjithmonë, dhe (u premtoi) vendbanime të bukura në xhennetin e Adnit, edhe një disponim nga All-llahu që është mbi të gjitha. Ky, pra është ai shpëtimi i madh. (Teube:72)

Në këtë botë, besimtarët jetojnë "në shtëpitë (xhamitë) që All-llahu lejoi të ngriten, e që në to të përmendet emri i Tij, t'i bëhet lutje Atij mëngjes e mbrëmje." (Nur:36) Me urdhërin e Allahut, këto banesa mbahen pastër dhe me përkujdesje të veçantë.

Në mënyrë të njejtë janë edhe banesat në parajsë; ato janë të vendosura aty ku Allahu madhërohet dhe emri i Tij gjithmonë mbahet në mend.

Gjithashtu edhe villa të mëdha në vende të bukura, banesat e besimtarëve në këtë botë mund të jenë punime nga dizajni dhe arkitektura e fundit moderne, të ndërtuara në qytete të bukura.

Banesat në parajsë që përshkruhen në Kur'an, zakonisht gjenden pranë bukurive natyrore:

Ndërkaq, ata që u ruajtën për hir të Zotit të tyre, për ta do të ketë dhoma të ndërtuara njëra mbi tjetrën, nën të cilat rrjedhin lumenjtë (e të mirave) . Premtimi i All-llahut, e All-llahu nuk e thyen premtimin. (Zumer:20)

Dhomat e përmendura në ajetin e mësipërm, nën të cilat rrjedhin lumenj, mund të kenë dritare të gjëra apo korridore të rrethuara me mure xhami ashtuqë lejon shikimin e kësaj pamje të bukur. Këto janë shtëpi të dekoruara bukur me frone të dizajnuara posaçërisht për komforin e besimtarëve. Ata do të pushojnë mbi këta frona që janë të vendosura në radhë dhe do të kënaqen

në begatinë e fruteve të shijshme dhe lloje të ndryshme të pijeve. Dizajni dhe dekorimi i vilave janë nga materiali dhe tekstili më kualitativ. Divane të rehatshme me brokadë mëndafshi dhe fronet janë të cekura posaçërisht në shumë ajete:

Janë në shtretër të qëndisur me ar. Të mbështetur në to përballë njëri-tjetrit. (Wakia:15-16)

Ata janë të mbështetur në koltukë të renditur (dhe përaruar me ar dhe gurë të çmueshëm) dhe Ne u shoqëruam atyre hyri symëdha. (Tur:20)

Siç sugjerojnë edhe ajetet, kolltuqet janë simbol i dinjitetit, madhështisë dhe pasurisë. Allahu do që shërbëtorët e vet t'i vendosë në banesa të shkëlqyera në parajsë. Në ambient aq të mrekullueshëm, besimtarët vazhdimisht përmendin Allahun dhe përsërisin fjalën e Tij:

Xhennetet e Adnit janë që do të hyjnë në to, aty do të stollisen me rrethdorëza nga ari e margaritari, e petkat e tyre janë të mëndafshta. E ata thonë: "Falënderuar qoftë All-llahu që largoi prej nesh brengat; vërtet, Zoti ynë është që falë shumë dhe është bamirës. I cili nga mirësia e Tij na vendosi në vendin e përjetshëm, ku nuk do të na prekë ndonjë mundim fizik dhe ku nuk na prek ndonjë molisje. (Fatir:33-35)

Matrial bazë i parajsës është "punë me shumë hijeshi" dhe "me bukuri të shquar". Këto janë të gjitha shëmbëllimet e intelegjencës përfundimtare dhe artit të Allahut. P.sh., kolltuqet janë të përaruara me ar dhe gurë të çmueshëm. Kolltuqet nuk janë të zakonshëm por janë madhështorë. Rrobat janë nga mëndafshi dhe material të çmueshëm. Bile, stolitë e argjendit dhe të arit do të jenë të dorës së dytë në krahasim me veshjen e çmuar. Në Kur'an, Allahu jep shumë detale në lidhje me parajsën, kështuqë nga këto përshkrime është e qartë se çdo besimtar do të kënaqet në

Kopsht të punuar sipas imagjinatës së vet. Padyshim, Allahu do të dhurojë shumë gjëra tjera mahnitëse për shërbëtorët e Vet të dashur.

KOPSHTI PËRTEJ IMAGJINATËS

Atyre u shërbejnë me enë e gastare nga ari, aty do të kenë çka t'u dëshirojnë shpirti dhe t'u kënaqet syri. Ju do të jeni aty përgjithmonë. (Zuhruf:71)

Nga përshkrimet dhe ilustrimet që janë në Kur'an, mund të krijohet një pasqyrë e përgjithshme e të kuptuarit se si duket parajsa. Në ajetin: "Saherë që u jepet ndonjë ushqim nga frutat e tij, ata thonë: "Ky është që me te u ushqyem edhe më parë" (Bekare:25) Allahu thotë se të mirat në parajsë do të jenë krejtësisht të ngjajshme si në këtë botë. Në pajtim me përshkrimin e ajetit "Dhe do t'i shtie në Xhennetin, të cilin ua ka bërë të njohur atyre." (Muhamed:6), kështuqë ne mund të arrijmë në përfundim se Allahu do të lejojë besimtarëve të banojnë në Parajsë për të cilën kanë qenë të njoftuar më parë.

Sidoqoftë, çdo informatë që mund të mbledhet për parajsën në këtë botë duhet patjetër të jetë joadekuate; pasi ajo mund të jep vetëm disa të dhëna të përafërta për të pasqyruar pamjen e përgjithshme. "Shembulli i Xhennetit, i cili u është premtuar atyre që janë ruajtur (të devotshëm) në të cilin ka lumenj me ujë për pije, lumenj mga qumështi me shije të paprishur, lumenj nga vera e shijshme për njerëz, lumenj nga mjalti i kulluar, ata kanë aty edhe gjithfarë lloj pemësh, kanë edhe falje nga Zoti i tyre (a është i njejtë) a si ai që është përgjithmonë në zjarr dhe u shuhet etja

me ujë të valë që ua copëton zorrët e tyre?" (Muhamed:15). Ky ajet na e bën të qartë se parajsa është një vend përtej imagjinatës sinë. Në shpirtin e njeriut, ky ajet na e bën të mendojmë se është një vend me pamje të papara.

Nga ana tjetër, Allahu përshkruan parajsën si "një zbavitje" apo "festë":

Por ata që ia patën frikën Zotit të tyre, ata i kanë xhennetet nëpër të cilat rrjedhin lumenj dhe aty janë përgjithmonë. Ajo është pritje nga ana e All-llahut, e për të mirët më e dobishmja është ajo që është tek All-llahu. (Ali-Imran:198)

Në këtë ajet, Allahu paraqet parajsën si një vend i kënaqësisë dhe zbavitjes. "Fundi" i kësaj jete, kënaqësia e të kaluarit "të sprovës" dhe fitimi i vendeve më të mira në të cilat do të banohen përgjithmonë, janë sigurisht çështje për besimtarët që të gëzohen. Festimi do të jetë i mrekullueshëm: që nuk i përngjanë asnjë feste në këtë botë. Është e sigurtë se do të bëhet një festim përtej traditës dhe zakoneve të njohura për ne nga popujt para dhe të sotme.

Në jetën e amshuar, fakti që besimtarët do të shijojnë kënaqësi të ndryshme dhe të pashterrshme na sjell në mend një karakteristikë të rëndësishme të besimtarëve në parajsë: kurrë nuk do të ndijnë lodhje. Në Kur'an kjo ndjenjë përshkruhet si fjalë të thëna nga besimtarët: "...I cili nga mirësia e Tij na vendosi në vendin e përjetshëm, ku nuk do të na prekë ndonjë mundim fizik dhe ku nuk na prek ndonjë molisje." (Fatir:35)

Padyshim, atje besimtarët nuk do të lëngojnë nga lodhja mendore. Përndryshe nga parajsa ku "Ata aty nuk i godet kurrfarë lodhje dhe nuk do të nxirren kurrë prej tij." (Hixhr:48), njeriu në këtë botë ndien lodhje pasi trupi i tij nuk është krijuar i fortë. Kur dikush ndihet i lodhur, është i

vështirë koncentrimi dhe vendosmëria racionale. Për shkak të lodhjes, percepcionet ndryshohen. Sidoqoftë, gjendja e tillë shpirtrore nuk ekziston në parajsë. Të gjitha shqisat mbeten të mprehta duke i perceptuar krijimet e Allahut në mënyrën më të mirë. Besimtarët janë plotësisht të liruar nga çdo ndjenjë e lodhjes, prandaj, ata shijojnë dhuratat e Allahut pa pengesa. Kënaqësia dhe argëtimi janë të pakufishme dhe të amshueshme.

Në një ambient ku lodhja dhe mërzia nuk ekzistojnë, Allahu shpërblen besimtarët me krijimin e "çfardo që ata dëshirojnë". Në të vërtetë, Allahu u jep lajme të mira se ai do të krijon më shumë se ata mund të marrin me mend: "Ata aty kanë çka të dëshirojnë, e te Ne ka edhe më shumë."(Kaf:35).

Duhet pasur në mendje se njëra ndër dhuratat e parajsës është se "Ata i shpëtoi (All-llahu) prej vuajtjeve të Xhehennemit. "(Duhan:56) dhe "Ata nuk nuk do të dëgjojnë as zhurmën e tij (të Ferrit)." (Enbia:102)

Çfardo që dëshirojnë, nga ana tjetër, besimtarët do të kenë mundësinë që të shohin dhe të flasin me njerëzit në ferr. Ata janë falenderues për këtë kënaqësi gjithashtu:

(Këta) Thonë: "Ne edhe kur ishim në familjet tona, ishim ata që frikësoheshim. E All-llahu na dhuroi të mira dhe na ruajti prej dënimit të erës (flakës) së nxehtë të zjarrit. Ne më parë ishim ndër ata që lutëm Atë, e Ai është bamirës, mëshirues". (Tur: 26-28)

Parajsa përshkruhet në Kur'an si vijon: "Dhe kur të shikosh aty, sheh begati të mëdha e zotërim (pronë, pasuri) të madh." (Insan:20) Këtu, sytë shijojnë dhe kënaqën nga perspektiva tjetërj, në dimenzione të ndryshme. Çdo skaj dhe pikë është stolisur me ornamente të çmuara. Kjo

madhështi është vetëm për besimtarët që Allahu i ka mëshiruar me mëshirën e Tij dhe të cilëve u ka dhuruar Kopshtin e Tij. "Ne kemi hequr prej zemrave të tyre çfarëdo urrejtje, e ata në mbështetëse qëndrojnë ballë për ballë njëri-tjetrit duke qenë të vëllazëruar" (Hixhr:47) Aty do të jenë përgjithmonë, e nuk kërkojnë të largohen nga ai (ose t'u ndryshohet). (Kehf:108)

DHURATA MË E ÇMUAR E ALLAHUT: VULLNETI I TIJ I MIRË

Besimtarëve dhe besimtareve All-llahu u premtoi xhennete nën të cilët rrjedhin lumenj, në të to do të jenë përgjithmonë, dhe (u premtoi) vendbanime të bukura në xhennetin e Adnit, edhe një disponim nga All-llahu që është mbi të gjitha. Ky, pra është ai shpëtimi i madh. (Teube:72)

Në faqet e mëparme, përmendëm dhuratat e çmuara që Allahu i dhuron njeriut në parajsë. Është evidente se parajsa është vend që përmban të gjitha kënaqësitë që njeriu mund të përjetojë me pesë shqisat e tij. Sidoqoftë, cilësia e lartë e parajsës është vullneti i mirë i Allahut. Për besimtarët, fitimi i kënaqësisë së Allahut bëhet burim i madh i kënaqësisë dhe paqës në jetën e pastajme. Bile, duke parë dhuratat e Allahut dhe duke qenë falenderues Allahut për bujarinë e Tij i bën ata të ndjehen të lumtur. Në Kur'an, besimtarët në parajsë përshkruhen si në vijim:

...All-llahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur ndaj Tij. Ky është shpëtim i madh. (Maide:119)

Dhuratën e parajsës aq të vlefshme e bën, vullneti i mirë dhe kënaqësia e Allahut. Dhuratat e njejta mund që të ekzistojnë edhe në këtë botë, por kënaqësia e Allahut nuk është e përfshirë këtu, kështuqë besimtarët nuk mund të shijojnë këto kënaqësi. Kjo është çështje shumë e rëndësishme me të cilën njerëzit duhet t'a vrasin mendjen. Çka në të vërtetë e bën këtë dhuratë të çmuar është diçka përtej kënaqësisë që jep. Çfarë me të vërtetë është e rëndësishme, është fakti se Allahu e ka dhuruar atë të mirë.

Besimtari që ka përfitim aq të madh dhe i është falenderues Krijuesit ti tij rrjedh kënaqësia kryesore e tij duke e ditur se kjo është bujari e Allahut. Kënaqësia mund të gjendet vetëm nga fakti se Allahu e mbron atë dhe se Krijuesi i Tij e mbulon me Mëshirën e Tij. Prandaj, zemra e njeriut pranon vetëm kënaqësinë nga parajsa. Ai është krijuar që të jetë shërbëtor i Allahut dhe kështu ai pranon vetëm kënaqësitë nga bujaria e Tij.

Për këtë shkak "Parajsa në tokë"- si utopi e jobesimtarëve- kurrë nuk mund të ekzistojë në këtë botë. Edhe nëse çdo gjë që ekziston në parajsë të mbledhet dhe të vendoset në këtë botë, do të ishte e pakuptimtë pa kënaqësinë dhe vullnetin e Allahut.

Shkurtimisht, parajsa është dhuratë e Allahut që iu jepet shërbëtorëve të sinqertë të Allahut dhe për këtë arsye kjo është shumë me rëndësi për ta. Pasiqë, "... ata janë rob të ndershëm! " (Enbia:26) ata arrijnë kënaqësinë dhe lumturinë a amshuar. Fjalët e besimtarëve në parajsë janë "I lartësuar është emri i Zotit tënd, të madhëruar e të nderuar! " (Rahman:78)

FERRI

Vendi, ku jobesimtarët do të mbesin deri në amshim është i ndërtuar posaçërisht që t'u shkaktojë dhimbje në trupin dhe shpirtin e njeriut. Kjo është kështu vetëm e vetëm se jobesimtarët janë fajtorë të një gabimi të madh dhe drejtësia e Allahut bie si dënim mbi ta.

Duke qenë jofalenderues dhe përbuzës ndaj Krijuesit, Atij që i jep njeriut shpirt, është ndër veprat më të liga që mund të bëhen në tërë gjithësinë. Prandaj, në jetën e pastajme do të ketë dënim i hidhur për këtë gabim të tmerrshëm. Për këtë qëllim shërben ferri. Njeriu është krijuar që të jetë shërbëtor i Allahut. Nëse ai mohon qëllimin kryesor të krijimit të tij, atëherë ai do të merr atë që e meriton. Allahu thotë në ajetin vijues për këtë:

.... e ata që nga mendjemadhësia i shmangen adhurimit ndaj Meje, do të hyjnë të nënçmuar në Xhehennem". (Gafir:60)

Pasiqë në fund shumica e njerëzëve do të dërgohen në xhehennem dhe dënimi është i përhershëm dhe i amshueshëm atëherë qëllimi kryesor, synimi themelor i njerëzimit është që t'i ikin xhehennemit. Kërcnimi më i madh ndaj njeriut është xhehennemi dhe nuk ka asgjë tjetër më të rëndësishme sesa shpëtimi i shpirtit nga xhehennemi.

Pavarsisht nga kjo, gati të gjithë njerëzit jetojnë në një gjendje të pavetëdijshme. Ata preokupohen me problemet e përditshme. Ata punojnë me muaj, vite, bile me dekada për çështje të parëndësishme duke mos menduar kurrë për kërcnimin më të madh që i kanoset, rreziku më kërcnues ndaj ekzistencës së tyre të amshueshme. Xhehennemi është shumë afër tyre; e ata ende janë të verbër që të shohin atë:

Njerëzve u është afruar koha e llogarisë së tyre, e ata të hutuar në pakujdesi nuk përgatiten fare për të. Atyre nuk u vjen asnjë këshillë e re (në Kur'an) nga Zoti i tyre, e që ata të mos tallen me të duke e dëgjuar. Të shmangura nga e vërteta janë zemrat e tyre. (Enbia:1-3)

Njerëzit e këtillë angazhohen në punëra të kota. Ata jetojnë tërë jetën duke vrapuar pas qëllimeve iluzive. Shumicën e kohës, caqet e tyre janë ngritja në pozitë në vendin e punës, martesa, pasja e një "familje të lumtur", fitimi i madh në të holla apo përkrahja e ndonjë ideologjie të padobishme. Duke i punuar këto punë, këta njerëz janë të pavetëdijshëm nga kërcnimi i madh që iu kanoset. Për këta njerëz xhehennemi është një vend i imagjinuar.

Në të vërtetë, xhehennemi është më shumë se bota reale. Bota do të pushojë së ekzistuari pas një kohe, ndërsa xhehennemi do të mbes tërë amshimin. Allah, Krijuesi i gjithsisë dhe botës dhe me gjithë baraspeshën delikate në natyre, ka krijuar botën e pastajshme, dmth. parajsën dhe ferrin. Dënim i hidhur iu është premtuar të gjithë jobesimtarëve dhe hipokritëve:

...Por, mjaft është për ta Xhehennemi në të cilin hidhen. Sa vend i shëmtuar është ai. (Muxhadele: 8)

Xhehennemi, një vend më i shëmtuar sesa që mund të paramendohet, është burim i mundimeve të dukshme. Ky mundim dhe dhimbje nuk është i ngjashëm me ndonjërën nga dhimbjet e kësaj bote. Është më intenzive se çdo dhimbje apo mizori që dikush ka mundur ndonjëherë të përjetojë në këtë botë. Është sigurisht punë e Allahut, i Lartë në Mençuri.

E vërteta e dytë për xhehennemin është se, për çdokend, kjo torturë është e përjetshme dhe e amshueshme. Shumica e njerëzve në këtë shoqëri injorante kanë zakonisht ide të gabuar lidhur

me xhehennemin: ata mendojnë se ata do të "vuajnë dënimin e tyre" në xhehennem për një kohë të caktuar e pastaj do të falen. Ky është vetëm mendim nga dëshira e tyre. Kjo bindje është e përhapur veçanarisht tek ata që e konsiderojnë veten besimtar por nuk i kryejnë detyrimet e veta ndaj Allahut. Ata mendojnë se mund të kënaqen me kënaqësitë e kësaj bote sa të dojnë. Sipas besimit të njejtë, ata do të fitojnë xhennetin pas dënimit të marrë në xhehennem për një kohë. Sidoqoftë, fundi që i pret ata është më i dhembshëm sesa ata mendojnë. Xhehennemi sigurisht është vend i torturës së përjetshme. Në Kur'an, shpesh është theksuar se dënimi për jobesimtarët është i vazhdueshëm dhe i përjetshëm. Ajeti në vazhdim e sqaron këtë fakt: "Aty do të mbesin për tërë kohën (pa mbarim).(Nebe:23)

Duke qenë jofalederues dhe mohues i Krijuesit i cili "Ju pajisi me (shqisa për) të dëgjuar, me të parë dhe me zemër, ashtu që të jeni falënderues. " (Nahl:78) me të vërtetë e meritojnë dënimin e përjetshëm. Arsyetimi që dikush i paraqet nuk do t'a shpëtojnë nga xhehennemi. Vendimi i dhënë për ata që shfaqin indiferencë- apo edhe më keq, armiqësi- ndaj religjionit të Krijuesit të Vet është i padyshimtë dhe i pandryshueshëm. Në botë, ata ishin arrogantë dhe nuk iu kanë nënshtruar Allahut të Plotfuqishëm. Ata ishin gjithashtu edhe armiq të përbetuar të besimtarëve. Në ditën e gjykimit do të dëgjojnë këtë:

Andaj, hyni në dyert e xhehennemit, aty do të jeni përjetë: sa vend i keq është ai i kryelartëve!" (Nahl:29)

Karakteristika më trishtuese e xhehennemit është natyra e përjetshme e tij. Nëse hyret njëherë në xhehennem, nuk ka më kthim prapa. Realiteti i vetëm është xhehennemi me shumë lloje të

torturimeve. Me u ballafaquar me torturë të tillë të përjetshme, njeriu bjen në një gjendje të pashpresë. Nuk ka shpresë më. Kjo gjendje është e përshkruar në këtë mënyrë në Kur'an:

E ata që nuk respektuan All-llahun, skutë e tyre është zjarri. Sa herë që të tentojnë të dalin nga ai, kthehen në të dhe atyre u thuhet: "Shijoni dënimin e zjarrit që ju e konsideronit rrenë. (Sexhde: 20)

VUAJTJET NË XHEHENNEM

Ndërsa ata që nuk i besuan argumentet Tona, ata janë të të majtës. Kundër tyre është zjarri i mbyllur. (Beled:19-20)

Në ditën e gjykimit, aty do të jenë me miliarda njerëz, por kjo turmë e madhe nuk do t'u jap rastin jobesimtarëve që të ikin nga gjykimi. Pas gjykimit të jobesimtarëve në prani të Allahut, ata do të jenë të etiketuar si "njerëzit e dorës së majtë". Kjo është koha kur ata do të dërgohen në xhehennem. Prej këtu e më tutje ata do të kuptojnë se xhehennemi do të jetë vendbanimi i tyre i përhershëm. Ata që dërgohen në xhehennem do të vijnë me një dëshmitar dhe një vozitës:

Dhe i fryhet surit, e ajo është dita e premtuar (për dënim). E do të vijë secili njeri bashkë me të dhe grahësi edhe dëshmitari. (I thuhet) Ti ishe në një huti nga kjo (ditë) e Ne ta tërhoqëm perdën tënde dhe tash ti sheh shumë mprehtë. E shoku (përcjellësi) i tij do të thotë: "Kjo që është te unë (regjistri i veprave) është gati. Ju të dy (engjëjt) hidhinie në Xhehennem secilin mohues kryeneç.

Secilin pengues të veprave, mizor e të dyshimtë në fe. I cili All-llahut i shoqëroi Zot tjetër, pra hidhnie atë në vuajtjet më të rënda". (Kaf:20-26)

Jobesimtarët do të dërgohen në këtë vend të tmerrshëm "me grupe". Sidoqoftë, rrugës për në xhehennem, frika nga ai është frymëzuar në zemrat e jobesimtarëve. Zëri i tmerrshëm dhe zhurma e zjarrit dëgjohet edhe nga largësia:

Kur të hidhen në të, ata do t'ia dëgjojnë atij ushtimën e ai vlon. Nga zemërimi, ai gati copëtohet. (Mulk:7-8)

Nga ajetet, është e qartë se kur ata ringjallen, jobesimtarët do të kuptojnë se çfarë do t'u ndodhë. Ata mbesin vetëm; pa miq, të afërm apo shoqërues që t'iu ndihmojnë. Jobesimtarët nuk do të kenë fuqi më që të sillen me arrogancë dhe do të humbin vetbesimin. Ata do të shikojnë me bisht të syrit. Njëri nga ajetet e përshkruan këtë moment:

Do t'i shohësh ata duke iu afruar atij (zjarrit) të frikësuar nga nënshtrimi, se si e shikojnë me bisht të syrit tinëzisht (me një shikim të vjedhur). Ata që besuan do të thonë: "Vërtet, të humbur në ditën e kijametit janë ata që e humbën vetveten dhe familjen e vet!" Ta dini pra, se mizorët janë në dënim të përjetshëm. (Shura:45)

Xhehennemi është përplot me urrejtje. Uria e tij për jobesimtarët kurrë nuk mund të shuhet. Pavarsisht nga numri i madh i jobesimtarëve, ai ende lyp shumë e më shumë:

(Përkujto) Ditën kur Ne Xhehennemit i themi: "A je mbushur?" E, ai thotë: "A ka ende?" (Kaf:30)

Allahu përshkruan Xhehennemin në Kur'an me sa vijon:

E Unë atë do ta hedhë në Sekar! E, ku e di ti se çka është Sekar? Ai nuk lë send të mbetet pa e djegur. Ai është që ua prish dhe ua nxin lëkurat. (Mudeththir:26-29)

JETA E PAFUNDME PAS DYERVE TË KYÇURA

Sa të arrijnë në xhehennem, jobesimtarët do të ngujohen në të. Këtu, ata do të shohin pamjet më të tmerrshme. Ata menjëherë kuptojnë se ata do të "prezentohen" në xhehennem, në vendin ku do të qëndrojnë gjithmonë. Dyert e mbyllura tregojnë se aty nuk do të ketë shpëtim. Allahu spjegon gjendjen e jobesimtarëve si vijon:

Ndërsa ata që nuk i besuan argumentet Tona, ata janë të të majtës. Kundër tyre është zjarri i mbyllur. (Beled:19-20)

Tortura në xhehennem në Kur'an përshkruhet si "dënim i madh" (Ali-Imran:176), "i pret ndëshkimi i rreptë" (Ali-Imran:4) dhe "një ndëshkim të dhëmbëshëm e pikëllues" (Ali-Imran:21). Përshkrimi i tij është i pamjaftueshëm për kuptimin e plotë të dënimit në xhehennem. Duke qenë i paaftë që t'u rezistohet edhe djegieve të vogla në këtë botë, njeriu nuk mund të merr me mend se mund të jetë i ekspozuar zjarrit pandërprerë gjer në amshim. Bile, dhembja që jep zjarri në këtë botë nuk mund të krahasohet me rreptësinë e dënimit në xhehennem. Asnjë dhembje nuk mund

të jetë i ngjajshëm me atë të xhehennemit. Atë ditë askush nuk mund të dënojë sikur Ai. Dhe askush si Ai nuk mund të lidhë me pranga. (Fexhr:25-26)

Në xhehennem ka jetë. Por është një jetë ku çdo moment është i mbushur me torturë dhe vuajtje. Ekziston çdo lloj torture fizike, mentale apo psiqike, lloje të ndryshme të torturës si dhe turp u madh në atë botë. Të krahasohet me çdo vuajtje në këtë botë është e pamundur.

Njerëzit në xhehennem përjetojnë dhembje nëpërmjet të pesë shqisave. Sytë e tyre do të shohin pamje të tmerrshme dhe të neveritshme; veshët e tyre do të dëgjojnë çirrjet, dënesat dhe ulurimat më të frikshme; hundët e tyre do të mbushen me erëra djegëse dhe të pakëndshme; gjuhët e tyre do të shijojnë shijet më të padurueshme dhe më të ndyra. Ata do t'a përjetojnë xhehennemin thellë në qelizat e tyre; kjo është dhembja më e hidhur dhe më tërbuese që vështirë mund të merret me mend në këtë botë. Lëkura e tyre, organet e tyre të brendshme dhe i tërë trupi do të jenë të torturuara dhe do të përpëlitet në dhembje.

Njerëzit e xhehennemit janë të qëndrueshëm ndaj dhembjes dhe kurrë nuk vdesin. Kështuqë, kurrë nuk do të mund të shpëtojnë veten nga tortura. Në Kur'an, kjo dhembje përshkruhet kështu: "...Sa të durueshëm qenkan ata ndaj zjarrit?"(Bekare:175). Lëkurat e tyre regjenerohen pas djegies; dhe tortura e njejtë vazhdon deri në amshim; dhe intenziteti i mundimit nuk zvoglohet kurrë. Prapë, Allahu thotë në Kur'an: "Hyni në të! Për juve është njesoj, bëtë durim ose nuk bëtë." (Tur:16)

Sikurse dhembjet psiqike, ashtu edhe ato trupore janë të ashpra në xhehennem. Njerëzit në xhehennem pendohen shumë, dhe bien në gjendje të pashpresë, pikëllohen me të madhe dhe kalojnë kohë të gjatë në dëshprim. Çdo qoshe, çdo vend në xhehennem është i punuar ashtuqë të

shkaktojë vuajtje mentale. Vuajtja është e përjetshme; edhe nëse do të përfundonte pas miliona e miliarda vjet, edhe pas kësaj mundësie do të mund të shpresohej dhe të mbetet arsye e fortë për lumturi dhe gëzim. Por, torturat e përjetshme bën që të shkaktoj një lloj gjendje e pashpresë e që nuk mund të krahasohet me asnjë ndjenjë tjetër të njohur në këtë botë.

Sipas përshkrimeve në Kur'an, xhehennemi është një vend ku përjetohet dhembja e skajshme: aroma të neveritshme; është i ngushtë, i zhurmshëm, me tym dhe i zymtë, që bën që t'ia fus njeriut në shpirt ndjenjat e pasigurisë; zjarr që ndizet në zemrat e tyre; ushqim dhe pije të ndyra; veshje nga zjarri dhe katran i lëngtë.

Këto janë karakteristikat themolore të xhehennemit. Sidoqoftë, atje jetohet por në një ambient të tmerrshëm. Njerëzit e xhehennemit kanë shqisa të mprehta. Ata dëgjojnë, flasin dhe grinden, dhe përpiqen që të dalin nga aty. Ata digjen në zjarr, eten dhe uriten si dhe pendohen. Ata torturohen me ndjenjen e fajsisë. Çfarë është më e rëndësishmja, ata dëshirojnë që të lirohen nga dhembja.

Njerëzit e xhehennemit jetojnë një jetë shumë të ultë sesa kafshët në këtë ambient të ndytë dhe të neveritshme. I vetmi freskim që kanë janë frytet e gjembave të idhtë dhe druri i zakumit. Ata pijnë, nga ana tjetër, gjak dhe qelb. Ndërkohë, zjarri i gllabëron nga të gjitha anët. Ankthi në xhehennen paraqitet kështu:

Është e vërtetë se ata që mohuan argumentet Tona, do t'i hudhim në zjarr. Sa herë që u digjen lëkurat e tyre, Ne ndërrojmë lëkura të tjera që të shijojnë dënimin. All-llahu është i plotëfuqishëm, i drejtë. (Nisa:56)

Me ndërrimin e lëkurës, të djegur rishtas, si dhe me gjakur duke stërpikur përreth, ata janë të lidhur me zingjirë dhe të rrahur me kamgjik. Me duar të lidhura në qafë, ata hedhen në qendër të xhehennemit. Engjujt e dënimit, ndërkohë, i vendosin fajtorët në krevate të zjarrta dhe me mbulesa gjithashtu nga zjarri. Edhe arkivoli i tyre është i mbuluar me zjarr.

Jobesimtarët vazhdimisht çirren ashtuqë të shpëtohen nga torturat e tilla. E shpesh si përgjegja ata marrin vetëm më shumë torturë dhe poshtërim. Ata janë lënë vetëm në ankthin e tyre. Ata që ishin të njohur për arrogancën e tyre në botë tani lutet kokëulur për mëshirë. Bile, ditët në xhehennem nuk janë të ngjajshëm me ditët në këtë botë, por sa i gjatë është minuti në vuajtjen e përjetshme, sa e gjatë është dita, java, muaji apo viti i kësaj dhemje të pafund?

Këto skena do të përjetsohen. Ato janë të vërteta. Ato janë më të vëteta sesa ditët e sotme që jemi duke i jetuar.

Ata "Ka nga njerëzit që adhuron All-llahun me mëdyshje (luhatshëm). " (Haxhxh:11); dhe asi që thonë "E atë (e bënin) ngase ata thonin: "Neve nuk do të na djegë zjarri vetëm për pak ditë të numëruara." (Ali-Imran:24); asi që kanë për qëllim paratë, statusin, dhe karrierën si caqe kryesore në jetën e tyre dhe prandaj edhe kanë shpërfill kënaqësinë e Allahut; ata që ndryshojnë urdhërat e Allahut sipas dëshirave dhe qejfeve të tyre; ata që interpretojnë Kur'anin sipas interesave të veta; ata që humbasin rrugën e vërtetë- shkurtimisht- të gjithë jobesimtarët dhe hipokritët do të banojnë në xhehennem, përpos atyre që Allahu me mëshirën e Tij i ka falë dhe i ka shpëtuar. Kjo është fjala përfundimtare e Allahut dhe sigurisht do të ndodhë:

Sikur të kishim dëshiruar Ne, secilit do t'i jepnim udhëzimin, por fjala (vendimi) Ime ka marrë fund (definitiv) se do ta mbushë Xhehennemin së bashku me exhinë e njerëz. (Sexhde:13)

Ekziston edhe një fakt mbi xhehennemin; këta njerëz janë krijuar posaçërisht për xhehennem, siç sygjeron edhe ajeti në vazhdim:

Ne krijuam shumë nga xhinët e njerëzit për xhehennem. Ata kanë zemra që me to nuk kuptojnë, ata kanë sy që me ta nuk shohin dhe ata kanë veshë që me ta nuk dëgjojnë. Ata janë si kafshët, bile edhe më të humbur, të tillët janë ata të marrët. (Ar'af: 179)

Pavarsisht nga vuajtjet që ata do të kalojnë, nuk do të mundet as një shpirt i vetëm që t'iu ndihmojë njerëzëve në xhehennem. Asnjë shpirt nuk do të jetë në gjendje që t'iu ndihmojë. Duke mbetur të braktisur ata do t'a ndiejnë ndjenjën e hidhur të vetmisë. "Ai sot nuk ka këtu ndonjë mik. " (Hakka:35). Përreth tyre, do të jenë vetëm "Engjujt e Dënimit" të cilit marrin urdhëra nga Allahu. Ata janë skajmërisht të ashpër, të pamëshirshëm, roje të tmerrëshme, duke bartur të vetmen përgjegjsi për shkaktimin e torturimeve të ashpra njerëzve të xhehennemit. Ndjenja e mëshirës është plotësisht e zhdukur nga shpirti i këtyre engjujve. Ndryshe nga torturimet e tyre, ata kanë edhe pamje, zë dhe gjeste të tmerrshme. Qëllimi i ekzistimit të tyre është që të hakmerren kundër atyre që ishin përbuzës të Allahut, dhe ata e kryesjnë punën e tyre me përgjegjësi të plotë. Shumë vështirë është që ata do të bëjnë "lëshime favorizuese" ndaj dikujt.

Kjo është, në të vërtetë, rreziku i vërtetë që i kanoset çdo shpirti në këtë botë. Njeriu, duke qenë përbuzës dhe jofalenderues ndaj Krijuesit të Tij, prandaj duke bërë veprën më të gabueshme të tij, pasyshim se meriton dënim të tillë. Prandaj, Allahu, ua tërhjek vëmendjen njerëzëve në lidhje me këtë:

O ju që besuat, ruane veten dhe familjen tuaj prej një zjarri, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët. Atë (zjarrin) e mbikëqyrin engjëjt të rreptë e të ashpër që nuk e kundërshtojnë All-llahun për asgjë që Ai i urdhëron dhe punojnë atë që janë të urdhëruara. (Tahrim:6)

Jo, Jo! Nëse nuk tërhiqet, vërtet do ta kapim për flokësh mbi ballin. Floku rrenacak, mëkatarë. E ai le t'i thërret ata të vetët. Ne do t'i thërrasim zebanitë. (Elak:15-18)

LUTJET E DËSHPRIMIT DHE PAFUQISË

Njerëzit e xhehennemit gjenden në një gjendje të pashpresë. Torturat që ata i përjetojnë janë skajimisht të vrazhdëta dhe të pafundme. Shpresa e fundit e tyre është vajtimi dhe lutja për shpëtim. Ata shohin njerëzit e Xhehennetit dhe i lusin për ujë dhe ushqim. Ata përpiqen që të pendohen dhe të kërkojnë falje nga Allahu. Sidoqoftë, e gjithë kjo është e kotë.

Ata i lusin edhe rojet e xhehennemit. Ata bile kërkojnë nga ata që bëhen ndërmjetsues mes tyre dhe Allahut dhe kërkojnë mëshirë. Dhimbja e tyre është e padurueshme dhe ata kërkojnë që të shpëtojnë nga ajo bile vetëm një ditë:

Dhe ata, që janë në zjarr, rojës së Xhehennemit i thonë: "Lutnie Zotin tuaj të na e lehtësoj dënimin, bile një ditë!" Ata u thonë: "A nuk u patën arritur juve të dërguar tuaj me argumente të qarta? Ata përgjigjen: "Po (na kanë ardhur)!" E pra, (u thotë roja) lutnu ju vetë, po lutja e jobesimtarëve është asgjë!" (Gafir:49-50)

Jobesimtarët më tutje kërkojnë që të gjejnë shteg për falje, por ata rreptësisht kthehen prapa:

Ata thonë: "O Zoti ynë, ne na patën mundur të këqiat (u dhamë pas epsheve të dynjasë) dhe si të tillë ishim popull i humbur! Zoti ynë, na nxjerr prej tij, e nëse gabojmë përsëri, atëherë vërtet, jemi mizor!" Ai thotë: "Heshtni aty e mos më folni!" Pse një grup prej robëve të Mi thanë: "O Zoti ynë, ne besuam, prandaj na falë dhe na mëshiro, se Ti je më i miri i mëshiruesve!" E ju i patët tallur ata, sa që ajo tallje bëri që të harronin përkujtimin ndaj Meje, madje edhe qeshnit me ta. E Unë sot i shpërbleva ata për atë që ishin të durueshëm atë janë fitimtarët. (Mu'minun: 106-111)

Kjo në të vërtetë është drejtimi i fundit që Allahu iu bën njerëzëve të xhehennemit. Fjalët e Tij " Heshtni aty e mos më folni" janë përfundimtare. Prej aty e tutje, Allahu nuk do t'i ketë parasysh njerëzit e xhehennemit. Kurkush nuk mendon as për së afërmi për situatë të tillë.

Derisa njerëzit e xhehennemit digjen në të, ata që fitojnë "kënaqësinë dhe lumturinë", me fjalë të tjera besimtarët; janë në xhennet duke i shijuar të mirat e dhuratave të pafundme. Vuajtjet e njezëve të xhehennemit bëhet edhe më të theksuara kur ata shohin dhe vëzhgojnë jetën e besimtarëve në xhennet. Në të vërtetë, derisa iu nënshtrohen torturave të padurueshme, ata mund të "shikojnë" të mirat e mrekullueshme të xhennetit.

Besimtarët, me të cilët jobesimtarët kanë bërë shaka në botë, tani jetojnë jetë të lumtur, duke jetuar në vende të shkëlqyeshme, shtëpi të mrekullueshme me femra të bukura, dhe duke shijuar ushqim dhe pije të shijshme. Pamja e besimtarëve në paqë dhe bollëk duke e shtuar turpin e të qenurit në xhehennem. Këto skena e shtojnë edhe më tepër dhimbje dhe vuajtje mjerimit të tyre.

Pendimi bëhet çdoherë e më i thellë. Duke mos respektuar urdhërat e Allahut në botë bën që t'i bren edhe më thellë ndërgjegja. Ata iu drejtohen besimtarëve në xhennet dhe përpiqen që të komunikojnë me ta. Ata luten për ndihmë dhe keqardhje nga ata. Por, këto janë përpjekje të kota. Njerëzit e xhennetit gjithashtu i shohin ata. Pamja dhe jeta e tyre e shkëlqyeshme i bën ata që të ndihen edhe më falenderues ndaj Allahut. Ndërrimi në mes të njerëzëve të xhehennemit dhe xhennetit është si vijon:

Që janë në Xhennete e i bëjnë pyetje njëri-tjetrit, Përkitazi me kriminelët (e u thonë): "Çka u solli juve në Sekar?" Ata thonë: "Nuk kemi qenë prej atyre që faleshin (që bënin namaz); Nuk kemi qenë që ushqyenim të varfërit; Dhe kemi qenë që përziheshim me të tjerët në punë të kota. Dhe kemi qenë që nuk e besonim ditën e gjykimit. Derisa na erdhi e vërteta (vdekja)!" . E tanimë, atyre nuk u bën dobi ndërmjetësimi i ndërmjetësuesve, (Mudeththir:40-48)

NJË PËRKUJTUES I RËNDËSISHËM QË TË SHMANGET TORTURIMI

Në këtë kapitull, folëm për dy lloje njerëzish; ata që kanë kanë besuar Allahun dhe ata që e kanë mohuar ekzistencën e Tij. Në gjithashtu kemi sjellur një përshkrim të përgjithshëm mbi xhehennemin dhe xhennetin, duke u bazuar krejtësisht në përshkrimet nga Kur'ani. Qëllimi ynë është nuk është që të jepen disa informata mbi fenë. Kjo është përkujtues dhe vërejtje për jobesimtarët se Jeta e Pafundme do të jetë për ta një vend i trishtueshëm dhe do të jetë fund i tmerrshëm.

Pas krejt asaj që e thamë, është e nevojshme që të theksohet se njeriu, padyshim, është i lirë që të zgjedhë. Ai mund të jetojë jetën ashtu si ai vet dëshiron. Nuk është e drejtë e askujt që të detyrojë ndokend me forcë që të besojë. Sidoqoftë, si njerëz që kanë besim në ekzistencën e Allahut si dhe në drejtësinë e Tij përfundimtare, ne bartim përgjegjësinë e paralajmërimit të njerëzvë për atë ditë të frikshme. Këta njerëz sigurisht janë të pavetëdijshëm për gjendjen në të cilën gjenden dhe çfarë fundi është duke i pritur. Prandaj, ne ndjejmë përgjegjësi që t'i lajmërojmë ata. Allahu n'a informon mbi gjendjen në të cilën gjenden këta njerëz:

A është më i mirë ai që ndërtesën e vet e themeloi në devotshmëri dhe në kënaqësi të All-llahut, apo ai që në ndërtesën e vet e themeloi buzë bregut të shembur e bashkë me të bie në zjarrin e xhehennemit? All-llahu nuk i udhëzon njerëzit zullumqarë. (Teube: 109)

Ata që nuk i zbatojnë urdhërat e Allahut në këtë botë, me apo pa vetëdije, mohon ekzistencën e Krijuesit të tyre nuk do të jenë të shpëtuar në Jetën e Amshueshme. Prandaj, para se të humbet kohë, secili duhet që t'a kuptojë situatën e tij para pranisë së Allahut dhe duhet që t'i dorëzohet Atij. Përdryshe, ai do të pendohet dhe do të përballet me përfundimin e frikshëm:

Ata që nuk besuan shpeshherë do të kishin dëshiruar të kishin qenë myslimanë. Lëri (Muhammed) ata, të hanë, të dëfrehen dhe t'i preokupojë shpresa (se do të jetojnë shumë), e më vonë do të kuptojnë. (Hixhr: 2-3)

Mënyra se si t'i shmangemi dënimit të përjetshëm, dhe të fitohet lumturia e amshueshme dhe të fitohet kënaqësia e Allahut, është e qartë:

Para se të jetë shumë vonë, duhet të kemi besim të vërtetë në Allahun,

Jetoje jetën duke bërë punë të mira që të fitohet kënaqësia e Allahut…..

VËREJTJE

Në kapitullin e ardhshëm që do t'a lexoni zbulon fshehtësinë thelbësore të jetës suaj. Duhet që t'a lexosh me shumë kujdes dhe tërësisht për shkak të temës e cila mund të bëj që të ndryshojë ndryshime fundamentale në pikëpamjet tuaja në botën e jashtme. Tema e këtij kapitulli nuk është vetëm pikëpamja, çasje tjetër apo mendim tradicional apo filozofik; është fakt për të gjithë, për ata që besojnë dhe ata që nuk besojnë, duhet që t'a pranojnë pasi që është vërtetuar edhe nga shkenca e sotme.

ESENCA E VËRTETË E MATERIES

Njerëzit që vrajnë mendjen me arsyeshmëri dhe mençuri për gjërat që i rrethojnë kuptojnë se çdo gjë në gjithësi- e gjallë apo jo e gjallë- duhet jetë e krijuar. Pyetja rrjedh se: "Kush është Krijuesi i të gjitha këtyre gjërave?"

Është evidente se "fakti i krijimit", që zbulon vetveten në çdo apekt të gjithsësisë, nuk mund të jetë si rezultat i vetë gjithsësisë. P.sh., miza nuk mund të krijohet vetvetiu. Sistemi diellor nuk mund të krijohet dhe organizohet vetë. As bimët, njerëzit, bakteriet, eritrocitet (rruzat e kuqe të gjakut), e as fluturat nuk e kanë krijuar vetveten. Gjithashtu edhe mundësia se të gjitha këto e kanë prejardhjen "nga rasti", as që mund të paramendohet.

Kështuqë ne arritëm deri tek përfundimi si vijon: çdo send është krijuar, por asnjërin nuk e shohim si "krijues" të vetes. Krijuesi është diçka ndryshe dhe superiore ndaj të gjitha çka jemi duke parë me sytë tanë, një fuqi e madhërueshme që është e padukshme por ekzistimin dhe cilësitë e të cilit janë të shfaqura në çdo gjë që ekziston.

Këtu është pika kundërshtuese e atyre që e mohojnë ekzistimin e Allahut. Këta njerëz janë të kushtëzuar që të mos besojnë në ekzistencën e Tij derisa nuk t'a shohin Atë me sytë e tyre. Këta njerëz, që nënvlerësojnë faktin e "krijimit", janë të shtyrë që të injorojnë realitetin e "krijimit" që manifestohet përmes gjithsisë dhe përpiqen që të dëshmojnë se gjithësia dhe qeniet e gjalla në të

nuk janë të krijuara. Teoria e evolucionit është një shembull thelbësor për përpjekjet e tyre të kota për këtë qëllim.

Ky gabim fundamental i atyre që mohojnë Allahun përkrahet nga shumë njerëz që nuk e mohojnë në të vërtetë ekzistencën e Allahut por kanë një perceptim të gabuar për Të. Ata nuk e mohojnë krijimin por kanë besime paragjykuese si bestytni në atë se "ku" gjendet Allahu. Shumica e tyre mendojnë se Allahu është lart "në qiell". Ata heshturazi paramendojnë se Allahu është pas ndonjë planeti të largët dhe ai ndërhyn në "çështjet e kësaj bote" vetëm për pak kohë, apo ndoshta nuk intervenon fare. Ata paramendojnë se Ai ka krijuar gjithsinë dhe pastaj e ka lënë që njerëzit vetë të caktojnë fatet e tyre.

Ende disa besojnë se kanë dëgjuar se në Kur'an shkruan se Allahu është "çdokund" por ata nuk mund të kuptojnë se çfarë saktësisht do të thotë kjo. Ata mendojnë se Allahu përfshinë çdo gjë sikur radio valët apo sikur gas i padukshëm dhe i paprekshëm.

Sidoqoftë, kjo dhe besimet tjera që nuk mund t'a sqarojnë se "ku" është Allahu (dhe ndoshta për këtë arsye ata e mohojnë) janë të bazuara në gabimin e zakonshëm. Ata paragjykojnë pa kurrëfarë baze dhe për këtë shkak kanë edhe mendime të gabuara për Allahun. Çfarë është ky paragjykim?

Ky paragjykim është për shkak të natyrës dhe karakteristikës së materies. Ne jemi aq të kufizuar në supozimet tona mbi ekzistencën e materies saqë kurrë nuk mendojmë se a me të vërtetë ekziston apo është vetëm një shëmbëllim. Shkenca bashkëkohore shkatërron këtë paragjykim dhe demaskon një realitet të rëndësishëm dhe të qartë. Në faqet në vazhdim, do të përpiqemi që t'i sqarojmë këtë realitet të madh për të cilin theksohet në Kur'an.

BOTA E SINJALEVE ELEKTRIKE

Të gjitha informatat që ne kemi për botën në të cilën jetojmë bartet tek ne përmes pesë shqisave tona. Bota që ne e njohim përmbahet prej asaj se çfarë sytë tanë shohin, çfarë hundët tona nuhasin, gjuhët tona shijojnë dhe çfarë veshët tanë dëgjojnë. Ne kurrë nuk na bie ndër mend se bota "e jashtme" mund të jetë çdo gjë tjetër përpos asaj se çfarë shqisat tona n'a e paraqesin neve, pasiqë ne jemi të varur që nga lindja në vetëm këto pesë shqisa.

Hulumtimet moderne në shumë fusha shkencore theksojnë për shumë kuptime të ndryshme dhe kriojon dyshime serioze në lidhje me shqisat tona si dhe botën që e perceptojmë me to.

Pika nismëtare e kësaj qasjeje është se me termin "botë e jashtme" të formuar në trurin tonë është vetëm përgjegje të krijuara në trurin tonë nga sinjalet elektrike. Ngjyra e kuqe e mollës, fortësia e drurit dhe sidomos, babai, nëna, familja jote dhe çdo gjë që ke, shtëpinë tënde, punën, si dhe rreshtat e këtij libri, janë të përbëra vetëm nga sinjalet elektrike.

Frederik Vester sqaron pikën deri ku ka arritur shkenca në lidhje me këtë çështje:

Deklaratat e disa shkanctarëve me qëndrimin se "njeriu është një shëmbëlltyrë, dhe se çdo gjë që përjetohet është e përkohshme dhe mashtruese, dhe se kjo gjithësi është një hije:, duket të jetë e vërtetuar nga shkenca sot.14

Filozofi i njohur, Xhorxh Berkli (George Berkeley) komentoi në këtë temë:

---

[14] Frederick Vester, Denken, Lernen, Vergessen, vga, 1978, f.6

Besojmë se ekzistenca e objekteve bëhet vetëm për shkak se ato i shohim dhe i dëgjojmë, dhe reflektohen tek ne nga shqisat tona. Sidoqoftë, shqisat tona janë vetëm ide në mendjen tonë. Prandaj, objektet që i marrim me shqisat tona nuk janë asgjë tjetër përpos ide, dhe këto ide nuk janë esenciale përpos në trurin tonë...Pasiqë çdo gjë ekziston në mendje, dmth. se ne jemi të mashtruar me dinakëri kur paramendojmë gjithsësinë dhe gjërat janë jashtë mendjes sonë. Prandaj, asnjë nga gjërat që rrethojnë nuk ekzistojnë kërkund përpos në mendjen tonë. 15

Në mënyrë që të sqarojmë çështjen, të marrim shqisën e të pamurit, e cila n'a furnizon me më së shumti informata nga bota e jashtme.

[15] George Politzer, Principes Fondamentaux de Philosophie, Editions Sociales, Paris 1954, pp.38-39-44

SI SHOHIM, DËGJOJMË DHE SHIJOJMË?

Procesi i të pamurit zhvillohet vazhdimisht. Grimcat e dritës (fotonet) udhëtojnë nga objekti për në sy dhe kalojnë nëpër thjerrzën që gjendet në pjesën e përparme të syrit ku thehen dhe biejnë kokëposhtë në retinë në pjesën e prapme të syrit. Kështu, goditja e fotoneve shëndërrohet në sinjale elektrike dhe transmetohen nga neutronet në një pikë të vogël që quhet qendra e shikimit në pjesën e prapme të trurit. Ky sinjal elektrik perceptohet si një shëmbëlltyrë në këtë qendër në tru pas një seri procesesh. Procesi i shikimit në të vërtetë përfshinë këtë pikë të vogël në pjesën e prapme të trurit, e që është "terr-burg" dhe plotësish i izoluar nga drita.

Tani, na lejoni që të rishqyrtojmë këtë proces që duket i zakonshëm dhe i thjeshtë. Kur ne themi, "shohim", ne në të vërtetë shohim efektin e impulseve që arrijnë në sytë tanë dhe transferohet në trurin tonë, pas transformimit në sinjale elektrike. Kjo është, ajo, që kur themi "shohim", në të vërtetë ne jemi duke i parë sinjalet elektrike në mendjen tonë.

Të gjitha imazhet që ne i shohim gjatë jetës sonë formohen në qendrën tonë të shikimit, e që përbëhet prej vetëm disa cm kub të vëllimit të trurit. Të dyja, kjo libër që je duke e lexuar momentalisht dhe panorama e paskajshme që e sheh në horizont i zen në këtë hapsirë të vogël. Çështje tjetër që duhet t'a kemi në mendje është se, siç theksuam edhe më parë, truri është i izoluar nga drita; dhe se brenda është errësirë absolute. Truri nuk ka kontakt fare me dritën.

Këtë gjë mund të spjegojmë me ndihmën e një shembulli. Supozojmë se para nesh është një qiri i ndezur. Ne jemi përballë këstij qiriu dhe e shikojmë atë gjerësisht. Sidoqoftë, gjatë kësaj kohe, truri ynë kurrë nuk ka pasur kontakt direkt me dritën origjinale të qiririt. Edhepse ne e shohim dritën e qiririt, brendësia e trurit tonë është plotësisht e errtë. Ne shohim botën e ngjyrshme dhe të ndryshme brenda trurit tonë të errët.

R.L. Gregory jap një sqarim rreth aspektit të shikimit, që ne e marrim si të gatshme:

Ne jemi aq të njoftuar për shikimin, saqë nevojitet vetëm një çast imagjinate që të kuptojmë se aty ka probleme që duhet zgjidhur. Por duhet t'a kesh në konsideratë. Na janë dhënë shëmbëlltyra kokëposhtë në sy, e ndërsa ne shohim objekte të ngurta të ndara në hapsirën që n'a rrethon. Nga mostrat e stimulimeve në retinë ne perceptojmë botën e objekteve, dhe kjo nuk është më pak se një mrekulli.16

Gjendje e njejtë është edhe me shqisat tjera. Zëri, prekja, shija dhe aroma të gjitha transmetohen në tru si sinjale elektrike dhe perceptohen në qendrat relevante në tru.

Shqisa e të dëgjuarit punon ngjajshëm me atë të të pamurit. Veshi i jashtëm mbledh zërat dhe i drejton ato në veshin e mesëm. Veshi i mesëm i transmeton vibrimet e zërit në veshin e brendshëm dhe i intensifikon ato. Veshi i brendshëm i përkthen vibrimet në sinjale elektrike, ku dërgohen në tru. Sikurse me syrin, procesi i dëgjimit përfundimisht zën vend në qendrën për

[16] R.L.Gregory, Syri dhe Truri: Psikologjia e të parit, Oxford University Press Inc. New York, 1990, f.9

dëgjim në tru. Truri është i izoluar nga zëri ashtu si nga drita. Kështuqë, pa marrë parasysh se sa zhurmshëm është jashtë, brendia e trurit është plotësisht e heshtur.

Megjithatë, edhe zërat më të lehtë perceptohen nga truri. Kjo është shumë precize saqë veshi i një personi të shëndoshë dëgjon të gjitha pa ndonjë zhurmë apo interferencë atmosferike. Në trurin tuaj, që është i izoluar nga zëri, mund të dëgjosh simfoni nga orkestra, të gjitha zërat nga vendi me turmë dhe pranon të gjitha zërat me një diapazon të gjërë të frekuencave, që nga shushurima e fletëve e deri tek oshtima e madhe e aeroplanit të udhëtarëve. Sidoqoftë, nëse niveli i zërit do të mund të matej me ndonjë aparat të ndieshëm, do të mund të vërehej se në brendinë e trurit mbizotron një qetësi absolute.

Perceptimi i aromës formohet në mënyrë të ngjajshme. Molekulat e avullta të lëshuara nga gjërat si vanilla apo trandafili arrin deri tek receptorët në qimet delikate në regjionin e epitelit të hundës dhe përfshihet në bashkëveprim. Bashkëveprimi transmetohet në tru si sinjal elektrik dhe perceptohet aroma. Çdo gjë që ka aromë apo erë, e këndshme apo e pakëndshme, nuk është asgjë tjetër përpos perceptim i trurit me bashkëveprim me molekulat e avullta pas transformimit të tyre në sinjale elektrike. Në këtë mënyrë pranohet aroma e parfumit, lules, ushqimit të preferuar, detit apo aromave që iu pëlqejnë apo jo, në trurin tuaj. Molekulat vetvetiu kurrë nuk arrijnë në tru. Njejetë sikur me zërin dhe pamjen, çfarë arrin në tru janë thjeshtë sinjale elektrike. Me fjalë të tjera, të gjitha erërat që ke pranuar- prej se keni lindur- që kanë arritur nga objektet nga jashtë janë vetëm sinjale elektrike që i ke nderë përmes organeve shqisore.

Ngjajshëm, ekzistojnë katër lloj receptorësh (pranues) kimikë në pjesën e përparme të gjuhës së njeriut, dhe përbëhen nga katër lloj të shijeve: njelmët, ëmbël, hidhur dhe thartë. Receptorët tanë

të shijës shëndërrojnë këto perceptime në sinjale elektrike përmes një zingjiri të proceseve kimike dhe i transmeton në tru. Këto sinjale perceptohen nga truri si shije. Shija që e përjeton kur han çokollatën apo pemën që preferoni është një interpretim i sinjaleve elektrike nga truri yt. Kurrë nuk do të mund që të arrijsh objektin në botën e jashtme; kurrë nuk mund t'a shohësh; nuhasësh apo të shijosh vetë çokolatën. P.sh. nëse nervat e shijës që udhëtojnë për në tru prehen, shija e gjërave që i han nuk do të arrijnë në tru; dhe plotësisht do të humbësh sensin tuaj për shije.

Nga ky pikëvështrim, arritëm edhe deri tek një fakt. Kurrë nuk do të jemi të sigurtë se çfarë përjetojmë kur e shijojmë ushqimin dhe çfarë përjeton tjetërkush kur e shijon ushqimin e njejtë, apo çfarë ne perceptojmë kur dëgjojmë një zë dhe çfarë tjetërkush percepton kur ai dëgjon zërin e njejtë, se do të jetë e njejtë. Lincoln Barnett thotë se askush nuk e di se a e percepton tjetri ngjyrën e kuqe apo e ndien notën C ashtu si e percepton vet.[17]

Shqisa jonë e të prekurit nuk ndryshon nga të tjerët. Kur e prekim një objekt, të gjitha informatat që do të mund t'a njohim botën e jashtme dhe objektet transmetohen në tru përmes nervave të të prekurit që gjenden në lëkurë. Ndjenja e të prekurit formohen në trurin tonë. Përkundër njohurisë së përgjithshme, vendi ku ne i pranojmë shqisën e të të prekurit nuk është në majet e gishtërinjëve, por në qendrën e të prekurit në trurin tonë. Pasiqë intepretimi i stimulimit nga truri i sinjaleve elektrike vjen nga objektet, ne i përjetojmë këto objekte në mënyra të ndryshme, siç, a janë të forta apo të buta, të nxehta apo të ftohta. Ne i përftojmë të gjitha hollësitë që na ndihmojnë që të njohim ndonjë objekt nga këto stimulime. Sa i përket kësaj, mendimet e dy filozofëve të famshëm, B. Russell dhe L. Wittgenstein, janë si vijojnë:

[17] Lincoln Barnett, The Universe and Dr.Einstein, William Sloane Associate, New York, 1948, f.20

Për shembull, pa marrë parasysh se a ekziston me të vërtetë limoni apo jo dhe si është bërë që të ekzistojë nuk do të mund të diskutohet apo hulumtohet. Limoni përbëhet vetëm nga shija që e niejmë me gjuhë, aroma nuhatur me hundë, forma dhe ngjyra të parë me sy; dhe këto janë të vetmet tipare që çështja të studijohet dhe vlerësohet. Shkenca kurrë nuk do t'a njoh botën fizike.18

Është e pamundur që ne t'a arrijmë botën fizike. Të gjitha objektet rreth nesh janë koleksion i perceptimeve siç janë shikimi, dëgjimi dhe prekja. Duke procesuar të dhënat në qendrën e shikimit dhe qenrat tjera të shqisave, truri ynë, gjatë jetës, nuk ballafaqohet me "origjinalin" e materies që ekziston jashtë nesh por më saktë me kopjen e formuar brenda trurit tonë. Në këtë pikë jemi të mashtruar duke menduar se këto kopje janë vetë materja jashtë nesh.

"BOTA E JASHTME" BRENDA NË TRURIN TONË

Nga faktet fizike që janë shpjeguar deri më tani, mund të konkludojmë si vijon. Çdo gjë që ne e shohim, prekim, dëgjojmë dhe e perceptojmë si "materje" apo "gjithësi" është vetëm sinjal elektrik që shkaktohen në trurin tonë.

---

[18] Orhan Hancerlioglu, Dusunce Tarihi (Historia e të të menduarit), Istanbul: Remzi Bookstore, bot.6, shtator 1995 , f . 447

Dikush që është duke ngrënë një pemë(frut) nuk ballafaqohet me pemën por me percepcionin e pemës në tru. Objetki i konsideruar nga njeriu si "pemë" në të vërtetë përbëhet nga gjurmat elektrike të formës, shijes, aromës dhe ndërtimit të pemës. Nëse nervat e shikimit që shkojnë në tru lëndohen papritmas, shëmbëlltyra e pemës papritmas do të zhduket. Ndërprerja në rrugën nga shqisat e hundës për në tru do të ndërprejë komplet shqisën e të të nuhaturit. Thjeshtë, pema nuk është asgjë tjetër përpos interpretim i sinjaleve elektrike.

Pikë tjetër që duhet marrë në konsideratë është edhe sensi (ndjenja) për largësi. Largësia, për shembull me teje dhe këtij libri, është vetëm hapsirë e formuar në trurin tënd. Objektet që duken të jenë të largëta nga pikëvështrimi i dikujt gjithashtu ekziston në tru. Për shembull, dikush që është duke shikuar yjet në qiell mendon se ata janë me miliona vjet drite larg nga ai. Por, çfarë ai "sheh" në të vërtetë janë yjet brenda në të, në qendrën e tij të shikimit. Derisa je duke i lexuar këta rreshta, në të vërtetë ti nuk je brenda në dhomë, por përkundrazi, dhoma është brenda teje. Duke e shikuar trupin tënd bën që të mendosh se je brenda saj. Sidoqoftë, duhet pasur në mendje se trupi yt, gjithashtu, është një shëmbëlltyrë brenda në trurin tënd.

E njejta gjë ndodh me të gjitha shqisat tjera. Për shembull, kur mendon se ke dëgjuar zërin e televizionit nga dhoma tjetër, në të vërtetë jeni duke përjetuar zërin brenda në trurin tuaj. Nuk mund të dëshmosh se ekziston një dhomë afër tëndës apo që zëri vjen nga televizioni nga ajo dhomë. Zëri që mendon se je duke e dëgjuar disa metra larg teje dhe biseda e dikujt afër teje perceptohet në qendrën e dëgjimit me vëllim prej disa cm kub në trurin tënd. Përndryshe nga kjo qendër e perceptimit, nuk ekzistojnë konceptet si majtas, djathtas, përpara dhe prapa. Kështu pra, zëri nuk vjen tek ti nga djathtë, majtë apo nga ajri; nuk ka drejtim të caktuar se nga vjen zëri.

Aromat që i percepton janë të ngjajshme; asnjë aromë nuk arrinë nga distanca e madhe. Mund të supozon se efektet fundore të formuara në qendrën tënde të të nuhaturit janë aroma të objekteve bë botën e jashtme. Sidoqoftë, vetëm një shëmbëllim i trëndafilit në qendrën tënde të shikimit, prandaj aroma e trëndafilit është në qendrën tënde të të nuhaturit; nuk ka as trëndafil e as aromë që i përket në botën e jashtme.

"Bota e jashtme" që neve n'a paraqitet me anë të perceptimeve tona është vetëm një koleksion i sinjaleve elektrike që arrijnë në trurin tonë. Gjatë jetës sonë, truri ynë përpunon këto sinjale dhe ne jetojmë pa e ditur se ne jemi duke gabuar duke menduar se të gjitha këto janë verzione origjinale të gjërave që ekzistojnë në "botën e jashtme". Ne jemi të mashtruar vetëm për shkak se nuk mund të arrijmë vetë materien me anë të shqisave tona.

Përveç kësaj, truri ynë prapë intrepreton dhe mvesh kuptimin sinjaleve që ne i paramendojmë si "botë e jashtme". Për shembull, të shqyrtojmë shqisën e dëgjimit. Truri ynë shndërron valët e zërit nga "bota e jashtme" në një simfoni. Mund të thuhet se muzika gjithashtu është perceptim i krijuar nga truri ynë. Në të njejtën mënyrë, kur shohim ngjyrat, çfarë kap syri ynë janë vetëm sinjalet elektrike nga gjatësi të ndryshme valore. Prapë truri ynë i transformon këto sinjale në ngjyra. Nuk ka ngjyra në "botën e jashtme". As molla nuk është e kuqe e as qielli nuk është i kaltër po bari i gjelbër. Ato janë asisoji për shkak se ne i perceptojmë ashtu. "Bota e jashtme" plotësisht varet nga perceptuesi.

Bile edhe defekti më i vogël në retinën e syrit mund të shkaktojë verbësinë e ngjyrave. Disa njerëz perceptojnë të kaltrën si të gjelbër, disa të kuqën sikur kaltër, ndërsa dikush percepton të gjitha

ngjyrat si nuanca të ndryshme të të përhiturës. Nga kjo pikë, nuk është e rëndësishme nëse objekti i jashtëm ka ngjyrë apo jo.

Mendimtari i spikatur Berkeley thekson për këtë fakt:

Në fillim, është besuar se ngjyrat, aromat, etj., "me të vërtetë ekzistojë", por më pas pikëpamje të tilla ishin refuzuar, dhe është parë se ato ekzistojnë varësisht nga ndjenjat tona. 19

Si përfundim, arsyeja se se i shohim objektet të ngjyrosura nuk është për shkak se ato janë të ngjyrosura apo pse kanë ekzistencë materiale të pavarur jashta nesh. E vërteta mbi materien është më saktë se të gjitha cilësitë që i mveshëm objekteve janë brenda nesh e jo në "botën e jashtme".

Pra çfarë ka mbetur nga "bota e jashtme"?

A ËSHTË EKZISTIMI I "BOTËS SË JASHTME" I DOMOSDOSHËM?

Deri më tani, kemi folur pandërprerë për një "botë të jashtme" dhe një botë të perceptimeve të formuar në trurin tonë, që është çfarë ne shohim. Sidoqoftë, pasi ne në të vërtetë nuk mundemi që të prekim "botën e jashtme", si do të mund të jemi të sigurtë se një botë e tillë me të vërtetë ekziston?

[19] V.I. Lenin, Materializmi dhe Empiriokriticizmi, Progress Publishers, Moskë, 1970, f. 14.

Në të vërtetë edhe nuk mundemi. Pasiqë çdo objekt është vetëm një koleksion i perceptimeve dhe ato perceptime ekzistojnë vetëm në mendjen tonë, është më e udhës që të themi se bota e vetëm që me të vërtetë ekziston është bota e perceptimeve. Bota e vetme që ne e njohim si botë është ajo që ekziston në mendjen tonë: ajo që është e dizajnuar, regjistruar, dhe e gjallëruar atje; ajo botë që, thënë shkurt, e krijuar brenda mendjes sonë. Kjo është e vetmja botë në të cilën mund të jemi të sigurtë.

Kurrë nuk do të mund që të dëshmojmë se perceptimet që ne i studiojmë në trurin tonë kanë lidhje me materien. Këto perceptime mund të vijnë besnikërisht nga ndonjë burim "artificial".

Është e mundur që të obsevohet kjo. Stimulimet e rreme mund të prodhojnë "një botë materiale" krejtësisht imagjinare në trurin tonë. Për shembull, le të paramendojmë se ndonjë instrument shumë i zhvilluar mund t'i regjistrojnë të gjitha llojet e sinjaleve elektrike. Së pari, le t'i transmetojmë të gjitha të dhënat mbi ambientin (edhe imazhin e trupit) në këtë instrument duke i transformuar ato në sinjale elektrike. E dyta, të paramendojmë se truri mund të ekzistojë jashtë trupit. Dhe në fund, t'a lidhem me instrumentin regjistrues në tru me elektroda që do të funsiononin sikur nerva dhe që dërgojnë të dhënat e pararegjistruara në tru. Në këtë mënyrë, mund të përjetoni veten duke jetuar në një ambient të krijuar artificialisht. Për shembull, shumë lehtë mund të besosh se je duke vozitur shpejt në autoudhë. Mundet që kurrë mos të jetë e mundur që të kuptohet se ti përbëhesh vetëm nga truri. Kjo është kështu pasiqë që të krijohet një botë brenda trurit tënd nuk është e nevojshme ekzistenca e një bote të vërtetë por saktësisht stimulimet. Është krejtësisht e vërtetë se këto stimulime mund të vijnë edhe nga burim artificial, siç është një manjetofon.

Në lidhje me këtë, filozofi i shquar Bertrand Russell shkruan:

Pasiqë shqisa e të prekurit kur e shtypim tavolinën me majat e gishtërinjëve tonë, kjo është një çrregullim elektrik në elektronet dhe protonet e majave gishërinjëve tonë, prodhohen, sipas fizikës moderne, nga afërsia e elektroneve dhe protoneve në tavolinë. Nëse çrregullimi i njejtë në majat e gishtërinjëve tonë bëhet ndryshe, ne duhet që të kemi ndjenjat, pavarsisht se a ka apo jo tavolinë.20

Me të vërtetë është shumë lehtë për ne që të mashtrohemi nga perceptimet që besojmë, pa kurrëfarë lidhje me materien, që të jetë e vërtetë. Shpesh përjetojmë këtë ndjenjë kur ëndërrojmë, ku përjetojmë ngjarje, shohim njerëz, objekte dhe ambient që duket krejtësisht e vërtetë. Sidoqoftë, të gjitha këto janë vetëm perceptime. Nuk ka ndonjë ndryshim themelor në mes të ëndrrës dhe "botës reale"; që të dyja janë përjetime në tru.

KUSH ËSHTË PERCEPTUESI?

Siç kemi treguar deri më tani, nuk ka dyshim se bota që ne jemi dhe që e quajmë "botë e jashtme" perceptohet brenda në trurin tonë. Sidoqoftë, këtu lind një pyetje e dorës së parë. Nëse ngjarjet fizike që ne i njohim si perceptime të brendshme, çfarë është çështja e trurit tonë? Pasi truri ynë

[20] Bertrand Russell, Abetarja e Relativitetit, George Allen and Unwin, London, 1964, f. 161-162

është pjesë e botës fizike sikur duart, këmbët tona apo çdo objekt, duhet që të jetë percepcion sikurse të gjitha objektet tjera.

Shembulli i ëndrrës do t'a ndriqojë më tutje këtë çështje. Të paramendojmë se jemi duke ëndërruar në trurin tonë sipas asja se çfarë kemi thënë deri më tani. Në ëndërr, do të kemi një trup të imagjinuar, një dorë të imagjinuar, një sy të imagjinuar dhe një tru të imagjinuar. Nëse gjatë ëndërr, do të pyteshim, "ku e ke parë?" ne do të përgjigjeshim "Në trurin tim". Sidoqoftë, nuk ekziston truri që të mund të flasim për të, por një kokë dhe një tru i imagjinuar. Shikuesi i imazheve nuk është truri i imagjinuar në ëndërr por një "qënie" që është shumë më "superiore" se ai.

E dijmë se nuk ka ndryshim fizik në mes të ambientit në ëndërr dha ambientit që ne e quajmë jetë reale. Prandaj po të pyetëshim në ambientin që ne e quajmë jetë reale pyetjen e mësipërme "ku e ke parë", do të ishte shumë e pakuptimtë po të përgjigjej "në trurin tim" si në shembullin e mësipërm. Në të dyja rastet, entiteti që sheh dhe percepton nuk është në tru, që pas të gjithave nuk është gjë tjetër pos një copë mishi.

Kur të analizojmë trurin, ne nuk shohim tjetër pos molekula të lipideve dhe proteineve, që gjithashtu ekzistojnë edhe në organizmat tjerë të gjallë. Kjo dmth se brenda një cope mishi që ne e quajmë "tru", nuk ka diçka që i observon pamjet, që përbën vetëdijën apo që të krijojë qenien që ne e qaujmë "vetvete".

R.L. Gregory i referohet gabimit që njerëzit e bëjnë në lidhje me perceptimin e imazheve në tru:

Ky është një joshje (sprovë), që duhet t'i shmangemi, që të thuhet se sytë prodhojnë pamjet në tru. Pamja në tru sugjeron nevojën për një lloj syri të brendshëm që të sheh- por kjo do të ketë nevojë edhe për një sy tjetër që të shoh këtë pamje... etj., etj,. në një nevojë të pafund të syve dhe të pamjeve. Kjo është absurde. 21

Kjo është ajo pikëpamja që i ven materialistët, që nuk mbajnë asgjë tjetër pos materies që të jetë e vërtetë, në mëdyshje; kujt i takon" syri brenda" që sheh, që percepton çfarë sheh dhe reagon?

Karl Pribram gjithashtu fokusohet në këtë çështje të rëndësishme, se kush është perceptues, në botën e shkencës dhe filozofisë:

Që nga grekët, filozofët kanë menduar rreth "shpirtit në makinë", "njeriu i vogël brenda njeriut të vogël", etj. Ku është "uni", personi që e përdorë trurin e vet? Kush është ai që kupton procesin e të diturit? Sikurse Shën Francis nga Assisi thotë: "Ne po kërkojmë atë që sheh". 22

Tani, mendo për këtë gjë: libri që e ke në duar, dhoma në të cilën gjindesh, shkurtimisht, të gjitha pamjet përpara teje shihen brenda trurit tënd. A janë atomet ato që i shohin pamjet? Atomet e verbëra, të shurdhëta dhe të pavetëdijshme? Pse disa atome kanë këtë cilësi derisa tjerët nuk e

---

[21] R.L.Gregory, Eye and Brain: The Psychology of Seeing, Oxford University Press Inc. New York, 1990, f.9

[22] Karl Pribram, David Bohm, Marilyn Ferguson, Fritjof Capra, Holografik Evren 1(Holographic Universe 1), translated by Ali Cakiroglu, Kuraldisi Publishing, Istanbul: 1996, f. 37

kanë? A përmbajnë mendimet tona, memoria, gëzimi, hidhërimi dhe çdo gjë tjetër reaksione elektro-kimike në mes të këtyre atomeve?

Kur e vrasim mendjen me kësi lloj pyetjesh, shohim se nuk ka kuptim që të shikohet në vullnetin e atomeve. Është e qartë se qenia që sheh, dëgjon, dhe ndien është një qënie mbi-materiale. Kjo qenie është "e gjallë" dhe as nuk është materie apo shëmbëlltyrë e materies. Kjo qënie lidhet me perceptimet përpara saj duke përdorue imazhin e trupit tonë.

Kjo qenie është "shpirti".

Bashkësia e perceptimeve që e quajmë "botë materiale" është një ëndërr e shikuar nga ky shpirt. Sikurse trupi që e kemi dhe bota materiale që ne e shohim në ëndrrat tona nuk kanë realitet, gjithashtu edhe gjithësia që ne e ndjejmë dhe trupin që e kemi nuk kanë realitet material.

Qënia reale është shpirti. Materja përmban vetëm perceptimet e shikuar nga shpirti. Qëniet intelegjente që shkruajnë dhe lexojnë këta rreshta nuk janë grumbuj atomesh apo molekulash si dhe reaksione kimike në mes tyre, por është "shpirti".

QËNIA ABSOLUTE REALE

Të gjitha këto fakte na sjell përballë një çështje shumë të rëndësishme. Nëse mendojmë se vërtetuam të jemi botë materiale dhe përbëhet vetëm nga perceptimet të para nga shpirti ynë, atëherë ku është burimi i këtyre perceptimeve?

Me përgjigjen e kësaj pyetjeje, duhet pasur parasysh çështjen në vazhdim: materja vetvetiu nuk ka ekzistencë të vetëqeverisje. Pasi materja është perceptim, është diçka "artificiale". Dmth, ky perceptim duhet të jetë i shkaktuar nga një fuqi tjetër, që dmth duhet të jetë i krijuar. Përveç kësaj, ky krijim duhet të jetë i vazhdueshëm. Nëse nuk ka krijim të vazhdueshëm dhe të qëndrueshëm, atëherë krejt çka ne e quajmë materje do të zhdukej dhe humbej. Duhet që të jesh i kyqur në televizion nëse dojmë që të kemi fotografi përderisa sinjale transmetohet nga stacioni televiziv. Prandaj, kush bën që shpirti ynë të shoh yjet, tokën, bimët, njerëzit, trupin tonë dhe çdo gjë tjetër që shohim?

Është shumë evidente se këtu është Krijuesi, i Cili ka krijuar tërë gjithësinë materiale, e kjo është, shuma e perceptimeve dhe vazhdon krijimi i Tij pandërprerë. Pasiqë Krijuesi paraqet aq krijim të mrekullueshëm, Ai sigurisht ka fuqi të madhe dhe të amshueshme.

Ky Krijues na prezentohet. Ai ka shpallur librin dhe përmes këtij libri ka përshkruar Veten, gjithësinë dhe arsyen pse ne ekzistojmë.

Krijuesi është Allahu dhe emri i librit të Tij është Kur'ani.

Faktet për qiejt dhe tokën, është se, gjithësia nuk është stabile, dhe se prania e tyre është bërë e mundur me krijimin e tyre nga Allahu dhe ato do të zhduken kur Ai përfundon këtë krijim, dhe kjo spjegohet në këtë ajet:

All-llahu i mban qiejt dhe tokën që të mos zhduken, e nëse zhduken, s'ka askush pos Tij që mund t'i mbajë; Ai është që nuk ngutet, është që falë. (Fatir:41)

Siç përmendëm në fillim, disa njerëz nuk kanë botëkuptim të vërtetë mbi Allahun ashtuqë Atë e paramendojnë se qënie që është i pranishëm dikund në qiejt dhe nuk ndërhyn në çështjet e kësaj bote. Themeli i kësaj logjike në të vërtetë gjendet në mendimin se gjithësia është një ndërtim nga materia dhe Allahu është "jashtë" kësaj bote materiale, në një vend shumë të largët. Në disa fe të rreme, besimi në Allahun është i kufizuar deri tek ky kuptim.

Sidoqoftë, siç konsideruam deri më tani, materia përbëhet vetëm nga ndjenjat. Dhe qënia absolute e vetme është Allahu. Kjo dmth. se ekziston vetëm Allahu; dhe të gjitha gjërat përpos Tij janë qënie nën hije. Si pasojë, është e pamundur që të përftyrohet Allahu i ndarë dhe jashtë masës së materies. Allahu sigurisht është "gjithëkah" dhe përfshinë të gjithat. Ky realitet spjegohet në Kur'an si vijon:

All-llahu - s'ka zot pos Tij. I Gjalli, Vigjiluesi. Nuk e ze të koturit, e as gjumi. E Tija është ç'ka në qiej dhe ç'ka në tokë. Kush mund të ndërmjetësojë te Ai, pos me lejën e Tij? Ai e di se ç'po u ndodhë dhe ç'do t'u ndodhë. Dhe asgjë nga dija e Tij nuk mund të përvetësojnë, pos sa të dojë Ai. Ndërsa pushteti i Tij përfshin qiejt dhe tokën. E nuk lodhet duke i ruajtur (mirëmbajtur), ngase Ai është i Larti, Madhështori. (Ky ajet quhet edhe "Ajetul-Kursij") (Bekare:255)

Që Allahu nuk kufizohet me hapsirë dhe që Ai përfshinë çdo gjë tregohet në ajetin si vijon:

Të All-llahut janë edhe (anët nga) lindja edhe nga perëndimi, dhe kahdo që të ktheheni, aty është anë e All-llahut. Vërtetë, All-llahu është i gjerë (në bujari) e i dijshëm. (Bekare:115)

Pasi qëniet materiale janë vetëm perceptime, ato nuk mund t'a shohin Allahun; por Allahu e sheh materien dhe Ai e ka krijuar atë në të gjitha format. Në Kur'an, kjo tregohet kështu: "Të parët (e njerëzve) nuk mund ta përfshinë Atë, e Ai i përfshinë të parët."(En'am:103)

Pra, ne nuk mund t'a përfshijmë (kuptojmë, shohim) qënien e Allahut me sytë tanë, por Allahu plotësisht neve na ka përfshirë brendësinë tonë, pjesën e jashtme, shiqimet dhe mendimet. Nuk mund t'a shqiptojmë asnjë fjalë pa e ditur Ai, bile pa dijen e Tij as frymë nuk mund të marrim.

Derisa jemi duke i parë këto perceptime shqisore gjatë jetës sonë, qënia më e afërt e jona nuk është asnjëra nga këto ndjenja, por Vetë Allahu. Fshehtësia e ajetit në vazhdim në Kur'an zbulon këtë realitet: "Ne e kemi krijuar njeriun dhe dimë se ç'pëshpëritë ai në vetvete dhe Ne jemi më afër tij se damari (që rrah) i qafës së tij. "(Kaf:16) Kur dikush mendon se trupi i tij është i përbërë nga "materja", ai nuk mund që të kuptojë këtë fakt të rëndësishëm. Nëse e merr trurin e tij që të jetë "vetvetja", atëherë vendi ku ai pranon të jetë është 20-30 cm larg tij. Sidoqoftë kur të kuptojë se nuk ka asgjë nga ajo që quhet materie, dhe se çdo gjë është vetëm një imagjinim, termet si jashtë, brenda, larg apo afër humbin kuptimin e tyre. Allahu e ka përfshirë atë dhe Ai është "skajmërisht afër" tij.

Allahu informon njeriun se Ai është "skajmërisht afër" tyre me ajetin "E kur robët e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër..." (Bekare:186). Ajeti tjetër tregon për faktin e njejtë: "Përkujto, kur Ne të thamë: "Zoti yt ka përfshirë (me dijen e Vet) të gjithë njerëzit..." (Isra: 60).

Njeriu mashtrohet duke menduar se qënia më e afërt e tij është vetvetja. Allahu, në të vërtetë, është më afër bile edhe se vetë ne. Ai na e ka tërheqë vëmendjen për këtë gjë në ajetin: "Përse, pra kur arrin shpirti në fyt, E ju në atë moment shikoni (se ç'po i ngjet). E Ne jemi më afër tek ai

se ju, por ju nuk shihni.(Wakia:83-85). Siç n'a tregon ajeti, njerëzit janë të pavetëdijshëm për këtë fakt të jashtëzakonshëm pasi nuk e shohin me sytë e tyre.

Nga ana tjetër, është e pamundur për njeriun, që nuk është gjë tjetër përpos një qenie nga hija që të ketë fuqi dhe vullnet të pavarur nga Allahu. Ajeti "E All-llahu ju krijoi juve edhe atë që e punoni."(Saffat:96) tregon se çdo gjë që e përjetojmë bëhet nën kontrollin e Allahut. Në Kur'an, ky realitet qëndron në ajetin: "...ti nuk i gjuajte, (në të vërtetë) kur i gjuajte ata, por All-llahu (të ndihmoi) i gjuajti "(Enfal:17) ku theksohet se asnjë vepër nuk është e pavarur nga Allahu. Pasiqë qenia njerëzore është qenie nga hija, ai vetë nuk e bën aktin e gjuajtjes. Sidoqoftë, Allahu i jep kësaj qenie nga hija ndjenjën e vetvetes. Në realitet, Allahu e bën tërë aktin. Nëse dikush e merr aktin si te vetin, ai qartë mendon që ta mashtrojë vetveten.

Ky është realiteti. Dikush mund që mos të pranoj këtë dhe mund ta paramendojë vetveten si qenie të pavarur nga Allahu; por kjo nuk do të ndryshojë ndonjë gjë. Natyrisht mohimi i tij i pamatur është në kundërshtim me vullnetin dhe dëshirën e Allahut.

ÇDO GJË QË POSEDON ËSHTË ILUZION I BRENDSHËM

Siç po shihet qartë, është fakt logjik shkencor se "bota e jashtme" nuk ka realitet material dhe që është koleksion i imazheve përherë të shfaqura shpirtit tonë nga Allahu. Megjithatë, njerëzit nuk e përfshijnë, apo më saktë nuk dëshirojnë që t'i përfshijnë, të gjitha në konceptin e "botës së jashtme".

Mendo për këtë çështje sinqerisht dhe me guxim. Do të kuptosh se shtëpia juaj, mobilet, autoja- që ndoshta janë blerë para ca kohe, zyra, stolitë, llogaria bankare, garderoba, bashkëshortja, fëmijët, kolegët dhe çdo gjë që i ke në fakt përfshihen në këtë botë të jashtme të imagjinuar që projektohet tek ti.

Çdo gjë që sheh, dëgjon, apo nuhat- shkurtimisht- i pranon me pesë shqisat tuaja rreth teje sipjesë e kësaj "bote të imagjinuar": zëri i këngëtarit në CD-në e preferuar, fortësia e karrigës që je ulur mbi të, era e parfemit që të pëlqen, dielli që të mban ngrohtë, lulja me ngjyra të bukura, zogu duke fluturuar përskaj dritarës sate, barka motorike duke lëvizur me shpejtësi mbi ujë, kopshti juaj i plleshëm, kompjutori i juaj që e përdorni në zyrë, apo pajisja hi-fi në shtëpi që është punuar me një teknologji moderne...

Ky është realiteti, pasi bota është vetëm koleksion i imazheve të krijuara ashtuqë t'a sprovojnë njeriun. Njerëzit sprovohen gjatë gjithë jetës së tyre të kufizuar me perceptime duke mos pasur realitet. Këto perceptime janë shfaqur me qëllim si tërheqëse dhe joshëse. Ky fakt përmendet edhe në Kur'an:

Njerëzve u është zbukuruar dashuria ndaj të këndshmeve, ndaj grave, djemve e ndaj pasurisë së grumbulluar nga ari e argjendi, ndaj kuajve të stolisur, bagëtisë e bujqësisë. Këto janë kënaqësi të kësaj bote, po te All-llahu është e ardhmja më e mirë. (Ali-Imran:14)

Shumica e njerëzve largohen nga feja e tyre për shkak të lakmisë ndaj pasurisë, grumbullimit të arit dhe argjendit, dollarëve, stolive, llogarive bankare, kartelave të kredisë, garderobës së shumtë, autove të modeleve të fundit, shkurtimisht pas të gjitha formave të prosperitetit që ata kanë apo përpiqen për të pasur. Ata përqëndrohen vetëm në këtë botë duke harruar në atë të amshueshme.

Ata janë mashtruar pas gjërave "tërheqëse dhe të bukura" duke u ballafaquar me jetën e kësaj bote, ndërsa harrojnë për të bërë namaz, të japin lëmoshë për të varfërit, të bëjnë ibadet ashtuqë të jenë të kenë sukses në botën e pafundme. Përkundrazi ata thonë "Kam gjëra për të bërë", "Kam ideale", "Kam përgjegjësi", "Nuk kam mjaft kohë", "Më duhet t'i kryej disa punë" dhe "Do t'a kryejmë vonë". Ata e jetojnë jetën e tyre duke kërkur prosperitet vetëm në këtë botë. Në ajetin, " Edhe atë që dinë nga jeta e kësaj bote, është dije e cekët, por ndaj jetës së përjetshme (ndaj Ahiretit) ata janë plotësisht të verbëruar (të painteresuar). " (Rum:7), ku spjegohet ky botëkuptim i gabuar.

Faktin që e kemi spjeguar në këtë kapitull, të quajtur se çdo gjë është imazh, është shumë i rëndësishëm për nënkuptimin e tij se paraqet të gjitha epshet dhe kufizimet të pakuptimta. Vërtetimi i këtij fakti bën të qartë se çdo gjë që njerëzit kanë apo përpiqen që t'a kenë- pasurinë të fituar me lakmi, me fëmijë që ata krenohen, me gra që ata i konsiderojnë si më të afërtat, miqtë, trupi i tyre i dashur, statuti shoqëror që ata besojnë të jetë superior, shkollat që i kanë kryer, pushimet në të cilat kanë kaluar- nuk është tjetër përveçse një iluzion. Prandaj, e gjithë përpjekja, koha e kaluar dhe lakmia, dëshmon kotësinë.

Ja pse disa njerëz padashje bëhën të marrë kur krenohen me pasurinë dhe pronën apo të "jahtave, helikopterëve, kompanive, fabrikave, çifligjeve, aksioneve dhe tokave" pasi që nuk ekzistojnë në të vërtetë. Këta njerëz të pasur që mburren sa për t'u dukur udhëtojnë me jahta, tregojnë autot e tyre, flasin pandërprerë për pasurinë e tyre, mendojnë se postet më të larta se të tjerët dhe mendojnë se ata janë të suksesshëm për tëra këto gjëra, në të vërtetë duhet që të mendojnë se në çfarë gjendje do t'a gjenë veten kur kuptojnë se suksesi nuk është asgjë tjetër përpos një iluzioni.

Këto pamje janë parë shumë shpesh edhe nëpër ëndërr. Në ëndrrat e tyre, ata gjithashtu kanë shtëpi, auto të shpejta, stoli shumë të çmuara, tufa dollarësh, dhe sasi të arit dhe argjendit. Në ëndërrat e tyre, ata gjithashtu janë në pozita të larta, kanë fabrika me mijëra puntorë, kanë fuqi për të sundojnë mbi shumë njerëz, veshen për lakmi të të gjithve. Sikurse dikush që, pasi që të zgjohet mburret me pasurinë e tij në ëndërr do të jetë gjë qesharake, ai do të jetë poashtu qesharak kur mburret me imazhet që ai i ka parë në këtë botë. Edhe çfarë ka parë në ëndërr edhe çfarë ka parë në këtë botë janë vetëm imazhe në mendjen e tij.

Në të njejtën mënyrë, njerëzit që reagojnë ndaj ngjarjeve që ata përjetojnë në botë do të turpërohen kur të kuptojnë këtë realitet. Ata që pamëshirshëm luftojnë me njëri tjetrin, tërbohet shpejt, gabon, merr mito, flasifikon, gënjen, me lakmi e maban paranë e vet, bëjnë keq njerëzve, rrah dhe mallkon të tjerët, sillet agresivisht, janë plot lakmi për zyrë dhe pozitë, janë ziliqarë dhe e shfaqin atë, do të jenë të turpshëm kur të kuptojnë se krejt çfarë kanë bërë ka qenë vetëm një ëndërr.

Pasiqë Allahu i krijon të gjitha këto imazhe, Poseduesi Përfundimtar i të gjithave do të jetë vetëm Allahu. Edhe ky fakt theksohet në Kur'an:

Vetëm të All-llahut janë ç'ka në qiej dhe ç'ka në tokë. All-llahu ka përfshirë çdo send. (Nisa:126)

Është gabim i madh që të hudhet poshtë feja për shkak të pasioneve imagjinare edhe në këtë mënyrë të humbet jeta e amshueshme që dmth do të jetë një humbje e përjetshme.

Në këtë fazë, një gjë duhet që të kuptohet. Nuk është thënë këtu se "pasuria, fëmijët, prona, bashkshortet, miqtë, pozita që e keni arritur do të zhduket heret a vonë, prandaj ato nuk kanë

kurrëfarë kuptimi", por se "të gjitha pasuritë që iu duket se i keni, nuk ekzistojnë, por janë vetëm ëndërra që përbëhen nga imazhet që Allahu t'i tregon ashtuqë t'iu sprovojë". Siç po shihet, është ndryshim i madh ndërmjet këtyre dy thënieve.

Edhepse dikush nuk dëshiron që të pranojë këtë menjëherë dhe i duket se është më mirë që të mashtrohet duke menduar se çdo gjë me të vërtetë ekziston, kur të vdes në fund dhe në jetën e pafundme atëherë kur rikrijohet do t'i bëhet çdo gjë e qartë. Në atë ditë "I thuhet: Ti ishe në një huti nga kjo (ditë) e Ne ta tërhoqëm perdën tënde dhe tash ti sheh shumë mprehtë. " (Kaf:22) dhe do të shohim çdo gjë shumë më qartë. Sidoqoftë, nëse kemi jetuar duke vrapuar pas qëllimeve imagjinare, ne do të dëshironim pastaj që mos të kishim jetuar kurrë në këtë jetë dhe duke thënë " Ah, sikur të kishte qenë ajo (vdekja e parë) mbarim i amshueshëm për mua. Pasuria ime nuk më bëri fare dobi. U hoq prej meje çdo kompetencë imja. " (Hakka:27-29).

Çfarë njeriu i mençur duhet të bëj, nga ana tjetër, është që të përpiqet që të kuptojë realitetin më të madh të gjithësisë këtu në këtë botë, derisa ende ka kohë. Përndryshe, ai do të jetojë duke vrapuar pas ëndrrave dhe do të përballet me dënimin e hidhur në fund. Në Kur'an, gjendja përfundimtare e këtyre njerëzve që vrapojnë pas iluzioneve (imazheve) të kësaj bote dhe harrojnë Krijuesin e tyre, tregohet kështu:

E veprat e atyre që nuk besuan janë si valët (nga rrezet e diellit) në një rrafshinë ku i etshmi mendon se është ujë derisa kur t'i afrohet atij nuk gjen asgjë, por aty e gjen All-llahun dhe Ai do t'ia japë llogarinë e tij. All-llahu është i shpejtë në llogaritje. (Nur:39)

DEFEKTET LOGJIKE TË MATERIALISTËVE

Prej fillimit të këtij kapitulli, është e thënë qartë se materia nuk është qenie absolute, siç pohojnë materialistët, por më saktë është se është një kolesion i përshtypjeve të shqisave të krijuara nga Allahu. Materialistët pengojnë këtë realitet evident, që shkatërrojnë filozofinë e tyre, në një mënyrë ekstreme dogmatike dhe shtyjnë përpara antiteza të pabaza.

Për shembull, njëra ndër përkrahësit më të mëdhenj të filozofisë materialiste në shek.20, një marksist i flaktë, George Polizer, jep "shembullin e autobusit" si "dëshminë më të madhe" mbi ekzistencën e materies. Sipas Polizerit, filozofët që mendojnë se materia është vetëm percepcion gjithashtu ikin kur t'a vërejnë autobusin që don t'i shkelë ata dhe kjo është dëshmi e ekzistimit fizik të materies. [23]

Kur materialisti tjetër i famshëm, Johnson, ka thënë se materia është koleksion i perceptimeve, ai "u përpoq" që të dëshmojë ekzistimin fizik të gurëve duke i shqelmuar.[24]

Shembull i ngjajshëm është dhënë edhe nga Friedrich Engels, mentor dhe i preferuar i Politzerit, së bashku me Marksin në materializmin dialektik. Ai shkroi, "nëse ëmbëlsira që e hajmë është vetëm perceptim, atëherë ajo nuk do të na'a e ndalonte urinë tonë.[25]

---

[23] George Politzer, Principes Fondamentaux de Philosophie, Editions Sociales, Paris 1954, pp.65

24 Orhan Hancerlioglu, Dusunce Tarihi (The History of Thought), Istanbul: Remzi Bookstore, 6.ed., 1995 September, p. 261

[25] George Politzer, Principes Fondamentaux de Philosophie, Editions Sociales, Paris 1954, pp.65

Ka edhe shembuj të ngjajshëm si dhe fjalë fyese si "do t'a kuptosh ekzistencën e materies kur t'a hash shuplakën në faqe" në librat e materialistëve të njohur si Marksi, engelsi, Lenini etj.

Çrregullimi në të kuptuarit që lejon të dërpërtojnë shembujt e tillë të materialistëve është në interpretimin e spjegimit të "materies si perceptim" sikur "materia është mashtrim me dritë". Ata mendojnë se perceptimi është i kufizuar me shikim dhe të gjitha aftësitë tjera si prekja kanë lidhje fizike. Autobusi e godet një njeri bën ata që të thonë "shiko, autobusi e rroku, pra nuk është percepcion". Ata fare nuk kuptojnë se percepcioni gjatë goditjes, si fortësia, ndeshja dhe dhimbja, gjithashtu janë të formuara në tru.

SHEMBULLI I ËNDRRAVE

Shembulli më i mirë që të shpjegohet realiteti është ëndrra. Dikush mund të përjetojë ngjarje shumë reale në ëndërr. Mund të zbresësh poshtë shkallëve dhe t'a thesh këmbën, të përjetosh fatkeqësi trafiku, të goditesh nga autobusi, apo që të hash ëmbëlsirë dhe të ngopesh. Ngjarje të ngjajshme që i përjetojmë në jetën tonë të përditshme përjetohen edhe në ëndrra me një ndjenjë të njejtë bindëse reale, dhe ngjallin ndjenja të njejta në ne.

Ai që ëndërron se e ka goditur autobusi mund t'i hap sytë në spital dhe të jetë prapë në ëndërr dhe mund të kuptojë se është mbetur i palëvizshëm, por krejt kjo vetëm në ëndërr. Ai gjithashtu mund të ëndërrojë se ka vdekur në auton e vet pas ndeshjes në komunikacion, se engjujt e

vdekjes po ia marrin shpirtin dhe jeta në jetën e pastajme fillon. (Kjo ngjarje e fundit është përjetuar në të njejtën mënyrë në jetën e tyre, sikurse në ëndërr, dhe është një perceptim).

Ky njeriu percepton imazhe, zëra shumë të qarta, ndjenjën e fortësisë, dritën, ngjyrat dhe ndjenjat tjera që i përngjan përjetimit në ëndërr. Perceptimet që ai pranon në ëndërr janë natyrale si ato në jetën e "vërtetë". Ëmbëlsira që ai e han e ngop atë edhe pse është vetëm një perceptim i ndjesisë së ëndrrës, pasi ngopja është perceptim i ndjesisë së ëndrrës. Sidoqoftë në realitet, ky person gjendet i shtrirë në atë çast. Aty nuk ka as shkallë, komunikacion apo autobus që të merret parasysh. Personi që ëndërron përjeton dhe sheh perceptimet dhe ndjenjën se nuk ekziston në botën e jashtme. Fakti se në ëndërrat tona, përjetojmë, shohim dhe ndjejmë ngjarjet pa lidhje fizike me "botën e jashtme" tregon qartë se "bota e jashtme" e jetës sonë zgjuar gjithashtu përbëhet absolutisht vetëm nga perceptimet.

Ata që besojnë në materializëm, posaçërisht marksistët, janë të tërbuar kur iu është treguar ky realitet, esencën e materies. Ata citojnë shembuj nga arsyetimet sipërfaqësore të Marksit, Engelsit apo Leninit dhe bëjnë deklarata emocionale.

Sidoqoftë, këta njerëz duhet pasur në mend se ata mund të japin asi lloj deklaratash edhe në ëndrrat e tyre. Në ëndrrat e tyre, gjithashtu mund t'a lexojnë "Kapitalin", të marrin pjesë në mbledhje, të përleshen me policinë, të goditën në kokë, të ndjejnë dhimbje në plagët e tyre. Kur të pyetën në ëndërr, ata mendojnë se çfarë kanë ëndërruar gjithashtu përbët nga "materia absolute", ashtu siç iu duket se i shohin gjërat kur janë zgjuar janë "materie absolute". Sidoqoftë, në ëndërr apo në zhgëndërr, krejt çfarë shohim, përjetojmë apo ndjejmë janë vetëm perceptime.

BOTA NË ËNDRRA

Për ty, realiteti është krejt çfarë mund të prekësh me dorë dhe shohësh me sy. Në ëndërr mund të "prekësh me dorë dhe shohësh me sy", por në realitet, pra nuk as dorë as sy, apo diçka çfarë mund t'a prekësh apo shohësh. Nuk ka realitet material që bën që këto gjëra të ndodhin përpos në trurin tënd. Thjesht vetëm je mashtruar.

Çfarë e ndanë jetën e vërtetë nga ëndrra? Përfundimisht, të dy format e jetës janë vetëm në trurin tonë. Nëse do të kishim pasur mundësi të jetojmë pa brenga gjatë ëndërrimit, njejtë mund të ishte edhe në botën tanë të zgjuar. Kur zgjohemi nga ëndrra, nuk është e palogjikshme që të thuhet se ne kemi hyrë në një endërr më të gjatë të quajtur "jeta e vëretë". Arsyeja që ne e konsiderojmë të bukur ëndrrën dhe botën "të vërtetë" është vetëm si produkt i paragjykimeve dhe zakoneve tona personale. Kjo sugjeron se ne ndoshta mund të zgjohemi nga jeta e kësaj bote, të cilën jemi duke e jetuar mu tani, ashtu siç zgjohemi prej ëndrrës.

SHEMBULLI I LIDHJES PARALELE TË NERVAVE

Të paramendojmë ndeshjen me automobil të dhënë nga Politzer kur thamë se dikend e kishte goditur autoja. Nëse atë që e ka goditur autoja nervat që shkojnë nga të pesë shqisat e tij, do t'i lidheshim me një person tjetër, p.sh. trurin e Politzerit, me lidhje paralele, në momentin kur autoja e ka goditur personin, do t'a godiste po të njejtën kohë edhe Politzerin duke ndenjur në

shtëpi. Të gjithat çfarë e ka ndier personi gjatë aksidentit do të përjetonte edhe Politzeri, sikurse kënga e njejtë e dëgjuar nga dy altoparlanta të ndryshëm të lidhur me manjetofonin e njejtë. Politzeri do të ndjente, shihte dhe përjetonte thyerjën e autobusit, prekjen e autobusit në trupin e tij, imazhet e krahut të thyer dhe gjakun, therjet, imazhet e hyrjes së tij në dhomën e operacionit, fortësinë e gjipsit si dhe pafuqinë e krahut të tij.

Çdo njeri tjetër i lidhur paralel me nervat e këtij njeriu do të përjetonte aksidentin sikurse Politzeri nga fillimi gjer në fund. Nëse njeriu bie në komë, të gjithë do të binin në komë. Përveç kësaj, nëse të gjitha perceptimet që kanë lidhje me aksident të regjistroheshin në ndonjë aparat dhe nëse të gjitha këto perceptime do t'i transmetoheshin një personi duke e përsëritur, atëherë edhe autobusi do të godaste këtë person shumë herë.

Kështu, cili nga autobusët që kanë goditur këta njerëz është i vërtetë? Filozofia materialiste nuk ka përgjegje të qëndrueshme për këtë pyetje. Përgjegja e drejtë është se ata të gjithë kanë përjetuar aksidentin me të gjitha detajet vetëm në mendjen e tyre.

Prinicipi i njejtë aplikohet edhe tek shembujt me ëmbëlsirën dhe gurin. Nëse nervat e organeve shqisore të Engelsit, do të ndjenin ngopjen dhe plotësinë e ëmbëlsirës në barkun e tij pas ngrënjës së ëmbëlsirës, do të ishin të lidhur me trurin e personit tjetër në mënyrë paralele, edhe ai person do të ndihej i ngopur kur Engelsi do të hante ëmbëlsirën dhe ai të ngopej. Nëse nervat e Johnsonit, i cili ndien dhembjen në këmbën e tij nëse e shqelmon gurin, të ishin të lidhur paralelisht me personin tjetër, ai person do t'a ndiente dhembjen e njejtë.

Pra, cila ëmbëlsirë apo guri është i vërtetë? Filozofia materialiste prapë është e mangët që të jap përgjegje të duhura në këtë pyetje. Përgjegja korrekte dhe e duhur e kësaj pyetje është: të dytë,

Engelsi dhe personi i tjetër që ka ngrënë ëmbëlsirën në mendjene tyre janë ngopur; të dytë, Johnsoni dhe personi tjetër kanë përjetuar njejtë shqelmimin e gurit në mendjen e tyre.

T'a bëjmë një ndryshim në shembullin që e dhamë për Politzer: t'i lidhim, pra, nervat e njeriut të goditur nga autobusi në trurin e Politzerit dhe nervat e Politzerit që është ulur në shtëpinë e tij në trurin e njeriut që është goditur me autobus. Në këtë rast, Politzeri do të mendonte se është goditur nga autobusi edhepse është duke ndenjur në shtëpinë e tij. Njeriu që në të vërtetë është goditur nga autobusi kurrë nuk do t'a ndjejë efektin e aksidentit dhe mendon se ai është duke ndenjur në shtëpinë e Plitzerit. Logjika e njejtë mund të aplikohet edhe me rastin e ëmbëlsirës dhe gurit.

Siç po shohim, nuk është e mundur që njeriu të çlirohet nga shqisat e tij dhe të lirohet plotësisht. Nga ky këndvështrim, shpirti i njeriut mund të ekspozohet të gjitha llojeve të paraqitjeve të ngjarjeve fizike edhepse nuk ka trup fizik dhe ekzistim material dhe mungesë së rëndësisë materiale. Nuk është e mundur për një njeri që të kuptojë këtë pasi ai mendon që shëmbëllimet tri-dimenzionale janë të vërteta dhe është i sigurtë në ekzistimin e tij pasi, si çdonjëri, varet nga perceptimet që i përjeton përmes organeve të veta shqisore.

Filozofi i njohur britanik David Hume shpreh mendimet e veta në lidhje me këtë fakt:

Të flasim sinqerisht, kur përfshijë veten në atë që unë e quaj "vetja", çdoherë has me një perceptim të veçantë që i përket të nxehtës apo të ftohtës, dritës apo hijes, dashurisë apo urrejtjes,

të hidhurës apo të ëmblës apo ndonjë përftyrim tjetër. Pa ekzistencën e perceptimit, kurrë nuk mund t'a kap veten në një kohë të caktuar dhe mund të vërej vetëm perceptimin. 26

FORMIMI I PERCEPTIMEVE NË TRU NUK ËSHTË FILOZOFI, POR FAKT SHKENCOR

Materialistët pohojnë se çfarë thamë deri më tani është një pikëpamje filozofike. Sidoqoftë, konsiderimi se "bota e jashtme", siç e quajtëm ne, është një kolekcion i perceptimeve nuk është çështje filozofike por thjeshtë një fakt shkencor. Se si formohen shëmbëlltyrat (imazhet) dhe ndjenjat në tru mësohet në shkollat e medicinës në detale. Këto fakte, të dëshmuara në shek. 20-të nga shkenca e në veçanti nga fizika, qartë tregon se materja nuk ka realitet absolut dhe kështu, në njëfarë mënyre, çdonjëri është duke shikuar "monitorin në trurin e vet".

Çdokush që beson në shkencë, pavarsisht se a është ateist, budist apo dikush që mban ndonjë pikëpamje tjetër, duhet që të pranojë këtë fakt. Një materialist mund të mohojë ekzistencën e Krijuesit por nuk mund të mohon këtë fakt shkencor.

Paaftësia e Karl Marxit, Friederich Engelsit, Georges Politzerit dhe të tjerëve që të kuptojnë këtë fakt aq të thjeshtë dhe evident është befasues ende, edhepse niveli i njohurive shkencore nga

[26] Paul Davies, Zoti dhe fizika e re, (God and the New Physics), f. 180-181.

koha e tyre ishte ndoshta e pamjaftueshme. Në kohën tonë, shkenca dhe teknologjia kanë përparuar shumë dhe zbulimet e kohëve të fundit bën që ky fakt të kuptohet shumë më lehtë. Materialistët, nga ana tjetër, janë të mbushur me frikë nga mundësia e kuptimit të këtij fakti, bile edhe pjesërisht, dhe kur të kuptojnë se kjo definitivisht shkatërron filozofinë e tyre.

FRIKA E MADHE E MATERIALISTËVE

Për pak kohë, asnjë përgjegje substanciale nuk ka ardhur nga qarqet materialiste turke në lidhje me këtë temë që është shtjelluar në këtë libër, që tregon faktin se materja është vetëm një perceptim. Kjo n'a jap një përshtypje se qëllimi ynë nuk është bërë tërësisht i qartë dhe se nevojitet sqarim i mëtutjeshëm. Sidoqoftë, edhe më përpara, është zbuluar se materialistët ndihen mjaft të shqetësuar për popullaritetin e kësaj teme dhe ndiejnë frikë të madhe për këtë gjë.

Për një kohë, materialistët me të madhe shfaqnin frikën dhe panikun e tyre në publikimet, konferencat dhe panelet e tyre. Fjalimet e tyre të pashpresa dhe shqetësuese bën të kuptohet se ata lëngojnë nga kriza të rënda intelektuale. Rrënimi shkencor i teorisë së evolucionit, që ishte e ashtuquajtura bazë e filozofisë së tyre, u kishte ardhur si efekt i madh shokues. Tani, ata mundohen që të kuptojnë se ata kanë filluar t'a humbin edhe vetë materien, që është shtyllë kryesore për ta sesa edhe darvinizmi, dhe se janë duke përjetuar bile edhe një shok edhe më të madh. Ata deklaruan se kjo çështje është "kërcnimi më i madh" në ta dhe kjo krejtësisht "shkatërron fabrikën e tyre kulturore".

Njëri prej atyre që u shpreh më sinqerisht frikën dhe panikun që ndjehet në qarqet materialiste ishte Renan Pekunlu, një akademik dhe shkrimtar i revistës Bilim ve Utopya (Shkenca dhe utopia) i cili ka menduar se e ka detyrën për t'a mbrojtur materializmin. Në artikujt e tij në "Shkenca dhe Utopia" dhe në panelet që ai ka marrë pjesë, ai prezentoi librin "Gjunjëzimi i evolucionit" nga Harun Yahya si kërcnim numër një ndaj materializmit. Çfarë e shqetësoi bile edhe më shumë Pekunlunë se darvinizmi i pavlerë, ishte pjesa që jeni duke e lexuar tani. Për lexuesit dhe publikun e vet, që së fundi ishin shumë të paktë, Pekunlu solli porosinë "mos e leni vetveten që të entuziazmoheni me indoktrinimin e idealizmit por mbani besimin në materializëm". Ai citoi Leninin, udhëheqësin e revolucionit të përgjakshëm komunist në Rusi, si referim. Duke këshilluar çdonjërin që të lexojnë librin e tij para një shekulli "Materializmi dhe empiriokriticizmi", Pekunlu përsëriti këshillat e Leninit, "mos mendoni për këtë çështje, ose përndryshe do të humbni rrugën e materializmit dhe do të merreni pastaj me religjion". Në një artikull që shkroi për revistën e larshënuar, ai citoi Leninin:

Nëse njëherë e mohoni realitetin objektiv, që na jepet me anën e shqisave, menjëherë do të humbni armën kundër fideistëve (mbrojtësve të fesë), nëse keni rrëshqitur në agnosticizëm apo subjektivizëm- dhe kjo është e tëra që fideizmi kërkon. Vetëm një herë po të biesh në grackë, më nuk ka rrugëdalje. Dhe mashistët tanë të gjithë janë rënë në grackën e idealizmit, në një fideizëm të dobësuar dhe të holluar; janë zënë në grackën që nga momenti kur morën "shqisat" jo sikur një imazh i botës së jashme por një "element" special. Janë shqisa të askujt, mendje e askujt, shpirt i askujt, vullnet i askujt. 27

[27] Rennan Pekunlu, "Aldatmacanin Evrimsizligi", (Gjunjëzimi i joevolucionit), Bilim ve Utopya,

Këto fjalë qartë tregojnë që fakti të cilin, Lenini, në panik, e kuptoi dhe dëshironte që t'ua largonte nga mendja e tij dhe të "shokëve" të tij, gjithashtu shqetëson edhe materialistët e sotëm në të njejtën mënyrë. Sidoqoftë, Pekunlu dhe materialistët tjerë ende vuajnë nga ankthi edhe më i madh; pasi ata e dijnë se ky fakti tani është duke ardhur më shumë në shprehje, më sigurtë dhe më bindës sesa para 100 vjetësh. Për herë të parë në historinë botërore kjo temë është shpjeguar në aq mënyrë të parezistueshme.

Prapëseprapë, gjendja e përgjithshme është se numër i madh të shkenctarëve materialistë ende marrin qëndrim sipërfaqsor kundër këtij fakti se "materia nuk është asgjë tjetër përpos një iluzion". Çështja e spjeguar në këtë kapitull është njëra ndër temat më të rëndësishme dhe më eksitues që dikush mund të ndeshet në jetën e vet. Nuk ka shansë që dikush është ballafaquar me kaq temë kritike. Deri tani, reagimet e këtyre shkenctarëve apo sjelljet e tyre filozofike në fjalimet dhe artikujt e tyre lë të kuptohet se sa i cektë dhe sipërfaqsor është të kuptuarit e tyre.

Reagimet e disa materialistëve në lidhje me çështjen të debatuar këtu tregon se besnikëria e tyre ndaj materializmit ka shkaktuar një lloj dëmtimi logjikës së tyre. Për këtë arsye, ata janë shumë larg të të kuptuarit e çështjes. P.sh., Alaattin Senel, gjithashtu një akademik dhe shkrimtar për revistën periodike "Shkenca dhe Utopia", shfaqi mendim të ngjajshëm sikurse Pekunlu duke thënë: "Harroje dështimin e darvinizmit, kjo temë që vërtetë kërcnon është". Duke kuptuar se filozofia e vet nuk ka bazë, ai bëri kërkesa të tilla se "dëshmo se çfarë je duke folur!". Çfarë është

---

dhjetor 1998, (V.I. Lenin, Materializmi dhe Empiriokriticizmi, Progress Publishers, Moskë, 1970, f.334-335)

më interesant, ky shkrimtar duke shkruar ka zbuluar se ai nuk mund t'a merr me mend këtë fakt, çfarë ai e konsideron si rrezik.

P.sh., në artikullin që ai foli ekskuluzivisht për këtë çështje, Seneli pranon se bota e jashtme perceptohet në tru si një shëmbëlltyrë (imazh). Sidoqoftë, ai paston vazhdon me pohimin se shëmbëlltyrat ndahen në dy pjesë: ata që kanë lidhje fizike dhe ato që nuk kanë, dhe imazhet që janë të lidhura me botën e jashtme kanë lidhje fizike. Ashtuqë të mbështesë këtë pohim, ai jep "shembullin e telefonit". Në përgjithsi ai shkruan: "Nuk e di se, imazhet në trurin tim kanë apo jo lidhje me botën e jashtme, por e njejta gjë vlen kur flas me telefon. Kur të flas në telefon, nuk e shoh fytyrën e bashkëbiseduesit por kjo bisedë konfirmohet kur më vonë e shoh sy më sy." 28

Me këto fjalë, autori në të vërtetë mendon: "Nëse kemi dyshim në perceptimet tona, ne mund të shikojmë në vetë materien dhe të verifikojmë realitetin e saj." Sidoqoftë, kjo është një ide evidente e gabuar pasi është e pamundur që ne të arrijmë vetë materien. Ne kurrë nuk do të mund të dalim nga mendja jonë dhe të dijmë se çfarë është "përjashta". Edhe nëse zëri në telefon ka apo jo lidhje me materien mund të konfirmohet nga personi nga skaji tjetër. Sidoqoftë, ky konfirmim është gjithashtu i imagjinuar, që përjetohet në mendje.

Këta njerëz gjithashtu përjetojnë gjëra të ngjajshme në ëndrrat e tyre. P.sh., Seneli mund të shoh edhe në ëndërr që është duke biseduar në telefon dhe mandej të konfirmohet nga bashkëbiseduesi. Pekunlu mundet që në ëndrrën e vet të ndiej veten "të kërcnuar" dhe të

[28] Alaettin Senel, "Evrim Aldatmacasi mi? Devrin Aldatmacasi mi?", (Gjunjëzimi i joevolucionit), Bilim ve Utopya, dhjetor 1998

kështillojë njerëzit e vet që të lexojnë libra të vjetër të Leninit. Sido që të jetë, pavarsisht se çfarë bëjnë, materialistët kurrë nuk mund të mohojnë se ngjarjet që kanë përjetuar dhe njerëzit me të cilët kanë biseduar në ëndërr nuk janë asgjë pos perceptime.

Kush, pra, do të konfirmojë se imazhet në tru kanë korrelacion apo jo? Qenjet si hije në tru? Padyshim, është e pamundur për materialistët që të gjejnë burim të informatave që mund të jap të dhëna në lidhje me botën e jashtme jashtë trurit dhe që t'i konfirmojë.

Duke pranuar se të gjitha perceptimet formohen në tru, por edhe të mendohet se mund "të delet" nga kjo dhe për të pasur perceptimet të konfirmuara nga bota e jashtme reale zbulon se kapaciteti intelektual i njeriut është i kufizuar dhe arsyeja e tij është shtrembëruar.

Sidoqoftë, çdo njeri me nivel normal të të kuptuarit dhe të arsyes shumë lehtë mund të merr me mend këto fakte. Çdo njeri i paanshëm e di, në lidhje me atë çfarë thamë deri më tani, se është e pamundur për të që të testojë ekzistimin e botës së jashme me shqisat e tij. Por, siç duket bindja e verbër materialiste shtrembëron kapacitetin racional të njerzëve. Për këtë arsye, materialistët e sotëm tregojnë të metat e tyre logjike në gjykimin e tyre sikurse mentorët e tyre që u munduan që të "dëshmojnë" ekzistimin e materies me shqelmim të gurit apo me ngrënjën e ëmbëlsirave.

Gjithashtu duhet thënë se kjo nuk është situatë mahnitëse, pasi paaftësia për të kuptuar është tipar i zakonshëm të gjithë jobesimtarëve. Në Kur'an, Allahu veçanarisht cekë se ata janë "janë popull që nuk kupton " (Maide:58)

MATERIALISTËT KANË RËNË NË KURTHËN MË TË MADHE NË HISTORI

Atmosfera e panikut që qëndron nëpër qarqet materialste në Turqi, që ne i kemi përmendur vetëm disa shembuj, tregon se materialistët përballohen me një disfatë të plotë, që kurrënjëherë nuk kanë përjetuar në histori. Që materia është vetëm një perceptim është dëshmuar nga shkenca moderne dhe është parashtruar në mënyrë shumë të qartë, çlirtshëm dhe efektive. Ka mbetur vetëm që materialistët të shohin dhe të pranojnë shembjën e tërë botës materiale në të cilët ata besonin verbërisht dhe në të cilën ishin mbështetur.

Mendimi material ka ekzistuar çdoherë gjatë rrjedhës historike të njerzimit. Duke qenë shumë të sigurtë në vetvete dhe filozofinë e tyre që ata i besonin, ata u ngritën kundër Allahut i cili i kishte krijuar. Skenari që ata formuluan thotë që materia nuk ka as fillim e as fund, dhe e gjithë kjo nuk ka mundësi të ketë Krijues. Për shkak të arrogancës së tyre, ata mohuan Allahun dhe u strehuan tek materia, që ata besojnë se ka ekzistencë reale. Ata kishin aq besim në filozofinë e tyre saqë kurrë nuk ia u ka marrë mendja se ndonjëherë do të shtrohet një shpjegim që dëshmon të kundërtën.

Kjo është arsyeja pse dëshmitë e treguara në këtë libër sa i përket natyrës së vërtetë të materies befasoi shumë këta njerëz. Çfarë është treguar këtu ka shkatërruar bazën e themelit të filozofisë së tyre dhe nuk ka lënë vend për diskutime të mëtutjeshme. Materia, që ata bazoheshin tëra mendimet, jeta, arroganca dhe mohimi, u zhdukën përnjëherësh. Si mund të ekzistojë materializmi kurse materia jo?

Njëra ndër atributet e Allahut është planifikimi i Tij kundër jobesimtarëve. Kjo gjendet në ajetin "Ata bënin plane, e All-llahu i asgjësonte, se All-llahu është më i miri planifikues. " (Enfal:30)

Allahu i ka vërë në kurth materialistët duke i bërë që të mendojnë se materia ekziston dhe, duke e bërë këtë, i poshtron ata në mënyrë të paparë. Materialistët mendonin se pasuria, statusi, posti i tyre, shoqëria që i takonin, e tërë bota dhe çdo gjë tjetër që ekziston me të vërtetë dhe u bënë arrogantë ndaj Allahut duke u mbështetur në këto. Ata e kundërshtuan Allahun duke i shtuar jobesimit edhe të qenurit mburracak. Derisa e bënin këtë, ata krejtësisht mbështeteshin në materie. Prandaj, ata kanë mungesë të të kuptuarit sa që nuk menduan se Allahu është gjithkah rreth tyre. Allahu tregon gjendjen në të cilën jobesimtarët janë drejtuar si rezultat i mendje-trashësisë së tyre:

A mos po të kurdisin ndonjë kurth, po ata që nuk besuan bijnë vetë në kurth. (Tur:42)

Kjo ndoshta është edhe humbja më e madhe e tyre në histori. Duke u bërë arrogant, materialistët kanë qenë të mashtruar dhe kanë pësuar një humbje serioze në luftën që ata kryenin kundër Allahut duke sjellur diçka monstuoze kundër Tij. Ajeti " Dhe ashtu (sikurse në Mekë) në çdo qytet kemi bërë kriminelët e tij pari, në mënyrë që të bëjnë dredhi në të, por nuk mashtrojnë tjetër kë pos veten e tyre dhe prapëseprapë nuk kuptojnë." (En'am:123) tregon se sa të pavetëdijshëm janë këta njerëz që u ngritën kundër Krijuesit të tyre, dhe si do të përfundojnë. Në ajetin tjetër fakti i njejtë tregohet kështu:

Ata përpiqen ta mashtrojnë All-llahun dhe ata që besuan, po në të vërtetë ata nuk mashtrojnë tjetër, pos vetvetes, por ata nuk e hetojnë. (Bekare:9)

Derisa jobesimtarët përpiqen të mashtrojnë, ata nuk kuptojnë një fakt shumë të rëndësishëm i cili është theksuar me fjalët "po në të vërtetë ata nuk mashtrojnë tjetër, pos vetvetes, por ata nuk e hetojnë" në këtë ajet. Ky është fakti që çdo gjë që ata përjetojnë është një fantazim i dizajnuar që të perceptohet nga ata, dhe të gjitha mashtrimet që ata shpikin janë vetëm imazhe të formuara në trurin e tyre sikurse çdo lloj veprimi që ata e bëjnë. Marrëzia e tyre ka bërë që të harrojnë se ata janë të gjithë të vetmuar por me Allahun dhe në këtë mënyrë, ata janë zënë në kurthë në planet e tyre tinzare.

Jo më pak se ata jobesimtarë që jetuan më parë, ata që jetojnë sot përballen me një realitet që do të shkatërrojë planet e tyre tinzare në themel. Me këtë ajet " ... s'ka dyshim se intriga e djallit është e dobët. "(Nisa:76), Allahu thotë se këto mashtrime janë të dënuara që të mbarojnë ditën që janë kurdisur. Ai jap lajme të mira për besimtaërt me këtë ajet "...dinakëria e tyre nuk do të t'u dëmtojë aspak."(Ali Imran:120)

Në një ajet tjetër Allahu thotë: "E veprat e atyre që nuk besuan janë si mirazh (fatamorganë), në një shkretirë ku i etshmi mendon se është ujë derisa kur t'i afrohet atij nuk gjen asgjë." (Nur:39). Gjithashtu edhe materializmi, bëhet një "mirazh" për mohuesit sikurse qëndron në këtë ajet; kur kërkojnë mbështetje nga ajo, ata do të shohin se kjo krejt ka qenë iluzion (mashtrim). Allahu mund t'i mashtrojë ata me gjëra të tilla si mirazhi, dhe të mashtrohen që t'iu duket atyre dhe të perceptojnë këtë koleksion të imazheve si të vërtetë. Të gjithë këta njerëz "eminentë", profesorë, astronomë, biologë, fizikantë dhe të gjitha ata pa marrë parasysh postin e tyre janë të mashtruar thjeshtë sikurse fëmijët, dhe janë turpëruar pasi kanë konsideruar materien si zot të tyrin. Duke marrë këtë koleksion imazhesh si gjë absolute, dhe e bazojnë filozofinë dhe ideologjinë e tyre në të, duke u involvuar në debate serioze, dhe adoptuan të ashtuquajturën ligjëratë "intelektuale".

Ata bindën veteveten se janë mjaft të mençur që të ofrojë një argument mbi të vërtetën e gjithsisë dhe çka është më e rëndësishme, të polemizojnë për Allahun me intelegjencën e tyre të kufizuar. Allahu spjegon gjendjen e tyre në ajetin e mëposhtëm:

E, ata (jobesimtarët) i kurdisën një dredhi, All-llahu iu kundëvu dredhisë së tyre, All-llahu është asgjësuesi më i fuqishëm kundër atyre që bëjnë dredhi. (Ali Imran:54)

Ndoshta mund t'i iket disa dredhive; sidoqoftë, ky plan i Allahut kundër jobesimtarëve është aq i vendosur saqë është e pamundur që t'i iket. Pa marrë parasysh se çfarë bëjnë apo kujt i këkojnë ndihmë, ata nuk mund të gjejnë ndihmues tjetër pos Allahut. Siç Allahu informon në Kur'an, " ...dhe pos All-llahut nuk do t'i gjejnë vetes as mbrojtës as ndihmës. " (Nisa:173)

Materialistët kurrë nuk pritën që të bijnë në kurthë të tillë. Duke pasur të gjitha mjetet e shek.20-të në disponim, ata menduan se mund të bëhen kokëfortë në mohimin e tyre dhe t'i tërheqin njerzit në mosbesim. Allahu shpjegon këtë mendësi të përhershme të jobesimtarëve dhe përfundimin e tyre në Kur'an:

Ata përgatiten një kurth e Ne ua shpërblyem kurthin duke mos e hetuar ata. Pra, vështro se çfarë ishte përfundimi i dredhisë së tyre. Në të vërtetë, Ne zhdukëm të gjithë ata dhe popullin e tyre. (Neml:50-51)

Kjo, në anën e tjetër, është çfarë ajetet vijnë deri tek konkludimi: materialistët janë të krijuar që të kuptojnë se çdogjë që posedojnë nuk është asgjë tjetër veçse një iluzion, prandaj çdogjë që kanë do të shkatërrohet. Derisa ata vëzhgojnë pasuritë, fabrikat, arin, dollarët, fëmijët, gratë, shokët, pozitën dhe statusin dhe trupin e vet, që besojnë se të gjitha këto ekzistojë, do t'iu rrëshqasin nga

duartë, do të "shkatërrohen", siç thuhet në ajetin e 51-të të surës Neml. Në këtë kuptim, ata nuk janë më entitete materiale por vetëm shpirtëra.

Padyshim, duke kuptuar të vërtetën është gjendja më e vështirë për materialistët. Fakti që çdo gjë që kanë është vetëm një iluzion është i barasvlershëm, siç thonë ata, me "vdekjën para vdekjes" në këtë botë.

Ky fakt i lë vetëm me Allahun. Me ajetin "Ti, më le Mua dhe atë që e krijova të vetmuar." (Mudeththir:11) Allahu na përkujton që të kemi në mendje faktin se çdo njeri, në të vërtetë, është i vetmuar në praninë e Tij. Ky fakt i mrekullueshëm përsëritet në shumë ajete

Në të vërtetë ju na erdhët një nga një (të vetmuar), ashtu si ju krijuam së pari; keni lënë prapa shpinës atë që u patëm dhënë, e nuk po shohim se i keni me vete ndërmjetësuesit tuaj, të cilët i mendonit se për ju janë ndihmëtarë (i shoqëronit All-llahut). (En'am:94)

Dhe në ditën e kijametit secili do t'i paraqitet Atij i vetëmuar. (Merjem:95)

Kjo, në anën e tjetër, është çfarë tregojnë ajetet: ata që marrin materien si zot të tyrin rrjedhin nga Allahu dhe të t'i kthehen Atij. Ata do të nënshtrojnë vullnetin e tyre Allahut me apo pa dëshirën e tyre. Mandej do të presin Ditën e Gjykimit kur çdokush do të thirret për të dhënë llogarinë e vet, pa marrë parasysh se a janë të gatshëm që t'a kuptojnë.

KONKLUZIONI

Tema që e sqaruam deri më tani është njëra ndër të vërtetat më të mëdha që ndonjë herë do të dëgjosh në jetën tënde. Dëshmia se e gjithë bota materiale në të vërtetë është një "imazh", kjo çështje është çelës për të kuptuar ekzistencën e Allahut dhe krijimin e Tij si dhe të kuptuarit se ai është qenie e vetme absolute.

Njeriu që kupton këtë çështje vëren se bota nuk është një vend ku shumica e njerzve mendojnë se është. Bota nuk është një vend absolut me ekzistencë të vërtetë siç supozohej nga ata që bredhin pa qëllim të caktuar nëpër rrugë, rrahen nëpër kafene, lakuriqohen nëpër kafene luksoze, mburren me pasurinë që kanë apo ata që ia kushtojnë jetën e tyre qëllimeve boshe. Bota është vetëm një koleksion i perceptimeve, vetëm një iluzion. Të gjithë njerëzit që i kemi cituar më lart janë vetëm hije që shikojnë këto perceptime në mendjen e tyre; dhe ende nuk janë të vetëdijshëm për këtë.

Ky koncept është shumë i rëndësishëm pasi minon filozofinë materialiste e cila mohon ekzistencën e Allahut dhe bën atë që të dështojë. Kjo është arsyeja pse materialistët si Marxi, Engelsi dhe Lenini hetuan panikun, u zemruan, dhe i paralajmëruan përkrahësit e tyre "që mos të mendojnë" në lidhje me këtë koncept kur të flitet për të. Këta njerëz janë me të meta mentale që nuk munden as vet të marrin me mend se perceptimet krijohen vetëm brenda trurit. Ata mendojnë se bota që e shohin në trurin e tyre është "bota e jashtme" nuk nuk mund të marrin me mend dëshminë e qartë që tregon të kundërtën.

Kjo pavetëdije është rezultar i mençurisë së pakët që Allahu iu ka dhënë jobesimtarëve. Siç Allahu thotë në Kur'an jobesimtarët "kanë zemra që me to nuk kuptojnë, ata kanë sy që me ta nuk shohin dhe ata kanë veshë që me ta nuk dëgjojnë. Ata janë si kafshët, bile edhe më të humbur, të tillët janë ata të marrët. " (A'raf:179)

Mund të hulumtosh pas kësaj pike duke përdorur të menduarit tuaj personal. Për këtë gjë, duhet që të koncentrohesh, përkushtoju vëmendjes sate, dhe mendo thellë mënyrën se si je duke i parë objektet përreth teje dhe mënyrën se si ndjen kur t'i prekësh. Nëse mendon me plotë kujdes, do të ndjesh një qenie intelegjente që sheh, dëgjon, prek, mendon dhe lexon këtë libër mu në këtë çast është vetëm shpirti dhe shikon perceptimet e quajtura "materie" në ekran. Ai që e kupton këtë konsiderohet se është larguar nga fusha e botës materiale që mashtron pjesën më të madhe të njerzëve dhe ka hyrë në fushën e ekzistencës së vërtetë.

Ky realitet ka qenë i kuptuar edhe nga një numër i madh i teistëve apo filozofëve gjatë historisë. Itelektualët islamikë si Imam Rabanni, Muhyddin Ibn al-'Arabi dhe Mawlana Jami kanë kuptuar këtë nga shenjat e Kur'anit dhe duke përdorur arsyen e vet. Disa filozofë perëndimorë si George Berkley ka kuptuar realitetin e njejtë përmes arsyes. Imam Rabbani në makubatet (letrat) e tij ka shkruar se e tërë gjithësia është një "iluzion dhe supozim (perceptim)" dhe Allahu është qenie absolute:

Allahu...Substanca e këtyre qenieve që Ai krijoi është një kurgjëhiç...Ai krijoi të gjitha në sferën e shqisave dhe illuzioneve...Ekzistimi i gjithësisë është në sferën e shqisave dhe iluzioneve, dhe nuk

është materiale...Në realitet, asgjë nuk është përjashta përpos Qenies LavdiPlotë, (e që është Allahu).29

Imam Rabbani qartë flet se të gjitha imazhet që i paraqiten njeriut janë veçse iluzione, dhe se nuk ka gjëra origjinale në "botën e jashtme".

Ky qark i imagjinuar është i paraqitur në imagjinatë. Shihet se gjërësia që është eparaqitur, sidoqoftë, është në syrin e mendjes. Përjashta, duket sikur të shihet me syrin e kokës. Pa marrë parasysh, nuk është kështu. Nuk ka as paraqitje apo gjurmë të së jashtmes. As që ekzistojnë kushtet që të shihet. Është e njejtë sikurse fytyra e dikujt e reflektuar nga pasqyra. Nuk ka qëndrueshmëri përjashta. Padyshim, si qëndrushmëria si imazhi janë në IMAGJINATË. Allahu e di më së miri.[30]

Mawlana Jami thotë faktin e njejtë, që e ka zubluar prej shenjave të Kur'anit dhe duke përdorur mendjen e vet: "Çfardo që ekziston në gjithësi janë shqisa dhe iluzione. Më mirë të themi janë sikurse reflektimi nga pasqyra apo hijet".

Sidoqoftë, numri i atyre që kanë kuptuar këtë fakt gjatë historisë gjithmonë ka qenë i kufizuar. Dijetarët e mëdhenj si Imam Rabbani ka shkruajtur se ndoshta nuk do të ishte mençuri që t'u tregohet ky fakt masës njerzore pasi shumica e njerzve nuk janë në gjendje që t'a kuptojnë.

---

[29] Mektubat-İ Rabbani (Letrat e Rabbanit), Vëll. II, letra e 357-të, f. 163.
[30] Mektubat-İ Rabbani (Letrat e Rabbanit), Vëll. II, letra e 357-të, f. 1432.

Në kohën e sotme, kjo ka bërë një fakt empirik me dëshmitë e dhëna nga shkenca. Fakti që gjithsia është një hije, është përshkruar për herë të parë mënyrë aq konkrete, të qartë dhe të hollësishme.

Për këtë shkak, shek.21-të do të jetë pikë kthese historike ku njerëzit në përgjithsi do të kuptojnë realitetin hyjnor dhe do të udhëheqet me turma tek Allahu, Qenia e vetme Absolute. Kredoja materialiste e shek. 19-të do të jetë e vendoset në grumbujt e mbeturinave të historisë, ekzistenca e Allahut dhe krijimtaria e Tij do të kapet nga mendja, do të kuptohet edhe mosekzistimi i hapsirës dhe kohës, njerzimi do të çlirohet nga velloja e vjetër shekullore e mashtrimeve dhe paragjykimeve që i kishte hutuar.

Nuk është e mundur që këtë rrjedhë të pandalshme t'a pengojë ndonjë qenie nga hija.

RELATIVITETI I KOHËS DHE REALITIVITETI I FATIT

Çdo gjë që është përmendur më lart demostron se "hapsira tredimensionale" nuk ekziston në realitet, që është paragjykim i bazuar krejtësisht në shqisa dhe që njeriu tërë jetën e jeton në këtë "pafundësi". Që të pohohet e kundërta duhet që të mbajmë besimet paragjykuese larg nga arsyeja dhe e vërteta shkencore, dhe nuk ka dëshmi e fortë për ekzistimin e botës materiale tredimensionale.

Kjo përgënjeshtron supozimin kryesor të filozofisë materialiste që nënvizon teorinë e evolucionit, supozimin se materia është absolute dhe e përjetshme. Supozimi i dytë ku qëndron filozofia materialiste është se koha është absolute dhe e përhershme. Edhe ky është paragjykim si i pari.

PERCEPTIMI I KOHËS

Çfarë ne e perceptojmë si kohë, në të vërtetë, është metoda me të cilën një moment krahasohet me tjetrin. Mund të shpjegojmë këtë me një shembull. Për shembull, kur një njeri e godet një objekt, ai e dëgjon një zë të caktuar. Kur të godet objektin e njejtë pas pesë minutash, ai dëgjon tjetër zë. Ky person percepton se ka qenë një interval në mes të zërit të parë dhe të dytit që ai e quan inteval "i kohës". Sidoqoftë kur ai dëgjon zërin e dytë, zëri i parë më nuk është imagjinatë në mendjen e tij. Është vetëm një pjesë e informatës në kujtesën e tij. Ky person formulon konceptin e "kohës" me krahasimin e momentit që ai jeton me atë çfarë ka në kujtesën e vet. Nëse nuk bëhet ky krahasim, nuk do të ekzistonte koncepti i kohës.

Në të njejtën mënyrë, personi bën krahasimin kur e sheh dikend duke hyrë në dhomë përmes derës duke ndenjur në kolltuk në mes të dhomës. Në kohën kur ky person rri ndenjur në kolltuk, imazhet që kanë të bëjnë me momentin kur ai hap derën, hyn në dhomë, dhe ulja e tij në kolltuk janë të përpiluar si informata në tru. Perceptimi i kohës ndodh kur dikush krahason njeriun e ulur në kolltuk me ato informata.

Shkurtimisht, koha ekziston si rezultat i krahasimit të bërë në mes të disa iluzioneve të ruajtura në tru. Nëse njeriu nuk ka kujtesë, atëherë edhe truri nuk mund të bëjë interpretime të tilla dhe në këtë mënyrë kurrë nuk do të mund të formohej koncepti i kohës. E vetmja arsye që dikush përcakton vetveten se i ka 30 vjet është për shkak se ai ka akumuluar informata që i përkasin atyre 30 vjetëve në mendjen e tij. Nëse kujtesa e tij nuk do të ekzistonte, atëherë edhe ai nuk do të mund të mendonte për ekzistimin e periudhës së kaluar dhe kurrë ai do të përjetonte vetëm "çastin" momental në të cilin jeton.

SHPJEGIMI SHKENCOR I AMSHUESHMËRISË

Le të mundohemi që të sqarojmë temën me citimin e spjegimeve të shkenctarëve dhe dijetarëve të ndryshëm në lidhje me këtë temë. Sa i përket çështjes së kohës kthehemi tek profesori i famshëm të gjenetikës dhe fituesit të çmimit Nobel, François Jacob, thotë në librin e tij Le Jeu des Possibles (E mundshmja dhe aktualja):

Filmat e lëshuar praptasi na e bëjnë të mundur që të imagjinojmë botën në të cilën koha shkon së prapthi. Në botën ku qumështi ndahet nga kafja dhe kërcen nga filxhani dhe kthehet prapë në enën e qumështit; botën në të cilën rrezet e dritës lëshohen nga muri që grumbullohen në një vend (qendër graviteti) në vend se të shpërthejnë nga burimi i dritës; botën në të cilën guri kthehet nga uji në shuplakën e njeriut në bashkëpunim të çuditshëm me pikat e panumërta të ujit. Prandaj, në botën e tillë ku koha ka veçori të kundërta, proceset në trurin tonë dhe mënyra se si

kujtesa jon e përpilon informatën, do të mund të funksiononin së prapshti. E njejta gjë është edhe për të kaluarën dhe të ardhmen dhe bota do të dukej njejtë siç duket tani.[31]

Pasiqë truri ynë është i mësuar me një renditje të caktuar të ngjarjeve, bota nuk funksionon siç është treguar më lartë dhe neve n'a duket se koha çdoherë ecën përpara. Sidoqoftë, kjo është vendosmëri që arrinë në tru dhe është realtive. Në realitet, kurrë nuk do të mund të dijmë se si ecën koha dhe a është duke ecur apo jo. Kjo tregon faktin se koha nuk është fakt absolut por vetëm një lloj perceptimi.

Relativiteti i kohës është fakt që është vërtetuar edhe nga njëri ndër fizikantët më të rëndësishëm të shek. 20-të, Albert Einsteinit. Lincoln Barnett, shkruan në librin e tij Gjithësia dhe dr.Einsteini:

Së bashku me hapsirën absolute, Einsteini hodhi poshtë konceptin e kohës absolute- ku rrjedhja e kohës universale është e njëtrajtshme, e pandryshueshme dhe e vazhdueshme, duke rrjedh nga e kaluar e pafund në të ardhmen e pafund. Shumë paqartësi që ka rrethuar teorinë e relativitetit pengohet nga ngurrimi i njeriut që të pranon se domethënia e kohës, sikurse domethënia i ngjyrës, është një formë e perceptimit. Sikurse hapsira që është radhitje e mundshme e objekteve materiale, ashtu edhe koha është një radhitje e mundshme e ngjarjeve. Subjektiviteti i kohës më së miri është shpjeguar nga Einsteini. "Përjetimet e një personi", thotë ai, "na shfaqet si një seri e rregulluar e ngjarjeve; në këtë seri ngjarjet e vetme që ne i mbajmë në mend radhiten asisoji sipas kriterit të konceptit "më herët "apo "më vonë". Prandaj ekziston, për një person një kohë-personale, apo kohë subjektive. Kjo në vetvete nuk është e matshme. Mundem, në të vërtetë, që

[31] François Jacob, Le Jeu des Possibles, University of Washington Press, 1982, p. 111.

të lidh numrat me ngjarjet, ashtuqë numri më i madh i përket ngjarjës më të vonshme në krahasim me të parën.[32]

Einsteini vet theksoi, siç citohet në librin e Barnettit se: "hapsira dhe koha janë formë e intuitës, që nuk mund më të ndahen nga vetëdija sikurse konceptet tona të dallimit të ngjyrës, formës dhe madhësisë." Sipas teorisë së përgjithshme të relativitetit: "koha nuk ekziston e pavarur ndaras nga radhitja e ngjarjeve që ne i masim."33

Pasi që koha përbëhet nga perceptimet, krejtësisht varet nga perceptuesi dhe për këtë arsye është relative.

Shpejtësia me të cilën koha kalon ndryshon sipas referencave që ne e masim pasi nuk ka orë natyrale në trupin e njeriut që të tregojë në mënyrë precize se sa shpejt kalon koha. Siç shkruan Lincoln Barnett: "Sikurse që nuk ka gjë me ngjyrë që mund të dallohet pa sy, gjithashtu një çast orë apo ditë nuk mund të shënohet pa ngjarje."34

Relativiteti i kohës më thjesht përjetohet në ëndrra. Edhepse çfardo që shohim në ëndërr duket se ndodhë me orë të tëra, në të vërtetë, kjo ndodhë për vetëm disa minuta, e bile edhe disa sekonda.

---

32 Lincoln Barnett, The Universe and Dr. Einstein, William Sloane Associate, New York, 1948, pp. 39-40.

33 Lincoln Barnett, The Universe and Dr. Einstein, p. 12.

34 Lincoln Barnett, The Universe and Dr. Einstein, p. 40.

Të shqyrtojmë një shembull ashtuqë të sqarojmë çështjën më tutje. Të paramendojmë se jemi në një dhomë me vetëm një dritare që është e punuar në mënyrë të veçantë dhe do të jemi të ngujuar për një kohë të caktuar. Le të jetë një orë në dhomë për të matur kohën e kaluar. Në të njejtën kohë, le të jetë që mund të shohim nga dritarja e dhomës lindjen e diellit dhe perëndimin në intervale të caktuara. Pas disa ditësh, përgjegja që ne mund të japim për pyetjen se sa kohë kemi kaluar në dhomë do të jetë në bazë të informatave që kemi mbledhur duke shikuar orën kohë pas kohe dhe llogaritjen që kemi bërë duke iu referuar faktit se sa herë ka lindë dhe perënduar dielli. Për shembull, le të llogarisim se kemi kaluar vetëm dy ditë në atë dhomë dhe dielli që ne e kemi parë nga dritarja është prodhuar artificialisht nga një maqinë simuluese si dhe ora në dhomë është punuar ashtuqë të punojë më shpejt se zakonisht, atëherë llogaritjet tona nuk do të kenë kurrëfarë kuptimi.

Ky shembull konfirmon se informata që ne kemi për shpejtësinë e kalimit të kohës të bazuar në referencat relative. Relativiteti i kohës është fakt shkencor i dëshmuar nga metodologjia shkencore. Teoria e përgjithshme e relativitetit të Einsteinit pohon se shpejtësia e kohës ndërron varësisht nga shpejtësia e objektit dhe pozitës së tij në fushën e gravitacionit. Me rritjen e shpejtësisë, koha shkurtohet dhe ngjeshet; ajo ngadalsohet deri sa të vjen tek pika e "ndaljes".

Të spjegojmë këtë me një shembull të dhënë nga Einsteini. Paramendojmë dy bineqë, dhe njëri mbetet në tokë derisa tjetri udhëton në gjithësi me një shpejtësi afër shpejtësisë së dritës. Kur kthehet në tokë, ai që ka udhëtuar do të sheh se vëllai i tij që ka qëndruar në tokë është plakur shumë më shumë se ai. Arsyeja që koha rrjedh shumë më ngadalë për personin që udhëton me shpejtësi të afërt me atë të dritës. Le të marrim me mend një babë udhëtues nëpër gjithësi dhe një djalë të kësaj toke. Nëse babai ishte 27 vjeç kur është nisur ndërsa djali i tij tre vjeçar; kur babai të

vie në tokë 30 vjet (tokësore) më vonë, djali do të jetë 33 vjeçar derisa babai i tij do të jetë vetëm 30 vjeçar.35

Relativiteti i kohës nuk shkaktohet nga nxitimi i frenimi i orës, apo i spiralës mekanike. Është si rezultat i dallimit të periudhave të punës të tërë sistemit të ekzistencës materiale, që shkon thellë deri në grimcat sub-atomike. Me fjalë tjera, për një person që e përjeton këtë, shkurtimi i kohës nuk përjetohet si film i ngadalsuar. Në ato raste kur shkurtohet koha, të rrahurat e zemrës, shumimi i qelizave dhe funksioni i trurit etj., të gjitha punojnë më ngadalëse tek personi në tokë. Pa marrë parasysh, personi kalon jetën e tij të përditshme dhe fare nuk e vëren shkurtimin e kohës. Në të vërtetë shkurtimi nuk është i dukshëm derisa nuk bëhët krahasimi.

RELATIVITETI NË KUR'AN

Përfundimi që arritëm me ndihmën e zbulimeve shkencore thotë se koha nuk është absolute siç supozonin materialistët, por një perceptim relativ. Çfarë është më interesante se ky fakt që ka mbetur pa u zbuluar deri në shek.20-të nga shkenca, është zbuluar në Kur'an para 14 shekujsh. Ka referime të ndryshme në Kur'an për relativitetin e kohës.

35 Paul Strathern, The Big Idea: Einstein and Relativity, Arrow Books, 1997, p. 57.

Është e mundur që të shihet në shumë ajete kuranore fakti i dëshmuar shkencërisht se koha është perceptim psikologjik që varet nga ngjarjet, mjedisi dhe kushtet. Për shembull, jeta e plotë e një njeriu është kohë shumë e shkurtë siç informohemi për këtë në Kur'an:

Atë ditë kur Ai ju thërret, kurse ju i përgjigjeni të përulur e duke lavdëruar Atë, e ju duket se nuk qëndruat (në dynja) vetëm pak kohë. (Isra:52)

(Përkujto) Ditën kur i tubojnë ata, (atyre u duket) sikur nuk qëndruan (në dynja) vetëm një moment të ditës, atëherë njihen mes vete. (Junus:45)

Disa ajete tregojnë se njerzit perceptojnë kohën në mënyra të ndryshme dhe se ndonjëherë mund perceptojnë një periudhë të shkurtë kohore si shumë të gjatë. Biseda që pason e njerzve gjatë gjykimit në jetën e pastajme është shembull i mirë për këtë:

Ai thotë: "E sa vjet keni kaluar në tokë?" Ata thonë: "Kemi qëndruar një ditë ose një pjesë të ditës, pyeti ata që dinë numërimin!" Ai thotë: "Mirë e keni, sikur ta dishit njëmend pak keni qëndruar!" (Mu'minun:112-114)

Në ajetet tjera Allahu thotë se koha mund të rrjedhë në shpejtësi të ndryshme në mjedise të ndryshme:

Ata kërkojnë prej teje t'ua ngutësh dënimin, po All-llahu nuk e thyen premtimin e Vet, pse një ditë te Zoti yt, është sa njëmijë vjet, si llogaritni ju. (Haxhxh: 47)

Atje ngjiten engjëjt dhe shpirti (Xhibrili) në një ditë që zgjatë pesëdhjetë mijë vjet (ose lartësia e atyre shkallëve është pesëdhjetë mijë vjet). (Me'arixh: 4)

Ai është që udhëheq çështjen (e të gjitha krijesave) prej qiellit në tokë, pastaj ajo (çështja) ngritet te Ai në një ditë që sipas llogarisë suaj është sa njëmijë vjet. (Sexhde:5)

Këto ajete shprehin qartë relativitetin e kohës. Që kjo është kështu, e që është kuptuar së voni nga shkenctarët e shek. 20-të, është transmetuar njerzimit para 1.400 vjetëve në Kur'an që tregon se Kur'ani është hpallje e Allahut, i Cili rrethon tërë kohën dhe hapsirën.

Shumë ajete tjera në Kur'an zbulojnë se koha është perceptim. Kjo është posaçërisht evidente në tregime. Për shembull, Allahu ka mbajtur Shoqërinë e Shpellës, një grup të besimtarëve që përmendet në Kur'an, në gjumë të thellë për tre shekuj. Kur janë zgjuar, ata njerëz kanë menduar se kanë qëndruar në atë gjendje për pak kohë, dhe nuk kanë mundur që të supozojnë sa gjatë kanë fjetur:

Ne u vumë mbulojë mbi veshët e tyre (i vumë në gjumë) në shpellë për disa vite me rradhë. Pastaj ata i zgjuam (prej gjumit) për të parë se cili prej tyre dy grupeve është më preciz në njehësimin e kohës sa qëndruan gjatë. (Kehf: 11-12)

Ashtu (sikurse i vumë në gjumë) i zgjuam ata që të pyesin njëri-tjetrin (se sa kanë fjetur). Njëri prej tyre foli e tha: "Sa keni ndejur?" Ata thanë:"Kemi ndejur një ditë ose një pjesë të ditës!" Disa thanë: "Zoti juaj e di më së miri se sa keni ndejur, prandaj dërgonie njërin prej jush me këtë argjend (monedhë argjendi) në qytet, e të zgjedhë ushqim më të mirë, e t'ju sjellë atë juve dhe le të ketë shumë kujdes e të mos i japë të kuptojë askujt për ju". (Kehf:19)

Gjendja e treguar në ajetin e mëposhtëm është gjithashtu dëshmi se koha në të vërtetë është perceptim psikologjik.

Ose (nuk je i njohur) me shembullin e atij që kaloi pranë një fshati që ishte rrënuar në kulmet e tij, e tha: "Si e ngjallë All-llahu këtë pas shkatërrimit të tij?" e All-llahu e bëri të vdekur atë (pyetësin - Uzejrin) njëqind vjet, pastaj e ringjalli dhe i tha: "Sa qëndrove (i vdekur)?" Ai tha: "Një ditë, ose një pjesë të ditës!" Ai (All-llahu) Tha:"Jo, por ke ndejur (i vdekur) njëqind vjet, shikoje ushqimin dhe pijen tënde si nuk është prishur, e shikoje edhe gomarin tënd (si i janë shkapërderdhur eshtrat). E për të bërë ty argument për njerëzit (bëmë këtë sprovë), shiko se si i kombinojmë eshtrat e pastaj i veshim me mish. E kur iu bë e qartë atij tha: "U binda se me të vërtetë All-llahu ka mundësi për çdo send!" (Bekare:259)

Ky ajet qartë thekson se Allahu i Cili ka krijuar kohën është i pavarur nga ajo. Njeriu, nga ana tjetër, është i varur nga koha, që është paracaktuar nga Allahu. Siç theksohet në ajet, njeriu nuk ka aftësi të dijë as sa gjatë ka fjetur. Në këtë gjendje, të pohohet se koha është absolute (sikurse materialistët e bëjnë, në mendimin e tyre të shtrembëruar) është shumë e paarsyeshme.

FATI

Relativiteti i kohës sqaron një çështje shumë të rëndësishme. Relativiteti është aq i ndryshueshëm që koha prej miliarda vjetësh mund të zgjasë vetëm një sekond nga një perspektivë tjetër. Përveç kësaj, koha e pamasë që shtrihet prej fillimit të kësaj bote deri në fund të saj ndoshta nuk është zgjatë bile as një sekond por vetëm një çast në dimensionin tjetër.

Kjo është esenca e konceptit të fatit- një koncept që nuk kuptohet mirë nga shumica e njerzve, posaçërisht materialistëve që e mohojnë plotësisht. Fati është dituri e përsosur e Allahut për të gjitha ngjarjet në të kaluarën dhe të ardhmen. Shumica e njerzëve pyesin se si Allahu mund të dijë paraprakisht ngjarjet që ende nuk kanë ndodhur dhe kjo dërgon në mosnjohje e vërtësisë së fatit. Sidoqoftë, "ngjarjet që ende nuk janë përjetuar" janë vetëm për ne. Allahu nuk është i varur nga koha dhe hapsira pasi që Ai i ka krijuar për Vete. Për këtë shkak, e kaluara, e ardhmja dhe e tashmja janë të njejta për Allahun; për Të çdo gjë ka ndodhë dhe ka përfunduar.

Në librin Gjithësia dhe Dr. Einstani, Lincol Barnett spjegon se si Teoria e Përgjithshme e Relativitetit dërgon deri në këtë përfundim. Sipas Barnettit, gjithësia mund të jetë "e rrethuar me tërë madhështinë e tij vetëm nga një mendje kosmike".[36] Vullnetin që Barnetti e quan "mendje kosmike" është mençuria dhe dijenia e Allahut, i Cili sundon tërë gjithsinë. Siç mund të shohim lehtë fillimi, mesi dhe fundi i zotëruesit dhe të gjitha pjesët në mes si një tërësi, Allahu e di se koha të cilës u jemi nënshtruar është sa vetëm një çast prej fillimit të saj e deri në fund. Njerzit, sidoqoftë, përjetojnë incidentet vetëm kur t'i vie koha dhe shohin se fati është krijuar për ta nga Allahu.

Është gjithashtu që të tërhiqet vërejtja në cekëtirën e kuptimit të shtrembëruar të fatit dominon në shoqërinë tonë. Ky besim i shtrembëruar i fatit është paragjykim se Allahu ka përcaktuar "fatin" për çdo njeri por disa fate ndonjëherë mund të ndryshohen nga njerëzit. Për shembull njerëzit bëjnë deklarata sipërfaqsore për pacientin i cili është kthyer nga dyert e vdekjes si "ai mposhti fatin e tij". Askush nuk ka mundësi të ndryshojë fatin e tij. Personi që është kthyer nga

[36] Lincoln Barnett, Gjithësia dhe Dr. Einstein, f. 67.

dyert e vdekjes, nuk ka vdekur pasi nuk është shkruar që të vdesë në atë kohë. Kjo është, në mënyrë ironike, fati i atyre njerëzve që e mashtrojnë veten duke thënë "e kam mposhtur fatin (paracaktimin) tim " se duhet të thonë ashtu dhe e mbajnë atë mënyrë të shikimit të gjërave.

Fati është dituri e përjetshme e Allahut dhe për Allahun, i Cili e njeh kohën sikurse një çast të vetëm dhe i Cili sundon tërë kohën dhe hapsirën; çdogjë është paracaktuar dhe përfunduar në fat. Ne gjithashtu kuptojmë nga çfarë Ai tregon në Kur'an se koha është vetëm për Allahun: disa incidente që për ne do të duhej të ndodhin në të ardhmen tregohet në Kur'an në atë mënyrë saqë duket se kanë ndodhur shumë kohë më përpara. Për shembull, ajetet që shpjegojnë llogarinë që njerëzit duhet t'a japin para Allahut në jetën e pastajshme tregohet me ngjarjet që kanë ndodhur shumë përpara:

Dhe i fryhet Surit dhe bie i vdekur çka ka në qiej dhe në tokë, përveç atyre që do All-llahu (të mos vdesin), pastaj i fryhet atij herën tjetër, kur qe, të gjithë ata të ngritur e presin (urdhërin e Zotit). Toka është ndriçuar me dritën e Zotit të vet, libri (shënimet mbi veprat) është vënë pranë dhe sillen pejgamberët e dëshmitarët, e kryhet mes tyre gjykimi me drejtësi, e atyre nuk u bëhet padrejtë...Hyni nëpër dyer të Xhehennemit...73. E ata që ishin të devotshëm ndaj Zotit të tyre, sillen në grupe te Xhenneti. (Zumer: 68-73)

Disa ajete tjera në lidhje me këtë çështje janë:

E do të vijë secili njeri bashkë me të dhe grahësi edhe dëshmitari. (Kaf:21)

E qielli çahet, pse ai atë ditë është i raskapitur. (Hakka:16)

Dhe për shkak se ata duran, i shpërbleu me Xhennet dhe me petka mëndafshi. Aty janë të mbështetur në koltukë dhe aty nuk shohin as diell (vapë) e as të ftohtë. (Insan:12-13)

E Xhehennemi shfaqet sheshazi për atë që e sheh. (Nazi'at:36)

E sot, (në ditën e gjykimit), ata që besuan do të tallen me jobesimtarët. (Mutaffifin:34)

Kriminelët e shohin zjarri dhe binden se do të hudhen në të, dhe se nuk do të gjejnë shtegdalje prej tij. (Kehf:53)

Siç mund të shihet, ngjarjet që do të ndodhin pas vdekjes sonë (nga pikëvështrimi ynë) tregohen në Kur'an si ngjarje të kaluara që tashmë kanë ndodhë. Allahu nuk është i varur nga korniza relative e kohës në të cilin ne jemi të kufizuar. Allahu ka pasur dëshirë që këto gjëra të jenë në atë mosekzistencën e kohës; njerëzit tashmë i kanë kryer dhe të gjitha këto ngjarje e që kanë përfunduar. Ai thotë në ajetin e mëposhtëm se çdo ngjarje e vogël apo e madhe, është brenda diturisë së Allahut dhe e shënuar në libër:

Ti nuk angazhohesh me asnjë çështje, nuk lexon nga ai pjesë nga Kur'ani dhe nuk bëni ndonjë vepër, vetëm se ne jemi prezentuesit tuaj, kur ju ndërmerrni atë. Zotit tënd nuk mund t'i fshihet as në tokë e as në qiell as sa grimca e as më e vogël se ajo e as më e madhe, por vetëm sa është evidentuar në librin e sigurt. (Junus:61)

BRENGA E MATERIALISTËVE

Çështjet e debatuara në këtë kapitull, dmth e vërteta mbi materien, mosekzistenca e kohës dhe hapsirës janë krejtësisht të qarta. Siç u shprehëm më parë, këto definitivisht nuk janë lloj filozofie apo mënyrë e të menduarit, por janë të rezultate shkencore që është e pamundur të mohohen. Përveç të qënit një realitet teknik, dëshmia gjithashtu nuk lejon alternativë tjetër logjike mbi këtë çështje: gjithësia është një entitet iluziv me tërë materien që e përbën ate dhe krijesat që jetojnë në të. Është një përmbledhje perceptimesh.

Materialistët nuk mund t'a kuptojnë këtë çështje. Për shembull, nëse kthehemi tek shembulli i autobusit të Politzerit: edhepse Politzeri teknikisht e ka ditur që nuk mund të dalë jashta perceptimeve të tij ai mundet vetëm që të pranoj këtë në raste të caktuara. Pra, për Politzerin, ngjarjet ndodhin në tru derisa të bëhet goditja e autobusit, por posa goditja e autobusit ndodhë, gjërat dalin nga truri dhe fitojnë realitet fizik. Defekti logjik i kësaj çështjeje është shumë e qartë. Politzer ka bërë të njejtin gabim sikurse materialisti Johnson i cili tha, " Godita gurin, këmba më dhemb, prandaj ekzistoj". Politzeri nuk e kuptoi se shoku që e ka ndier pas goditjes së autobusit ishte vetëm një perceptim gjithashtu.

Arsyeja e nënkoshiencës që materialistët nuk mund t'a kuptojnë këtë çështje është frika e tyre që ata do të ballafaqohen kur t'a kuptojnë. Lincoln Barnett n'a tregon se disa shkenctarë "dallojnë" këtë çështje:

Së bashku me reduktimin e filozofëve të tërë realitetit objektiv deri tek bota e shëmbëlltyrave të perceptimeve, shkenctarët janë bërë të vetëdijshëm për kufizimet alarmante të shqisave njerëzore.[37]

Çdo referencë e bërë nga fakti se materia dhe koha janë perceptime ndjell frikë të madhe tek materialisti, pasi këto janë të vetmet pikëpamje që ai i konsideron si qënie absolute. Ai, në një formë, i merr ato si idhuj për t'i adhururar, pasi mendon se materia dhe koha (përmes evolucionit) e ka krijuar atë.

Kur kupton se gjithësia në të cilën ai mendon se është duke jetuar, bota, trupi i tij, njerëzit tjerë, materialistët tjerë me të idetë e të cilëve është influencuar, dhe, shkurtimisht, çdo gjë është perceptim, ai ndjehet si i shastrisur nga frika e të gjithë kësaj. Çdo gjë që ai varet, beson dhe ka burim papritmas zhduket. Ai ndjen shijen e një dëshprimi që ai me të vërtetë do t'a përjetojë në Ditën e Gjykimit, siç spjegohet në ajetin "Dhe ata (idhujtarët) i dorëzohen All-llahut, e atë çka ata e trillonin u asgjësohet." (Nahl:87)

Pastaj, materialisti do të mund të bind veten në realitetin e materies, dhe trillon "dëshminë" për këtë fund. Ai së pari godet murin me grusht, shqelmon gurët, bërtet, ulurin, por kurrë nuk mund të largohet nga realiteti.

Ashtu siç mundohen t'a largojnë realitetin nga mendja e tyre, ata dëshirojnë që edhe njerëzit gjithashtu të heqin dorë. Ata gjithashtu janë të vetëdijshëm se nëse njerëzit në përgjithsi do të mësojnë për natyrën e vërtetë të materies, natyra primitive e filozofisë së tyre dhe injoranca e

[37] Lincoln Barnett, Gjithësia dhe dr. Einstaini, fq.12

botëkuptimit do të zbulohej nga të gjithë në shesh, dhe nuk do të ketë më vend ku ata do të mund t'i gjejnë pikëpamjet e tyre. Kjo frikë është arsyeja pse ata janë aq të shqetësuar nga faktet e paraqitura këtu.

Allahu thotë se frika e jobesimtarëve do të intensifikohet në jetën e pastajme. Në Ditën e Gjykimit ata do të drejtohen kështu:

Përkujto ditën kur Ne i tubojmë të gjithë dhe u themi atyre që i shoqëruan: "Ku janë ata të shoqëruarit tuaj, që i trillonit?" (En'am:22)

Pas kësaj, jobesimtarët do të shoh pasurinë e vet, fëmijët dhe të afërmit, që mendonin se janë të vërtetë dhe i kanë përshkruar shok Allahut, do t'i braktisin dhe do të zhduken. Allahu n'a informon për këtë në ajetin: "Shih, se si bëjnë gënjeshtra kundër vetes dhe si u shkoi huq ajo që trillonin!" (En'am:24)

DOBIA E BESIMTARËVE

Derisa fakti se materia dhe koha janë vetëm percepcione që ka alarmuar materialistët, përkundrazi besimtarët i gëzon. Besimtarëve u erdhi mirë kur morën vesh për fshehtësinë pas materies, pasi kjo çështje është çelës i të gjitha përgjegjeve. Me këtë çelës, të gjitha fshehtësitë zbulohen. Dikush do të kuptojë më lehtë shumë çështje se sa më përpara.

Siç u tha më parë, çështjet e vdekjes, xhennetit, xhehennemit, jetës së mëpastajshme, ndërrimi i dimensioneve dhe pyetjes si "Ku është Allahu?", "Kush e krijoi Allahun?", "Sa do të zgjasë jeta në varr?", "Ku është xhenneti dhe xhehennemi?" dhe "Ku janë tani xhenneti dhe xhehennemi?" u përgjegjet më lehtë. Do të kuptohet se me çfarë urdhërese Allahu krijoi tërë gjithësinë nga hiçgjëja, kaq shumë vetëm se, me këtë fshehtësi, pyetjet si "kur?' dhe "ku?" bëhen të pakuptimta pasiqë atje nuk ka as kohë e as hapsirë. Kur mosekzistenca e hapsirës merret me mend, do të kuptohet se xhehennemi, xhenneti dhe toka në të vërtetë gjenden në të njejtin vend. Nëse mosekzistenca e kohës merret me mend, do të kuptohet se çdo gjë zen vend në një çast të vetëm: asgjë nuk pret për kohë dhe koha nuk ecën, për shkak se çdo gjë veçse ka ndodhur dhe ka përfunduar.

Me këtë fshehtësi të gërmuar, bota për besimtarin bëhet sikurse xhennet. Të gjitha brengat e dhembshme materiale, shqetësimet dhe frika humbet. Personi merr me mend se e tërë gjithësia ka një Sundues të vetëm, që Ai ndërron tërë botën fizike ashtu siç Ai dëshiron dhe krejt se çfarë duhet bërë është kthimi kah Ai. Ai pastaj i nënshtrohet krejtësisht Allahut "...vendosa ta kushtoj thjesht vetëm për shërbimin Tënd... " (Ali Imran:35).

Të kuptuarit e kësaj fshehtësie është dobia më e madhe në këtë botë.

Me këtë fshehtësi, një realitet tjetër i përmendur në Kur'an zbulohet: se "Allahu është më afër tij se damari (që rrah) i qafës së tij." (Kaf:16). Siç të gjithë e dimë, damari i qafës është brenda në trup. Çfarë mund të jetë më afër ndokujt sesa që është ai vetë brenda trupit të tij? Kjo situatë mund të spjegohet lehtë me realitetin e mosekzistencës së hapsirës. Ky ajet do të mund të kuptohej më mirë me të marrunit me mend të kësaj fshehtësie.

Kjo është e vërteta e qartë. Nga këtu do të mund të vërehet se nuk ka ndihmëtar dhe furnizues më të madh për njeriun sesa Allahu. Nuk ka asgjë tjetër përpos Allahut; Ai është qenie absolute tek te i Cili njeriu mund të kërkojë strehim, tek të i Cili mund të thërras për ndihmë dhe të llogarisë në shpërblim.

Kahdo që të kthehemi, është prania e Allahut.

GJUNJËZIMI I EVOLUCIONIT

Teoria e evolucionit është filozofi dhe koncept mbi botën që jep hipoteza, supozime të rrejshme dhe skenare imagjinare ashtuqë të shpjegon ekzistencën dhe prejardhjen e jetës vetëm në kushte të rastësisë. Rrënjët e kësaj filozofie janë që nga koha antike dhe Greqia e Vjetër.

Të gjitha filozofitë që mohojnë krijimin, direkt apo indirekt përkrahin dhe mbrojnë idenë e evolucionit. E njëjta gjë ndodh edhe sot në të gjitha ideologjitë dhe sistemet që janë në kundërshtim me fenë.

Ideja e evolucionit ka qenë e mbështjellur nën pëlhurën e shkencës për më se një shekull e gjysmë ashtu që të arsyetojë vetvten. Edhepse paraqet teorinë e supozuar shkencore gjat shek. 19-të, teoria, përkundër përpjekjeve më të forta nga përkrahësit e saj, deri më tani nuk ka qenë e verifikuar nga ndonjë zbulim apo eksperiment shkencor. Në të vërtetë, "shkenca e vërtetë" në të

cilën qëndron kjo teori varet aq shumë ka demostruar dhe vazhdon të demostrojë pandërprerë se kjo teori nuk ka vlerë në realitet.

Eksperimente laboratorike dhe llogaritjet probabilistike kanë bërë të qartë se amino acidet në të cilat lind jeta nuk mund të formohen rastësisht. Qeliza, që supozohet se ka dalur rastësisht nën kushtet primitive dhe të pakontrolluara sipas evolucionistëve, ende nuk mund të sintetizohet bile edhe në laboratoret më të sofistikuara të teknikës së lartë të shek. 20-të. Asnjë "formë tranzicionale", krijesa që supozohet të paraqesin evolucionin gradual të organizmave të zhvilluar nga ato primitive siç pohon teoria e neodarvinizmit, kurrë nuk është zbuluar kurrkund në botë përkundër kërkimeve të gjata dhe të zellshme në të dhënat fosile.

Duke u përpjekur që të mbledhin fakte mbi evolucionin, evolucionistët kanë dëshmuar me duart e tyre se evolucioni nuk ka ndodhur kurrë!!!

Personi, që më së pari ka paraqitur teorinë e evolucionit, kryesisht në formën që edhe sot mbrohet, ishte një biolog amator anglez i quajtur Charles Robert Darwin. Darwini së pari publikoi idetë e tij në librin me titull Origjina e llojeve me anën e selektimit natyror në vitin 1859. Darwini pohonte në librin e tij se të gjitha qeniet e gjalla kanë një paraardhës të përbashkët dhe se ata kanë evoluar vazhdimisht me anën e seleksionimit natyror. Ata që më së miri i përshtaten rrethinës transmeton vetitë në gjeneratat e ardhshme, dhe duke u grumbulluar këto veçori përgjatë epokave të mëdha, këto veçori të avansuara kanë transformuar individët në lloje krejtësisht tjera për dallim nga paraardhësit e tyre. Njeriu në këtë mënyrë ishte produkti më i zhvilluar i mekanizmit të seleksionimit natyror. Shkurtimisht, prejardhja e njërit lloj ishte një lloj tjetër.

Idetë fantastike të Darwinit u përkrah dhe u promovua nga qarqe të caktuara ideologjike dhe politike dhe kështu teoria u bë shumë e popullarizuar. Arsyeja kryesore ishte se niveli i diturisë atëkohë nuk ishte e mjaftueshme që të zbulojë se skenaret e imagjinuara të Darwinit ishin të rrejshme dhe false. Kur Darwini paraqet supozimet e tij, rregullat e gjenetikës, mikrobiologjisë dhe biokimisë nuk ekzistonin. Nëse do të ishin atëherë, Darwini mund të zbulohej lehtë se teoria ishte krejtësisht joshkencore dhe në këtë mënyrë nuk do të përpiqej që të ketë përparim në ato pohime aq të pakuptimta: informata që përcakton llojet ekziston në gjene dhe është e pamundur për seleksionimin natyror që të jap lloje të reja me ndërrimin e gjeneve.

Derisa jehona e librit të Darwinit kumbonte ende, një botanist austriak George Mendel zbuloi ligjet e trashëgimisë më 1865. Edhepse pak i njohur deri para fundit të shekullit, zbulimi i Mendelit fitoi rëndësi të madhe në fillim të viteve të 1900-ta me lindjen e shkencës së gjenetikës. Më vonë, u zbulua struktura e gjeneve dhe kromozomeve. Zbulimi i molekulsë së ADN-së, në 1950-tat, e cila përmbanë informatën gjenetike, e hodhi teorinë e evolucionit në një krizë të madhe, pasiqë origjina e pafund e saisë së informatave në ADN nuk mund të spjegohet me ngajrje të rastësishme.

Përveç këtyre zhvillimeve shkencore, asnjë formë kaluese, e cila supozohej që të paraqes evolimin gradual i organizmave të gjallë nga llojet primitive në ato më të përsosura, nuk janë gjetur përkundër këkimeve shumëvjeçare.

Këto zhvillime mund të kenë rezultuar në teorinë e Darwinit që të hudhet në shportën e harresës të historisë. Sidoqoftë, nuk ndodhi kështu, pasi shumë qarqe insistonin në rishqyrtimin,

renovimin dhe ngritjen e teorisë në një platformë shkencore. Këto përpjekje fitojnë kuptim vetëm nëse kuptojmë se pas teorisë qëndrojnë qëllime më shumë ideologjike sesa çështje shkencore.

Pa marrë parsysh, disa qarqe që besonin në domosdoshmërinë e mbajtjes së kësaj teorie, arritën deri në rrugë pa shtegdalje kështuqë ngritën një model të ri. Emri i këtij modeli ishte neodarvinizmi. Sipas kësaj teorie, llojet që evoluan si rezultat i mutacionit, ndryshimeve të vogla në gjene, dhe më të përgaditurit mbijetonin përmes seleksionimit natyror. Kur, është dëshmuar se mekanizmat e propozuar nga neodarvinistët ishin të paqëndrueshëm pasiqë ndryshimet e vogla nuk janë të mjaftueshme për formimin e qenieve të gjalla, evolucionistët shkuan që të kërkojnë modelet e reja. Ata erdhën me një pohim të quajtur "ekulibër i ndërprerë" i cili qëndron në baza joracionale apo joshkencore. Ky model qëndron në atë se qëniet e gjalla papritmas kanë evoluar në lloj tjetër pa ndonjë formë kaluese. Me fjalë tjera, llojet pa "paraardhës" evolutiv shfaqen papritmas. Kjo ishte mënyra e spjegimit të krijimit, edhepse evolucionistët ngurronin që t'a pranojnë këtë gjë. Ata përpiqeshin që të mbulojnë këtë gjë me skenare të pakapshme. Për shembull, ata thonin se zogu i parë në histori ka dalë nga veza e reptilit papritmas dhe në mënyrë të pashpjegueshme. Teoria e njejtë gjithashtu përmbanë se kafshët mishngrënëse tokësore kanë mundur që të tranformohen në balena gjigante pas një transformimi të plotë dhe të papritur.

Këto pohime, krejtësisht të kundërta me të gjitha rregullat e gjenetikës, biofizikës dhe biokimisë janë shkencore sikurse përralla e shndërrimi të bretkocës në princ! Përveç kësaj, duke qenë të shqetësuar me krizën që ishte teoria e neodarvinizmit, disa paleontologë evolucionistë përkrahën këtë teori, që shquhej të ishte edhe më e bizare se edhe vetë neodarvinizmi.

Qëllimi i vetëm i këtij modeli ishte që të sigurohej një spjegim për të mbushur zbraztirën në të dhënat fosileve që kishte lënë spjegimi i modelit të neodarvinizmit. Sidoqoftë, është vështirë të arsyetohet përpjekja për të shpjeguar zbraztirën në të dhënat fosile të evolucionit të shpezëve me pohimin se "zogu ka dalë papritmas nga veza e reptilit", pasiqë, sipas pohimit të vetë evolucionistëve, evolucioni i llojeve në një lloj tjetër lyp një ndryshim të madh dhe të favorshëm në informimin gjenetik. Sidoqoftë, asnjë mutacion çfardoqoftë nuk ka përmirësuar informacionin gjenetik apo të shtojë informacion të ri. Mutacionet vetëm çrregullon informacionin gjenetik. Prandaj, "mutacionet e mëdha" të imagjinuara nga modeli i ekuilibrit të ndërprerë, mund që të shkaktojnë vetëm gjëra "të mëdha", respektivisht degradimin dhe dëmtimin e informacionit gjenetik.

Teoria e ekuilibrit të ndërprerë ishte qartë vetëm një produkt i imagjinatës. Përkundër kësaj të vërtetë evidente, përkrahësit e evolucionit nuk hezitojnë që të nderojnë këtë teori. Fakti se modeli i evolucionit propozuar nga Darwini nuk mund të dëshmohet nga të dhënat fosile i ka shtyrë ata që t'a bëjnë. Darwini pohonte se llojet kanë kaluar nëpër ndryshime graduale, që bënte të domosdoshme ekzistimin e krijesave të shëmtuara gjysëm zog gjysëm reptil apo gjysëm peshk. Sidoqoftë, bile as këto "forma kaluese" nuk janë gjetur përkundër studimeve gjithëpërfshirëse të evolucionistëve dhe qindra mijërave fosileve që ishin nën tokë.

Evolucionistët u çasën pas modelit të ekuilibrit të ndërprerë me shpresë se do të zbusin këtë fiasko me fosile. Siç kemi thënë më lartë, është shumë evidente se kjo teori është një fantazi, që shumë shpejt u konsumua. Modeli i ekuilibrit të ndërprerë kurrë nuk është parashtruar si një model konsekuent, por më mirë të thuhet është përdorur si një shmangje në rastet kur nuk përshtatet modeli i evolucionit gradual. Pasi evolucionistët sot kuptojnë se organet komplekse si

syri, krihët, mushkritë, truri dhe të tjerat qartë përgënjeshtrojnë modelin e evolucionit gradual, në këto çështje specifike janë të detyruar që të gjejnë strehim në interpretimet fantastike të modelit të ekuilibrit të ndërprerë.

A KA NDONJË TË DHËNË FOSILE QË TË DËSHMOJË TEORINË E EVOLUCIONIT?

Teoria e evolucionit tregon se evolucioni i llojeve në lloje tjera shkon gradualisht, hap pas hapi gjatë miliona vjetëve. Përfundim logjik i nxjerrur nga ky pohim është se organizmat mostruoze të gjalla të quajtura "forma kaluese" do të duhej të jetonin gjatë këtyre periudhave të transformimit. Pasi evolucionistët pretendojnë se të gjitha qeniet e gjalla evolvojnë nga njëra tjetra hap-pas-hapi, numri dhe variteti i këtyre formave kaluese do të duhej të jetë me miliona.

Nëse këto krijesa me të vërtetë kanë jetuar, atëherë do të duhej që të ketë mbeturina të tyre në çdo anë. Në fakt, nëse kjo tezë është korrekte, numri i formava intermediate tranzicionale do të arrinte bile numër edhe më të madh të llojeve të gjalla sot dhe mbeturinat fosilore do të duhej që të jenë shumë të shpërndarë në tërë rruzullin tokësor.

Që nga Darwini, evolucionistët janë duke kërkuar fosile dhe si rezultat ka qenë zhgënjimi dërmues. Askund në botë- në tokë apo në thellësirat detare- nuk është zbuluar ndonjë formë intermediate kaluese mes cilësdo dy llojeve.

Vetë Darwini ishte shumë i vetëdijshëm për mungesën e atyre formave kaluese. Ekzistonte shpresë e madhe se do të zbuloheshin në të ardhmen. Përkundër pashpresës së tij, ai e pa se pengesa më të madhe e teorisë së tij ishte mungesa e formava tranzicionale. Ja se si shkroi në librin e tij Origjina e llojeve:

Pse, nëse llojet kanë prejardhjen nga llojet tjera me shkallëzim të rrjedhshëm, nuk po i shohim çdokund format e panumërta kaluese? Pse nuk është krejt natyra në konfuzion, në vend se qeniet, siç po i shohim, janë të definuara mirë?...Por, sipas kësaj teorie format e panumërta tranzicionale duhet të kenë ekzistuar, pse nuk i gjejmë ato në numër të madh të zhytura në korën e tokës?...Bile në një regjion intermediat, duke jetuar një jetë intermediate, pse nuk i gjejmë varietetet të lidhura ngushtë intermediate? Kjo vështirësi për një kohë të gjatë më ka hutuar.[38]

Darwini ka pasur të drejtë të brengoset. Ky problem i ka shqetësuar edhe evolucionistët tjerë gjithashtu. Paleontologu i famshëm britanik, Derek V. Ager, pranon këtë fakt turpërues:

Çështja paraqitet nëse ne studijojmë të dhënat fosile në detaje, pa marrë parasysh në nivelin e rendeve apo të llojeve, ne gjejmë- vazhdimisht- jo një evolucion gradual, por eksplodim i papritur i një grupi duke u paguar me çmimin e llojit tjetër.[39]

---

[38] Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, f. 189

[39] Derek A. Ager. "The Nature of the Fossil Record". Proceedings of the British Geological Association, vëll. 87, nr. 2, (1976), f. 133.

Boshllëqet në të dhënat fosile nuk mund të spjegohen aty për aty me mendimin e dëshiruar se nuk janë gërmuar mjaft fosile dhe se fosilet që mungojnë një ditë do të zbulohen. Edhe një palaentolog evolucionist, T. Neville George, spjegon arsyen:

Nuk nevojitet që të këkohet falje më për të dhënat e pakta fosile. Në disa mënyra, është bërë bërë i pasur gati pamanevrueshëm dhe zbulimi është duke lënë pas shkrirjen... të dhënat fosile pa marrë parasysh vazhdojnë të pasurohen kryesisht nga boshllëqet.40

Jeta është paraqitur në tokë papritmas dhe atë në formë komplekse

Kur janë ekzaminuar shtresa e tokës dhe të dhënat fosile, është parë se organizmat e gjallë u shfaqën njëkohësisht. Shtresa më e vjetër e tokës në të cilën fosilet e krijesave të gjalla që janë zbuluar është "kambriane", që ka një vjetërsi të llogaritur prej 530-520 milionë vjetësh.

Krijesat e gjalla që janë zbuluar në këtë shtresë i takon periudhës kambriane u shfaq në të dhënat fosile befasishëm pa ndonjë paraardhës që ka ekzistuar përpara. Mozaiku i gjërë i organizmave të gjallë, në aq numër të madh të krijesave komplekse, u shfaqën aq befas saqë kjo ngjarje e mrekullueshme referohet si "eksplodim kambrian" në literaturën shkencore.

Shumica e organizmave të gjetura në këtë shtresë kanë organe shumë të zhvilluara si sytë, apo sisteme të para në organizmat me organe shumë të zhvilluara si gusha, sistemi qarkullues etj. nuk ka ndonjë shenjë në të dhënat fosile që tregon se këto organizma kanë paraardhësit e vet. Richard

---

40 T.N. George, "Fossils in Evolutionary Perspective", Science Progress, vol.48, (January 1960), f.1-3

Monstarsky, botues i revistës Earth Science, deklaron në lidhje me shfaqjen e befasishme të llojeve të gjalla:

Para gjysmë miliardi vjetësh forma komplekse të mrekullueshme të kafshëve të sotit befas paraqiten. Ky moment, mu në fillim të periudhës kamriane, para nja 550 milionë vjetësh, shënon eksplodimin evolucionar që ka mbushur detërat me krijesat e para komplekse në botë. Shpërndarja e madhe e kafshëve të sotme ishte edhe në periudhën e hershme kambriane dhe dalloheshin mes vete siç dallojnë edhe sot.[41]

Pa qenë në mundësi që të gjenden përgjegjet në pyetjen se si u bë që toka të pushtohet nga mijëra lloje të kafshëve të ndryshme, evolucionistët vendosin një periudhë prej 20 milionë vjetësh para periudhës kambriane që të shpjegojnë se si ka jeta prejardhjen dhe "ndodhi e panjohura". Kjo periudhë quhet "boshllëku evolutiv". Asnjë dëshmi nuk është gjetur asnjë herë dhe koncepti është ende i paqartë dhe i padefinuar deri më sot.

Më 1984, pakurrizorë të numërt kompleks u zbuluan në Chengjiang, vendosur në rrafshlartën e Yunanit në Kinën jug-perëndimore. Në mesin e tyre kishte trilobitë, tani të zhdukur, por jo më pak komplekse në strukturë se çdo pakurrizor i ditëve të sotme.

Pleontologu evolucionist suedez, Stefan Bengston, spjegon këtë gjë si vijon:

[41] Richard Monestarsky, Mysteries of the Orient, Discover, April 1993, p.40.

Nëse ndonjë ngjarje në historië e jetës i përngjanë mitit për krijimin e njeriut, është kjo llojllojshmëri befasuese e jetës detare kur organizmat shumëqelizorë filluan të jenë dominues në ekologji dhe evolucion. Humbje (dhe turp) Darwinit, kjo ngjarje ende n'a mban të verbër.[42]

Shfaqje e befasishme e këtyre qenieve komplekse të gjalla pa paraardhës është hiç më pak humbje (dhe turp) për evolucionistët e sotëm sesa për Darwinin para 135 vjetëve. Gati një shekull e gjysmë, ata nuk përparuan bile as një hap përpara pas pikës që la Darwini.

Siç mund të shihet, të dhënat fosilore tregojnë se qëniet e gjalla nuk kanë evolvuar nga format primitive në ato më të zhvilluara, por u shfaqën të gjitha befas dhe në gjendje të përsosur. Mungesa e formava kaluese nuk është veçori e periudhës kambriane. Asnjë formë e vetme kaluese që verifikon "përparimin" e supozuar evolucionist të kurrizorëve- nga peshqit tek amfibiet, reptilët, zogjtë apo sisorët- kurrë nuk është gjetur. Çdo lloj shfaqet njëkohësisht dhe në formë të sotme, perfekte dhe të kompletuar, në të dhëant fosile.

Me fjalë të tjera, qenjet e gjalla nuk kanë ardhur në ekzistecë përmes evolucionit. Ato janë të krijuara.

[42] Stefan Bengston, Nature 345:765 (1990).

FLASIFIKIMET EVOLUCIONISTE
MASHTRIMET NË VIZATIME

Të dhënat fosile janë burime primare për ata që kërkojnë dëshmi mbi teorinë e evolucionit. Kur të shqyrtohet me kujdes dhe pa paragjykime, të dhënat fosile më shumë hedhin poshtë teorinë e evolucionit se sa që e mbështesin. Përveç kësaj, interpretimet e devijuara të fosileve nga evolucionistët dhe reprezentimi i tyre i paraformuar publikut kanë dhënë përshtypje shumë njerzëve se të dhënat fosile me të vërteë mbështesin teorinë e evolucionit.

Ndjeshmëria e disa zbulimeve në të dhënat fosile të të gjitha interpretimeve është çfarë më së miri i shërben qëllimeve evolucioniste. Fosilet e zbuluara shumicën e kohës janë të pamjaftueshme për identifkim të besueshëm. Ata kryesisht përbëhen nga fragmentet e pakompletuara dhe të shpërndara të eshtrave. Për këtë arsye, është shumë lehtë që të ndryshosh të dhënat e disponueshme dhe mund të përdoren si të dëshirosh. Nuk është befasusese, se rekonstruktimet (vizatimet dhe modelet) të punuara nga evolucionistët janë bazuar në ato mbeturina të fosileve janë përgaditua krejtësisht në mënyrë spekulative ashtu që të konfirmojë tezat evulucioniste. Pasiqë njerëzit lehtë mashtrohen me informata vizuele, këto modele të punuara nga imagjinata janë punuar që të bindin ata që krijesat e modeluara me të vërtetë kanë ekzistuar në të kaluarën.

Hulumtuesit evolucionistë kanë vizatuar krijesa të imagjinuara në formë të njeriut, zakonisht duke i punuar sipas një dhëmbi të vetëm apo të ndonjë fragmenti apo vetëm nga humerusi, dhe kështu kanë prezentuar publikut në mënyrë senzacionale si të thuash se ishin lidhje në evolucionin e

njeriut. Këto vizatime kanë luajtur rol të madh në krijimin e pasqyrimit të "njeriut primitiv" në mendjet e shumë njerëzve.

Këto studime të bazuara në mbeturinat e eshtrave mund të zbulojnë një karakteristikë të përgjithshme sa i përket krijesës. Detalet dalluese janë paraqitur në inde të buta që shumë shpejt zhduken me kalimin e kohës. Me indet e buta të interpretuara në mënyrë spekulative, çdo gjë bëhet e mundur brenda kufijve të imagjinatës së prodhuesit të modeleve. Earnst A. Hooten nga Universiteti i Harvardit shpjegon për këtë gjë:

Përpjekja që të restaurohen pjesët e buta është një ndërmarrje edhe më e rrezikshme. Buzët, sytë, veshët dhe maja e hundës nuk jep ndonjë ide për atë çfarë ka në eshtra. Mundesh që me një model të njejtë në kafkën e njeriut të neandertalit t'i vendosësh veçoritë e shimpanzës apo tiparet e një filozofi. Këto restaurime të supozuara të njeriut të lashtë ka shumë pak vlerë shkencore dhe siç duket vetëmse sa për t'a çorientuar publikun... Prandaj kurrë mos iu beso rekonstruktimeve. [43]

STUDIMET TË BËRA PËR TË PRODHUAR FOSILE TË RREME

Pamundësia që të gjendet një dëshmi valide në të dhënat fosile për teorinë e evolucionit, disa evolucionistë kanë shkuar më tutje, duke punuar fosilet e veta. Këto përpjekje, që kanë qenë të përfshira bile edhe në enciklopedi të ndryshme nën titullin "falsifikatet e evolucionit", janë

[43] Earnest A. Hooton, Up From The Ape, New York: McMillan, 1931, p.332.

tregues që më së shumti flasin se si teoria e evolucionit është një ideologji dhe filozofi që evolucionistët vështirë do t'a mbrojnë. Dy nga falsifikatet më skandaloze dhe më famëkeq janë spjeguar më poshtë:

NJERIU I PILTDOWNIT

Charles Dawson, një mjek i njohur dhe paleoantropologjist amator, që u paraqit me pohimin se ka gjetur një asht të nofullës dhe një fragment të kafkës në një gropë të thellë në regjionin e Piltdownit, në Angli më 1912. Edhepse kafka dukej si e njeriut, ashti i nofullës ishte dukshëm si i majmunit. Këto mostra u pagëzuan me emrin "njeriu i Piltdownit". Supozuar të jetë i vjetër 500 mijë vjet, ata paraqitën si dëshmi absolute në evolucionin e njeriut. Për më shumë se 40 vjet, shumë artikuj shkencorë janë shkruar në lidhje me "Njeriun e Piltdownit", shumë interpretime dhe vizatime janë bërë dhe fosili ishte prezentuar si dëshmi vendimtare e evolucionit të njeriut.

Më 1949, shkenctarët ekzaminuan edhe një herë dhe erdhën në përfundim se "fosili" ishte falsifikim i paramenduar që përbëhej nga kafka e njeriut dhe nofullës së një orangutani.

Duke përdorur metodën për përcaktimin e vjetërsisë me flor, hulumtuesit arritën që të zbulojnë se kafka ishte e vjetër vetëm disa mijëra vjet. Dhëmbi në nofull, që i përkiste një orangutani, ka qenë i vendosur artificialisht dhe mjetet "primitive" që kanë shoqëruar fosilet ishin falsifikate të papërpunuara dhe që kanë qenë të mprehura me vegla të çelikut. Në analizat detale të bëra nga Oakley, Weiner dhe Clark, ata zbuluan këtë mashtrim opinionit më 1953. Kafka i përkiste një

njeriu para 500 vjetësh ndërsa ashti mandibular i takonte një majmuni të posavdekur! Dhëmbi pastaj i është përpunuar posaçërisht dhe i është shtuar nofullës dhe nyjet janë radhitur ashtuqë të t'i përngjajë njeriut. Pastaj të gjitha pjesët ishin të njollosura me dikromat kaliumi ashtuqë t'u jep pamje të vjetër. (Këto njolla zhduken kur zhyten në acid.) Le Gros Clark, që ishte antar i ekipit që zbuluan falsifikatin, nuk mund të përmbanin habinë e tyre:

Evidencat e lëmuarjes artificiale menjëherë të biejnë në sy. Në të vërtetë u dukeshin aq qartësa që mund të pyetëshin: si iu ka ikur kjo gjë më përpara?[44]

NJERIU I NEBRASKËS

Më 1922, Henry Fairfield Osborn, drejtor i Muzeut Amerikan i Historisë Natyrore, deklaroi se ka gjetur një dhëmballë fosil në Nebraskën Perëndimore afër Snake Brook që i takonte periudhës së Pliocenit. Ky dhëmb supozohej lidh karakteristikat e përbashkta të njeriut dhe majmunit. Diskutime të thella shkencore filluan në të cilat disa interpretuan këtë dhëmb të jetë i Pitekantropus Erektusit (Pithecanthropus erectus) derisa të tjerët pohonin se më shumë i ngjante njeriut modern. Ky fosil, që ngjalli debate të gjëra, ishte emëruar me emrin "Njeriu i Nebraskës". Gjithashtu i ipet edhe "emri shkencor": "Hesperopithecus Haroldcooki".

[44] Stephen Jay Gould, Smith Woodward's Folly, New Scientist, 5 April 1979, p. 44.

Shumë autoriteti i dhanë përkrahje Osbornit. Duke u bazuar në këtë dhëmb të vetëm, rekonstruktimi i kokës dhe trupit së Njeriut të Nebraskës u vizatuan. Çka më tepër, Njeriu i Nebraskës ishte pikturuar me tërë familjen e tij.

Më 1927, edhe pjesët tjera të skeletit të tij janë gjetur. Sipas pjesëve të reja zbuluara së fundi, dhëmbi nuk i takonte as njeriut e as majmunit. Është kuptuar se takonte një llojit të zhdukur të derrit të egër amerikan të quajtur Prosthennops.

A KANË EDHE NJERIU EDHE MAJMUNI PARAARDHËSIN E PËRBASHKËT?

Sipas pohimeve të teorisë së evolucionit, njeriu dhe majmuni modern kanë paraardhësit e përbashkët. Këto krijesa kanë evolvuar me kohë dhe disa prej tyre kanë evolvuar në majmunët e sotëm derisa tjerët në degën tjetër të evolucionit në njeriun e sotshëm.

Evolucionistët e quajnë të ashtuquajturin paraardhësin e parë të përbashkët të njeriut dhe majmunit "Australopithecus" që dmth. "Majmuni i Afrikës Jugore". Australopithecusi, nuk është gjë tjetër përpos një lloj i vjetër i majmunëve që është zhdukur, dhe ka lloje të ndryshme. Disa prej tyre janë të fuqishëm deisa të tjerët janë të vegjël dhe të lehtë.

Evolucionistët klasifikojnë etapën e ardhshme të evolucionit të njeriut si "homo", që është "njeriu". Sipas pohimit evolucionist, qeniet e gjalla në radhën Homo janë shumë më të zhvilluar

se Australopithecusi, dhe jo shumë dallues nga njeriu modern. Njeriu modern i të sotmes, Homo Sapiensi, thuhet se është krijuar në etapën e fundit të evolucionit të llojeve.

Fakti i çështjes është se qeniet e quajtura Australopithecus në këtë skenar të trilluar nga evolucionistët janë më të vërtetë majmunët që janë zhdukur, dhe qeniet në radhën Homo janë pjestarët e racave të ndryshme të njeriut që kanë jetuar në të kaluarën dhe janë zhdukur. Evolucionistët rregulluan fosile të ndryshme të majmunëve dhe njerzëve ashtuqë të radhisin nga forma më e vogël në atë më të madhe ashtuqë të formojnë skemën e "evolucionit të njeriut". Kërkimet, sidoqoftë, kanë demostruar se këto fosile në asnjë mënyrë nuk përfshijnë një proces evolutiv dhe disa nga këta paraardhës të supozuar të njeriut ishin majmunë të vërtetë ndërsa disa nga këta njerëz të vërtetë.

Tani, të shikojmë pak në Australopithecusin, që përfaqëson etapën e parë të evolucionistëve në skemën e evolucionit të njeriut.

AUSTRALOPITHEKUS: MAJMUNAT E ZHDUKUR

Evolucionistët pohojnë se Australopithecusi është paraardhësi më i vjetër i njeriut të sotëm. Këto janë lloje të vjetra me kokë dhe kafkë të ngjajshme me majmunat bashkëkohor, por me kapacitet më të vogël të kafkës. Sipas pohimeve të evolucionistëve, këto krijesa kanë një veti shumë të rëndësishme që vërteton ata të jenë paraardhës të njeriut: qëndrimi në dy këmbët apo bipedalizmi.

Lëvizja e majmunëve dhe njeriut është krejtësisht ndryshe. Njerëzit janë të vetmet qenie të gjalla që mund të lëvizin lirshëm në të dyja këmbët. Disa kafshë tjera kanë mundësi të kufizuara që të lëvizin në këtë mënyrë, përveç atyre që kanë skelet të kërrusur.

Sipas evolucionistëve, këtë qenie të gjalla të quajtura Australopithecus kanë pasur aftësi që të ecin më mirë të kërrususr sesa në pozitë të ngritur sikur njerëzit. Bile edhe ky hap i kufizuar bipedal ishte i mjaftueshëm që t'i inkurajojë evolucionistët që të projektojnë këto kreatura si paraardhës të njeriut.

Sidoqoftë, dëshmia e parë që hedh poshtë pohimet e evolucionistëve se Australopithecusi ishte bipedal vjen nga vetë evolucionistët. Studimet e hollësishme të bëra në fosilet e Australopithecusit bënë që edhe evolucionistët të pranojnë se këto fosile "tepër" përngjanë në majmun. Duke bërë kërkime anatomike të hollësishme në fosilet e Australopithecusit në mesin e viteve të 1970-ta, Charles E. Oxnard bëri lidhshmërinë e strukturës skeletore të Australopithecusit me atë të orangutanit modern:

Si pjesë interesante të mendjes së sotme konvencionale për evolucionin e njeriut bazohet në studimin e dhëmbëve dhe fragmeneteve të nofullës së fosileve australopitekine. Tërë kjo tregon se raporti i afërt i australopitekinëve me prejardhjen e njeriut mund të mos jetë e vërtetë. Të gjitha këto fosile ndryshojnë nga gorillat, shimpanzat dhe njerëzit. Të stuijuara në grup, australopitekin duket se përngjanë më shumë në orangutanin.[45]

[45] Charles E. Oxnard, The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt, Natura, No. 258, p. 389.

Çfarë me të vërtetë i turpëroi evolucionistët ishte se Austra-lopithekusi nuk ka mundur që të ecë në dy këmbët dhe me pozitë të kërrusur. Kjo fizikisht do të ishte e pasukseshme për Australopithecusin, i supozuar si bipedal por me ecje të kërrususr, që të ecë në atë mënyrë pasi për këtë gjë do të nevojitej energji e jashtëzakonshme. Me ndihmën e simulimeve kompjutorike të bëra më 1996, palaentropologjisti anglez Robin Crompton gjithashtu demostroi se ecja e tillë "e kombinuar" është e pamundshme. Cromptoni arriti tek ky përfundim: qenia e gjallë mund të ecë ose në këmbë ose në të katrat. Lloji në mes të ktyre dy ecjeve nuk mund të jetë i qëndrueshëm për kohë të gjatë për shkak të harxhimit të madh të energjisë. Dmth. se Australopithecusi nuk mund të ishte edhe bipedal edhe të ecte kërrusur.

Demostrimi i ndoshta studimit më të rëndësishëm se Australopithecusi nuk mund të jetë bipedal vjen nga kërkimet nga viti 1994 i anatomistit Fred Spoor dhe ekipit të tij nga Departamenti i Anatomisë Njerzore dhe Biologjisë Qelizore në Universitetin e Livepoolit, Angli. Ky grup ka bërë studime në bipedalizmin e fosileve të qenieve të gjalla. Ata hulumtonin mekanizmat e ndërlikuara të baraspeshës të zbuluar në kërmillin e veshit, dhe zbulimet treguan përfundimisht se Australopithecusi nuk ka mundur të jetë bipedal. Kjo hedh poshtë çdo pohim se Australopithecusi i përngjante njeriut.

RENDI HOMO: NJERZIT E VËRTETË

Hapi i ardhshëm i evolucionit të imagjinuar të njeriut është "Homo", dmth., rendi i njeriut. Këto qenie janë njerëz që nuk ndryshojnë nga njeriu modern, por prapëseprapë kanë disa ndryshime radikale. Duke u munduar që t'i rrisin këto ndryshime, evolucionistët i kanë paraqitur këta njerëz jo të "racës" së njeriut modern por si "lloje" tjera. Sidoqoftë, siç do të shohim më vonë, njerëzit nga rendi Homo nuk janë asgjë tjetër përpos tipe të zakonshme të racave të ndryshme njerzore.

Sipas shemave imagjinare të evolucionistëve, evolucioni i brendshëm i rendit Homo duket kështu: së pari Homo erectusi, pastaj Homo Sapiensi arkaik she njeriu i Neanderthalit, më vonë njeriu i Kromanjonit (Cro-Magnon) dhe së fundi njeriu modern.

Përkundër pohimeve të evolucionistëve në të kundërtën, të gjitha "llojet" qe i kemi numëruar më lartë janë qenie njerzore të vërteta. Le të shqyrtojmë së pari Homo Erectusin, që evolucionistët e referojnë si llojin më primitiv të njeriut.

Dëshmia më e fortë që tregon se Homo erectusi nuk është "lloj" primitive është në fosilin "Djaloshi i Turkanës", njërit ndër mbeturinat më të vjetra të Homo Erectusit. Është vlerësuar se fosili ishte i një fëmije 12-vjeçar, që kur të rritje do të arrinte madhësinë prej 1.83 m. Struktura vertikale e skeletit të fosilit nuk ka ndryshim nga ai i njeriut modern. Struktura skeletore e gjatë dhe thatanike krejtësisht përputhet me strukturën e njerzve që jetojnë në vendet tropikale sot. Ky fosil është njëri ndër copët më të rëndësishme të dëshmisë se Homo Erectusi është thjeshtë vetëm edhe një mostër e racës së sotme njerzore. Paleontologu evolucionist Richard Leakey krahason Homo Erectusin me njeriun modern si vijon:

Dikush mundet gjithashtu të shoh ndryshimet në formë të kafkës, në shkallën e nxjerrjes përpara të fytyrës, vrazhdësinë e vetullave etj. Këto dallime janë me sa duket nuk janë më të mëdha sesa mund të shohim sot në racat e ndryshme të njerzëve modern. Këto variatete biologjike rrjedhin kur popujt janë të ndarë në mënyrë gjeografike nga njeri tjetri për një kohë të gjatë.[46]

Leakney përpiqet të thotë se dallimi në mes Homo Erectusit dhe neve nuk është ndryshim më i madh sesa ndryshimi në mes të eskimëve dhe zezakëve. Tiparet e kafkës së Homo Erectusit rrjedh nga mënyra e tyre e të të ushqyerit dhe migrimit gjenetik dhe nga jo-asimilimi nga racat tjera njerëzore për një kohë të gjatë.

Një dëshmi tjetër e fortë është se Homo Erectusi nuk është lloj "primitiv", fosilet e të cilit janë zbuluar pas 27.000 vjetësh apo bile as 13.000 vjetësh. Sipas një artikulli të botuar në "time"- që nuk është revistë shkencore, por pa marrë parasysh ka pasur efekt gjithëpërfshirës në botën shkencore- fosilet e Homo Erectusit të vjetër 27.000 vjet janë gjetur në ishullin e Javas. Në moçalin Kow në Australi, janë gjetur disa fosile të vjetra rreth 13.000 vjetë e që kanë pasur karakteristika të Homo Sapiensit-Homo Erectusit. Të gjitha këto fosile demostrojnë se Homo Erectusika vazhduar të jetojë edhe në kohërat të afërta me ne dhe nuk kanë qenë asgjë tjetër përpos racë njerzore që nga atëherë e fshehur në histori.

[46] Richard Leakey, The Making of Mankind, London: Sphere Books 1981, p. 116

HOMO SAPIENSI ARKAIK DHE NJERIU I NEANDERTHALIT

Homo Sapiensi arkaik është pasardhësi imediat i njeriut të sotëm në skemën e imagjinuar të evolucionit. Në fakt, evolucionistët nuk kanë shumë çka të thonë për këtë njeri, pasi ka ndryshime të vogla mes tij dhe njeriut modern. Disa hulumtues bile kanë deklaruar se përfaqësuesit e kësaj race jetojnë ende edhe sot, dhe theksojnë aborgjinët e Australisë si shembull. Sikurse Homo Sapiensi, aborgjinët kanë vetulla të spikatura dhe të trasha, një strukturë mandibulare të pjerrët përbrenda, si dhe pak vëllim më të vogël të kafkës. Përpos kësaj, zbulime të rëndësishme janë bërë duke supozuar se njerëz të tillë kanë jetuar në Hungari dhe në disa fshatra të Italisë.

Evolucionistët theksojnë fosilet e gjetura në fushën Neander në Holandë dhe është quajtur me atë emër Njeriu i Neandertalit. Shumë hulumtues të sotëm definojnë njeriun e Neandertalit si një nën-lloj të njeriut të sotëm dhe e kanë quajtur "Homo Sapiens neandartalensis". Është definuar se raca që jeton me njerëzit modern, në të njejtën kohë dhe në regjione të njejta. Këto zbulime dëshmojnë se Neandartalët kanë varrosur të vdekurit e tyre, kanë punuar instrumente muzikore dhe kishin afinitet kulturor me Homo Sapiens Sapiensin duke jetuar në të njetën kohë. Të gjitha kafkat dhe skeletet moderne të fosileve të Neandartalit nuk janë të hapura pa asnjë arsye. Autoritet prominent, Eric Trinkaus nga Universiteti i New Mexicos shkruan:

Krahasimi në detaje i mbeturinave të skeletit të neandertalëve me ato të njerzve modernë kanë treguar se nuk ka asgjë në anatominë e neandertalit që tregon bindshëm aftësitë lokomotorike, manipulative, intelektuale apo gjuhësore më të ulta se ato tek njerzit modern.47

Në fakt, neandertalët kanë pasur disa përparsi "evolucionare" ndaj njeriut modern. Kapaciteti i kafkës së Neandartalëve ka qenë më i madh sesa i njerëzve të sotëm dhe kanë qenë më të fuqishëm dhe më muskuloz se sa ne që jemi. Trikaus shton: "Njëra ndër tiparet më karakteristike të Neandartalëve është zmadhimi i tepruar i noçkës së tyre dhe eshtrave të gjymtyrëve. Të gjitha eshtrat e ruajtura sugjerojnë se rrallë ndonjë njeri i sotëm ka fuqinë e tyre. Bile, kjo fuqi është prezente jo vetëm tek mashkujt, që dikush edhe mund të pres, por është evidente edhe tek femrat e rritura, të rinjtë dhe bile edhe tek fëmijët."

Që të themi më saktësisht, Neandartalët janë një lloj i caktuar i racës njerzore që janë asimiluar me racat tjera gjatë kohës.

Të gjitha këta faktorë tregojnë se skenari mbi "evolucionin e njeriut" të falsifikuar nga evolucionistët është një histori e imagjinuar, dhe se njeriu gjithmonë ka qenë njeri e majmuni-majmun.

---

47 Eric Trinkaus, Hard Times Among the Neanderthals, Natural History, No. 87, December 1978, p. 10, R.L. Holoway, "The Neanderthal Brain: What was Primitive?", American Journal of Physical Anthrophology Supplement, No. 12, 1991, p. 94

A MUNDET JETA TË REZULTOJË NGA RASTI SIÇ TREGON EVOLUCIONI?

Teoria e evolucionit beson se jeta filloi nga qeliza e formuar rastësisht nën kushte primitive tokësore. Të vështrojmë atëherë përbërjen e qelizës me një krahasim të thjeshtë ashtu që të tregojmë se sa iracionale është që të përshkruhet ekzistimi i një qelize- një strukturë që ende mbetet si mister në shumë aspekte, edhe pse ne jemi duke shkelur në shek. e 21-të- ndaj fenomeneve natyrore dhe rastësitë:

Me të gjitha sistemet e veta operative, sistemin e komunikimit, transportit dhe menaxhimit, qeliza është komplekse jo më pak se një qytet. Ajo përmban stacione energjetike që prodhojnë energji që harxhohet nga qeliza, fabrika që punojnë enzime dhe hormone qenësore për jetën, një bazë të të dhënave ku gjenden të gjitha informatat e domosdoshme për të gjitha prodhimet që duhet prodhuar janë të regjistruara, sisteme transporti komplekse dhe gypa për përcjelljen e lëndës së parë dhe prodhimeve nga një pjesë në tjetrën, laboratore të avansuara dhe rafineri për zbërthimin e lëndës së parë të importuar deri tek pjesët ku shfrytëzohen, dhe mbështjellës të veçantë nga proteinet për kontrollimin e materialeve që vijnë dhe shkojnë. Këto përbëjnë vetëm një pjesë të vogël të këtij sistemi të mrekullueshëm kompleks.

Larg nga formimi nën kushtet primitive në tokë, qeliza, që në përbërjen dhe mekanizmat e vet është aq komplekse, saqë nuk mund të sintetizohet as në laboratoret më të sofistikuara të ditës së sotme. Vetëm me përdorimin e amino-acideve, blloqet ndërtuese të qelizës, nuk është e mundur që të prodhojnë sa një organele e qelizës, siç është mitokondria apo ribozomi, shumë pak sesa e

tërë qeliza. Qeliza e parë pohohet të ketë qenë e prodhuar nga rastësia evolucionare është pjellë e imagjinatës dhe e fantazisë sikurse edhe njëbrirëshi.

PROTEINET SFIDOJNË RASTËSINË

Dhe nuk është vetëm qeliza ajo që nuk mund të prodhohet: formacioni, nën kushtet natyrale të bile edhe vetëm një proteine nga mijëra që formojnë molekula komplekse të proteineve në qelizë është e pamundur.

Proteinet janë molekula gjigante të përbëra nga aminoacidet të rregulluara në renditje të veçantë në strukturë dhe kuantitet të caktuar. Këto molekula përbëjnë blloqet e ndërtimit të qelizës së gjallë. Më e thjeshta përbëhet nga 50 aminoacide; por ka edhe proteine që përbëhen edhe nga mijëra aminoacide. Mungesa, shtimi, apo zëvendësimi i vetëm një aminoacide në strukturën e proteinit në qelizën e gjallë, që secila e ka funksionin e vet, bën që proteini të bëhet një grumbull i papërdorshëm molekular. Të paaftë që të demostrojnë "formimin e rastësishëm" të aminoacideve, teoria e evolucionit fundoset që në formimin e proteineve.

Mund të demostrojmë lehtë, me llogaritje të thjeshta të mundësisë çdokush mund të kuptojë, se struktura funksionale e proteineve nuk mund të paraqitet rastësisht.

Ekzistojnë 20 lloje të ndryshme të aminoacideve. Nëse konsiderojmë se molekula mesatare nga madhësia përbëhet nga 228 aminoacide, atëherë ekzistojnë 10^{300} kombinacione të ndryshme të

acideve. Nga të gjitha këto renditje të mundshme, vetëm "njëra" formon molekulën e proteinit të dëshiruar. Zingjirët tjerë të aminoacideve janë ose krejtësisht të papërdorshëm apo mund të jenë të dëmshëm për qeniet e gjalla. Me fjalë tjera, probabiliteti (mundësia e ndodhjes) i këtij formimi rastësor për vetëm proteinën e cekur më lartë është 1: 10^{300}. Probabiliteti i këtij "1-shi" për të ndodhur nga një numër "astronomik" që përmban një 1 dhe 300 zero në praktikë është i barabartë me zero; apo i pamundshëm. Përpos kësaj, molekula e proteinit me 288 aminoacide është më se modest nëse mund të krahasohet me ndonjë molekulë gjigante e proteinit e përbërë nga mijëra aminoacide. Kur të aplikojmë llogaritje të ngjajshme për probabilitet të këtyre milekulave gjigante të proteineve, mund të shohim se bile edhe fjala "e pamunduar" bëhet joadekuate.

Nëse formimi i rastësishëm e bile njërës prej këtyre proteineve është i pamundshëm, është me miliarda herë më e pamundur që përafërsisht një milion i këtyre proteineve të bashkohen rastësisht në një model të organizuar dhe të formojnë qelizën komplete njerzore. Përveç kësaj, qeliza nuk është vetëm një koleksion i proteineve. Përpos proteineve, në qeliza janë edhe acidet nukleike, karbohidratet, lipidet vitaminet dhe shumë materie kimike si elektrolitët, që të gjitha janë rregulluar me aq harmoni dhe disajnim me përpjestime specifike, si nga struktura ashtu edhe nga funksioni. Secili funksion është bllok ndërtimi apo komponent në organelet e ndryshme.

Siç e pamë, evolucioni është i paaftë që të spjegojë formimin e një proteine të vetme nga milionat që gjenden në qelizë, e le më të spjegoj qelizën.

Prof. Dr. Ali Demirsoy, njëri ndër autoritetet më të shquar të idesë evolucioniste në Turqi, në librin e tij Kalitim ve Evrim (Trashëgimi dhe evolucioni), diskuton në lidhje me probabilitetin e formimit të ratësishëm të Citokromit-C, njërit ndër enzimet esencial të jetës:

Probabiliteti i formimit të Citokromit-C është gati me zero. Kjo do të thotë, nëse jeta kërkon renditje të caktuar, mund të thuhet se kjo ka pasur mundësi të realizohet një herë në tërë universin. Përndryshe disa forca metafizike përtej përcaktimeve tona do të duhej të vepronte në formim. Pranimi i termit "më vonë" nuk është i përshtatshëm për synimet shkencore. Prandaj duhet që të shikojmë në hipotezën e parë.[48]

Pas këtyre rreshtave, Demirsoy pranon se ky probabilitet, që e ka pranuar vetë është për shkak se ishte "më i përshtatshëm për synimet shkencore", është joreale:

Mundësia e fitimit të një rendi të caktuar të aminoacidit të Citozomit-C është sikurse mundësia që majmuni t'a shkruajë historinë e njerëzimit në maqinën e shkrimit- duke e marrë të gatshëm ashtuqë majmuni vetëm t'i shtypë pullat e maqinës me hamendje.[49]

Renditja e saktë e aminoacideve thjeshtë nuk është e mjaftueshme për formimin e një molekule të proteinës që paraqet qeniet e gjalla. Përpos kësaj, secili nga 20 tipet e ndryshme të aminoacideve paraqesin përbërjen e e proteineve do të jenë majtak. Kimikisht, ekzistojnë dy tipe të aminoacideve të quajtura "majtakë" dhe "djathakë". Dallimi në mes tyre është simetria-pasqyrore

[48]Ali Demirsoy, Kalitim ve Evrim (Trashëgimi dhe evolucioni), Ankara: Meteksan Yayinlari 1984, f. 61

[49] Ibid.

mes strukturës së tyre tri dimenzionale, që është i ngjajshëm me atë të dorës së djathë dhe të majtës tek njerzit. Aminoacidet e këtyre dy tipeve janë gjetur në natyrë me numër të barabartë dhe mund të lidhen njëri me tjetrin në mënyrë të përsosur. Gjithashtu, hulumtimet zbulojnë një fakt të mahnitshëm: të gjitha proteinat të pranishme në strukturën e qenieve të gjalla janë të formuara nga aminoacidet majtake. Vetëm një aminoacid i vetëm djathtak i ngjitur në strukturën e proteinës e bën të padobishëm.

Të supozojmë p.sh. se jeta është ka ardhur rastësisht siç pohojnë evolucionistët. Në këtë rast, aminoacidet djathtake dhe majtake që janë prodhuar rasrësisht do të duhej që të paraqiten në natyrë në sasi shumë të njejta. Pyetja se si proteinet mund të dallojë apo zgjedhë vetëm aminoacidet majtake, dhe si asnjë aminoacid djathtak nuk është i involvuar në procesin e jetës është diçka që ende habit evolucionistët. Në enciklopedinë shkencore Britanicca, një mbrojtës i flaktë i evolucionit, autorët theksojnë se aminoacidet e të gjitha qenieve të gjalla në tokë dhe blloqet ndërtuese të polimereve komplekse siç janë proteinet kanë asimetri të njejtë majtake. Ata shtojnë se kjo është e barasvlershme me hedhjen e monedhës në ajr një milion herë e gjithmonë të kemi turrë. Në enciklopedinë e njejtë, ata thonë se nuk është e mundur që të kuptohet pse molekulat bëhen majtake apo djathtake dhe kjo zgjedhje është e lidhur në mënyrë fascinante me burimin e jetës në tokë. [50]

Nuk është e mjaftueshme për aminoacidet që të rregullohen në numra, renditje të saktë dhe në struktura të caktuara tridimensionale. Formimi i proteinit gjithashtu kërkon që molekulat e

50 Fabbri Britannica Science Encyclopaedia, Vol. 2, Nr. 22, fq. 519

aminoacidit me më shumë se një krah që të lidhet me njëri tjetrin vetëm përmes krihëve të caktuar. Kjo lidhje quhet "lidhje peptide". Aminoacidet mund të bëjnë lidhje të ndryshme njëra me tjetrën; por proteinet përmbajnë ato dhe vetëm ato aminoacide që lidhen së bashku me lidhje "peptide".

Hulumtimet kanë treguar se vetëm 50% të aminoacideve, duke u kombinuar kuturu, kombinohen me lidhje peptide ndërsa pjesa tjetër me lidhje tjera që nuk janë prezente në protein. Që të funskionoj si duhet, çdo aminoacid duke formuar proteinin duhet që të bashkohet me aminoacidin tjetër me lidhje peptide, sikurse të ketë zgjedhur vetëm ato majtaket. Padyshim, nuk ka ndonjë mekanizmi kontrollues që të selektojë dhe të anashkalojë aminoacidet djathtake dhe vetë të jetë i sigurtë se çdo aminoacid krijon lidhje peptide me njëri tjetrin.

Nën këto rrethana, probabiliteti që një molekulë mesatare e proteinit që përmban 500 aminoacide të rregullohen vetë në sasi dhe renditje të saktë, përveç të gjitha mundësive që aminoacidet të përmbajnë vetëm ato majtake dhe duke u kombinuar duke përpdorur vetëm lidhje peptide është me sa vijon:

-Probabiliteti që të jenë në renditje të duhur $=1/20^{500}=1/10^{650}$

-Probabiliteti që të jenë majtakë $=1/2^{500}=1/10^{150}$

-Probabiliteti i kombinimit duke përdorur "lidhjen peptide" $=1/2^{499}=1/10^{500}$

PROBABILITETI TOTAL $=1/10^{950}$

Siç mund të shihet nga lartë, probabiliteti për formimin e një molekule protein që përban 500 aminoacide është "1" thyer me një numër që pas 1-shit ka 950 zero, që është i pakapshëm për mendjen e njeriut. Kjo është e mundshme vetëm në letër. Praktikisht, kjo mundësi ka "0" shansë që të realizohet. Në matematikë, probabiliteti më i vogël se 1 thye për 10^{50} konsiderohet në mënyrë statistikore se ka mundësinë "0" të realizimit.

Derisa pamundësia e formimit të molekulës së proteinit të përbërë nga 500 amnoacide arrinë deri në atë shtrirje, mund të shtyejmë kufijtë e mendjes në nivele më të larta të pamundësisë. Në molekulën e hemoglobinës, të një proteini vital, gjenden 574 amino acide, çka është numër edhe më i lartë i aminoacideve që e përbëjnë proteinin e lartpërmendur. Tani keni në mendje këtë gjë: në vetëm një nga miliarda rruza të kuqe të gjakut në trupin tënd, janë 280 milion molekula të hemoglobinës. Mosha e supozuar e tokës nuk është e mjaftueshme që të mundësojë formimin e as një proteini të vetëm, e jo më të një rruze të kuqe të gjakut, sipas metodës së "provo e gabo". Si rezultat i tërë kësaj është se evolucioni bie në një humnerë të tmerrshme të saktësisë së joprobalitetit që në nivelin e formimit të një proteini të vetëm.

DUKE KËRKUAR PËRGJEGJET PËR KRIJIMIN E JETËS

Të vetëdijshëm për ngjarjet e tmerrshme kundër mundësisë së krijimit të jetës nga rasti, evolucionistët ishin të paaftë që të japin shpjegim racional për besimet e tyre kështuqë filluan që të kërkojnë mënyra tjera për demostrimin se ngjarjet nuk ishin edhe aq të pafavorshme.

Ata bënë një varg eksperimente laboratorike që të përgjigjen pyetjes se si jeta mund të lind prej materjes jo të gjallë. Eksperimenti më i njohur dhe më i respektuar është i ashtuquajturi "Eksperimenti i Milerit" apo "Eksperimenti i Urej-Milerit", që ishte bërë nga hulumtuesi amerikan Stanley Miller më 1953.

Me qëllim që të dëshmoj se aminoacidet mund të kenë lindur nga rastësia, Milleri krijoi një atmosferë në laboratorin e tij që ai supozonte që kishte ekzistuar në tokë në fillimin e saj (por më vonë u dëshmua që ishte joreale) dhe iu përvesh punës. Përzierjen që ai përdori për atmosferën në fillim të tokës ishte përzierje nga amoniaku, metani, hidrogjeni dhe avulli i ujit.

Milleri dinte se metani, amoniaku, avulli i ujit dhe hidrogjeni nuk do të reagojnë me njëri tjetrin nën kushte të zakonshme atmosferike. Ai ishte i vetëdijshëm se ai duhej që të injektonte energjinë në përzierje ashtuqë të filloj reaksioni. Ai sugjeroi që kjo energji kishte ardhur nga vetëtimat në atmosferën e parë dhe duke u mbështetur në këtë supozim, ai përdori elektricitetin artificial në eksperiment.

Milleri vloi përzierjen e gasit deri në 100 ^{0}C një javë rresht dhe përveç kësaj ai përdori rrymën elektrike në komorë. Në fund të javës, Mileri analizoi kemikaliet që ishin krijuar në komorë, dhe vërejti se tri nga 20 aminoacidet, që përbëjnë elementet themelore të proteineve ishin sintetizuar.

Ky eksperiment ngjalli ngazëllim të madh në mesin e evolucionistëve dhe ata e promovuan si një sukses të jashtëzakonshëm. Të inkurajuar nga mendimi se ky eksperiment definitivisht vërteton teorinë e tyre, evolucionistët menjëherë shpikën skenaret e reja. Mileri supozohej të kishte dëshmuar se aminoacidet mund të formohen nga vetvetja. Duke u mbështetur në këtë, ata nuguteshin që të hipotezonin etapat tjera. Sipas skenarit të tyre, aminoacidet më vonë rastësisht

ishin bashkuar në rregullin e duhur ashtuqë formonin proteinet. Disa nga këto proteine të formuara rastësisht ishin vendosur vetvetiu në membranën qelizore- sikur struktura, që "disi" lindën dhe formuan qelizën primitive. Qelizat e bashkuara gjatë kalimit të kohës dhe formuan organizmat e gjalla. Shtylla kryesore e këtij skenari ishte eksperimenti i Milerit.

Sidoqoftë, eksperimenti i Milerit nuk ishte asgjë tjetër përpos një fantazie, dhe që nga atëherë është dëshmuar si e pabazë në shumë aspekte.

PAVLEFSHMËRIA E EKSPERIMENTIT TË MILERIT

Gati gjysmë shekulli ka kaluar që prejse Mileri ka bërë këtë eksperiment. Edhpse është treguar i pabazë në shumë aspekte, evolucionistët ende avansojnë Milerin dhe rezultatet e tij si dëshmi absolute se jeta ka mundur që të formohet në mënyrë spontane nga materja e jogjallë. Kur të vlerësojmë eksperimentin e Milerit në mënyrë kritike, pa paragjykim dhe subjektivizëm të mendimit evolucionist, prapëse prapë, është evidente se situata nuk aq optimiste siç mund të mendojnë evolucionistët. Mileri i parashtroi vetes një cak që të dëshmojë se aminoacidet mund të formohen vetvetiu në kushtet e para atmosferike të tokës. Disa aminoacide ishin prodhuar por procedura e eksperimentit të tij bie ndesh me cakun e tij në shumë mënyra, siç do të shofim.

-Mileri ka izoluar aminoacidet nga ambienti menjëherë pas formimit, duke përdorur mekanizmin e quajtur " kurtha e ftohtë". Kur këtë nuk e bënte, kushtet atmosferike në të cilat aminoacidet formoheshin menjëherë shkatërronin molekulat.

Është mjaft e pakuptimtë që të supozohet se disa mekanizma të këtij lloji ishin përbërës të kushteve të para të tokës, që përfshinin rrezet ultraviolete, bubullimat, komponime të ndryshme kimike dhe përqindje të lartë të oksigjenit të lirë. Pa mekanizëm të tillë, çdo aminoacid që ka arritur të formohet do të shkatërroheshin menjëherë.

-Atmosfera e parë tokësore që Mileri u mundua të simuloj në eksperimentin e tij nuk ishte real. Azoti dhe dioksidi i karbonit do të kishin qenë pjesë përbërëse të atmosferës së parë, por Mileri nuk e mori këtë parasysh dhe në vend të kësaj përdori metanin dhe amoniakun.

Pse? Pse evolucionistët këmbëngulnin në çështjen se atmosfera primitive përmbante sasi të mëdha të metanit (CH_4), amoniakut (NH_3) dhe avullit të ujit (H_2O)? Përgjegja është e thjeshtë: sepse pa amoniak, është e pamundur që të përfitohet një aminoacid. Kevin McKean flet për këtë gjë në artikullin e botuar në revistën Discover:

Mileri dhe Ureji kanë imituar atmosferën e parë të tokës me përzierjen e metanit dhe amoniakut. Sipas tyre, toka ishte një përzierje e vërtetë e homogjene e metalit, shkëmbijve dhe akullit. Sidoqoftë në studimet e fundit, është kuptuar se toka ishte shumë e nxehtë në atë kohë dhe se ishte e përbërë nga nikli dhe hekuri i shkrirë. Kështuqë, atmosfera kimike në atë kohë do të duhej të ishte kryesisht nga azoti (N_2), dioksidit të karbonit (CO_2) dhe avullit të ujit(H_2O). Sidoqoftë këto materie nuk janë aq të përshtatshme siç është metani dhe amoniaku për përfitimin e molekulave organike. [51]

[51] Kevin McKean, Nr. 189, f. 7

Pas një heshtjeje të gjatë, vetë Mileri pranon se atmosfera e parë që ai e ka përdorur për eksperimentin e tij nuk ishte real.

-Një pikë tjetër me rëndësi që e bënë eksperimentin e Milerit të pabazë është se nuk kishte oksigjen të mjaftueshëm që t'i shkatërrojë të gjitha aminoacidet në atmosferë në atë kohë kur evolucionistët mendonin se ishin formuar aminoacidet. Koncentrimi i oksigjenit definistivisht do të pengonte formimin e aminoacideve. Kjo situatë tërësisht mohon eksperimentin e Milerit, në të cilin ai krejtësisht kishte lënë pas dore oksigjenin. Nëse do t'a përdorte oksigjenin në eksperiment, metani do të shpërbëhej në dioksid karboni dhe ujë, ndërsa amoniaku do të shpërbëhej në azot dhe ujë.

Nga ana tjetër, pasiqë atëherë nuk ekzistonte shtresa e ozonit, asnjë molekulë organike nuk ka pasur mundësi të jetonte atë kohë mbi tokë pasiqë ishte krejtësisht e pambrojtur nga rrezet intenzive ultraviolete.

-Përveç disa aminoacideve esenciale për jetë, nga eksperimenti i Milerit gjithashtu janë përfituar edhe shumë acide organike me karakteristike që që janë mjaft të dëmshme për strukturat dhe funksionet e qenieve të gjalla. Nëse nuk do t'i kishte izoluar aminoacidet dhe t'i kishte lënë në ambientin e njejtë me këto komponime kimike, shkatërrimi i tyre apo transformimi i tyre në komponime të ndryshme përmes reaksioneve kimike do të ishte e pashmangshme. Përveç kësaj, një numër i madh i aminoacideve djathake gjithashtu do të formoheshin. Ekzistimi i vetëm këtyre aminoacideve hedh poshtë teorinë, bile edhe brenda shpjegimit të vet, pasi aminoacidet djathtake janë të paafta që të funksionojnë në përbërjen e komponimeve të qenieve të gjalla dhe i bën proteinet të padopbishme kur përfshihen në përbërjen e tyre.

Të përfundojmë, rrethanat në të cilat aminoacidet u formuan gjatë eksperimentit të Milerit nuk përputheshin me format jetësore ashtu që të krijohen. Mjedisi ku u formuan ishte një përzierje acidike që shkatërroi dhe oksidoi çdo molekulë të dobishme që do të mund të përfitohej.

Vetë evolucionistët në të vërtetë përgënjeshtruan teorinë e evolucionit, siç e bënin shpesh, duke e avansuar këtë eksperiment si "dëshmi". Nëse eksperimenti dëshmon ndonjë gjë, atëherë ajo është se përzierja acidike mund të prodhohet në një mjedis të kontrolluar laboratorik ku të gjitha kushtet e nevojshme kanë qenë të përgaditur specifikisht dhe me dashje. Eksperimenti tregon se çka sjell jetë (bile edhe aminoacidet "të afërta me jetën) në qenie nuk mund të jetë rast padashje, por më mirë me thënë vullnet i ndërgjegjshëm- me një fjalë, Krijim. Ja pse çdo etapë e Krijimit është shenjë që n'a dëshmon në ekzistimin dhe fuqinë e Allahut.

MOLEKULA ÇUDIBËRËSE: ADN

Teoria e evolucionit ka qenë e paaftë të sigurojë shpjegim me lidhje logjike për ekzistimin e molekulave që janë bazë e qelizës. Përveç kësaj, zhvillimet në shkencën e gjenetikës dhe zbulimin e acideve nukleike (ADN-së dhe ARN-së) kanë sjellur probleme krejtësisht të reja për teorinë e evolucionit.

Më 1955, puna e dy shkenctarëve në ADN, James Watson dhe Francis Crick, futi një epokë të re në biologji. Shumë shkenctarë drejtuan vëmendjen e tyre në shkencën e gjenetikës. Sot, pas shumë vite hulumtimi, shkenctarët kanë hartuar, në masë të madhe, strukturën e ADN-së.

Këtu do të japim disa të dhëna informative themelore për strukturën dhe funksionin e ADN-së:

Molekula e quajtur ADN, që ekziston në bërthamën e çdo 100 miliardë qelizave të trupit tonë, përmban planin tërësor të ndërtimit të trupit të njeriut. Informatat që kanë të bëjnë me karakteristikat e një personi, që nga dukja fizike e strukturës së organeve të brendshme, është e regjistruar në ADN me ndihmën e një sistemi special të kodimit. Informata në ADN është koduar brenda renditjes së katër bazave që e ndërtojnë këtë molekulë. Këto baza janë të specifikuara si A (Adenina), T (Timina), G (Guanina) dhe C (Citozina) sipas shkronjava të para të emrave të tyre. Të gjitha ndryshimet strukturale tek njerzit varet nga variacionet në renditjen e këtyre bazave. Ekzistojnë përafërsisht 3.5 miliardë nukleotide; dmth. 3.5 milardë shkronja në një molekulë të ADN-së.

Tek kjo çështje, një detaj i rëndësishëm meriton vëmendje. Një gabim në renditje të nukleotideve duke shëndrruar gjenet krejtësisht të padobishme. Kur të marrim parasysh se janë 200 mijë gjene në trupin e njeriut, bëhet edhe më evidente se si është e pamundur që për miliona nukleotide që bëjnë këto gjene të formohen rastësisht në renditje të duhur. Një biolog evolucionist, Frank Salisbury, e komenton këtë pamundshmëri:

Një protein mesatar mund të ketë rreth 300 aminoacide. Gjeni i ADN-së që e kontrollon mund të ketë rreth 1.000 nukleotide në vargun e vet. Pasi gjenden katër lloje të nukleotideve në zingjirin e ADN-së, njëri përmban 1.000 lidhje mund të ekzistojë në 4^{1000} forma. Duke përdorur pak algjebër

(logaritmet), shohim se $4^{1000} = 10^{600}$, që jep një shifër me një njësh dhe 600 zero! Ky numër është krejtësisht jashtë marrjes me mend.[52]

Evolucionisti Prof. Ali Demirsoy ishte detyruar që të pohojë në lidhje me këtë çështje:

Në të vërtetë, probabiliteti i formimit të rastësishëm të një proteini dhe acidi nukleik (ADN-ARN) është jashtëzakonisht i vogël. Shansat për paraqitjen e bile një vargu të një proteini të caktuar është astronomik.[53]

Përveç këtyre gjërave të pamundura, ADN-ja mezi involvohet në një reaksion për shkak të formës së saj spirale të dyfishtë. Kjo gjithashtu e bën të pamundur që të mendohet se është baza e jetës.

Zatën, derisa ADN-ja mund të riprodhohet vetëm me ndihmën e disa enzimeve që në të vërtetë janë proteine, sintetizimi i këtyre enzimeve mund të bëhet vetëm në bazë të informacionit të koduar në ADN. Pasi çdonjëri varet nga njeri tjetri, ose të dytë kanë ekzistuar në kohën e njetë të riprodhimit, ose asnjëri prej tyre nuk është "krijuar" para tjetrit. Mikrobiologu amerikan Jacobson e komenton këtë çështje:

Drejtime komplete për riprodhim të bimës, për energji dhe nxjerrjen e pjesëve nga atmosfera e tanishme, për një sekuencë të rritjes, dhe për efekt apo mekanizëm duke transmetuar urdhërat në

---

[52] Frank B. Salisbury, "Doubts about the Modern Synthetic Theory of Evolution", American Biology Teacher, September 1971, p. 336.

53 Ali Demirsoy, Trashëgimi dhe Evolucioni, Ankara: Meteksan Publishing Co., 1984, f. 39

rritje- e gjitha duhet të jetë e pranishme përnjëherësh në atë moment (kur fillon jeta). Ky kombinim i ngjarjeve është parë.....[7]

Citimi i lartshënuar ishte shkruar dy vjet pas zbulimit të strukturës së ADN-së nga James Watson dhe Francis Crick. Përkundër të gjitha zhvillimeve në shkencë, ky problem mbetet i pazgjidhur për evolucionistët. Që të bëjmë një përmbledhje, nevoja për ADN-në në riprodhim, nevoja për praninë e disa proteineve për riprodhim, dhe kërkesa për të prodhuar këto proteine sipas informatës në ADN i hedh poshtë krejtësisht tezat evolucioniste.

Dy shkenctarët gjermanë, Junker dhe Scherer, shpjegoi se sinteza e secilës molekulë që kërkohet për evolucionin kimik, kërkon kushte të veçanta, dhe se probabiliteti i bashkimit të këtyre materialeve duke pasur metoda shumë të ndryshme teorike për arritje është e barabartë me zero:

Deri më tani, nuk është i njohur asnjë eksperiment në të cilin mund të fitohen të gjitha molekulat e domosdoshme për evolimin kimik. Prandaj, është qenësore që të prodhohen molekula të ndryshme në vende të ndryshme nën kushte të përshtatshme dhe që të dërgohen në një vend tjetër për reaksion duke i mbrojtur nga elementet e dëmshëm si hidroliza dhe fotoliza. [8]

Shkurtimisht, teoria e evolucionit është e paaftë që të dëshmojë asnjërën nga periudhat e evolucionit që gjoja ndodhin në molekulë.

---

7 . Homer Jacobson, "Informata, Rigjenerimi and the Origjina e jetës", American Scientist, January 1955, f.121.

8 Reinhard Junker & Siegfried Scherer, "Entstehung Gesiche Der Lebewesen", Weyel, 1986, f. 89

Që të përmbledhet ajo çfarë thamë deri më tani, as aminoacidet apo prodhimet e tyre, proteinet që përbëjnë qelizat e qenieve të gjalla, mund të prodhohen ndonjëherë në të ashtuquajturën "atmosferë primitive". Sidoqoftë, faktorët siç është struktura komplekse e proteineve, vetitë e majta dhe të djathta, si dhe vështirësitë në formimin e lidhjeve peptide janë vetëm disa nga arsyet pse nuk do të mnden kurrë të prodhohen në asnjë eksperiment në të ardhmen.

Bile edhe nëse supozojmë për një çast se proteinët disi formohen rastësisht, prapë nuk do të ketë ndonjë kuptim, pasiqë proteinet për asgjë nuk kanë mundësi: ato nuk mund të rigjenerohen vetvetiu. Sintetizimi i proteineve është e mundur vetëm nga informata e dhënë e kodur në molekulat e ADN-së dhe ARN-së. Pa ADN-në dhe ARN-në, është e pamundur që të rigjenerohen një proteinë. Rendi i veçantë i njëzet aminoacideve të ndryshme të shifruara në ADN, përcakton strukturën e çdo proteini në organizëm. Sidoqoftë, siç është bërë shumë qartë nga ata që kanë studiuar këto molekula, është e pamundur për ADN-në dhe ARN-në që të formohen rastësisht.

FAKTI I KRIJIMIT

Me shembjen e teorisë së evolucionit në çdo aspekt, emra të njohur në fushën e mikrobiologjisë sot pranojnë faktin e krijimit dhe kanë filluar që të mbrojnë pikëpamjen se çdo gjë është krijuar nga një Krijues i dijshëm si pjesë i një krijimi madhështor. Ky është veçse një fakt që njerëzit nuk mund lehtë t'a nënvleftësojnë. Shkenctarët që mund të afrohen punës pa paragjykime kanë

zhvilluar një pikëpamje të quajtur "dizajn intelegjent". Michael J. Behe, njëri ndër shkencëtarët kryesor të këtij lloji, deklaron se ai pranon qenien absolute të Krijuesit dhe përshkruan qorrsokakun në të cilin gjenden ata që e mohojnë këtë fakt:

Rezultati i këtyre përpjekjeve të përbashkëta që të hulumtohet qeliza- që të hulumtohet jeta në nivelin molekular- është shpallje e qartë dhe depërtuese e "dizajnit"! Rezultati është aq qartë sa që mund të klasifikohet se njëra ndër të arriturat më të mëdha në historinë e shkencës. Kjo fitore e shkencës duhet që të ndjell britmën "Eureka" nga dhjetë mijë gojë.

Por, asnjë duartrokitje, asnjë shishe nuk është hapur. Në vend të kësaj, një heshtje kureshtare, e turpshme rrethon kompleksitetin e zymtë të qelizës. Kur hapet tema në publik, këmbët fillojnë të lëvizin, dhe frymëmarrja vështirsohet pak. Kur janë privatisht, njerëzit janë pak më të relaksuar; shumë prej tyre sinqerisht pranojnë këtë gjë por pastaj ngulin sytë përtokë, pohojnë me kokë, dhe e lënë me kaq. Pse bota shkencore nuk e përqafon këtë zbulim befasues? Pse vrojtimi i dizajnit trajtohet me dorëza intelektuale? Dilema qëndron në atë se derisa njëra anë e elefandit emërtohet dizajn intelegjent, ana tjetër mund të emërtohet Zot. [9]

Sot, shumë njerëz zatën as që janë të vetëdijshëm se ata janë në një pozitë që të pranojnë idenë e gabur si të vërtetë në emër të shkencës, në vend se të besojnë në Allahun. Ata që nuk e gjejnë

9 Michael J. Behe, Darwin's Black Box (Kutia e zezë e Darwinit), New York: Free Press, 1996, f. 232-233.

fjalinë “Allahu iu krijoi juve nga hiçgjëja” mjaft shkencore mund të besojnë se qenia e parë e gjallë ka ardhur në jetë nga rrufeja në “supën e parë fillestare” para miliarda vjetësh.

Siç kemi shpjeguar edhe në vende tjera në këtë libër, baraspeshat në natyrë janë aq delikate dhe aq të shumta saqë është krejtësisht joracionale të pohohet se ato janë të zhvilluara “rastësisht”. Pa marrë parasysh se sa përpiqën ata që nuk mund të lirohen nga ky joracionalitet, shenjat e Allahut në qiell dhe në tokë janë krejtësisht të qarta dhe në këtë mënyrë edhe të pamohueshme.

Allahu është Krijuesi i qiejve, tokës dhe të gjitha çka ka në mes.

Shenja e qenies së Tij ka përfshirë tërë universin.

Thanë:

"Ti je i pa të meta,

ne nuk kemi dije tjetër

përveç atë që na e mësove Ti.

Vërtetë, Ti je i gjithdijshëmi,

i urti!"

(Kur’an, El-Bekare: 32)